

“A forza do cambio Análise do discurso de Ana Pontón nas campañas de 2016, 2020 e 2024”

“La fuerza del cambio. Análisis del discurso de Ana Pontón en las campañas de 2016, 2020 y 2024”

“The power of change. Analysis of Ana Pontón’s speech in the 2016, 2020, and 2024 campaigns”

Grao en Ciencias Políticas e da Administración
Facultade de Ciencias Políticas e Sociais

Lucas Álvarez Pérez

Titora: María Pereira López

Dedicado á confiança de meus pais.

AGRADECEMENTOS

Non se pode comezar algo tan importante que supón un final sen agradecer a todos os que fixeron posible isto. Esta será unha parte na que seguramente faltarán moitos dos que merecerían estar aquí. Dende os que indirectamente ou directamente facilitaron que puidera chegar ata aquí.

Grazas primeiro de todo a meus pais pola confianza nunha paixón, que se ben eles sabían que estaba aí non sempre parecía saír a relucir. Grazas a meu irmán por facerme rir incluso cando ninguén o podía facer. Grazas a Olalla por ser a compañeira perfecta en momentos tan complicados.

Grazas a todos aqueles que me acompañaron no camiño, á Mesa Burn pola sabedoría que non se igualará nunca, polas exclusivas e polo apoio ao “the best politólogo in the world” (eles saben que en realidade o son eles).

Grazas a Abraham por ser ese irmán maior que nunca tiveron, queda moito por facer e terán novas nosas no futuro seguro.

Grazas a todos aqueles que me deron a oportunidade aínda sendo un simple estudante, a profesores, medios de comunicación e políticos que se interesaron nas miñas humildes análises sabendo que o que me movía é un amor profundo pola política como profesión e non como activismo.

Por último, grazas a todos aqueles que fixeron posible este traballo, á miña titora sen a que non sería nin a metade de bo do que é hoxe este texto. Ao BNG polas facilidades que sempre me deron, especialmente a Xoán, Miguel e Ana Pontón pola entrevista que lle da un valor especial á investigación así como ao equipo de comunicación do Bloque que me facilitou os discursos.

En definitiva, grazas a todos os que fixeron posible este camiño, que ten aquí o seu final ou o inicio de algo mellor!

“El mensaje ya está en la gente, pero hay que conectar con él”

Iván Redondo

ÍNDICE

RESUMO:	11
RESUMEN:	12
SUMMARY:	13
1. INTRODUCCIÓN.....	15
1.1. XUSTIFICACIÓN	16
1.2. OBXETIVOS DE INVESTIGACIÓN.....	16
1.3. PREGUNTAS DE INVESTIGACIÓN.....	17
1.4. METODOLOXÍA.....	17
1.5. ESTRUTURA.....	19
2. MARCO TEÓRICO	21
2.1. LIDERADO POLÍTICO	21
2.1.1. Liderado político na historia	21
2.1.2. Enfoque Behaviorista Vs. Estruturalista no Liderado	23
2.1.3. Perspectiva Multidimensional	27
2.1.4. Tipos de Liderado	30
2.1.5. O liderado feminino	31
2.2. DISCURSO POLÍTICO, COMUNICACIÓN ELIDERADO	36
2.2.1. Discurso como ferramenta de poder	36
2.2.2. Líder e Comunicación	40
2.3. AS EMOCIÓN EN POLÍTICA	44
2.3.1. A nova política das emocións. O papel das emocións no discurso	44
3. CONTEXTO DO CASO	48
3.1. O BLOQUE NACIONALISTA GALEGO (BNG)	48
3.2. OS LÍDERES QUE MARCARON O BNG	51
3.2.1. Xosé Manuel Beiras	52
3.2.2. Anxo Quintana	54
3.2.3. A travesía no deserto.....	55
3.3. ANA PONTÓN. A NOVA CARA DO BNG	56
3.4. O PAPEL DA TRANSVERSALIZACIÓN NASELECCIÓN GALEGAS	59
3.5. O VOTO AO BNG. TRADICIÓN, ETAPAS EACTUALIDADE.....	61
4. ENTREVISTAS	64
4.1. ENTREVISTA A ANA PONTÓN	64

4.2.	ENTREVISTA A XAVIER CAMPOS	69
4.3.	ENTREVISTA A RUBÉN CELA	75
5.	ANÁLISE DO DISCURSO DE ANA PONTÓN:CAMPAÑAS AUTONÓMICAS GALEGAS	81
5.1.	DEFINICIÓN DOS CÓDIGOS	82
5.1.1.	Temáticos	82
5.1.2.	Recursos Discursivos	84
5.1.3.	Perspectiva emocional	86
5.1.4.	Destinatarios do Discurso	87
5.2.	PRESENTACIÓN DE RESULTADOS.....	88
5.2.1.	Campaña do Ano 2016: 25S	89
5.2.2.	Campaña do Ano 2020: 12X	101
5.2.3.	Campaña do Ano 2024: 18F	114
5.2.4.	Reparto dos Grupos e Códigos polas 3 Campaña	130
5.2.5.	Táboas Co-ocorrência.....	132
5.2.6.	Redes de Códigos do Discurso de Ana Pontón	140
6.	CONCLUSIÓNS.....	144
	BIBLIOGRAFÍA EMPREGADA	147
	ANEXO I: TRANSCRICIÓN DOS DISCURSOS ANALIZADOS	155
	Discurso 1 – Proclamación como Portavoz Nacional 2016	155
	Discurso 2 – Minuto de Ouro TVG 2016	161
	Discurso 3 – Peche de Campaña 2016	162
	Discurso 4 – Acto Nacional tras o Confinamento 2020.....	168
	Discurso 5 – Inicio de Campaña 2020	173
	Discurso 6 – Minuto de Ouro 2020	176
	Discurso 7 – Peche de Campaña 2020	177
	Discurso 8 – Proclamación como Candidata 2024.....	183
	Discurso 9 – Inicio de Campaña 2024	189
	Discurso 10 – Minuto de Ouro 2024	193
	Discurso 11 – Peche de Campaña 2024	194
	ANEXO II: TRANSCRICIÓN ENTREVISTAS.....	200
	Entrevista 1: Ana Pontón.....	200
	Entrevista 2: Xavier Campos	208
	Entrevista 3: Rubén Cela.....	217
	ANEXO III: TÁBOA VERBATIM	229

ÍNDICE DE TÁBOAS

TÁBOA 1 PARTICIPACIÓN ELECCIÓN GALEGAS	16
TÁBOA 2 CORPUS DISCURSIVO DA INVESTIGACIÓN ANALIZADOS	18
TÁBOA 3 ENTREVISTAS REALIZADAS	19
TÁBOA 4 VALORACIÓN E COÑECEMENTO DE ANA PONTÓN 2016-2024	58
TÁBOA 5 GRUPOS DE CÓDIGOS TEMÁTICOS	82
TÁBOA 6 GRUPO DE CÓDIGOS RECURSOS DISCURSIVOS	85
TÁBOA 7 GRUPO DE CÓDIGOS PERSPECTIVA EMOCIONAL	86
TÁBOA 8 GRUPO DE CÓDIGOS DESTINATARIOS DO DISCURSO	87
TÁBOA 9 CO-OCORRENCIA TEMÁTICA	132
TÁBOA 10 CO-OCORRENCIA PERSPECTIVA EMOCIONAL	134
TÁBOA 11 CO-OCORRENCIA RECURSOS DISCURSIVOS	136
TÁBOA 12 CO-OCORRENCIA DESTINATARIOS	138
TÁBOA 13 CÓDIGOS CON EXEMPLO VERBATIM	229

INDICE DE GRÁFICOS

GRÁFICO 1 GRUPO CÓDIGO-DOCUMENTO TEMÁTICO DISCURSO 1	89
GRÁFICO 2 CÓDIGO-DOCUMENTO TEMÁTICO DISCURSO 1	90
GRÁFICO 3 CÓDIGO-DOCUMENTO DESTINATARIOS DISCURSO 1	91
GRÁFICO 4 GRUPO CÓDIGO-DOCUMENTO TEMÁTICO DISCURSO 2	92
GRÁFICO 5 CÓDIGO-DOCUMENTO TEMÁTICO DISCURSO 2	93
GRÁFICO 6 CÓDIGO-DOCUMENTO DESTINATARIOS DISCURSO 2	93
GRÁFICO 7 GRUPO DE CÓDIGOS-DOCUMENTO TEMÁTICO DISCURSO 3	95
GRÁFICO 8 CÓDIGO-DOCUMENTO TEMÁTICO DISCURSO 3	95
GRÁFICO 9 CÓDIGO-DOCUMENTO DESTINATARIOS DISCURSO 3	96
GRÁFICO 10 SANKEY GRUPOS DE CÓDIGOS TEMÁTICOS 2016	98
GRÁFICO 11 SANKEY CÓDIGOS TEMÁTICOS 2016	99
GRÁFICO 12 GRUPO DE CÓDIGOS-DOCUMENTO TEMÁTICO DISCURSO 4	101
GRÁFICO 13 CÓDIGO-DOCUMENTO TEMÁTICO DISCURSO 4	102
GRÁFICO 14 CÓDIGO-DOCUMENTO DESTINATARIOS DISCURSO 4	103
GRÁFICO 15 GRUPO DE CÓDIGOS-DOCUMENTO TEMÁTICO DISCURSO 5	104
GRÁFICO 16 CÓDIGO-DOCUMENTO TEMÁTICO DISCURSO 5	105
GRÁFICO 17 CÓDIGO-DOCUMENTO DESTINATARIOS DISCURSO 5	105
GRÁFICO 18 GRUPO DE CÓDIGOS-DOCUMENTO TEMÁTICO DISCURSO 6	107
GRÁFICO 19 CÓDIGO-DOCUMENTO TEMÁTICO DISCURSO 6	107
GRÁFICO 20 CÓDIGO-DOCUMENTO DESTINATARIOS DISCURSO 6	108
GRÁFICO 21 GRUPO DE CÓDIGOS-DOCUMENTO TEMÁTICO DISCURSO 7	109
GRÁFICO 22 CÓDIGO-DOCUMENTO TEMÁTICO DISCURSO 7	110
GRÁFICO 23 CÓDIGO-DOCUMENTO DISCURSO 7	111
GRÁFICO 24 SANKEY GRUPO DE CÓDIGOS TEMÁTICOS 2020	112
GRÁFICO 25 SANKEY CÓDIGOS TEMÁTICOS 2020	113
GRÁFICO 26 GRUPO DE CÓDIGOS-DOCUMENTO TEMÁTICO DISCURSO 8	115
GRÁFICO 27 CÓDIGO-DOCUMENTO TEMÁTICO DISCURSO 8	115
GRÁFICO 28 CÓDIGO-DOCUMENTO DESTINATARIOS DISCURSO 8	116
GRÁFICO 29 GRUPO DE CÓDIGOS-DOCUMENTO TEMÁTICO DISCURSO 9	118
GRÁFICO 30 CÓDIGOS-DOCUMENTO TEMÁTICO DISCURSO 9	118
GRÁFICO 31 CÓDIGO-DOCUMENTO DESTINATARIOS DISCURSO 9	119
GRÁFICO 32 GRUPO DE CÓDIGO-DOCUMENTO TEMÁTICO DISCURSO 10	121
GRÁFICO 33 CÓDIGO-DOCUMENTO TEMÁTICO DISCURSO 10	121
GRÁFICO 34 CÓDIGO-DOCUMENTO DESTINATARIOS DISCURSO 10	122
GRÁFICO 35 GRUPO DE CÓDIGOS-DOCUMENTO TEMÁTICO DISCURSO 11	123
GRÁFICO 36 CÓDIGO-DOCUMENTO TEMÁTICO DISCURSO 11	124
GRÁFICO 37 CÓDIGO-DOCUMENTO DESTINATARIOS DISCURSO 11	125
GRÁFICO 38 SANKEY GRUPOS DE CÓDIGOS 2024	127
GRÁFICO 39 SANKEY CÓDIGOS 2024	128
GRÁFICO 40 GRUPOS DE CÓDIGOS 3 CAMPAÑAS	130
GRÁFICO 41 SANKEY CÓDIGOS 3 CAMPAÑAS	131

ÍNDICE DE ILUSTRACIONES

ILUSTRACIÓN 1 CARTEIS ELECTORAIS DO BNG NAS ELECCIÓNS AUTONÓMICAS DE 1989, 1993 E 1997	53
ILUSTRACIÓN 2 CARTEIS ELECTORAIS DO BNG NAS ELECCIÓNS AUTONÓMICAS DE 2005 E 2009	55
ILUSTRACIÓN 3 CARTEIS ELECTORAIS DO BNG, ELECCIÓN AUTONÓMICA 2016, 2020 E 2024	57
ILUSTRACIÓN 4 NUBE DE PALABRAS DISCURSO 1	91
ILUSTRACIÓN 5 NUBE DE PALABRAS DISCURSO 2	94
ILUSTRACIÓN 6 NUBE DE PALABRAS DISCURSO 3	96
ILUSTRACIÓN 7 NUBE DE PALABRAS 2016	100
ILUSTRACIÓN 8 NUBE DE PALABRAS DISCURSO 4	103
ILUSTRACIÓN 9 NUBE DE PALABRAS DISCURSO 5	106
ILUSTRACIÓN 10 NUBE DE PALABRAS DISCURSO 6	108
ILUSTRACIÓN 11 NUBE DE PALABRAS DISCURSO 7	111
ILUSTRACIÓN 12 NUBE DE PALABRAS 2020	114
ILUSTRACIÓN 13 NUBE DE PALABRAS DISCURSO 8	117
ILUSTRACIÓN 14 NUBE DE PALABRAS DISCURSO 9	120
ILUSTRACIÓN 15 NUBE DE PALABRAS DISCURSO 10	122
ILUSTRACIÓN 16 NUBE DE PALABRAS DISCURSO 11	126
ILUSTRACIÓN 17 NUBE DE PALABRAS 2024	129

RESUMO:

O constante éxito do BNG nas sucesivas eleccións autonómicas fai que moitos autores se interesen pola fonte de dito éxito e pola muller que liderou este éxito, Ana Pontón. Nesta investigación buscarase analizar o discurso en campaña da candidata nas eleccións autonómicas dos anos 2016, 2020 e 2024. Para isto, empregaremos a análise crítica do discurso (ACD) e complementarémola con tres entrevistas á candidata Ana Pontón, ao coordinador da área de comunicación do BNG Xavier Campos e ao coordinador das campañas do 2016, 2020 e 2024 do BNG Rubén Cela. A partir desta investigación podemos falar do feminismo e o cambio político (construción da alternativa) como claves no discurso de Ana Pontón en campaña, podendo tamén destacar a importancia das emocións con vista a conectar dunha mellor forma co votante e o uso de recursos discursivos para apoiar a argumentación do mesmo.

Palabras Clave: Bloque Nacionalista Galego, Galicia, eleccións galegas, Ana Pontón, líder, análise do discurso, liderado feminino, emocións, recursos discursivos, destinatarios do discurso.

RESUMEN:

El constante éxito del BNG en las sucesivas elecciones autonómicas hace que muchos autores se interesen por la fuente de este éxito y por la mujer que lideró este éxito, Ana Pontón. En esta investigación se buscará analizar el discurso en campaña de la candidata en las elecciones autonómicas de los años 2016, 2020 y 2024. Para esto, emplearemos el análisis crítico del discurso (ACD) y complementaremos esto con tres entrevistas a la candidata Ana Pontón, al coordinador del área de comunicación del BNG Xavier Campos y al coordinador de las campañas del 2016, 2020 y 2024 del BNG Rubén Cela. A partir de esta investigación podemos hablar del feminismo y el cambio político (construcción de la alternativa) como claves en el discurso de Ana Pontón en campaña, pudiendo también destacar la importancia de las emociones con vistas a conectar de una mejor forma con el votante y el uso de recursos discursivos para apoyar los argumentos del discurso.

Palabras Clave: Bloque Nacionalista Gallego, Galicia, elecciones gallegas, Ana Pontón, líder, análisis del discurso, liderazgo femenino, emociones, recursos discursivos, destinatarios del discurso.

SUMMARY:

The constant success of the BNG in successive regional elections has led many authors to become interested in the source of this success and in the woman who led this success, Ana Pontón. This research will seek to analyse the candidate's campaign speech in the regional elections of 2016, 2020 and 2024. To do this, we will use critical discourse analysis (CDA) and complement this with three interviews with the candidate Ana Pontón, the coordinator of the BNG communication area Xavier Campos and the coordinator of the 2016, 2020 and 2024 BNG campaigns Rubén Cela. From this research we can talk about feminism and political change (construction of the alternative) as keys in Ana Pontón's campaign speech, also being able to highlight the importance of emotions in order to better connect with the voter and the use of discursive resources to support the arguments of the speech.

Keywords: Bloque Nacionalista Galego, Galicia, Galician elections, Ana Pontón, leader, discourse analysis, female leadership, emotions, discursive resources, discourse recipients.

1.INTRODUCCIÓN

Fai pouco que vivimos en Galicia unhas eleccións que marcaron feitos históricos na nosa Comunidade Autónoma. Unha das cuestións que serán recordadas, é que o Bloque Nacionalista Galego (BNG) por segunda elección consecutiva, superou o seu récord de escanos no Parlamento de Galicia. Un ascenso que se ven prolongando dende o ano 2016 onde existiu unha cuestión clave no seno do partido: un cambio de liderado. Por primeira vez, unha muller ocupaba a portavocía nacional: Ana Pontón.

O poder do BNG actualmente na cámara galega sitúase nos 25 parlamentarios, pero cando Ana Pontón asume a complicada tarefa que se lle encomendou, existía a expectativa de perder toda representación. É, por iso, que o liderado de Ana Pontón está marcado por tres eleccións que foron tres vitorias para o nacionalismo galego: a de 2016, coa posibilidade de manter o grupo parlamentario propio nunhas condicións e expectativas previas complexas, cunha expectativa inicial de poder perder a representatividade; a de 2020, acadando o primeiro resultado histórico para a formación superando o dato obtido por Xosé Manuel Beiras no 1997 con 18 parlamentarias, cunha expectativa inicial de como máximo igualar ese teito histórico; e a de 2024, superando de novo a marca histórica igualando os 25 escanos que conseguira Emilio Pérez Touriño (Partido de los Socialistas de Galicia, PSdeG) no último goberno alternativo ao Partido Popular de Galicia (PPdeG) no ano 2005, coa expectativa inicial de manter o resultado histórico acadado nas anteriores. Desta maneira, e como nos indican os números, convertéronse na actual alternativa ao goberno de Alfonso Rueda Valenzuela do PPdeG.

Debido a esta constante superación de expectativas, faise verdadeiramente interesante pararse a analizar as campañas do BNG que lle permitiron ao longo destes anos mellorar considerablemente os seus resultados, provocando un ascenso constante entre as expectativas iniciais das eleccións e o resultado final. Concentrándonos especialmente na figura de Ana Pontón e a mensaxe política que lle ten permitido acadar unha aceptación cada vez maior entre a poboación galega, pese a partir a súa formación, dun resultado residual do 8,36% do voto en 2016, ata chegar a un 31,34% do voto en 2024.

Estudiarase polo tanto neste traballo a marca diferencial do liderado de Ana Pontón, a través do seu discurso político en campaña nos tres procesos electorais; como elemento clave que permita comprender parte do seu éxito electoral.

1.1. XUSTIFICACIÓN

Esta investigación ven principalmente motivada polo interese persoal nos liderados políticos e en como estes poden marcar diferenzas substantivas nas distintas áreas da vida política dunha organización e no proceso de competición política. Neste caso concreto, no momento político das campañas electorais e das estratexias políticas en campaña. Por como, cada vez máis, é crucial ter unha candidata que cumpra as expectativas requiridas, considerando que constantemente a presión mediática e social sobre as mesmas é cada día maior.

Outra motivación clave neste proceso, é aportar reflexións respecto dos novos tempos que vive a política galega, sendo crucial para a ciencia política do noso espazo xeográfico e de fóra a produción de máis contido sobre a vida política propia dos nosos sistemas políticos autonómicos, habida conta da relevancia que teñen na configuración do comportamento político dos electores e en consecuencia, dos resultados electorais finais. O estudo dos liderados políticos e das súas estratexias é crucial á hora de entender cales son as motivacións que están levando ao éxito a unha formación política.

Por outra banda, a motivación que tamén está presente nesta investigación é o interese pola figura política concreta de Ana Pontón. Unha líder que chega a unha formación política sumida nunha das peores crises de representación da súa historia, reconvertendo esta situación nun notable éxito, acadando dous resultados máximos históricos para o seu partido.

Por último, a xustificación deste traballo tamén ven motivada por dirimir as claves que levaron a que no ano 2024 sufríramos unha das eleccións autonómicas con maior atención mediática dos últimos tempos, ante a posibilidade de que o Partido Popular puidera perder a maioría absoluta que ostentaba despois de 15 anos. Un contexto de posible cambio, que independentemente do resultado, tería provocado na sociedade galega, unha participación histórica que superou á do 2009 (máximo da serie), chegando ao 67,3%.

Táboa 1 Participación Eleccións Galegas

1981	1985	1989	1993	1997	2001	2005	2009	2012	2016	2020	2024
46,3%	57,4%	57,5%	64,2%	62,5%	60,2%	64,2%	64,4%	54,9%	53,6%	49,0%	67,3%

Fonte dos datos: Argos. Fonte da Táboa: Elaboración Propia.

1.2. OBXETIVOS DE INVESTIGACIÓN

Como obxectivo principal da investigación formúlase a análise do discurso político que levou a cabo Ana Pontón durante as campañas das eleccións autonómicas de 2016, 2020 e 2024 en Galicia.

Como obxectivos específicos:

- Comprender en profundidade os estudos sobre o liderado político, especialmente do liderado feminino, atendendo ao caso de estudo.
- Entender o papel e a posición que xogan os distintos temas abordados no discurso político da líder do BNG.
- Comprender como unha líder emprega recursos retóricos ou discursivos de cara a fortalecer a súa liña argumentativa.
- Constatar se as emocións xogan un papel relevante no discurso da candidata e como se relacionan cos distintos temas tratados no discurso.
- Comprender como unha candidata emprega os destinatarios do discurso en campaña electoral.

1.3. PREGUNTAS DE INVESTIGACIÓN

Como preguntas de investigación, se formularán as seguintes:

- Cales son as principais cuestións que se tratan no discurso de Ana Pontón nas campañas de 2016, 2020 e 2024?
- Cales son os recursos discursivos que se empregan nestes discursos para apoiar os principaistemas que se tratan nos discursos?
- Podemos afirmar que Ana Pontón trata de apelar ás emocións dándolle un papel relevante nos seus discursos?
- Como se relacionan as emocións cos distintos temas que trata a candidata nos seus discursos en campaña?
- Como xestiona Ana Pontón os destinatarios do discurso en distintos momentos das campañas?

1.4. METODOLOXÍA

A metodoloxía empregada neste traballo é principalmente cualitativa. Buscando dar resposta aos obxectivos e preguntas anteriormente formuladas, este estudo consistirá en aplicar esta metodoloxía co obxectivo de cubrir todas as expectativas formuladas con anterioridade, contrastando todo coas achegas que nos aporte a análise do discurso de Ana Pontón, así

como a análise das entrevistas realizadas. Entre elas, a entrevista á candidata e portavoz nacional do BNG, a propia Ana Pontón.

Tense levado a cabo unha análise do discurso a través da persepctiva teórica que fornece a Análise Crítica do Discurso (ACD), un tipo de análise que ten a súa orixe nas teorías neomarxistas e que busca, polo tanto, deixar de lado o determinismo económico. Polo tanto, visualizaremos o discurso nun contexto concreto, fundamental para a comprensión do discurso en sí mesmo; tendo en conta que non só nos interesan as cuestións lingüísticas, senón tamén contextualizalas política e socialmente no momento no que están ditas e a importancia que polo tanto terán. Para facer esta análise mostráranse unha serie de grupos de códigos, cos seus códigos correspondentes, que serán os que nos axudarán a estruturar a análise do noso corpus discursivo. Os discursos que integran dito corpus e que serán analizados poden verse na Táboa 2. Para facer esta análise codificaremos os textos no programa de análise textual e de contido Atlas.ti, podendo extraer unha serie de resultados de cara a comprender como se presentan os distintos códigos nos textos e como se relacionan.

Táboa 2 Corpus Discursivo da Investigación Analizados

Nº do Discurso	Temática do Discurso	Lugar	Data
Discurso 1	Proclamación como Portavoz Nacional	Palexco	28/02/2016
Discurso 2	Minuto de Ouro no Debate 25S	TVG	12/09/2016
Discurso 3	Peche de Campaña 25S	Auditorio Mar de Vigo	23/09/2016
Discurso 4	Acto Nacional Cambio Galego en Marcha	Pavillón Fontes do Sar	14/06/2020
Discurso 5	Inicio de Campaña 12X	Praza de Praterías	26/06/2020
Discurso 6	Minuto de Ouro no Debate 12X	TVG	29/06/2020
Discurso 7	Peche de Campaña 12X	Praza de María Pita	10/07/2020
Discurso 8	Proclamación como Candidata 18F	Pavillón Fontes do Sar	04/12/2024
Discurso 9	Inicio de Campaña 18F	Pavillón Fontes do Sar	28/01/2024
Discurso 10	Minuto de Ouro no Debate 18F	TVG	05/02/2024
Discurso 11	Peche de Campaña 18F	Pavillón Fontes do Sar	16/02/2024

Fonte da táboa: Elaboración propia.

Dentro dos discursos elixidos para conformar o corpus a analizar, sempre se buscou conseguir momentos moi semellantes dentro das tres campañas; collendo un na precampaña, outro no inicio da campaña, o minuto de ouro na Televisión Galega (TVG) e o peche da campaña. Por circunstancias de accesibilidade e de non atopar o discurso entre as varias fontes consultadas, o inicio da campaña do 2016 non puido ser incluído, xa que non se tivo acceso ao mesmo. Somos conscientes dos condicionantes que dita falla pode imprimir ao traballo, se ben tívose en todo momento en conta.

Outra das técnicas de recollida de información implementada no traballo, a entrevista

semiestructurada, tense aplicado en tres ocasións. O motivo era tratar de recoller información cualitativa relevante que puidese axudar na análise discursiva e nos cambios que o discurso e a mensaxe política da candidata puidera ter experimentado neste tempo, non olvidemos que a investigación ten, neste senso, unha mirada lonxitudinal. As entrevistas realizadas foron a Ana Pontón como candidata das tres campañas que estamos analizando; Xavier Campos como coordinador da área de comunicación do partido e polo tanto cargo clave no aparato comunicativo do BNG; e Rubén Cela como coordinador das campañas dos anos 2016, 2020 e 2024, cargo clave no aparato estratéxico das campañas.

Táboa 3 Entrevistas Realizadas

Persoa Entrevistada	Día	Hora	Lugar
Ana Pontón	12/06/2024	10:50	Parlamento de Galicia
Xavier Campos	21/06/2024	10:12	Sede Nacional do BNG
Rubén Cela	23/01/2025	9:43	Oficinas Atlantic Ponte

Fonte: Elaboración Propia

Unha vez realizadas as entrevistas tense realizado un análise de contido das mesmas, onde se ten feito referencia a través de distintos verbatim, ás citas máis importantes respecto dos obxectivos da investigación. Así mesmo, no Anexo II poderanse consultar as transcripcións completas das entrevistas realizadas.

1.5. ESTRUCTURA

Este traballo estará estruturado en base a unha serie de apartados e subapartados que parten da realización dunha revisión bibliográfica dos distintos conceptos abordados neste traballo, ata as conclusións que nos deixe a análise propiamente feita, pasando por unha análise exhaustiva dos discursos e das entrevistas realizadas.

En primeiro lugar, realizarase un repaso polos conceptos que se abordarán neste traballo e a súa base teórica realizando unha revisión bibliográfica máis ou menos somera. Unha vez finalizado isto, pasaremos a un repaso do caso que estamos estudando para contextualizar

a análise que se realizará a continuación, facendo tamén unha revisión bibliográfica, tanto do partido en si mesmo, coma dos líderes anteriores, e da líder actual; e do papel transversal nas eleccións galegas. De seguido, para acompañar esta contextualización, realizarase unha revisión do electorado tradicional do BNG, así como do electorado máis actual de cara a comprender a evolución que esta organización ten vivido. Como dicimos, todo a modo de contextualización de cara a comprender e sustentar a análise do discurso e as conclusións que nos aporte.

De seguido, presentaranse as análises das entrevistas realizadas. Desta forma, teremos tres visións dende distintos puntos de vista do caso que estamos analizando. Primeiro dende a propia perspectiva persoal e intención da propia persoa que emite os discursos que serán estudados; continuando con dous cargos clave que nos aportarán por un lado a perspectiva interna da organización dende o propio aparato comunicativo, e por outro, a perspectiva dende o aparato estratéxico da campaña. Todas estas visións axudarannos a complementar as nosas análises e as nosas conclusións.

Introducíndonos xa na análise do discurso comezaremos por establecer unha serie de grupos de códigos que nos marcarán de cara ao que será a análise propiamente dita. Así mesmo, realizarase a análise do discurso a través da transcripción dos discursos seleccionados nas distintas campañas e o emprego do programa *Atlas.ti* na súa versión 25; para así, a través das ferramentas que nos facilita o programa, establecer cunha completa análise.

Finalmente, elaboraranse as conclusións onde se avaliarán á vista das preguntas formuladas e presentadas anteriormente, as achegas que se consideren relevantes e aportaranse ideas que poidan ser interesantes de cara a futuros estudos destas características no seo da disciplina.

2.MARCO TEÓRICO

Pasaremos agora ao marco teórico onde iremos desengruñando aspectos clave para este traballo. En concreto, tratarase neste capítulo o liderado político, aspecto fundamental e central neste escrito como xa dende o título se pode intuír, parándonos nunha explicación ampla dos enfoques que falan do mesmo, así como das distintas concepcións tanto históricas como actuais. Seguirao o discurso político, complemento clave do liderado neste estudo, como xa viñemos avanzando en apartados anteriores, prestando especial atención á súa relación como ferramenta de poder. Uniranse deseguido liderado e comunicación para tratar especificamente aqueles conceptos máis relacionados coas campañas electorais e coa comunicación política que poden xurdir polo momento elixido para a análise. E por último, falarase dunha nova perspectiva sobre o poder das emocións na política, comprendendo cales poden ser os novos obxectivos que perseguen os partidos e formacións políticas de cara a aumentar o seu nivel de persuasión electoral a través da apelación a distintas emocións a través dos discursos. Todo isto, terminará nunha serie de cuestións que serán complementadas e completadas cando pasemos a contextualizar o caso que analizamos, abordando tanto as bases dos votantes do BNG nas sucesivas eleccións, como parte da súa historia e dos seus liderados anteriores, parándonos, por suposto, no centro deste estudo, o liderado político de Ana Pontón.

2.1. LIDERADO POLÍTICO

2.1.1. Liderado político na historia

Comezamos co tema central deste estudo e que ven sendo o motivo fundamental polo que nos encontramos neste punto: o liderado político. E, aínda que falamos do caso específico da portavoz nacional do Bloque Nacionalista Galego, Ana Pontón, primeiro, deberemos tratar de especificar que consideramos por liderado político e a base teórica que o sustenta, separándoo así do tema específico, por un momento, para despois poder retomar a investigación cunha base teórica moito máis profunda.

Cando falamos de liderado político, podemos estar ante unha das cuestións máis complexas teoricamente falando da Ciencia Política. Non dicimos ningunha barbaridade se afirmamos que este concepto foi amplamente estudado dende incluso antes de que a propia Ciencia Política existira como tal e se desenrolara como ciencia política moderna. Foron moitos os autores clásicos que estudaron dende o seu inicio as fontes de poder que acumulaban certas

persoas. Quizais polo antropocentrismo que ven ligado á especie humana, os investigadores sempre encontraron interesante mergullarse no intanxible que as persoas públicas tiñan sobre os seus seguidores. Que os fai especiais? Porque a xente os segue? Ata que punto inflúe o individuo para que esta relación que roza en ocasións a obediencia se de?

O certo é que se descentramos un momento o foco e nos imos cara o mundo clásico, encontramos que os propios pais da filosofía e de parte do pensamento político occidental, xa trataron esta cuestión, e intentaron reflexala nos seus escritos. Aínda que non falaran deste termo concreto xa que, por estrano que poida parecer, non ten etimoloxía grega nin latina, tratándose dunha palabra bastante nova no conxunto do vocabulario mundial.

Se atendemos por exemplo á obra de Homero, podemos destacar unha visión heroica do líder, como persoas selectas que tiñan dons especiais, que poseían virtudes que os demais non tiñan, e que, polo tanto, estaban destinados a exercer ese papel no mundo. Pero se nos centramos na visión doutro autor como Sócrates, podemos encontrar como chega a centrarse no que el considera o bo gobernante e as decisións que como persoa se toman, considerando o “líder” como aquel xefe de goberno que faría o ben polos seus gobernados. E atendendo ao que foi o seu pupilo, Platón, podemos ver como explica na *República* os que para el deben ser os líderes das polis, os filósofos. Sen centrarse na cuestión do liderado (como xa dixemos, é algo posterior), xa nos elaborou un perfil do que sería un bo líder para as sociedades, a visión do filósofo-rei que serían os encargados polas súas cualidades especiais de gobernar as cidades polo ben do resto, unha visión cualificada por algúns como paternalista (de Mon, 2001). E por último, por completar as visións dalgúns dos grandes autores do mundo clásico, quedáanos Aristóteles. O cal, centrándose como os anteriores nos gobernantes, aclara que o obxectivo final dos mesmos será alcanzar a *eudaimonia*, unha especie de superioridade moral (Espuny, 2003).

Polo tanto, xa vemos, que o centrarse nas persoas que gobernan e nas súas conductas, sempre foi unha cuestión que intrigou aos encargados de observar e que seguiu evolucionando ata os nosos días. O que si podemos destacar, como inicio do que virá a continuación é que se establecemos unha cuestión central nestes autores, é a focalización nas cualidades ou atributos persoais dos líderes. É dicir, podemos establecer como causa fundamental do liderado a educación dos homes, como garantía do mesmo (D’Alessandro, 2006).

Observaremos agora a Nicolás Maquiavelo, como non podía ser doutra forma. En concreto, dentro da súa obra, hai un título que chama especialmente a atención, *O Príncipe*. E non só por ser a obra máis famosa do autor que estamos a falar, senón tamén porque é o propio título o que se centra nunha persoa gobernante. Fora de interpretacións iniciais, mergullándonos

nesta obra, podemos ver que o autor establece case, por así dicilo, un manual para o liderado e o mantemento do poder (cuestión que trataremos en profundidade máis adiante). Polo que non podemos estar máis acertados na selección do libro e do autor para falar da súa concepción do liderado que tamén se centra nas cualidades persoais do gobernante, pero dunha forma diferente. Especificamente o propio Maquiavelo nos fala da importancia da virtude, entendida como a capacidade de gobernar, cuestión que adquire suma prioridade no caso dos príncipes e principados novos (Maquiavelo, 2012).

É o propio autor o que nos fala do príncipe (o seu líder particular) como unha persoa que debe saber como actuar ante cada situación, ás veces como unha bestia que imita á zorra “*para coñecer as trampas*” e ao león “*para amedrentar aos lobos*”, e ás veces como humano caracterizado pola “*caballeridade e o mantemento da palabra dada*” (Maquiavelo, 2012).

Ademais, algunhas teorías se desenrolaron no século XIX que se asociaron á influencia dos líderes. Como foi, a Teoría do Gran Home formulada por Thomas Carlyle (Fernández, 2023) que nos dicía que a historia estaba determinada polos grandes líderes que eran persoas que dende o seu nacemento posuían unhas cualidades excepcionais para tal fin, como podía ser unha maior intelixencia. Posteriormente, o autor Herbert Spencer (Spencer, 1961), falounos de que esta cuestión era completamente ao revés, os grandes líderes eran produto da súa educación e das súas condicións que eran adquiridas na sociedade e non ao revés. Isto chamóuselle determinismo cultural e foi en grande parte desenrolado por Lewis Morgan (Martínez, 1978).

2.1.2. Enfoque Behaviorista Vs. Estruturalista no Liderado

Debemos, como non, pararnos un momento no enfoque que xorde na primeira metade do século XX, o behaviorismo. Aquel que estableceu a prioridade de centrarse en observar como funciona o mundo, e sobre todo, a aplicar un método que axudara a poder confirmar as hipóteses que nos formulamos, baseada nos comportamentos individuais das persoas, tales como podían ser as ideoloxías, a clase social, etc. Como pai deste enfoque na ciencia política, encontramos a Charles Merriam, autor que tamén estableceu pautas para o estudo dos líderes e que tamén se parou nesta cuestión que trataremos máis en profundidade tras un breve apunte.

Aplicándonos ao que nos interesa, o liderado, debemos entender que o inicio dos estudos no enfoque condutista sobre o liderado continuaron coa percepción que os autores máis clásicos tiñan, como era de esperar. É dicir, a focalización nas cualidades do individuo e polo tanto, o establecemento dunha serie de conclusións sobre o comportamento dos líderes en

base a isto. E cando falamos de cualidades persoais, podemos referirnos a moitas cuestións, en concreto, Blondel dixo que cando atendemos a isto podemos tratar moitísimos ámbitos como a intelixencia dos mesmos, as súas facultades para comunicarse, a súa determinación para tomar decisións, etc (Blondel, 1987). Autores que tamén consideraban o liderado como unha consecuencia das cualidades persoais foron Mac Iver e Page, que determinaron que a capacidade de persuasión era unha deriva directa da personalidade do individuo que trataba de persuadir (Mac Iver & Page, 1972).

Volvendo co pai do condutismo na ciencia política, Merriam estableceu o seu marco con respecto ao liderado. E en concreto, debemos ver a seguinte cita onde nos mostra a súa consideración sobre as cuestións ás que se debían atender do liderado:

“Sería importante examinar a fondo os comezos do líder, as súas orixes ancestrais, seus pais, seus compañeiros de xuventude, seus medos, a súa vida de xuventude e a súa educación, entretementos, intereses e ilusións. [...] Deberíamos encontrar vantaxoso obter todo dato posible con respecto ás características físicas do líder, incluíndo a historia médica e todo dato biolóxico e psicanalítico posible. Deberíamos querer coñecer sobre a súaestatura, forza, resistencia, saúde, voz, enerxía, súa forma de ser, tonicidade muscular, e unha variedade de outros feitos en relación coa fundación física do seu liderado. Deberíamos indagar os seus rasgos intelectuais e temperamentais, usando todos os mecanismos da psicoloxía moderna, a psiquiatría e o sentido común. Deberíamos mirar a creencia na súa propia persoa, forza de convicción, [...] E finalmente, deberíamos querer saber máis sobre o problema do liderado de como se funda non só no campo político, senóntamén no extenso campo das relacións sociais de todos os tipos e clases.” (Merriam, 1970; p.33).

Como vemos nesta cita, a focalización é completa no individuo e na súa personalidade. Ata o punto, de que chega a recomendar estudar a cuestión biolóxica para determinar conclusións sobre o liderado político. Coa particularidade de que non só debemos fixarnos no líder, tamén no seguidor, esta é a primeira referencia á relación bilateral que manteñen líder e seguidor que desenrolaremos máis adiante..

Para establecer conclusións sobre o liderado dende esta perspectiva, a pesar de queMerriam tamén nos falou del neste senso, centrarémonos nun dos referentes como é Laswell e as súas investigacións sobre a personalidade dos líderes. Diferenciando por primeira vez distintos tipos de liderados segundo o seu carácter: dramatizadores e compulsivos. Os primeiros, dramatizadores, caracterízanse polo uso da indignación, da sedución ou da provocación para buscar unha resposta a corto prazo na súa relación. Os segundos, compulsivos, por ser moi ríxidos nas relacións de contacto social. En definitiva,

Laswell concluíu que a personalidade é clave á hora de determinar o liderado que nos encontraremos nos distintos gobernantes (Lasswell, 2017).

Como evolución a este enfoque encontramos ao estruturalismo, nado a principios da segunda metade do século XX que viu a formular cuestións en gran parte contrapostas ás que falamos anteriormente. Así como mantemos algunhas bases que o condutismo formulou, neste caso, vimos a cambiar o foco de atención, xa que comezaremos a focalizar o estudo na busca dun sistema de relacións, é dicir, sae do foco o individuo, para centrarnos esforzos no macro e concibir a sociedade como un conxunto de estruturas (Balibar, 2007). ¿E como aplicamos isto ao liderado? Pois a pregunta pode comezar a responderse xa nas frases anteriores, abandonamos o estudo do individuo, é dicir, do líder e das súas cualidades persoais para centrarnos na sociedade, e polo tanto, para centrarnos no que chamaríamos o contexto no que os líderes actúan (Giddens, 1987). En definitiva, como dixo Tannenbaum o liderado termina por non ser só cualidades persoais, senón unha atribución social (Tannenbaum, 1979).

Polo tanto, se xa víñamos falando da relación bilateral entre líder e seguidor, aquí terminamos por confirmala, xa que neste enfoque vimos a demostrar a importancia substancial dos seguidores, é dicir, da sociedade e as súas estruturas.

Como principal achega deste movemento, neste traballo destacaremos ao sociólogo Max Weber, e, por suposto, nos centraremos nunha das súas obras célebres que é estudada no case 100% das facultades de ciencia política: *El político y el científico*.

A importancia desta obra reside no enfoque que o autor amosa do liderado como unha relación social, que está principalmente dominada polos receptores. É dicir, o liderado non existe se a sociedade non o acepta. Isto ven a explicalo en base á lexitimidade e os seus tipos;

Primeiro, como lexitimidade entendemos o exercicio puro do poder, pero non nun sentido unilateral, isto é, que tal acción repercute en que ten que existir unha obediencia por parte do seguidor ou da sociedade ás medidas que o líder aplique (Weber, 2021). Polo tanto, extraemos a conclusión evidente de que sen permiso dos seguidores (lexitimidade) o liderado non existe, extraemos polo tanto, as cualidades persoais de tal situación.

Segundo Weber destacounos tres tipos de lexitimidade coas súas particularidades concretas: a lexitimidade tradicional, a lexitimidade carismática e a lexitimidade racional- legal. E todas elas as formularemos primeiro nun sentido xeral e posteriormente aplicadas ao exercicio do liderado.

- Tradicional: Baseada nas crenzas máis instauradas na sociedade e na súa historia, para entendernos, falamos dun tipo de lexitimidade que está fundamentada nos costumes e como di a súa palabra, nas tradicións, no que leva moito tempo sendo así. Como exemplo deste tipo de lexitimidade temos as relacións patriarcais que dominaron as sociedades durante moitísimos anos e que o seguen facendo.. No caso do liderado, é evidente que as institucións máis antigas nas sociedades susténtanse en grande parte por este tipode lexitimidade, é o caso das monarquías e dos seus xefes ou líderes.
- Racional-legal: Este tipo viría determinado tamén en parte polas costumes, veremos que están conectadas entre si todas. Neste caso emana directamente a obediencia das cuestións que teñen que ver cas normas que rexen a nosas sociedades, polo tanto, teñen que ver con aquilo que está considerado delito polos escritos legais do noso país por exemplo. É dicir, está completamente dominada esta lexitimidade polo dereito.
- Carismática: Esta podería considerarse a que máis relación se lle recoñece coliderado. En parte polo que falamos do enfoque anterior, as cualidades persoais. Esta lexitimidade ven a destacar a importancia da intelectualidade, a oratoria ou a proximidade do líder en cuestión. Polo tanto, podemos falar dun tipo completamente relacionado coas cualidades persoais, de feito, chega a chamarse devoción persoal polo caudillo. Falaremos máis adiante das ideas que nos pode xerar este tipo de lexitimidade, non só é o máis relacionado co liderado pola importancia das ideas behavioristas nesta concepción, se non pola confluencia destas co enfoque estruturalista que nos presenta Weber.

Falamos polo tanto e en definitiva, da importancia dos seguidores, da permisividade que estes teñen que ter á hora de que os líderes poidan exercer como tal. Non debemos obviar en definitiva, que o liderado sempre estivo concibido como unha forma de influencia, e polo tato, como unha forma de exercer o poder nas sociedades, tanto democráticas como non democráticas.

A partir de aquí comezamos a encontrar polo tanto, aportacións de máis autores que nos falan dende esta perspectiva. É o caso de Greenstein que nos fala da importancia das situacións nas que se atopan os liderados para que estes teñan éxito, poñendo o foco nas condicións sociais do momento.

Este autor fálanos de tres condicións que debemos atender de cara a visualizar como implantar o liderado. Primeiro atendendo á posición que o líder ocupa na estrutura social,

segundo atendendo á capacidade estratéxica do líder para lograr os seus obxectivos, e terceiro atendendo á plasticidade da sociedade con respecto a estes determinados obxectivos (Greenstein, 1967).

Citando a máis autores nesta liña podemos encontrar tamén a aportación de Parsons que nos fala do liderado como unha institución no sistema social, sen a cal o sistema non podería funcionar. Xa que para este autor, a sociedade considera como necesario o liderado de cara a conseguir os intereses e obxectivos marcados pola mesma (Parsons, 1974).

Como conclusión ao que nos mostra o enfoque estruturalista debemos dicir que, en contraposición ao behaviorismo, a presenza dunhas cualidades persoais consideradas como de un “bo ou grande líder”, non son garante de que exista unha reciprocidade por parte da sociedade, e que polo tanto se poida exercer o poder. Recordemos que o líder sen poder non será líder. Como caso podemos ter, que así como existen personalidades moi queridas dentro do mundo da política ou da sociedade en xeral con personalidades abrumadoras que copan moitas cotas de seguidores, non é garante de que ocupen cargos ou xeren unha grande influencia.

.

En definitiva, consideramos dende esta perspectiva que os líderes terminan por ser portadores de obxectivos que estaban presentes na sociedade pero que precisaban destes para ser materializados. Polo tanto, non terminan por ser plenamente independentes se non, dependentes a fin e ao cabo do sistema social no que se atopan (D'Alessandro, 2006).

2.1.3. Perspectiva Multidimensional

É aquí onde explicaremos o enfoque actual e elixido para este estudo que nos leva a xuntar os dous enfoques anteriormente mencionados. Se ben distinguimos dúas escolas, é verdade que se nos abre unha oportunidade para unilas e extraer conclusións cos dous enfoques sobre a mesa. E polo tanto, non concibir ao cen por cen de maneira independente nin ao líder nin á sociedade na súa relación de influencia. Seguiremos polo tanto, o camiño que nos indicou Stogdill no seu estudo do ano 1974 onde optou por unir ás dúas escolas e visións tradicionais sobre o liderado marcando tendencia posteriormente (D'Alessandro, 2006).

Para apoiarnos nesta defensa falaremos primeiro da Teoría Transaccional desenvolvida por Hollander. Unha aproximación entre líder e seguidor que recoñece unha influencia mutua na súa relación. É, polo tanto, interesante estudar tanto ao líder como aos seguidores ó mesmo

tempo, xa que existe unha reciprocidade, ou mellor dito, unha retroalimentación entre eles que provoca que tanto o líder poida influír nos seus seguidores, como os seguidores no seu líder (Hollander, 1979). Cuestión que se desenvolverá de cerca neste traballo ao fixarnos tanto na estrutura do electorado como nas accións do líder e a súa relación.

Relacionando este enfoque con cuestións mencionadas anteriormente tamén podemos encontrar a Teoría da Interacción que nos fala da conexión directa entre líder, seguidores, obxectivos implicados e o contexto no que se atopan. É dicir, unha variedade de focos aos que atender. Polo tanto, debemos comprender que á hora de estudar o liderado, podemos encontrar múltiples variables que nos axuden a entender o suceso que estudamos. É polo tanto, como se di no título deste apartado, ofrecer unha perspectiva multidimensional do mesmo.

En definitiva, non recoñecemos unha variable como a única indispensable, e incluso, non terminamos de recoñecer ó líder e aos seguidores como os únicos focos de estudo. Xa que as novas tendencias obríganos a admitir que existen condicións externas a esta relación que poden tamén ser estudadas e darnos conclusións efectivas de cara a entender os liderados. Aínda que se recoñeza como elementos claves ao líder e aos seus seguidores.

Aplicado ao caso que nos ocupa, podemos recoñecer como son factores clave de estudo a líder Ana Pontón a través do seu discurso como estudo das súas actitudes cara o electorado. Como isto pode traducirse nunha serie de conclusións que nos axuden a entender neste apartado o liderado de Ana Pontón, non sendo o único e por suposto, considerándose parte dun todo que poden conformar líder, seguidores, ferramentas aplicadas, etc.

Polo tanto, a diversidade na súa definición que veremos posteriormente, tamén se traslada ao enfoque que se lle poden dar aos estudos do liderado. Pero tratando de concluír nunha que reflicta a perspectiva multidimensional e a interacción directa e influínte nos dous sentidos entre líder e seguidor. Polo que neste apartado trataremos a que vai ser a definición de liderado político neste traballo.

Como base dunha definición sempre encontramos á etimoloxía da mesma palabra que estudamos. Neste caso, o liderado é unha que non ten un orixe latino ou grego, destacando polo tanto, o que xa vimos na súa perspectiva histórica, que é que a concepción de líder no mundo clásico foi diferente ao posteriormente afirmado. Líder ten a súa orixe etimolóxica no inglés onde significaba conducir ou guiar. E aínda máis atrás no tempo, encontramos a orixe *leit* procedente do indoeuropeo onde significaba avanzar ou ir cara adiante.

Se ben, a orixe etimolóxica para a ciencia política non termina de ser de especial relevancia

e supón máis unha contextualización anecdótica, é un punto de partida dende o que comezar. Aínda que todas as que viñeron sucedendo posteriormente foron especialmente ligadas aos enfoques que xa vimos: primeiro definicións ligadas ás características persoais e posteriormente, ás relacións coa sociedade ou ás condicións ambientais.

Polo tanto, teremos que abordar unha definición que se axuste á nosa perspectiva multidimensional. É neste caso, onde imos abordar e elixir a definición que nos aporta Petracca, entendendo o liderado político como:

“os que dentro dun grupo, ostentan tal condición de poder, que son capaces de determinar decisións de carácter estratéxico, exercendo tal actitude dunha forma activa e xerando lexitimidade no grupo correspondendo así os obxectivos do mesmo” (Petracca, 1997, p.949)

Na mesma liña, tamén deberemos reflectir dunha forma máis específica a relación bidireccional entre líder e seguidor e esa mutua influencia da que falamos nos apartados anteriores, neste caso, abordaremos unha definición de Burns (Fernández Garrido, 2021) para asegurar a comprensión de tal relación:

“O liderado sobre os comportamentos humanos ten lugar ou se exerce cando as persoas con certos intereses ou intencións son capaces de mobilizar (en competición ou conflito con outras persoas) recursos institucionais, políticos, psicolóxicos ou doutro tipo para suscitar, captar, atraer e satisfacer os intereses dos seguidores co fin de alcanzar mutuamente a consecución dos obxectivos, tanto por parte dos líderes como dos seguidores” (Burns en Fernández Garrido, 2021, p.30)

Entón, consideramos que as anteriores definicións explican de forma suficiente ao que nos referimos cando falamos de liderado político neste estudo nos dous casos. Por unha parte, podemos definir o liderado como aquel suceso que ocorre cando unha persoa ostenta unha posición estratéxica nun grupo para determinar as accións clave do mesmo, non sendo isto un cargo directamente, se non unha condición e permisividade (poder) conferido polo grupo de individuos que consideran como lexítimas as súas decisións, xa que estas cumpren os obxectivos dos mesmos. Por suposto, non afirmando que esta sexa a única definición válida de liderado político. Xa que, como estamos dicindo, a perspectiva multidimensional do mesmo obríganos a ter en conta que a concepción aquí mostrada non é a única exclusivamente válida. Polo que, repetindo, falamos dunha concepción válida para esta investigación.

2.1.4. Tipos de Liderado

Unha vez que comprendemos o liderado político e os distintos enfoques ou teorías que o manexaron, así como o imos manexar nós neste estudo, é hora de determinar unha serie de conceptos que poden ser importantes neste traballo, como son os tipos de liderados.

Debemos comprender que os distintos tipos de liderado teñen a súa orixe no estudo dos tipos de liderado presidencial en Estados Unidos, como é o caso da tipoloxía de Burns que imos analizar, pero que estes se refiran a esta situación non quere dicir que o líder non poida exercer e por en práctica estes tipos de liderado en distintas situacións (Heywood, 2002) como a oposición ou outras situacións nas que se atope.

Polo tanto, Burns definiunos tres tipos de liderado: o *laissez-faire*, o transaccional e o transformacional. Como neste apartado queremos centrarnos máis no terceiro pola pertinencia do mesmo, explicaremos primeiro este e despois o relacionaremos diferenciándoo dos outros dous.

O liderado transformacional o define Burns como un líder que ten unha visión da sociedade e que busca polo tanto, transformala no seu ideal. É por isto, polo que o mesmo ten unha forte carga ideolóxica buscando apoio nos distintos actores da sociedade para levar a cabo este cambio (Burns, 2012). Polo que, podemos relacionar este tipo de liderado con aqueles movementos ou persoas que buscan un cambio na sociedade e que buscan transformala por completo. O entenderemos mellor comparándoo cos demais estilos.

O *laissez-faire* diferénciase do transformacional nunha cuestión clave que é a visión activa do liderado, isto é, o liderado deste tipo busca non entremeterse naquelas cuestións que non sexan da súa concreta incumbencia, é dicir, limitarse ás súas funcións “deixando ir”, por así dicilo, o proxecto que están representando. Moi diferente do transformacional que buscaría explotar todos os recursos posibles para levar a cabo a súa remodelación da sociedade na busca do seu ideal.

Comparado co liderado transaccional, aínda que si temos unha actitude activa, temos que dicir que diferénciase do transformacional na xestión do momento. O liderado transaccional buscaría a consecución de obxectivos dunha forma curtopracista. Isto é, xestionar cada momento en función dos recursos dispoñibles sen buscar unha perspectiva a longo prazo ideal, como podería ser o obxectivo do líder transformacional que buscaría un cambio profundo e solucións que repercuten e atentan a estabilidade que busca un líder transaccional.

Polo tanto, o líder transformacional, como vimos dicindo, busca un cambio profundo na sociedade na busca do seu ideal. Tamén podemos dicir, que os políticos en función do momento no que se atopen poderían evolucionar neste tipo de liderados. Isto quere dicir, que unha persoa nunha posición de poder non ostentará un tipo na totalidade da súa vida política (D'Alessandro, 2006).

Por outra parte, para complementar esta tipoloxía, pode ser de interese coñecer a tipoloxía que desenvolveu Barber, buscando ampliar o coñecemento sobre as distintas modalidades de líderes que nos podemos encontrar. Deste modo diferenciou catro tipos (Barber, 2019):

- Pasivos e Negativos: caracterizados por ser pouco precisos e máis tímidos ou introvertidos.
- Pasivos e Positivos: caracterizados por ser moldeables e demasiado optimistas.
- Activos e Negativos: caracterizados por ser máis compulsivos e ríxidos.
- Activos e Positivos: caracterizados por ser permeables e moi pragmáticos.

Como ben vimos dicindo, esta análise non ven a falar exclusivamente da súa personalidade, senón nun análise máis completo das súas tomas de decisións, relacións coa sociedade, etc ademais da súa personalidade liderando.

2.1.5. O liderado feminino

Comezaremos aquí a falar dunha das materias que tamén estuda o liderado político pero que o fai dunha forma moi diferente da que estivemos visualizando con anterioridade, onde case o completo dos estudos, por non dicir o cen por cen, están baseados en políticos unicamente masculinos, destacando a visión androcéntrica que ten dominado a ciencia e o mundo durante anos (Rubio & Rayas, 2022). Falando así dunha ampla gama de estudos sobre o liderado que deixan o xénero completamente de lado (Jiménez Romera & Romero Parra, 2018).

É aquí onde é crucial aplicar unha perspectiva diferente, unha perspectiva de xénero, aplicar a visión do rol de xénero na política (Jalalzai & Krook en Núñez, 2017), pertinentemente porque neste estudo estamos a falar dunha muller que é líder, e polo tanto, revisar toda a literatura relacionada con esta cuestión que tratou de evidenciar o trato diferenciado que reciben as mulleres na sociedade e na política ao ser líderes, e se existen ou non diferencias reseñables entre homes e mulleres. É dicir, se dentro do liderado político, dentro desta perspectiva multidimensional, o xénero é unha variable clave de estudo que nos marque distintos estilos de liderado.

Primeiramente, debemos falar dunha cuestión fundamental de forma introdutoria, e é que a política dende a tradición é vista como unha área propia dos homes onde as mulleres tiñan moi difícil entrar (Vazquez, Carrasco & Rico en Jiménez Romera & Romero Parra, 2018). A isto, debemos sumarlle un sufraxio tardío dentro da sociedade, falamos dun dereito que comezouse a recoñecer amplamente a partir da segunda metade do século XX, falando aínda a día de hoxe de países que aínda non recoñecen dereitos políticos ás mulleres.

Todo isto, fálanos finalmente non só dunha dificultade de acceso, senón que se xera unha estigma entre as propias mulleres de forma psicolóxica á hora de percibir as súas propias capacidades á hora de liderar a política ou participar na mesma (Ramos, Barberá & Sarrió en Jiménez Romera & Romero Parra, 2018). Aquí é onde comezamos a falar de distintas cuestións que soan por parte de distintos debates actuais e diarios que se teñen na sociedade, como son os conceptos como o “teito de cristal” (Morrison, White & Van Velsor en Núñez, 2017). Neste senso, temos unha serie de cuestións que se ben non están trasladadas ao mundo legal, supoñen un impedimento constante na promoción e realización plena no ámbito profesional das mulleres. Tal e como nos di Morrison en (Jiménez Romera & Romero Parra, 2018):

“tan sutil que tórnase transparente, resultando un impedimento tan forte que as mulleres non poden progresar nas xerarquías corporativas” (Morrison en Jiménez Romera & Romero Parra, 2018, p.408).

Pero agora mesmo, comezamos a visualizar novos conceptos que nos poden axudar a comprender mellor a situación actual, que se ben non está tan relacionada co teito de cristal anteriormente definido, vimos a destacar o novo “labirinto de cristal”. Neste senso, atendemos a unha metáfora de Eagly e Carli que nos falan dunha nova concepción que non ten tanto que ver cun teito, se non que falamos dunha serie constante de obstáculos que se ven as mulleres poden superar (Eagly & Carli en Jiménez Romera & Romero Parra, 2018; Núñez, 2017; Eagly & Carli en Seisdedos & Gascón, 2015) terminan por ser unha clara desvantaxe no progreso comparativo cos homes, xa que este camiño máis complexo termina por impedir que moitas mulleres cheguen a realizarse ao completo ou que incluso teñan que pagar un coste moito máis alto e complexo para poder chegar a ese obxectivo marcado. Supoñendo evidentemente un agravio para as persoas distintas ao xénero masculino.

Ademais encontramos o denominado “precipicio de cristal” (*“glass cliff”*) onde podemos ver como mulleres son postas en postos de liderado en momentos no que as organizacións se atopan en crises ou en situacións complexas. Aquí temos estudos que se fixeron no Reino Unido relacionados co mundo empresarial e o mundo político, onde se analizaron as oportunidades que se lles presentaban ás mulleres nestes dous ámbitos, a conclusión foi

clara, os distritos nos que era máis complicado acadar representación tiñan candidaturas maioritariamente de mulleres antes que homes, así como tamén as oportunidades no mundo da empresa (Ryan, Haslam & Kulich en Beaudoux, 2014).

Aplicado neste mesmo sentido temos o que nos di Barrera en (Jiménez Romera & Romero Parra, 2018), destacando que o contexto socioeconómico das mulleres que lideran está profundamente marcado por unha condicións acomodadas, é dicir, cunha estrutura de apoio clara e consolidada antes de formar parte da elite política. Neste senso, Ruiloba Núñez destaca as seguintes características clave das mulleres que ostentan poder político: aristocracia feminina en círculos masculinos, elite illada entre o poder masculino e a masa feminina, elite dominada por una oligarquía masculina dentro do partido, elite discriminada por esixírselle niveis de preparación moi altos, e por último unha elite problematizada pola súa tensión entre o profesional versus o feminino (Ruiloba Núñez en Jiménez Romera & Romero Parra, 2018).

Posteriormente, unha vez dentro dos liderados feminino e masculino cabe facernos unha pregunta clave, falamos de liderados que presentan diferencias polo xénero ou non? Ben, a esta resposta non temos fácil solución, xa que falamos dunha cuestión que actualmente non ten unha resposta categórica segundo os estudos que se realizaron, tendo aínda moito debate ao respecto (Núñez, 2017).

Aquí diferenciamos dúas teorías, unha por un lado que defende a diferenza entre homes e mulleres, e que polo tanto, nos fala dun liderado feminino diferenciado que presenta características diferentes (Blázquez Villaplana en Jiménez Romera & Romero Parra, 2018; Fernández en Seisdedos & Gascón, 2015); e polo outro, outra corrente teórica que sinala que non temos conclusións fiables que nos falen dunha diferenza nos estilos de liderar entre xéneros (Genovese en Jiménez Romera & Romero Parra, 2018; Beaudoux et al., 2023).

Podemos polo tanto, falar primeiro dun estilo de liderado feminino marcado como diferente, como un estilo distinto do dos homes. Aquí encontramos estudos como o de Blázquez Villaplana que nos diferencia as seguintes características (Jiménez Romera & RomeroParra, 2018):

- Un estilo operativo masculino caracterizado pola competición, mentres o estilo feminino fálanos máis de cooperación.
- Unha estrutura organizativa no caso masculino caracterizado pola xerarquía, e no caso feminino polo equipo.
- Obxectivos masculinos focalizados no triunfo e os femininos na calidade.

- Resolver os problemas dende o liderado masculino dunha forma racional unicamente, mentres encontramos no feminino a razón asociada coa intuición.
- Desencadeando así as seguintes características:
 - Masculino: actitude non emocional, control detallado, razoamento, estratexia operativa.
 - Feminino: empatía, menor control, cooperación e unha maior estándar de resolución.

Neste sentido tamén temos os estudos de Eagly e Johnson que terminan por coincidir en que as mulleres teñen un estilo de liderado marcado por ser máis democráticos e participativos, mentres que os homes tenden a ser máis autocráticos que elas (Jiménez Romera & Romero Parra, 2018; Rosenthal en Núñez, 2017; Eagly & Johnson en Núñez, 2017; Fernández en Seisdedos & Gascón, 2015). Nesta dirección falan tamén Astin e Leland dun liderado masculino caracterizado como “duro” e un feminino caracterizado como “feble” (Astin & Leland en Núñez, 2017; Rubio & Rayas, 2022). De feito, chegan a afirmar algúns autores que as mulleres tenden a establecer un liderado máis de tipo transformacional (Moreno, Cuadro & Navas en Jiménez Romera & Romero Parra, 2018; Núñez, 2017; Román Marugán et al., 2013). Aquí falamos dunha clasificación que fan Rosener e Schwart sobre o liderado alfa e o liderado beta (Rosener & Schwart en Núñez, 2017; Rosener e Schwart en Ruiloba Núñez, 2013).

- Pensamento analítico, racional e cuantitativo no alfa; sintético, intuitivo e cuantitativo no beta.
- Relacións xerárquicas no alfa; relacións de adaptación no beta.
- Busca de solucións deterministas e prefixadas a problemas concretos no alfa; busca de solucións completas a problemas conxuntos no beta.
- Estilo de poder directo no alfa; fronte a estilo contextual no beta.

Como podemos interpretar, de forma tamén acertada, visualizamos que estas características están amplamente influenciadas por estereotipos moi claros, sendo moitas cuestións que se lles asocian ás mulleres na política (D'Adamo et al. en Jiménez Romera & Romero Parra, 2018). Neste senso, Amparo Valcárcel sinala unha serie de condicións nas que as mulleres terminan por exercer o liderado (Jiménez Romera & Romero Parra, 2018):

- Non ter unha completa investidura, querendo dicir que ás mulleres se lles achaca dende a sociedade unha certa dúbida constante do seu poder.
- Marcadas por tres características clásicas ou tradicionais, como son castidade, obediencia e pobreza.
- Asociásenlle características ou virtudes propias do rol feminino marcado na

sociedade patriarcal tales como fidelidade e abnegación.

Neste caso, tamén podemos falar da chamada teoría da congruencia de rol, onde podemos ver que as mulleres para facer fronte a estas cuestións prexudiciais terminan por exercer un liderado marcado polos estereotipos masculinos, reforzando as habilidades caracterizadas como duras comunicando e dándolle máis importancia ás súas capacidades de dirección con diferentes logros ou triunfos (Eagly & Karau en Beaudoux et al., 2023; Thomas en Núñez, 2017). Tamén destacando que isto trae consigo unha reprobación social, encontrándose entre a espada e a parede. Realizas un liderado marcado por estereotipos masculinos sendo criticada por iso, ou realizas un liderado máis brando propio de estereotipos femininos e considérase que tes unha falla de liderado ou a súa capacidade de liderar (Beaudoux et al., 2023; García de León en Ruiloba Núñez, 2013).

Neste senso, temos que falar tamén das materias que normalmente se lle dan ás mulleres asociadas a estereotipos de xénero, onde podemos encontrar unha maioría de carteiras asociadas a coidados, servizos sociais, etc (Astelarra en Jiménez Romera & Romero Parra, 2018; Astelarra en Núñez, 2017). Sen encontrar abundancia de casos de mulleres que lideren en carteiras como defensa, economía ou interior.

Aquí tamén compre falar do trato dos medios de comunicación, sobre todo cando nos encontramos en períodos de campaña electoral como o tempo que estudamos neste traballo. Aquí podemos ver como a imaxe que se transmite é completamente estereotipada (Beaudoux, 2014). Unindo co anteriormente falado, os anuncios electorais estereotipados onde no caso dos homes se fala maioritariamente de economía e no caso das mulleres de servizos sociais (Kahn en O. D'Adamo et al., 2008). Tratando temas como a súa aparencia física así como as relacións cos coidados na vida privada (García Beaudoux en Beaudoux et al., 2023). Como foi no caso de Angela Merkel que foi segundo un estudo “ridiculizada polo adversario e caricaturizada polo estilo”, ademais de caracterizar a súa sexualidade como un “salero” (Suárez Romero, 2017). Cuestión que tamén se demostrou nunha investigación comparativa entre Ana Botella e Manuela Carmena, dúas alcaldesas de distintos partidos e separadas ideoloxicamente por diferenzas moi amplas e idades moi dispares que quedaron unidas polos estereotipos: falta de capacidade para liderar a corporación, a súa proximidade e a súa amabilidade (Puertas, 2020). Podemos ver en definitiva, un tratamento común dos medios que destacan o feito de ser marioneta doutra persoa (normalmente varón), a falta de preparación ou a non ostentación completa do poder (Valcárcel en Puertas, 2020; O. D'Adamo et al., 2008).

Falando tamén por suposto, de conclusións como a de Beaudoux e os seus colegas que

firman tras os seus estudos que outras variables como a ideoloxía política ou a idade marcan máis o estilo de liderado, máis que o xénero en si (Beaudoux et al., 2023). Ou as de Powell que afirma categoricamente que non existe un liderado diferenciado (Powell en Núñez, 2017).

En definitiva, non se nos pode permitir xeneralizar unha teoría ou a outra porque non temos os casos suficientes, neste senso, faltan líderes políticas que ostenten tales poderes como para poder establecer unha conclusión relevante (Jiménez Romera & Romero Parra, 2018; Norris en Núñez, 2017; Ruiloba Núñez, 2013) con respecto a esta cuestión e finalizar o debate. Actualmente temos tanto casos que nos confirman un tipo de teoría como a outra.

Finalmente, para concluír, fálase tamén que para esta axuda do liderado feminino non basta con ter líderes mulleres, senón que ademais, deben ser líderes feministas (Jiménez Romera & Romero Parra, 2018; Seisdedos & Gascón, 2015). Non é o mesmo obter unha mellor e máis alta representatividade (Román Marugán et al., 2013) se finalmente iso non se repercute en actitudes e políticas marcadas polo feminismo. Neste senso podemos falar do “síndrome da abella reina” que nos fala precisamente que o crecemento dunha figura feminina nun entorno masculinizado frea o ascenso doutras mulleres (Osborne en Seisdedos & Gascón, 2015), tamén existindo o “síndrome do feminismo latente”, onde as líderes terían medo de levar políticas feministas a cabo, co sentido de non ser cualificadas no sentido pexorativo do mesmo (Carroll en Seisdedos & Gascón, 2015).

2.2. DISCURSO POLÍTICO, COMUNICACIÓN E LIDERADO

2.2.1. Discurso como ferramenta de poder

A partir deste apartado introducímonos nunha das cuestións fundamentais neste traballo: o discurso. Neste caso, corresponderá primeiro falar do discurso como unha ferramenta de exercicio do poder. Como unha das claves de que os líderes poidan provocar unha lexitimación nas súas decisións.

Tal e como nos di Habermas:

“A linguaxe é tamén unha forza social e polo tanto, un medio de dominación. Sirve para lexitimar as relacións do poder organizado.” (Habermas en Londoño-Vásquez & Bermúdez-Restrepo, 2013,

É aquí onde constatamos que pode supor unha ferramenta para tales fins e comezamos a centrarnos en autores como Teun Van Dijk que dedicaron a súa vida académica ao desenvolvemento destas cuestións. E se imos a unha das súas obras referencias poderemos atopar unha primeira explicación para o que queremos xustificar neste apartado, é que, en definitiva, o discurso constitúe unha forma de exercer o poder sobre os demais, parándonos primeiro na súa xustificación como interacción social:

“O discurso analízase non soamente como un obxecto «verbal» autónomo, senón tamén como unha interacción situada, como unha práctica social ou como un tipo de comunicación que se da nunha situación social, cultural, histórica ou política.” (Van Dijk, 2011, p.22)

Aquí podemos observar como nos di o autor que o discurso representa en definitiva unha interacción clave nas sociedades, como unha “práctica social”. Cuestión que xa tratamos anteriormente en apartados anteriores e que comezamos a ligar co liderado.

Non contentos con isto, debemos constatar que a proba de que sexa unha interacción social é clave para dicir que o discurso pode ser unha ferramenta para o exercicio do poder. Xa que, unha vez constituído que a través do discurso temos tamén un contexto, debemos asegurar que non só importa o discurso en si como ser autónomo, senón que tamén debemos constatar quen o da, en que momento e a quen. Podendo con estas cuestións constituírse como unha ferramenta para o control dos seguidores.

Neste sentido debemos constatar seguindo a Van Dijk que:

“O control non só se exerce sobre o discurso entendido como práctica social, senón que tamén se aplica ás mentes dos suxeitos controlados, é dicir, o seu coñecemento, as súas opinións, as súas actitudes e as súas ideoloxías, así como outras representacións persoais sociais. En xeral, o control das mentes é indirecto, una consecuencia buscada, pero só posible ou probable, a través do discurso. Quen controla o discurso pode controlar indirectamente as mentes da xente. E posto que as accións das persoas están controladas polas súas mentes (coñecemento, actitudes, ideoloxías, valores, etc), o control mental tamén implica o control indirecto da acción. Esta acción controlada pode ser á súa vez discursiva, de tal modo que o discurso dos poderosos termine por inferir, indirectamente, noutros discursos que leven auga para o molino de quen están no poder.” (Van Dijk, 2011, p.30)

Polo tanto, a partir de aquí entendemos que a través do discurso pódense modificar as mentes dos cidadáns e polo tanto, exercer o poder sobre eles. A través desta interpretación do discurso tamén podemos mostrar que a través desta ferramenta poderemos xerar lexitimidade nas nosas decisións. Interpretación que será clave de cara ao estudo que estamos realizando, constatando que o obxectivo final da estratexia discursiva nun período electoral busca maximizar os resultados e polo tanto, lexitimar a vontade de gobernar e representar aos cidadáns a través da súa decisión de voto. Decisión, sobre a cal o discurso pode exercer un poder de persuasión.

2.2.1.1. Análise Crítico do Discurso (ACD)

As teses de Van Dijk, entre outros actores, lévanos a falar do enfoque teórico da Análise Crítica do Discurso (ACD). Como método fundamental de cara ao que seguirá nesta investigación, e como método de referencia no que ao análise do discurso político se refire.

O ACD ten a súa orixe segundo algúns autores na teoría crítica da Escola de Frankfurt, aínda que se destaca que esta consideración polo discurso incorpórase grazas á lingüística crítica a finais dos anos 70 (Van Dijk, 2017). Destacamos polo tanto, a súa conexión coas teorías neomarxistas do momento, abandonando por completo o determinismo económico.

É crucial mediante este método mostrar o que xa estivemos constatando, que é que o discurso non pode considerarse como unha cuestión completamente illada, é claramente unha práctica social (Fairclough et al., 2000) e se queremos estudar e mostrar as relacións de poder ás que se someten as partes mediante o discurso, é crucial contextualizalo e polo tanto, estudalo máis alá da simple lingüística constatando os aspectos políticos, históricos, sociais, etc que o rodean (Wodak, 2000).

Neste senso, temos que destacar que a busca dunha lexitimación electoral explicado no camiño de terminar gobernando a autonomía galega e representar os intereses dos cidadáns, repercute directamente con esta interpretación, resultando clave para a eleccióndo mesmo neste estudo como xa se explicou anteriormente.

Por outra parte, tamén debemos destacar as características principais da ACD (Fairclough et al., 2000):

- A ACD aborda problemáticas sociais.
- As relacións de poder son discursivas.
- O discurso constitúe sociedade e cultura.
- O discurso é histórico.

- O discurso ten implicacións ideolóxicas.
- A relación entre sociedade e texto é mediada.
- O ACD é interpretativo e explicativo.
- O discurso é unha forma de acción social.

Volvemos agora a falar do autor clave nestes apartados (Teun Van Dijk) que nos definiu as propiedades xerais do ACD que non podemos deixar de lado nesta análise, así pois (Van-Dijk, 2017):

- O ACD enfócase principalmente nos problemas sociais e as cuestións políticas. Non estudando unicamente as estruturas discursivas fora dos seus contextos políticos e sociais.
- Esta ACD é normalmente multidisciplinar.
- O ACD trata de explicar as estruturas discursivas en base ás súas propiedades de interacción social.
- O ACD nas formas na que as estruturas discursivas confirman, lexitiman, representan, reproducen ou desafían as relacións de dominación na sociedade.

2.2.1.2. Discurso e Líder

Segundo todo o que levamos adiantado xa neste marco teórico, non é estrano que neste apartado, acercándonos ao final, queiramos destacar ao discurso como unha das ferramentas clave dos líderes á hora de exercer o seu poder. Tal e como vimos na sucesiva recopilación teórica que estivemos facendo o líder depende das súas capacidades comunicativas como nos dixo Blondel no camiño ao seu éxito, e o discurso como tal, é unha ferramenta que lel permite aos líderes buscar a súa lexitimidade como tal.

De tal forma, neste apartado aportaremos unha perspectiva Foucaultiana á hora de xustificar o estudo do liderado a través do seu discurso para preguntarnos “*como se exerce o poder*” (Saavedra Mayorga et al., 2013). Polo tanto, buscamos encontrar como opera o liderado no caso que estamos estudando, realizando un análise dunha das ferramentas fundamentais no exercicio deste, o discurso. Xa que como nos dixo tamén o propio Foucault, o poder tamén se exerce a través de discursos (Osorio, 1984).

Neste senso, tamén debemos relacionar o liderado transformacional con esta perspectiva pola que o discurso e o liderado poden cambiar as mentes e pensamentos dos cidadáns baixo a súa unión, o cal fai clave o seu estudo para determinar o éxito do liderado e o seu funcionamento.

Polo tanto, o liderado ten relación co discurso, xa que podemos dicir que está composto por unha serie de obxectivos enunciados dunha maneira concreta, que xeran unha representación daqueles a través dun conxunto de conceptos, e unhas teorías que terminan por intentar articular obxectivos, conceptos e modos de enunciación. Todo isto terminaría por concretarse no que un conxunto de autores denominaron unha arqueoloxía do liderado, consistente en analizar as cuestións expostas que terminaría por darnos a opción de identificar as estratexias de lexitimación empregadas polos diferentes actores determinantes de cara a presentar ao líder á sociedade (Saavedra Mayorga et al., 2013).

En definitiva, o que se trata de dilucidar unha vez temos en conta todo o que estamos mencionando, é que se trata de analizar o liderado como tecnoloxía de poder, e por iso, estudar os mecanismos a través dos cales o líder consegue a lexitimación dos seus seguidores. Como un dos mecanismos recoñecidos dentro da teoría: o discurso.

2.2.2. Líder e Comunicación

Como o momento que estudaremos do caso de estudo será electoral, consideramos importante falar tamén das estratexias e accións que van ligadas ao liderado político nestes procesos. Polo que falaremos brevemente dunha serie de conceptos que son claves para comprender de mellor forma o contexto no que nos atopamos. Un contexto que por outro lado e como sinala o ACD, é fundamental para a comprensión da análise discursiva e do discurso en sí mesmo.

2.2.2.1. Estratexia Electoral

Cando nos referimos á estratexia electoral, vimos a falar dos distintos elementos que configuran o plan a seguir cando nos encontramos nunha campaña. Neste senso, temos que diferenciar estratexia e táctica, e entender que cando nos referimos á estratexia falamos de longo prazo. Polo tanto, a estratexia ven determinada polas conclusións ás que chegamos como máis beneficiosas para maximizar o resultado electoral que queremos conseguir.

Cando falamos de estratexia, podemos falar que esta está composta por unha serie de elementos clave para os nosos obxectivos. Como exemplo podemos ter os que nos sinala o profesor Julio César Herrero: o candidato, falando da persoa que ocupa a posición principal na imaxe do partido, normalmente aquela que aspira ao cargo de maior poder para o que se

convocan eleccións, no caso galego, o candidato á presidencia da Xunta de Galicia; o “*war room*”, como aquel grupo de xente profesional e de partido que acompaña ao candidato, poderíamos denominalo como o grupo de confianza que analizará e tomará as decisións máis importantes na campaña; a mensaxe, representada como aquilo que queremos transmitir aos votantes, nun sentido aplicado como o motivo polo que queres que te voten, sen falar dun eslogan, falamos dunha cuestión máis ampla que unha simple frase; o público, neste caso falamos das persoas ás que te dirixes, unha campaña non vai dirixida á totalidade dos cidadáns, sempre está especializada nun sector concreto que queres mobilizar (targets), a cuestión é quenes van ser os teus votantes; os *issues*, falando dos temas que se van tratar na nosa campaña, cales son as cuestións que se queren tocar, xa que non podes falar de todo, sería completamente antiefectivo e antiproductivo; os rivais, coñecer a fondo cales son os adversarios electorais para así poder minimizar o seu éxito da súa propia estratexia (Herrero, 2020).

En definitiva, falamos dun conxunto de elementos que conforman as accións que se van levar a cabo durante o transcurso da campaña electoral. Porén, todo isto debe ser estudado con anterioridade de cara ao que será a estratexia final.

Falando das distintas campañas que se poden dar no mundo da política, o profesor Herrero destaca seis tipos de eleccións que se poden dar en función das mensaxes en contraposición. Neste senso, as campañas poden tratar de (Herrero, 2020):

- Cambio – Continuidade.
- Proximidade – Afastamento.
- Xuventude – Experiencia.
- Capacidade – Incapacidade.
- Honestidade – Corrupción.

Polo tanto, cando falamos das campañas, debemos comprender que os partidos e as candidaturas desenvolven unha serie de premisas que definirán o conxunto das accións e actitudes que se teñen neste período co fin de alcanzar os obxectivos que se marcan. Non sempre sendo gañar.

2.2.2.2. Personalización da Política

Neste caso falaremos dunha cuestión que nos últimos tempos estase mencionando cada vez máis nos debates referentes ás eleccións e ás campañas, é o caso da personalización da

política. Concepto que podemos definir como:

“un proceso dinámico que se desenvolve nun contexto da democracia mediática e que reflexase mediante tres cuestións: unha maior visibilidade do líder político respecto do seu partido; o uso dos rasgos máis persoais da súa personalidade, e a presenza de aspectos da súa vida privada respecto ás cuestións políticas. Cada aspecto materialízase a través dunhaestratexia que pode ser promovida dende cada un dos actores principais que interveñen no proceso político, isto é, os políticos, os medios de comunicación e o electorado.” (Rebolledo, 2017, p.164)

Isto, polo tanto, ven principalmente motivado polos novos tempos que vive a política. Segundo algúns autores esta cuestión ven importada de Estados Unidos e, cada vez máis, está presente nas campañas europeas. Neste caso, cobran maior importancia os líderes por unha serie de prácticas que se volven cruciais á hora de obter a atención dos cidadáns: as audiencias nos medios de comunicación. Neste senso, os medios cada vez máis préstalle maior atención aos candidatos, non é estraño que os momentos de maior audiencia sexan entrevistas aos líderes ou os debates electorais (El Diario.es, 2024) onde a calidade do líder sae a relucir ao seu máximo esplendor confrontando cos seus rivais (Platero et al., 2011).

O que queda claro, é que os candidatos destácanse como unha peza clave nas eleccións se así o decide a estratexia electoral. Cuestión que tamén veremos cando analicemos o caso de estudo.

2.2.2.2.1. Marca política personalizada

A partir desta cuestión que estamos falando, faise moi importante caracterizarse por ter unha marca política personalizada. Neste senso, falamos do como queres que te recoñezan, falamos das características que son vistas polos cidadáns para asociarte a unha serie de ideas. Como queres que te vexan? (Hernández, 2020).

E como obxectivo clave? A diferenciación do resto. Trátase, en definitiva, de marcar as pautas polas que ti mereces ser elixido entre o conxunto dos candidatos e candidatas e polo tanto, ser a referencia do “cambio”, da “estabilidade, ou numerosas cuestións que se poden empregar nas campañas políticas. E para isto, destácanse cinco claves: consistencia, relevancia, diferente, memorable e creíble (Sevilla, 2021).

Polo tanto, dentro do mundo de especial competencia entre candidatos que falamos no punto anterior, faise crucial aplicar os pasos para obter unha marca política persoal e diferenciábelo do resto. En definitiva, trátase de ser a referencia nas cuestións clave do teu mensaxe, e en consecuencia, conectar cos votantes e capitalizar a súa decisión final de voto.

2.2.2.3. *Storytelling*

En campaña o que se termina por facer é tratar de implantar ideas no ideario dos cidadáns buscando que estes decidan optar pola súa opción política. Unha das técnicas que máis se desenvolveu nos últimos anos, procedente de Estados Unidos é o *storytelling*. Unha técnica do marketing político que consiste na construción do relato, por dicilo de forma sencilla, como sinala o profesor Herrero:

“Ningún podería dicir cando se comezou a usar o relato como técnica de comunicación, o feito é que existiu en todas partes e adaptouse de mil formas, [...] acéptase comunmente que as persoas estamos neuronalmente programadas para prestar atención cando alguén conta unha historia. [...] A ciencia política non pode ser allea a este fenómeno. [...] A clave do relato resúmese nunha idea fundamental: a emoción que pode chegar a despertar.” (Herrero, 2020, p.146)

Como punto de partida, entendemos que o relato é unha técnica que pode ser moi útil para as estratexias electorais, na parte concreta na que se trata de emitir unha mensaxe que chegue e persuade aos cidadáns. Dende un punto de vista máis relacionado co liderado, podemos ver areflexión de Evan Carnog no libro de Christian Salmon, *Storytelling: La máquina de fabricar historias y formatear mentes*:

“A ferramenta do leadership americano e o secreto do éxito presidencial reside, en grande parte, no storytelling. [...] Aqueles que intentaron conseguir a presidencia tiveron que contar aos que tiñan o poder de elixilos historias convincentes sobre a nación, os seus problemas, e antes de todo, sobre eles mesmos.” (Evan Carnog en Salmon, 2016, p.74)

Entendemos este último parágrafo como clave para o que queremos explicar, volvendo a recordar que aínda que os estudos están centrados principalmente nas presidencias de Estados Unidos, non quita que poidamos aplicalo aos líderes cando estes se atopan noutros postos políticos da súa vida que non sexa o liderado executivo.

Completando este apartado, vimos a mostrar as fases do relato que destacaron Virginia García Beaudoux e Orlando D’Adamo. Unha primeira fase na que se propón un desafío (chamado por eles embrionaria) ao que se debe facer fronte, tendo en conta valores comúns que se comparten e que se presentan para solucionar as problemáticas, comezando cunha confrontación directa. Unha segunda fase de consolidación, onde comezan a sumarse aliados pero tamén inimigos que xeran un contrarrelato ao mesmo, xerando tamén un código discursivo propio. Unha terceira fase de deterioro onde se comeza a perder a conexión coa realidade social e política, onde o discurso vive un momento crítico, xa que debe adaptarse a novos momentos que normalmente non permiten a adaptabilidade do relato consolidado,

falan os autores que neste momento comeza a xerarse un tipo de liderado máis personalista e autoritario. Unha cuarta e última fase de colapso onde as contradicións e os contrarrelatos superan a historia que se viu contando, comezando segundo os autores unha estratexia defensiva de victimización que só pode significar que o fin político do mesmo está máis próximo que nunca (García Beaudoux & D'Adamo, 2015).

Por outra parte, podemos encontrar os tipos de storytelling que nos deixaron expostos Teresa Heath e Matthew Heath (En García Beaudoux & D'Adamo, 2012), diferenciando o relato desafío, que consiste na superación dunha adversidade, inspirando emoción e idealismo; o relato conexión que trata de establecer ligazóns con actores que estean en situacións complexas, inspirando solidariedade; e o relato creativo, que reestrutura as cuestións debatidas propoñendo unha visión distinta que sería o que neste caso inspiraría este tipo de relato, en definitiva, innovación nas accións para superar as problemáticas.

En definitiva, entendemos o storytelling como un elemento fundamental nas campañas á hora de facer conectar á mensaxe cos cidadáns e polo tanto, fomentar o voto pola formación que corresponda.

2.3. AS EMOCIÓNS EN POLÍTICA

A pesar de que algunhas das cuestións que imos tratar poderían estar incluídas dentro do punto das campañas electorais, é mellor separalo e explicalo a fondo para poder complementar e aportar base teórica ás posibles conclusións que se derivarán deste traballo. Concretamente, de cara á análise do emprego das emocións que vai especialmente ligada a esta investigación.

2.3.1. A nova política das emocións. O papel das emocións no discurso

Nos últimos anos ven sendo xa habitual no mundo da ciencia política que se comece a expresar un interese polo papel que xogan as emocións na decisión do voto e nas campañas electorais. Neste senso destacamos o xiro afectivo da disciplina:

“A partir da década de 1980 o xiro afectivo vivido nas ciencias sociais permeará a nosa disciplina e, especialmente a partir da década de 1990, veremos un impulso nesa reevaluación do papel das emocións desempeñan na política. Este novo impulso non só supuxo que as emocións pasaran a tomarse en consideración, senón que xa non se tratan como elementos inevitablemente negativos,

ao tempo que se plantexa a posibilidade de que o fomento das emocións adecuadas poida servir como catalizador dun maior compromiso cidadán cos valores democráticos e a propia innovación e profundización sobre a democracia contemporánea.” (Lagares Díez et al., 2024, p. 320).

Parece quedar xa constancia dentro da academia que o voto tamén ten a súa concepción emocional (Becerra Guillén, 2016; Guitiérrez-Rubí, 2007; Hernández, 2017), seguindo un camiño máis directo coa escola de Michigan (Fernández Garrido, 2021), xa que estaríamos falando de cuestións asociadas á psicoloxía política. Falando dunha escola que desenrolou a identificación cara os partidos ou os liderados.

Neste senso, o autor Manuel Arias Maldonado busca diferenciar sentimentos de emocións, destacando que os primeiros teñen una duración máis prolongada, así, debemos recoñecer que os sentimentos están máis complexamente conectados cos recordos e as vivencias pasadas, provocando que ante distintas situacións reaccionemos con distintas emocións, sendo estas, mostras a curto prazo (Arias Maldonado, 2016).

É hora, polo tanto, de falar da Teoría da Intelixencia Afectiva postulada por Marcus, Neuman e McKuen, dentro da corrente cognitivista do estudo das emocións en política. Unha concepción que nos fala de dous tipos de sistemas emocionais que podemos encontrar no ser humano e que se activarían ante distintas situacións do noso día a día, incluída a política. Neste senso, as persoas desenvolvemos un sistema disposicional para todas aquelas situacións que consideramos como cotiás, é dicir, sistema que se presenta ante situacións que son esperables dentro dos nosos valores ou concepcións actuais, o cal pode xerar entusiasmo. Pola contra, temos o sistema de vixilancia que viría a presentarse cando ocorren situacións que representan unhanovidade e ameaza para o que temos concibido, polo que obríganos a reformular as nosas crenzas activando a busca de información, normalmente xerando ansiedade (Marcus et al., 2007).

Sobre cales son as emocións que se deben empregar para medir o comportamento político non existe un consenso. O que si podemos afirmar é que existen estudos tanto dimensionais que tratan de establecer mapas emocionais, como estudos discretos das emocións que buscan establecer as singularidades de cada emoción.

Neste senso, temos que falar que dentro dos efectos aos que se poden apelar para xerar emocións non é seguro que o emprego dunha emoción concreta no discurso desencadee un efecto emocional concreto na persoa que o escoita (Charaudeau, 2012). Polo tanto, empregar no discurso unha serie de estruturas verbais que se refiran ao enfado ou ao orgullo, por poñer un exemplo, ou ben empregar directamente a palabra enfado ou orgullo non

forzosamente requirirá que esta se presente de igual forma no espectador, sen desligarlle que esta poida xerar un efecto no mesmo.

Aquí é onde podemos coller as teorías que engloban ao discurso e que de por si podemos englobar tamén nas emocións, o emprego das mesmas discrecionalmente non ten porque xerar un efecto. Neste senso, debemos tamén analizar o contexto, xa que en función do mesmo a liña argumentativa apoiada nas emocións pode ter distintos efectos no espectador; non olvidemos que diversos autores teñen apuntado á construción social e cultural das emocións e incluso á construción colectiva das mesmas (construtivismo emocional) (Mouffe en Mihai 2014 en Maneiro Crespo, 2022).

Podemos falar do que nos di Ducrot en (Charaudeau, 2012) onde nos fala directamente:

“O que se pode dicir é que esas palabras ou imaxes son, polo menos, “boas candidatas” para desencadear emocións. Sen embargo, todo depende do entorno das palabras, do contexto, da situación na que se inscriben e de quen as emprega, así como de quen as recibe” (Ducrot en Charaudeau, 2012, p. 6)

En definitiva, vemos como as emocións poden ser boas armas se están empregadas no contexto adecuado de cara a enfatizar máis os discursos e xerar emocións no espectador. Cuestión que se recoñece tamén nas teorías do emprego do discurso onde se fala de situacións que nos marcos mentais dos espectadores poidan ser emocionalmente impactantes (Van Dijk, 2011). De cara finalmente, a provocarlle un cambio na súa percepción e na súa decisión final, mellorando así o apoio á organización política e/ou ao líder.

O obxectivo desta investigación é visualizar tamén en que contextos se empregan determinadas emocións ou como se apela a estas, sendo crucial o contexto e en base a que cuestións se empregan ou articulan. Neste senso, recollemos o guante dos autores que nos falan da importancia das mesmas nas campañas actuais e dos que nos falan do seu emprego no discurso, sendo estas cuestións clave para a investigación.

Como conclusión a este apartado, citarase Antoni Gutiérrez-Rubí, asesor político que nos fala do novo papel que xogan as emocións nas campañas e na política en xeral. Segundo a súa experiencia:

“No contexto electoral, especialmente, onde evidénciase que a política e as campañas convencionais son desbordadas por unha nova forma de ver, de pensar, de facer e de comunicar o feito político. A política do aparentemente local e persoal adquire unha nova relevancia. O micro deixou de ser simplemente pequeno, trátase dun enorme universo máis íntimo, persoal e cotidiá que reivindica o

seu espazo na esfera política e pública. A política de proximidade, que apela ao individuo, ao cidadán, sitúase no epicentro. Este novo contexto caracterizouse pola forza e o papel que xogan os sentimentos, as emocións, as relacións, as comunidades e os valores.” (Gutiérrez-Rubí, 2023, p.16).

3.CONTEXTO DO CASO

A continuación exporase a revisión bibliográfica e de diferentes fontes de datos relevantes con respecto á situación actual do caso de estudo nos aspectos que se consideren fundamentais para a investigación que se está a realizar. Neste senso, farase primeiro unha perspectiva histórica tanto da organización política como da candidata e líder nestas tres eleccións que se analizan; de seguido pasarase a falar da estrutura tradicional do votante nacionalista revisando estudos realizados na materia; e finalmente, traballaranse as especificades das campañas electorais galegas que son fundamentais para a comprensión do caso que estamos analizando; todos estes puntos irán acompañados dalgúns datos extraídos e traballados a modo de contextualización.

3.1. O BLOQUE NACIONALISTA GALEGO (BNG)

O partido político, como tal, supón unha parte fundamental dentro desta análise, xa que sen entender parte da historia do Bloque Nacionalista Galego (BNG) non poderemos entender a importancia dos resultados ouincluso a pertinencia da propia investigación.

O BNG ten a súa asemblea fundacional no ano 1982, como unha organización frentista que concentre a todas as organizacións nacionalistas do momento. Os motivos polos que se escollen son: un claro dominio nas primeiras eleccións celebradas no Estado das forzas estatais, tanto da dereita (Alianza Popular, AP e Unión de Centro Democrática, UCD) como da esquerda (Partido Socialista Obrero Español, PSOE); e crear unha oferta nacionalista forte, con estabilidade electoral e boa organización (Barreiro Rivas et al., 2003).

Un partido ou fronte de partidos que dende o seu inicio estivo marcado por unha das organizacións que o compoñen, a Unión do Povo Galego (UPG), como nos din os distintos autores que compuxeron libro *Os Partidos Políticos en Galicia*:

“Existe unha estrita conexión entre o BNG de 1982 e a UPG, así como a consecuente inserción de liderados e preferencias deste partido dentro da organización frentista. Dito en poucas palabras, o Bloque xorde coma un instrumento de adaptación da UPG ao sistema democrático e ao modelo de Estado autonómico definido pola Constitución de 1978, despois de constatar o éxito da transición e a conseguinte inviabilidade do modelo de rupturademocrática propugnado pola propia UPG” (Barreiro Rivas et al., 2003, p.211).

Polo que, temos unha influencia interna clave no funcionamento organizativo do partido. De feito, a líder da que falamos nesta investigación, Ana Pontón, formou parte da UPG,

constatando unha vez máis a influencia desta organización no partido do que falamos, aínda na actualidade (LaSexta.com, 2024).

Co nacemento do BNG, pretendíase polo tanto fortalecer tres ideas clave para o nacionalismo daquel momento: competir electoralmente cas forzas estatais, ofrecer unha alternativa unitaria e aberta nacionalista galega, e impulsar, evidentemente, a cultura política nacionalista, fortalecendo a idea de nación e a necesidade do autogoberno (Barreiro Rivas et al., 2003).

Se atendemos a unha evolución histórica desta organización política no contexto galego, podemos ver como no Parlamento de Galicia, se atendemos á gráfica 1, foi aumentando considerablemente o número de parlamentarios, chegando a dous picos na serie que temos dende o ano 1981: 1997 e 2024. O primeiro baixo o liderado de Xosé Manuel Beiras e o segundo, baixo o liderado de Ana Pontón.

Dentro desta evolución, temos que destacar outro momento clave, como son as eleccións do ano 1993, que son as primeiras celebradas coa barreira electoral do 5%, modificada polo goberno de Manuel Fraga no ano 1992. Cuestión que forma parte das peculiaridades das eleccións galegas deixando fóra a partidos que anteriormente si obtiñan representación coa barreira do 3% como poden ser no ano 1989 Coalición Galega (CG) ou o Partido Socialista Galego (PSG) coa Esquerda Galega (EG), ou no ano 1993 coa barreira xa implantada deixando fóra a Esquerda Unida con Unidade Galega, representación que si obterían co 3%, repercutindo, polo tanto, no reparto final.

Todo isto, supuxo a concentración dos partidos nacionalistas, que quedaban sen representación por ter apoios pequenos, en distintas formacións e unha redución directa da fragmentación de partidos na cámara lexislativa (Rivera et al. en Ares et al., 2019). Resultando finalmente que o sistema electoral galego actualmente estea determinado por unha barreira electoral do 5%, para catro circunscricións onde se reparten os 75 parlamentarios (nas últimas eleccións autonómicas A Coruña: 25; Pontevedra: 22; Lugo: 14; e Ourense: 14) a escoller en cada elección, situando a maioría absoluta en 38 deputados.

Polo tanto, isto marca un antes e un despois, non só polo que dicimos, se non porque isto foi deixando unha representación de tres partidos unicamente na cámara conformada por PP, PSdeG-PSOE e BNG nas sucesivas eleccións ata 2024, agás 2012 e 2016 que comentaremos máis adiante, xa que teñen a súa importancia na historia da organización. Isto marca ao BNG como un partido clave na política galega, que estivo presente con representación parlamentaria en todas as lexislaturas da mesma.

E por último, antes de pasar á historia máis contemporánea que marca en maior medida o tempo do que falamos, temos tamén que destacar o ano 2005 baixo o liderado de Anxo Quintana. No que se ben non conseguiu o BNG os mellores resultados electorais, si puido formar parte dun goberno de coalición co PSdeG-PSOE, baixo o cal, foi, ata agora, o único goberno do que formaron parte na súa historia.

Posterior a isto, no ano 2009, tamén baixo a dirección de Anxo Quintana, o BNG perdía un escano que foi clave para que o PPdeG recuperara a maioría absoluta. Perdendo así o goberno de coalición que se conformara na anterior lexislatura e iniciando nas sucesivas eleccións unha poderíamos chamar “travesía polo deserto”, que levaría á organización a enfrontarse a distintos retos dos que falaremos mais adiante. Unha etapa que durou ata o ano 2020 onde se consolidaron como a segunda forza política na cámara, acadando o seu mellor resultado histórico ata o momento con 19 parlamentarios.

Unha vez perdido o goberno no ano 2009, prodúcese a dimisión da dirección nacional que obriga a reconducir o partido baixo un novo liderado, é a UPG a que decide recoller o relevo deixado por Quintana presentando como líder da lista que apoian a Guillermo Vázquez na asemblea extraordinaria do ano 2009 (El Progreso de Lugo, 2009). Aínda que parece unha sucesión máis, os anos seguintes serán moi duros para a fronte, xa que producíranse varias escisións e a creación de novos partidos con algúns grupos que antes formaban parte do BNG.

Celebrada a XIII asemblea no ano 2012, prodúcese unha escisión de Encontro Irmandiño, o Partido Nacionalista Galego-Partido Galeguista, Esquerda Nacionalista e parte de MáisGaliza. Esta escisión levaría á creación, en maio dese mesmo ano, de Compromiso por Galicia, que estaba conformada por Ecogaleguistas, Acción Galega, Máis Galiza, o Partido Nacionalista Galego-Partido Galeguista e Coalición Galega. No mes de xullo dese ano e baixo o liderado do retornado, Xosé M. Beiras, fúndase Anova-Irmandade Nacionalista, organización conformada por Encontro Irmandiño, Frente Popular Galega, Movemento pola Base e Nova Esquerda Galega (Castro-Conde, 2016). Todo isto, desemboca en que nas eleccións de outubro de 2012, o BNG é adiantado por Alternativa Galega de Esquerdas da cal formaba parte unha das escisións: Anova-Irmandade Nacionalista. Unha coalición na que estaba acompañada por Esquerda Unida, Equo e Espazo Ecosocialista Galego (Casais, 2013).

Tras esta situación e os resultados electorais obtidos, Guillermo Vázquez deixa a dirección nacional (Lombao, 2012). Así, na XIV Asemblea Nacional do ano 2013, Xavier Vence pasará a liderar a fronte ata XV Asemblea Nacional no ano 2016, onde non opta á reelección. É nesta última asemblea nacional onde Ana Pontón toma o relevo, sendo a primeira militante da UPG

en ter a portavocía nacional (Nespereira Vale, 2017), non querendo explorar pactos con outras formacións estatais de esquerdas cara ás eleccións do ano 2016, onde o BNG volve a ser superado esta vez por En Marea, coalición da cal formaba parte Anova, que tamén sobrepasa ao PSdeG-PSOE, converténdose na segunda forza parlamentaria.

Tras este novo liderado, prodúcese unha profunda renovación que se ben estivo marcada polo abandono de líderes históricos como Anxo Quintana ou Xavier Vence, culminou nun novo BNG que deixou a Ana Pontón máis liberdade na súa actuación como líder (Nespereira Vale, 2017). A nova líder opta por rexuvenecer ao partido así como feminizalo, adaptándose a un novo tempo, produto disto, políticas novas como Noa Presas ou Olalla Rodil adquiriron importancia e relevancia no seo da organización. Por outra banda, as listas estiveron encabezadas en tres das catro provincias por mulleres, destacando de novo o forte papel que o feminismo tería na nova etapa liderada por Ana Pontón (Rivas-de-Roca, 2021).

Esta última etapa comeza cun obxectivo pequeno pero fundamental, manter a representación do BNG como grupo parlamentario propio no Parlamento de Galicia, no ano 2016, que en ocasións foi posta en dúbida (La Voz de Galicia, 2016). Sucesivamente, no ano 2020 e 2024 mantendo o liderado do partido consegue superar consecutivamente os mellores resultados da historia do BNG en Galicia. Poñendo fin no 2020 a esta “travesía polo deserto” co gran resultado electoral e conseguindo no ano 2024 tanto apoio e retorno ao BNG de Anova, a principal gran escisión no ano 2012, como os 25 parlamentarios que actualmente consolidan ao BNG como segunda forza parlamentaria unha lexislatura máis.

3.2. OS LÍDERES QUE MARCARON O BNG

De seguido trataremos as diferentes personalidades que marcaron a historia do BNG. Sobre todo, farémolo antes de centrarnos no que é a líder referente neste estudo, Ana Pontón. Aquí contextualizaremos un pouco máis a historia do BNG a través dos seus líderes, todos eles homes ata a chegada de Ana Pontón á portavocía nacional no ano 2016. Pasaremos primeiro por Xose Manuel Beiras, unha das persoas que máis tempo ocupou a portavocía nacional; para de seguido centrarnos en Anxo Quintana, ata o momento, o único líder do BNG que puido acadar representación institucional nun goberno da Xunta de Galicia, como foi no bipartito do ano 2005 ao ano 2009; e por último, falaremos das sucesivas crises que viviu o BNG entre os anos 2009 e 2016 onde houbo dous cambios de liderado (Guillherme Vázquez e Xavier Vence) que intentaron, sen éxito, protexer o voto do BNG fronte aos novos movementos sociais que afectaron de forma directa o calado de votantes da organización, como mencionamos en apartados anteriores.

3.2.1. Xosé Manuel Beiras

O primeiro líder do que imos a falar é o que estivo no cargo de portavoz nacional do partido durante un período de tempo máis longo. Foi o primeiro que levou ao BNG a conseguir os mellores resultados da súa historia, récord que seguiría ostentando de non ser pola nova etapa que abriu Ana Pontón no BNG, superándoo no ano 2020 e 2024.

O personaxe do que falamos é Xosé Manuel Beiras, un político nado no ano 1936 na cidade de Santiago de Compostela, profesor na Facultade de Económicas da Universidade de Santiago de Compostela, durante grande parte da súa vida. Beiras sempre estivo intensamente conectado co nacionalismo galego, sendo unha persoa moi activa en termos políticos.

Unha actividade que se reflicte, entre outros, no feito de ser undos fundadores do Partido Socialista Galego no ano 1963. Non tería a súa relación co BNG ata que este se funda no ano 1982 na Coruña. Xa nese momento, Xosé Manuel Beiras entra na dirección nacional da formación sendo un factor clave desta nova organización política. Tanto no ano 1985 como no ano 1989, consegue ser parlamentario pola provincia da Coruña, asumindo no ano 1989 a portavocía do grupo.

Xa son entrados os anos 90, cando baixo o liderado de Xosé Manuel Beiras, o BNG consegue os que foron os seus primeiros grandes resultados: pasar de 5 a 13 parlamentarios no ano 1993 e de 13 a 18 no ano 1997, superando desta vez ao PSdeG- PSOE. Campañas nas de 1989, 1993 e 1997 nas que Beiras foi clave na imaxe de marca do BNG, cuestión que podemos ver nos carteis electorais que se amosan a continuación, onde visualizamos a transversalización da que falaremos posteriormente, a través do “proxecto común” construído “entre todos”.

Ilustración 1 Carteis electorais do BNG nas eleccións autonómicas de 1989, 1993 e 1997

1989

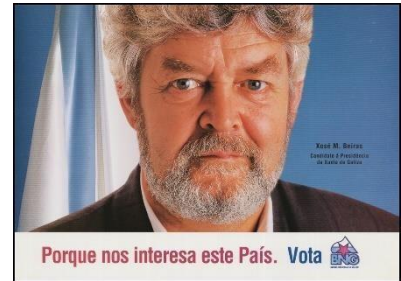
Fonte: Domestika.com

1993

Fonte: Domestika.com

1997

Fonte: Domestika.com

Como vemos, a través dunha integración do conxunto do electorado na súa comunicación e a través da figura de Beiras, o BNG chega aos mellores resultados da súa historia nese momento, no cal se presentaba como unha alternativa ao dominio do PPdeG de Manuel Fraga. De feito, temos autores que chegan a constituír os elementos que conforman o liderado de Beiras no BNG do seguinte xeito (Barreiro Rivas et al., 2003):

- Integración: sendo a personalidade de Beiras capaz de conectar coa mocidade que abraza a faceta máis loitadora e radical do líder, pero tamén sendo capaz de conectar con sectores máis afastados destas cuestións pola súa condición de intelectual de recoñecido prestixio.
- Exemplarización: sendo capaz na lexislatura de 1985 de aproveitar a súa condición de único deputado do Bloque Nacionalista Galego, xerando así unha imaxe da organización marcada pola súa personalidade.
- Simplificación: o BNG viuse desbordado na súa condición de fronte, arrastrándose cara asimilarse como partido político, podendo así estruturar de forma máis clara un liderado coa personalidade de Beiras.
- Innovación: aquí atopamos a estratexia que emprendeu o BNG no ano 1989, que obriga a ter un liderado claro e definido, en definitiva, unha representación evidente dos valores que o BNG pretendía defender e representar.
- Centralización: unha conversión da poliarquía interna cara unha oligarquía de partido que paralelamente desenvolveu os mecanismos de liderado.
- Imaxe: atendendo ao modelo electoral vixente que é capaz de impulsar os liderados, sobre todo cando se presenta unha maior potencialidade de coalición.

Posteriormente a estes momentos nos que o BNG vive momentos de moito apoio, no ano

2001 a organización ve reducido os seus apoios, o que a leva a obter 17 deputados. Resultado que non sería especialmente preocupante, xa que falamos dun descenso dun só parlamentario, pero que comeza a poñer en dúbida o liderado e a etapa política do ata entón líder, así como a estratexia a seguir por parte da formación no futuro:

“No contexto político das eleccións autonómicas de 2001, a IX e a X Asembleas Nacionais do BNG marcan o cénit e o principio da fin do liderado de Beiras, na medida en que a IX Asemblea se fai en clave de alternativa, mentres que a X Asemblea se fai en clave de revisión estratéxica, de reorientación política e de liderado descendente.” (Barreiro Rivas et al., 2003, p.249)

Finalmente, no ano 2003, Xosé Manuel Beiras finalizaba o seu liderado á fronte do BNG, sendo sucedido por Anxo Quintana.

3.2.2. Anxo Quintana

Como xa vimos dicindo, Anxo Quintana foi o portavoz nacional do BNG entre os anos 2003 a 2009, sendo o candidato nas sucesivas eleccións autonómicas, as do ano 2005 e as do ano 2009. Se ben, dentro deste liderado temos que destacar unha das condicións que ningún outro líder do BNG ata o momento tivo, que é a de ter responsabilidades institucionais no goberno da Xunta de Galicia, nun goberno de coalición presidido polo líder do PSdeG, Emilio Pérez Touriño.

Anxo Quintana estivo, dende moi novo, implicado na política. Así, no ano 1983 convertiuse en concelleiro do seu pobo, Allariz (Ourense) e seis anos máis tarde, ostentaría o cargo de alcalde da mesma localidade permanecendo no cargo ata o ano 2000. Posteriormente, sería senador ata o ano 2005, onde comezaría a súa andadura no parlamento e no goberno galego (Lugilde et al., 2005) ata o ano 2009.

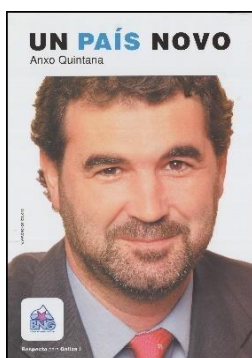
Centrándonos xa nas cuestións que nos poden atender, debemos dicir que o liderado de Quintana ven especialmente marcado polo que se vive no ano 2005. A pesar de o BNG pasar de 17 parlamentarios a 13 representantes na cámara galega, xunto cos 25 deputados do PSdeG son quen de formar un goberno alternativo que desbancou a Manuel Fraga da presidencia da Xunta de Galicia, tras máis de 15 anos. Nese momento instáurase o denominado goberno bipartito, unha coalición entre o PSdeG e o BNG que dálle a vicepresidencia da Xunta de Galicia ao líder da organización e portavoz nacional.

Este goberno non foi precisamente sinxelo para as dúas partes. Unha serie de escándalos precipitaron a separación entre os dous socios dende o punto de vista comunicativo de cara

á campaña do ano 2009 (Mata López et al., 2013), onde o líder nacionalista avoga pola defensa do país de cara a seguir coas políticas que desenvolvera o bipartito anteriormente, como vemos na imaxe posterior:

Ilustración 2 Carteis Electorais do BNG nas eleccións autonómicas de 2005 e 2009

2005

Fonte: BNG.org

2009

Fonte: Flickr.com

Como vemos, existe unha clara diferenza entre as dúas imaxes expostas, se ven o candidato ten unha imaxe moito máis predominante no ano 2005, podemos ver a grande diferenza na mensaxe onde claramente vemos que, se ben no ano 2005 trata de emitirse unha mensaxe que fai referencia a construción dun país novo; no ano 2009 fálase de continuar co camiño andado dicindo literalmente “queremos máis!”.

Esta é sen dúbida a cuestión que marca o liderado de Anxo Quintana, que se ben non conseguiu os mellores resultados electorais para a organización, sí acadou un feito máis que relevante, acadar a vicepresidencia da Xunta e formar goberno. De feito, a pesar de baixar de novo só un deputado no ano 2009 (contrastando cos 4 que baixara no ano 2005), vese na obriga de deixar a portavocía nacional, xa que ese parlamentario que perdera o BNG no ano 2009 supuña a perda do goberno, ao non dar a suma entre o PSdeG e o BNG; acadando o PPdeG, esta vez liderado por Alberto Núñez Feijóo, de novo a maioría absoluta con 38 escanos.

3.2.3. A travesía no deserto

Posterior á perda do goberno do ano 2009, ábrese unha etapa que sería nomeada por varias figuras públicas do BNG coma a “travesía no deserto”. A chegada de novos movementos sociais e políticos, unido á división dentro da organización con varias escisións entre as que se encontraba Xosé Manuel Beiras provoca que nas eleccións do ano 2012 o BNG se vise superado por unha coalición política de novo cuño, Alternativa Galega de Esquerdas, o que o

levaría a situarse con 7 parlamentarios como a cuarta forza no Parlamento de Galicia.

É dentro deste período onde vemos dous liderados na portavocía nacional e un candidato para as eleccións do ano 2012. En total, tres persoas diferentes asumen cargos de liderado no partido que podemos destacar como a imaxe da evolución que o BNG estaba vivindo naqueles tempos de crise, non só no mundo, tamén na organización.

O primeiro en tomar as rendas da organización baixo a portavocía nacional foi Guillermo Vázquez que no ano 2009 sucede a Anxo Quintana. Líder que non sería o candidato ás eleccións autonómicas do ano 2012, xa que aquí abrírase unha bicefalia entre portavocía e candidatura autonómica que duraría só nestas eleccións do ano 2012. A organización presenta a estas eleccións a Francisco Jorquera, quen baixo o lema “Para Facerlles Frente”, preséntase ás eleccións do ano 2012 como candidato á Xunta de Galicia.

Eleccións que como dicimos non lle foron ben ao BNG, xa que provoca un descenso aos 7 parlamentarios sendo a cuarta forza galega. Posterior a estes resultados, asume o cargo da portavocía nacional Xavier Vence no ano 2013, durando só unha lexislatura a dirección de Guillermo Vázquez. Pero aínda máis curto sería o liderado daquel, que tras perder a representación no Congreso dos deputados decide non optar á reelección na XV Asemblea do ano 2016 onde é escollida nova portavoz nacional Ana Pontón Mondelo.

Se ben, non falamos en profundidade de ningún dos personaxes que dirixiron o BNG neste tempo, porque en definitiva, a organización viviu tempos moi inestables onde os liderados foron moi complexos de construír e onde se sucederon os mandos por períodos moi curtos de tempo sen marcas reseñables. Como si podíamos ver no caso de A. Quintana onde a pesar de durar só unha lexislatura, estivo marcado polo goberno bipartito.

3.3. ANA PONTÓN. A NOVA CARA DO BNG

A líder actual do BNG é unha muller, natural da parroquia de Chorente, en Sarria, nada no ano 1977. Unha muller que, segundo din, dende o instituto estivo interesada pola defensa do mundo rural e en Galiza como país. Militando en Galiza Nova dende os 16 anos, foi determinante o seu paso pola Universidade de Santiago de Compostela, onde o seu activismo político xa creceu de forma exponencial nos movementos universitarios da época (De Toro, 2023). . Na IX Asemblea Nacional do ano 2001 accede á dirección nacional do partido, tras terse licenciado en Ciencias Políticas pola USC.

Comeza así a súa andadura parlamentaria no ano 2004 recollendo acta de deputada no Parlamento de Galicia onde permanece ata o día de hoxe. Como dixemos anteriormente, accede á portavocía nacional no ano 2016 onde permanece tamén ata o día de hoxe, sendo a candidata nas sucesivas eleccións autonómicas dos anos 2016, 2020 e 2024.

A posibilidade de que puidera chegar a ser a nova presidenta da Xunta de Galicia, fixo crecer de forma exponencial a súa imaxe, optando o BNG polo debuxo dunhas campañas moi personalizadas na figura da súa candidata, como pode ser o caso do ano 2020 (Rivas-de-Roca, 2021). Podemos velo no cartel de dito proceso electoral, onde faise referencia directa á posibilidade de ter por primeira vez unha muller á fronte da Presidencia da Xunta de Galicia, destacando a A de “Galiza” (Rivas-de-Roca, 2021) como podemos ver na ilustración 3. Todo isto podemos dicir que permanece no ano 2024 onde se visualizamos a imaxe de cartelería do BNG vemos como Ana Pontón preside a imaxe facendo referencia directamente á posibilidade de que esta sexa presidenta.

Ilustración 3 Carteis electorais do BNG, eleccións autonómicas 2016, 2020 e 2024

2016

Fonte: Wikimedia Commons

2020

Fonte: Redes sociais do BNG

2024

Fonte: Redes Sociais do BNG

Este reforzo e explotación da imaxe da candidata non é casualidade, xa que como unha das conclusións do *Proceso Adiante* que levou a cabo a organización para a súa refundación, foi que debíase “reforzar a figura de Ana Pontón como expoñente político de futuro” (Nespereira Vale, 2017). Polo que, a candidata foi un factor clave na estratexia do mesmo, segundo as súas propias conclusións.

Por outra parte, unha cuestión que tamén é de interese mostrar é o coñecemento que en sucesivos estudos ou sondaxes foi adquirindo a candidata nacionalista así como a valoración media que recibiu, a modo de contextualizar esta exposición. Así como vemos na táboa 4, segundo os datos de diferentes estudos políticos elaborados polo Centro de Investigaciones

Sociolóxicas (CIS), o Postelectoral de 2016 (Estudo 3155), o Postelectoral de 2020 (Estudo 3294) e o da Campaña de 2024 (Estudo 3442), vemos como a porcentaxe da cidadanía galega que coñece a Ana Pontón aumenta segundo pasan os anos, no caso da valoración vemos como despois do 4,55 do 2016, sitúase en valores ao redor do 5,9 en 2020, chegando case ao 6 en 2024. Comparando co resto de candidatos vemos como Ana Pontón é a candidata máis valorada no ano 2024, tendo Alfonso Rueda Valenzuela (PP) un 5,29, Xosé Ramón Gómez Besteiro (PSdeG) un 4,85, Marta Irene Lois González (Sumar) un 4,06, Isabel Faraldo Calvo (Podemos) un 3,33, Armando Ojea Bouzo (Democracia Ourensana, DO) un 2,90 e Álvaro Díaz-Mella López (Vox) un 2,76.

Táboa 4 Valoración e Coñecemento de Ana Pontón 2016-2024

ANO	Coñecemento	Valoración
2016	64,8%	4,55
2020	87,3%	5,90
2024	93,7%	5,89

Fonte dos datos: CIS, Estudos 3155, 3294, 3442. Fonte da táboa: Elaboración propia.

En definitiva, cando falamos de Ana Pontón estamos a falar da nova imaxe do BNG dende o ano 2016, parte fundamental das campañas electorais do partido, que acadou baixo o seu liderado os dous mellores resultados da historia da organización ao Parlamento de Galicia.

3.4. O PAPEL DA TRANSVERSALIZACIÓN NAS ELECCIÓN GALEGAS

Neste caso, compre analizar o contexto no que nos encontramos, sobre todo, no referente ás peculiaridades que destacaron sucesivos autores sobre as eleccións galegas e que terminan por determinar a competición electoral no noso territorio. E neste senso, cabe sinalar que cando falamos da competición en Galicia, existe un partido que soubo copar a maioría dos apoios na práctica totalidade das eleccións celebradas no territorio: o Partido Popular de Galicia (antes Alianza Popular). Partido que tamén foi recoñecido por aplicar o que estamos a falar, a transversalización da mensaxe.

Neste senso, compre falar do que nos mencionaba Stokes en referencia aos temas posicionais (*positional issues*) e aos temas transversais (*valence issues*) (Ares et al., 2019). Compreendendo que na competición política existen os primeiros que xeran división entre os votantes, provocando unha división entre ideoloxías; e os segundos, que podemos dicir que os cidadáns terminan por compartir a opinión sobre eles. Cuestión que non ven unicamente determinada polos cidadáns e as súas preferencias, senón que tamén son construídas polos propios partidos (Torcal & Mota en Montiel & Caamaño, 2018).

Pero antes de falar do papel da transversalidade, compre pararnos nun dos temas referentes nesta competición é que non son semellantes ao que podemos encontrar noutros lugares, é o caso da identidade. Unha identidade que non ven especialmente marcada, do mesmo xeito que no resto de territorios onde atopamos unha identidade nacional histórica sólida. Polo tanto, non falamos dunha competición como a que podemos encontrar no caso de Cataluña ou do País Vasco. Para explicar esta cuestión, o profesor Máiz expresou un concepto denominado “sentimento difuso de pobo diferenciado” (Máiz en Ares et al., 2019), tentando expresar que se ben non podemos dicir que existe un sentimento a favor dunha nación independente galega, si é determinante unha idea de identidade galega como grupo diferenciado. É, polo tanto, esta unha comunidade na que historicamente os valores da identidade galega xogaron un papel clave na comunicación dos partidos políticos dende o inicio do período autonómico, o caso de “*Galego coma ti*” que foi o lema da primeira campaña coa que AP conseguiu a primeira presidencia da Xunta de Galicia, é un claro exemplo. Como tamén se lle recoñeceu a M. Fraga, nos seus sucesivos gobernos, onde se aproveitou o papel simbólico da tradición galeguista como elemento electoral (Ares et al., 2019).

Pero máis aló do que a identidade pódenos aportar, o realmente interesante das eleccións

galegas é como sucesivamente visualizamos transversalizacións, tanto no eixo centro-periferia, como no eixo esquerda-dereita (Ares et al., 2019). É o caso do PPdeG que ten a súa maior representación no caso de M. Fraga, onde mantendo posicións moderadas tanto no eixo centro-periferia, como no eixo esquerda-dereita, transversalizando así o seu mensaxe, pero tamén o seu electorado (Ares et al., 2019). Por outra parte, existe unha representación do partido con Galicia, situación que fai valer a defensa da identidade como factor fundamental da súa estratexia (Barreiro Rivas et al., 2003). Cuestión que podemos ver tamén na actualidade, onde unha campaña do Partido Popular de Galicia que da comezo ao goberno de Alfonso Rueda afirma que *“Somos o partido que máis se parece a Galicia”* facendo tamén unha referencia directa ao idioma na publicación *“falamos no mesmo idioma que os galegos”* (PP de Galicia [@ppdegalicia], 2024) que tamén tivo unha importancia substancial nos gobernos de M. Fraga.

E, parándonos neste eixo fundamental na competición galega, debemos destacar o que Alonso, Gómez e Cabeza (Montiel & Caamaño, 2018) aportaron, destacando tres dimensións na competición centro-periferia: a cultural, vinculada principalmente ás tradicións lingüísticas e culturais; a institucional, referíndose a un posicionamento nun eixo entre un Estado completamente central e a defensa dunha secesión da rexión do Estado do que forma parte; e a fiscal, referente á oscilación entre que a capacidade fiscal sexa ao cen por cen do Estado central ou da rexión da que falamos, neste caso Galicia. O posicionamento nestas tres dimensións pode determinar que o eixo centro-periferia nun partido galego sexa unha cuestión transversal ou unha cuestión posicional.

Índonos xa á referencia do BNG, podemos marcar como primeiro achegamento á transversalidade o denominado “proxecto común” (Máiz en Ares et al., 2019), un concepto que podemos dicir que xorde na década dos anos 90 e que determinou a mensaxe de X.M. Beiras para tentar conseguir a presidencia da Xunta de Galicia. Unha transversalidade no eixo esquerda-dereita, ou dito doutra forma, a moderación do BNG foron claves de cara a que no ano 1997 acadaran o terceiro mellor resultado ata a data, do nacionalismo galego. Neste senso, é mellor visualizar unhas declaracións ao xornal Faro de Vigo recollidas no libro *Os partidos políticos en Galicia*:

“O profesor Beiras pode ser marxista, pero o presidente Beiras non faría unha política como a que se entende que fixeron os países onde gobernaron os marxistas. Teño que optar entre un maximalismo que pode resultar absolutamente negativo ou por unha traxectoria que ten reflexo na política real que non é diverxente nin significa desviarme do meu camiño” (Declaracións de X.M. Beiras a Faro de Vigo en Barreiro Rivas et al., 2003, p.182)

Neste senso, tamén nos destacan os autores que *“para o BNG resulta esencial amosar asúa dispoñibilidade e capacidade para representar os intereses de amplas capas da sociedade que non sempre sintonizaron coa causa nacionalista”* (Barreiro Rivas et al., 2003, p.183).

Falamos polo tanto, dun intento de transversalización, dun achegamento a electores que anteriormente non foron quen de votar por unha opción política, pero que poderían achegarse pola proximidade á formación, en determinadas cuestións transversais. Un feito que tentaremos ver na análise desta investigación en distintos temas, xa que a identidade galega ou os valores que a definen, tales como o idioma e tamén como cuestión transversal na política galega, seguen xogando un papel clave. Neste senso temos o caso das novas campañas do BNG no 2020 onde a través das redes sociais foron quen de conectar con neofalantes que promoven entrea xuventude o uso do galego (O'Rourke e Ramallo en Rivas-de-Roca, 2021), apelando conxuntamente cos que teñen o galego como lingua materna á construción dunha maioría galeguista (Varela e Placer en Rivas-de-Roca, 2021).

En definitiva, debemos ter en conta o papel fundamental que xoga a transversalidade nas mensaxes dos distintos partidos con respecto a estes temas en Galicia e que termina por traducirse en resultados que amplían o electorado. A pesar de que non vivamos a polarización que si se da, nalgúñas cuestións das que falamos, noutras comunidades (Montiel & Caamaño, 2018).

3.5. O VOTO AO BNG. TRADICIÓN, ETAPAS E ACTUALIDADE

Para falar dos votantes que ten o BNG, ou do voto nacionalista en Galicia, debemos primeiro establecer unha tipoloxía que se desenvolveu por distintos autores, cualificando estes partidos como etnorexionalistas. Neste senso, enténdese a un partido etnorexionalista como aquel cuxas características fundamentais (programa electoral, identidade organizativa, mobilización electoral e perfil ideolóxico) veñen pivotados polos intereses particulares dun territorio ou territorios (Fagerholm en Montiel & Caamaño, 2018). Neste senso podemos encadrar ao BNG nesta situación. Ademais, principalmente, podemos falar destes partidos como os partidos que teñen como principal fonte de apoio a identidade de grupo e a territorialidade (Montiel & Caamaño, 2018).

Á súa vez, débese destacar que se ben estes partidos comezaron sendo considerados como

partidos nicho, pouco a pouco nos distintos niveis estatais e autonómicos foron adquirindo un papel clave (Hepburn en Montiel & Caamaño, 2018), cuestión que tamén vemos na evolución que xa vimos do BNG, e que detallaremos a continuación coas distintas etapas.

Parándonos nas distintas fases que nos falan do voto nacionalista en Galicia, Rama Caamaño, Fernández Esquer e Pantín Morado destacan tres etapas fundamentais ata o ano 2016 (Rama Caamaño et al., 2018):

1. Unha primeira etapa na que o nacionalismo encóntrase completamente atomizado que irá dende o ano 1981, inicio das eleccións galegas, ata o ano 1989, as últimas eleccións antes de que se produza o cambio na barreira electoral. Nesta etapa destacan a cantidade de partidos de corte nacionalista ou galeguista que obtiñan representación como podían ser o Partido Socialista Galego, Coalición Galega ou Esquerda Galega. Situándose o BNG nesta etapa nun mínimo de 1 escano e nun máximo de 5, aínda nunha certa marxinalidade electoral só acadando un máximo do 6,67% do voto no 1989.
2. Unha segunda etapa na que o voto nacionalista se concentra no BNG, que irá dende o ano 1993, primeiras eleccións que se fan coa nova barreira electoral, ata o ano 2009, últimas antes das escisións no seo do BNG. Nesta etapa podemos dicir que o único partido nacionalista presente na cámara é o BNG, acadando un máximo de 18 escanos cun 24,78% do voto no ano 1997 (sendo ata o 2020 o seu máximo histórico) e un mínimo no ano 2009 de 12 escanos co 16,01% do voto. É nesta etapa na que por primeira vez o BNG sitúase como segunda forza e alternativa aos gobernos do Partido Popular, transversalizando así tamén o seu voto nalgunhas eleccións como no 1997.
3. Por último, os autores sinalan unha terceira etapa que ven marcada principalmente polas escisións no nacionalismo. Unha etapa que comprende dúas eleccións, a de 2012 e 2016 onde ademais do BNG, atopamos no parlamento primeiro a Alternativa Galega de Esquerdas e a En Marea, dúas coalicións que tiveron como aliados a escisión do BNG Anova. Nesta etapa o BNG acada no 2012 7 escanos e un 10,11% do voto e no 2016, 6 escanos e o 8,39% do voto.
4. Como cuarta etapa fóra dos postulados dos autores que analizaban só ata o ano 2016 podemos incluír os anos 2020 e 2024, como unha fase na que o BNG volve a concentrar o voto nacionalista e volve a constituírse como segunda forza política e alternativa ao PPdeG. Situándose no 2020 con 19 escanos e o 23,79% do voto e no 2024 con 25 escanos e o 31,34% do voto. Supoñen estes dous resultados nesta etapa os maiores da historia do BNG superando os 18 escanos do ano 1997, só o 2024 supera o voto acadado no 1997.

Neste senso, temos que falar do carácter dual do voto en Galicia (Vidal Prado e Márquez en Montiel & Caamaño, 2018), así como vimos os resultados nas eleccións ao Parlamento, podemos observar que no caso das eleccións xerais, o BNG recibiu un máximo do 18,62% de apoio en Galicia no ano 2000. Índonos á situación actual, nas xerais de 2023, o BNG obtivo o 9,41% do voto en Galicia, lonxe do 31,34% que conseguen meses despois. Polo tanto, é evidente que falamos dunha dualidade no voto aos partidos nacionalistas en Galicia segundo o tipo de elección (Riba en Montiel & Caamaño, 2018), así como tamén na participación electoral (Riera en Montiel & Caamaño, 2018), onde podemos ver como o récord do ano 2024 no 67,3% está tamén lonxe da participación que podemos ter nunhas eleccións xerais en Galicia, como no 2019 cun 73,97% de participación.

En definitiva, podemos falar de que o BNG electoralmente viviu momentos moi diversos, dende un electorado marxinal ata un ensanchamento nos últimos anos tras unha travesía polo deserto que fan pensar na posibilidade dun goberno alternativo liderado por esta formación nun futuro. Analizaremos en puntos posteriores, as posibles mensaxes que poden determinar que o BNG se atope nesta situación, e por qué os votantes pódense sentir atraídos polas mesmas.

4. ENTREVISTAS

A continuación mostraranse os resumos das tres entrevistas realizadas a Ana Pontón como candidata das tres eleccións analizadas (2016, 2020 e 2024) e protagonista deste traballo; a Xavier Campos como coordinador da área de comunicación do BNG; e Rubén Cela como coordinador de campaña das tres eleccións analizadas. Para levar unha orde neste apartado, os diferentes resumos terán a mesma estrutura temática: comezaremos por un recordo do que foi o inicio do liderado de Ana Pontón no 2016; seguiremos por facer un repaso da posición actual con respecto á polarización política; profundando xa posteriormente no liderado de Ana Pontón; continuaremos co discurso da candidata propiamente onde visualizaremos os puntos de vista en canto ao estilo e a temática tratada nos mesmos; por último, trataremos tanto a competición electoral do BNG no panorama galego como tamén, en vista a futuro, cales son os principais obxectivos do BNG liderado por Ana Pontón.

4.1. ENTREVISTA A ANA PONTÓN

A continuación procederemos a comentar os resultados que obtivo a entrevista realizada o mércores 12 de Xuño de 2024 a Ana Pontón no Parlamento de Galicia ás 10:50 da mañá. Para o cal mostrarase de forma resumida o contido da entrevista para poder comprender o punto de vista da candidata sobre as cuestións que se estiveron estudando neste traballo. Para iso, a través de citas textuais extraídas da mesma entrevista poderemos ver as cuestións máis relevantes que se trataron na mesma e que polo tanto, son interesantes para a investigación de cara ao que suporán finalmente as conclusións da mesma. No Anexo II pode consultarse a transcripción completa da mesma.

A entrevista comeza por pedirlle a candidata a visión xeral sobre o inicio do seu liderado no ano 2016, un inicio que, como constatamos xa tratando o contexto, non foi sinxelo pola situación do BNG *“era un momento moi complicado, porque o Bloque viña de obter uns resultados moi baixos nunhas eleccións xerais onde quedáramos sen representación, onde había unha expectativa electoral que dicía que o BNG mesmo podería desaparecer do parlamento galego,... eu o que sempre tiveron foi a convicción de que o nacionalismo tiña unha razón de ser e que polo tanto tiña un espazo en Galiza ”*.

Seguindo polos retos que nese momento ela considera que tiveron que resolver *“Nos tiñamos que facer unha reflexión respecto de como eramos capaces de chegar mellor á sociedade para que se escoitara o noso discurso e estivéramos moito máis apegados aos problemas da cidadanía, e que se vira ao nacionalismo non como unha abstracción senón como unha forza*

política que estabapreocupada daquelas cuestións que lle afectan ao día a día a vida das persoas e desde un marco político que é a defensa dos dereitos de Galiza”.

Podendo considerar que o BNG baixo o liderado de Ana Pontón trata de evolucionar nesas novas condicións políticas que modificaron o escenario que como vimos afectou ao BNG con escisións e unha baixada na intención de voto, unha situación que segundo a candidata ven do “contexto do Estado español e o movemento 15M”.

Situación política que agora nos novos tempos que vivimos tamén está cambiando, preguntada pola nova política tan polarizada responde que *“a crispación e a simplificación da política en crear bandos, ou conmigo ou contra min con posicións moi extremas, non é un fenómeno novo, aínda que teña formas novas e maneiras de vehiculizarse diferentes ao que podía pasar hai 50 ou 100 anos. Pero eu creo que a polarización e a crispación que cada x tempo contamina a propia vida política, porque en certa medida é un elemento que axuda a simplificar e a polarizar moito os discursos. ... Eu creo que estamos vivindo un momento onde cada vez se están polarizando máis as posicións políticas, se está crispando máis a política e están aparecendo moitos fenómenos que son funcionais para o propio sistema, porque eu creo que fenómenos como Milei, Bolsonaro, ou Trump o que están é axudando a que as políticas máis agresivas contra as políticas sociais se podan implementar con máis forza”.*

O que provoca isto, segundo ela, é que *“cada vez hai máis segmentos da poboación que non confían na política, que non creen na política como solución para solucionar os problemas que ten, eu sempre digo, Ana Botín non necesita a política para solucionar os seus problemas, pero os traballadores e traballadoras do seu banco si. ... Provoca o non debate porque non hai matices entón é conmigo ou contra min e eso impide que a sociedade poida facer reflexións críticas máis alá de eses simplismos. E poboación que non se expresa e que pode optar por fenómenos como Alvisé que acaban parecendo antisistemae creo que é unha forma de protestar”.*

Contra isto, Ana Pontón comenta que ela *“cree noutra forma de facer política”* e dende o BNG *“recuperar o prestixio da política, eso require que teñas que saír a veces dese espazo do insulto e da descalificación, e que intentes que, non só co que dis, senón tamén co que facemos, a xente poda ver que hai outra forma de facer política e que hai outras alternativas diferentes que poden mellorar a vida das persoas”.*

Adentrándonos xa naquelas cuestións que teñen que ver co liderado político, Ana Pontón trata de destacar ao colectivo fuxindo de individualismos, segundo ela *“hai a unha persoa que é a*

que lle toca liderar pero os procesos son procesos de equipo, falamos dunha organización que non nace no ano 2016, senón que ten pois unha historia importante neste país, hai moi poucas organizacións que pasaran de máis de 40 anos no conxunto do Estado español”.

Concretando xa en cuestións relacionadas co proxecto actual, a candidata cre que *“rompéronse estereotipos ao redor do BNG, iso axudou moito o feito de ser unha muller”* e profundando máis nesta última cuestión, vemos como destaca *“as mulleres feministas non entendemos os liderados non tanto, por simplificalo así, dende a testosterona e o ordeno e mando senón dende unha visión máis integradora”.*

Concretamente, Ana Pontón defende que o discurso do BNG ten que *“estar concentrado en Galiza e nos problemas das persoas galegas para tentar solucións”*

Preguntada polo seu estilo discursivo a líder di que é complexo definilo dende unha mesma e prefire destacar que ela o que trata sempre é de que o que quere é *“que a xente entenda o que eu quero transmitir, penso que na política por un lado, teñen moita importancia as emocións, ... é un elemento fundamental da política, penso que ver as cousas única e exclusivamente dende unha óptica racional lévanos a non analizar ben o comportamento das persoas ... outra cuestión que sempre quero traballar moito é o orgullo de país, a autoestima dos galegos e as galegas, que sexamos capaces de ver as grandes cualidades que ten o noso pobo e o que somos capaces de facer cando confiamos nas nosas propias forzas”.*

Ademais a candidata destaca que *“trato de ser moi clara, vivimos nun mundo onde comunicativamente eres capaz de captar a atención da xente durante moi pouco tempo”.*

Como xa vimos antes, as emocións para Ana Pontón xogan un papel clave na política e no discurso, concretamente chega a dicir *“un discurso sen emocións é como unha democracia sen dereitos”*, considera que se non se tratan as emocións *“non se chega a analizar ben ao completo o que pasa na cabeza das persoas”.*

E isto ven principalmente motivado por tratar de *“chegar aos elementos que fan que a xente se implique”*, considera que apelar ás emocións *“tamén é político”* poñendo de exemplo o orgullo como clave dentro do panorama galego, *“un país que tivo que emigrar para poder ter oportunidades, e iso xera unha imaxe deformada das propias posibilidades que ten Galiza”.* Destacando tamén o *“orgullo do que levamos conseguido dende o feminismo”.*

En definitiva, ela cree que *“existe unha teoría que temos que ser capaces de levala con emocións ao discurso”.*

Preguntada pola parte máis temática do seu discurso, cree que os temas que non cambiaron dende o seu discurso foron *“a defensa de Galiza e do noso país, a nosa lingua ea nosa cultura”, “a defensa do feminismo, ... a organización sempre foi feminista pero nos últimos 8 anos a presenza da muller gañou moito peso”, “o ecoloxismo dende unha perspectiva apegada ao país”*. Destacando finalmente a defensa de políticas públicas recoñecidas como *“dereitos”, englobando “a sanidade, a educación, a defensa dos colectivos como o LGTBI”* e de novo, *“a capacidade de saír adiante como país, somos capaces de facer grandes cousas e as solucións non van vir de fóra”*.

Preguntando xa polos temas que posiblemente cambiaron dende o discurso, a candidata nas tres eleccións analizadas cre que *“houbo unha evolución, no sentido de que nestos anos fomos concretando máis o discurso e visibilizar que hai unha forza política preparada para gobernar”*.

Tratando xa cuestións relacionadas coa posición do BNG nos dous principais eixos de competición, Ana Pontón di que *“non, e ademais o elemento central do BNG que fai que nos teñamos unha razón de ser e o que está provocando que nos teñamos un apoio tan importante no país é centrarnos moito na defensa de Galiza, creo que é un elemento central”*. Repreguntando doutra forma á líder por estas cuestións e considerando a mensaxe do BNG como máis transversalizada e poñendo de exemplo o último minuto de ouro do ano 2024, a candidata responde que *“o nacionalismo sempre tivo unha vocación de hexemonía social e para ser hexemónico ao final tes que ser capaz de aglutinar a persoas moi diferentes con maneiras diferentes de entender o país desde esa capacidade para por por diante os nosos intereses, ese é o punto e no momento no que estamos, non só como unha cuestión electoral senón orgánica como fortalecemento do nacionalismo como alternativa”*.

Simplificando nas palabras dela, acóllese a xente que *“teña Galiza na cabeza e no corazón,... a prioridade é a defensa de Galiza por diante, ... nas enquisas que se analizan vemos como hai xente que se considera nacionalista e non vota BNG, polo tanto temos que aspirar a aglutinar todos esos segmentos dentro do nacionalismo, ... a casa común de toda a xente que queira poñer por diante a Galiza é o BNG”*.

Galiza para Ana Pontón é unha nación *“temos unha cultura, temos unha lingua, temos unha forma de entender o mundo e as nosas relacións, que eso se expresa no ámbito económico, no ámbito social, cultural e tamén político, e considero que aquela organización que marca ese feito de diferencialidade é o BNG”*.

Preguntada xa por último, polo futuro, cree que *“o BNG non chegou ao seu teito, a nosa vocación é a hexemonía política e ter a maioría deste país. A maneira de facelo é continuar*

traballando na liña que nos conduciu ata aquí que é unha liña política moi clara, somos unha organización nacionalista pero desde a realidade galega eu creo que desde a análise de cal é a sociedade na que vivimos e desde a convicción de que nos temos seguir traballando con diferentes sectores da sociedade aos que temos que ser a súa referencia. Iso faise pateando, tendo moito diálogo, escoitando e tamén rompendo moitos estereotipos dos que aveces desde outros espazos se queren construír sobre nós”.

En vista a futuro a líder do BNG cree que teñen retos electorais e orgánicos, *“temos que seguir medrando en todos os procesos, é clave que consolidemos toda a organización municipal do BNG, somos unha organización moi potente pero temos que ensanchar toda esa estrutura de base, ... ou tes organizacións sólidas ou non tes políticas transformadoras,... seguir ensanchando o BNG é a clave para que poidamos ter a hexemonía política”.*

4.2. ENTREVISTA A XAVIER CAMPOS

A continuación procederemos a comentar os resultados que obtivo a entrevista realizada o 21 de Xuño de 2024 a Xavier Campos na Sede Nacional do BNG ás 10:12 da mañá. Para o cal mostrarase de forma resumida o contido da entrevista para poder comprender o punto de vista do coordinador da área de comunicación do BNG sobre as cuestións que se estiveron estudando neste traballo. Para iso, a través de citas textuais extraídas da mesma entrevista poderemos ver as cuestións máis relevantes que se trataron na mesma e que polo tanto, son interesantes para a investigación de cara ao que suporán finalmente as conclusións da mesma. No Anexo II pode consultarse a transcripción completa da mesma.

Comezando coa entrevista a Xavier Campos, ao igual que coa anterior, comezamos por facer un recordo do inicio desta historia no ano 2016, así mesmo nos di *“Estábamos nun momento crítico porque o BNG, aínda que parlamentariamente, no Parlamento de Galego, se non lembro mal, tiñamos sete deputados naquel momento, pero realmente o dato real e que as expectativas eran de que podíamos quedar fora do parlamento. Nas seguintes eleccións. Era un momento tamén crítico, porque por primeira vez na historia do BNG nos presentabamos as eleccións sen a marca BNG, estabamos con aquela plataforma de NOS-Candidatura Galega con outras pequenas forzas e era un momento no que era evidente, digamos, que o ámbito das mareas, Podemos, todo ese espazo, estaba en un momento moi álxido, estaba ocupando absolutamente todo o espazo político do BNG, e despois pois había unha percepción social dun BNG en crise, dun BNG que iba a menos, dun BNG que ademais desde había uns anos desde a ruptura de Amio pois digamos se percibía un BNG pois digamos nun momento moi baixo... incluso situación interna, había moita xente. E eu era unha desa xente, unha desas persoas, que realmente tiñamos moitas dúbidas de que fose viable manter o BNG como unha forza socialmente relevante.”*

E referíndose aos primeiros pasos de Ana Pontón no liderado nos comenta que *“se decide, e creo que moi acertadamente, unhas primeiras cousas que se decide é poñer en marcha un proceso interno de escoita e de debate, se chamou o proceso Adiante, para facer un análise en profundidade, tanto a nivel organizativo, comunicativo, de análise da política, da situación socioeconómica a nivel estatal e internacional, e creo que esa análise foi clave para a partir de ahí empezar a construír. E creo que nese momento inicial non podíamos supoñer, ou polo menos eu non era capaz de percibir a potencia que o propio liderado de Ana Pontón iba ter.”*

Referido aos tempos actuais que se viven de polarización, Xavier Campos dinos que foi un acerto do BNG establecerse nun discurso positivo, *“marcar con claridade o estilo comunicativo*

en positivo, formulando, digamos, unha proposta que fose transversal, que fose inclusiva e un tipo de comunicación incluso que permite desmarcarse do ruído, da confrontación, da bronca, do fango digamos que se foi apoderando, desa espectacularización para peor da política tanto a nivel estatal como galego, e creo que manterse nun estilo diferente, moi encarnado na propia Ana Pontón, como líder, eu creo que foi un valor para o BNG para traballar unha cuestión que para nós era moi importante, que era cambiar, mudar a percepción que existía sobre o BNG e cambiar tamén o imaxinario que rodeaba o BNG. Creo que nestes anos do 16 ao 24, en moi alta medida, grazas tamén a Ana Pontón e ás súas mensaxes, pasamos dun BNG que era percibido como unha forza enfadada, como unha forza, digamos excesivamente seria, bronca, que che explicaba como eran as cousas, pero pouco predispuesta a escoitar, etc. Xustamente á unha forza política porosa, aberta, viva e que sorrí. Entón, ese nacionalismo que sorrí foi un dos grandes valores.”

Añadindo a isto que “Eu creo que para nós é un acerto, para o BNG é un acerto mantermos nunha posición positiva discursivamente propositiva, sen caer non naif, porque ás veces hai que responder ós ataques, pero que en xeral teña un enfoque desta natureza. E incluso cando respondemos, porque temos que responder moitas veces, responder sen igualarte, sen entrar no campo e no marco do opoñente, senón responder a veces desde o humor, desde a ironía, pero sempre desde as paixóns alegres e non desde as paixóns tristes. Porque creo que nas paixóns tristes nós non temos nada que gañar, e creo que o que de nós se espera é que sexamos unha alternativa ao que hai. E dentro do que hai tamén está o estilo de como se fai política. Á dereita e a determinados ámbitos vailles ben funciónalles ese estilo, pero nin é o noso estilo, nin queremos que sexa o noso estilo, nos queremos que a política sexa outra cosa. Temos que demostrar.”

Adentrándonos xa no liderado da propia Ana nos comenta que no inicio “era unha incógnita tamén, porque era unha persoa nova, era unha persoa que non tiña experiencia de liderado a nivel orgánico, aínda que si tiña unha experiencia importante, moi importante no Parlamento Galego, de traballo e demais. Pero realmente parecía, digamos, que a situación, o contexto que se daba era moi difícil de reverter para Ana Pontón ou para calquera.”

E nun sentido comparado con líderes anteriores “é un liderado diferente e que tamén responde a que a sociedade galega tamén é diferente. Entón, que eu creo que Ana é unha líder deste tempo e unha líder da súa xeración. Entón, creo que non se parece en nada a liderados históricos do nacionalismo que pudo haber nos anos 70, no arranque do momento nacionalista, nos anos 80 e 90, con Beiras, ou posteriormente con Anxo Quintana, Guillermo Vázquez e os demais. Que non se parezan nada, non quere dicir que sexa mellor nin peor, quero dicir, realmente, que é un liderado propio doutra época, donde realmente os propios

perfís dos líderes cambiaron, dos líderes e das líderes cambiaron.”

Calaficando o seu liderado como “a representación dunha persoa que é filla do seu tempo e que ten os atributos que se demandan no momento actual, é unha líder dialogante pero firme, é unha líder muller, é unha líder persoa nova, que foi nai durante estes anos, é unha líder próxima, ao mesmo tempo unha líder capaz e con experiencia. Entón hai toda unha serie de elementos que fan que o seu liderado se constrúa desde outros valores. Aí o tema do feminismo, da loita feminista e do enfoque feminista é un elemento clave para entender tamén o seu liderado e en xeral toda a nova etapa do BNG, creo que a súa autoridade sobre o conxunto de organización constrúese non desde características de tipo orgánico, senón basicamente desde a percepción do conxunto de organización de que a túa líder é unha líder que socialmente é capaz de conectar con esa parte maioritaria e a sociedade galega que quere un país mellor.”

Pasando ao estilo discursivo da líder, Xavier Campos dinos que o estilo de Ana Pontón é “claro, directo, digamos, pouco retórico, no sentido de que non lle concede tanta importancia ao requintamento lingüístico ou retórico na construción da mensaxe, senón que prima a clareza, prima a eficacia da mensaxe”, *añadindo que tamén é “próximo, no sentido de que, incluso nas interpelacións ou no tipo de mensaxes, na formulación deses mensaxes, adopta moitas veces unha linguaxe mais coloquial ou mais cercana nese sentido, mais do día a día. É unha linguaxe, é un estilo emocional tamén, hai elementos de carácter racional, pedagóxico, explicativo, pero tamén unha interpelación á cabeza e ao corazón, que é unha explicación que ela utiliza moito.”*

E falando desas emocións presentes no discurso dinos que a intención fundamental de darlle importancia é pola “eficacia”, *añadindo que “Para unha forza nacionalista coma nós, nun país no que conviven o plano dereita-esquerda e o plano nacional centro-periferia ou Galicia-España, como lle queiramos chamar, a política e a posición do BNG, necesariamente para poder ser hexemónica e maioritaria, necesariamente ten que ser transversal e inclusiva. E iso é máis fácil formulalo desde o plano emocional que desde o plano racional. Porque cando ti interpelas a aquelas persoas que teñen Galiza na cabeza e no corazón, estás interpelando a un segmento moi amplo da sociedade e tamén moi diverso, moi heteroxéneo internamente. Pero estás permitindo que cada quen se sitúe onde se sinta cómodo, pero ao mesmo tempo estás permitindo que empatice contigo, que conecte co que ti lle estás trasladando. Porque se sente parte dese segmento. E o mesmo con moitos dos mensaxes que traslada Ana. Cando diciamos na campaña pasada que hai moitas formas de sentirse galego ou galega e que todas son importantes para construír a Galiza que queremos, pois é porque o pensamos así, pero é*

tamén porque a fórmula na que estamos trasladando esa mensaxe é unha fórmula que permite a unha gran maioría sentirse parte dunha proposta de país que non se dirixe unicamente para os nacionalistas, ou para ás nacionalistas. Senón que é unha proposta de país que formulamos desde o nacionalismo para o conxunto do país.”

Seguindo cos temas que sempre estiveron presentes e básicos, Xavier Campos destaca fundamentalmente dous, primeiro “a prioridade do nacionalismo, a prioridade do BNG é a defensa do país. Entón, que aquí non se trata de xogar no marco no que nos queren outros, de se somos máis de esquerdas ou menos, de se somos máis nacionalistas ou menos, senón que o eixo central que se dirime na política galega, o que se disputa, o que está en disputa realmente na política galega, é quen defende mellor os intereses deste país. Ana sempre o tivo claro. Entón a defensa de Galiza formulada así, a defensa dos intereses galegos, está sempre presente nas mensaxes, nas posicións que digamos é o elemento principal e que hoxe posiciona ao BNG. Non son elementos que se perciben como mais abstractos, como pode ser a soberanía, ou como pode ser tal, e tampouco son elementos excesivamente concretos, como poden ser determinadas políticas públicas. Senón que o elemento central e iso témolo claro no BNG e téñeno claro no PP, por iso a política galega nos últimos anos é unha confrontación clarísima entre BNG e PP arredor dese eixo, é o tema da defensa dos intereses do país. Aquí pode ser hexemónico quen á sociedade galega perciba que defende mellor os intereses de Galiza.”; destacando posteriormente como segundo tema fundamental “o tema do feminismo. Porque o feminismo que para min é o movemento social, político e tamén cultural porque tamén ten movemento cultural. O máis importante, o máis transformador, dos últimos 25 ou 30 anos, sen ningunha dúbida, que modifica todos os planos da vida, e Ana representa e encarna ese feminismo non polo feito de ser muller, senón polo feito de todas as transformacións que Ana impulsa dentro do BNG. Un BNG que se feminiza, un BNG que comunica de outra maneira, un BNG que na forma en no fondo se actualiza para o tempo presente, e que se prepara, digamos, nun momento dado nos conceptualizámolo e trasladámolo para fora como o BNG é o nacionalismo do século XXI, o actual BNG. E dentro diso o feminismo é un eixo fundamental. Ao feminismo, cando falamos de feminismo, ao final tamén estamos falando de todo o resto de causas, movementos, que tamén dalgunha maneira están sendo protagonistas do cambio social, do ecoloxismo ou outras cuestións. Pero o central é o feminismo e ela renova completamente a dirección do BNG, dálle, unha visibilidade enorme a ese BNG feminizado, de maneira que hai unha, agora é alcaldesa Goretti San Martín, pero no seu momento era portavoz da executiva nacional. Olalla Rodil pasa a ser a viceportavoz do parlamento galego. Temos unha senadora como Carmela Silva e temos unha eurodeputada como Ana Miranda. Eu creo que non hai unha organización política no Estado máis feminizada na súa dirección que o BNG. Na executiva nacional do BNG son maioría as

mulleres. Creo que iso foi moi importante para trasladar que houbo un cambio, que este é un BNG diferente.”

Referíndose a temas que puideron cambiar dende o inicio do liderado de Ana Pontón tamén nos reflexa dous, un primeiro que adquire importancia, “é un tema que ten que ver coa ciencia, ou sexa, co o novo mundo, a ciencia, a transición ecolóxica e a nova economía. Se ti lle preguntas a unha persoa, e iso antes da época de Ana Pontón, os atributos, ou que che diga 3 palabras, ou 3 conceptos que definan a PP, PSOE e BNG, posiblemente ao PP che diga economía, posiblemente o PSOE che dixesen igualdade ou servizos sociais, e posiblemente co BNG che dixesen lingua e cultura, identidade. E unha das cousas que Ana ten claras dende o principio é que o BNG non pode ser só lingua e identidade, entón o BNG é tamén o novo país e para o novo país temos que ter unha nova economía desde o talento, innovación, a ciencia, unha aposta pola investigación por todos eses ámbitos e tamén dunha forma sostible e vinculada pois ao cambio climático, transición ecolóxica e todos estes retos, e é Ana Pontón quen incorpora todas estas temáticas e lles da prioridade na axenda do bloque. Esas temáticas antes, se estaban, estaban dunha forma residual e agora pasan a estar no centro da acción política do bloque.”; e un segundo que modifícase a forma de enfocalo “unha cuestión que cambiou foi a forma de abordar a cuestión da soberanía, da capacidade de decidir. Mentres que na época anterior con Xavier Vence, e se cadra igual un pouco antes, pero durante eses anos, colectivamente decidiuse poñer no primeiro plano, de forma explícita, pero seguramente con pouca capacidade de poder explicalo de forma que se entendese a cuestión da soberanía, do dereito de decidir, etc. Tamén é certo nun contexto caracterizado pola posibilidade de apertura e de cambios no Estado español, nun contexto rupturista, digamos, con xente tamén da nova política a nivel de Estado e demais, ten que ver tamén con ese contexto. Na época de Ana Pontón o que fixo ben foi falar da sociedade galega a partir das problemáticas concretas e daquelas cuestións que a sociedade galega percibe como relevantes para as súas vidas, sen deixar de explicar a relación que esas problemáticas teñen coa capacidade de que nos teñamos como país de poder decidir sobre eses asuntos. Entón, creo que se está abordando esa cuestión de forma moito mais pedagóxica. E moito máis intelixente, porque ao final estabamos poñendo discursivamente en primeiro plano conceptos que para a maioría da sociedade galega son abstraccións que concretamente non lles vía ningún tipo de utilidade práctica para as vidas da xente e que incluso permitían, se queres, que os oponentes políticos te levasen un pouco a esquina do taboleiro. E Ana Pontón, como dixen antes, o que ten moi claro é que o BNG ten que aspirar a esa hexemonía no país, ten que aspirar a ocupar a centralidade do taboleiro.”

Precisamente dentro desa aspiración que destaca Xavier Campos de ocupar a centralidade

do taboleiro o compara coa situación escocesa “o nacionalismo escocés entende que ten que deixar de ser a pata, a muleta do partido laborista e que para facelo non unicamente se pode mover no ámbito progresista, senón que ten que aspirar a ser o partido de Escocia. E o partido que mellore a vida dos escoceses e das escocesas. Entón creo que o BNG está nesa, que temos claro iso, que o BNG ten que aspirar a ser hexemónico e ten que ser o partido que defenda este país. Loxicamente desde unha perspectiva social, transformadora, creo que somos a forza política, creo que case heroica, moitas veces, coas posicións que defende o BNG en diferentes planos, internacional, socioeconómico e o demais, que unha forza política como a nosa teña un 33% do voto electoral no seu territorio pois eu creo que hai moi poucos casos no conxunto europeo que se podan asimilar, pero creo que a clave é iso, é ser un partido con vocación hexemónica, que non se atope a gusto na esquina, porque desde a esquina non lle podemos resolver os problemas á maioría da xente, e o que queremos é poder resolver e mellorar o país.”

Por último tratando a perspectiva a futuro do BNG, Xavier Campos destácanos que “Estou seguro de que non chegamos ao noso teito, de que o BNG non chegou ao seu teito, completamente seguro. E creo que para seguir avanzando electoralmente a vía é esta que estabamos comentando agora. A vía é entender que a sociedade galega cada vez máis vai valorar a quen lle resulta máis útil para mellorar as condicións de vida da xente... E despois, eso tense que plasmar tamén elevado á política práctica e á cuestión mais táctica se queres para o BNG eu creo que tamén é evidente que máis alá da fortaleza electoral por arriba que temos nos últimos anos para facer máis viable e máis probable tamén ese medre electoral é necesario que o BNG tamén reforce a capacidade organizativa e interna pero tamén o poder electoral local. Eu creo que agora mesmo somos unha forza política con 25 deputados e deputadas, co mellor resultado da nosa historia, con representantes no Senado, no Congreso, en Europa, etcétera, pero que temos un número relativamente modesto de alcaldías. Entón, eu creo que un reto clave para os vindeiros anos é que o BNG ten que aspirar a ter maior capacidade de goberno no territorio por abaixo. Temos que aspirar a ter máis alcaldías, temos que facer das nosas alcaldías, que en xeral son alcaldías que son modelos, moitas veces, de políticas culturais diferentes, tanto nas cidades como se está vendo, pero tamén en vilas ou en concellos pequenos. Eu creo que o reto pasa por un BNG que dentro de uns anos non teña 30 alcaldías, senón que teña 100 ou máis de 100 alcaldías, e iso consolide unha base territorial moito máis potente sobre a que seguir construíndo unha organización moito máis forte e capaz de disputar no territorio a hexemonía ao Partido Popular.”

4.3. ENTREVISTA A RUBÉN CELA

A continuación procederemos a comentar os resultados que obtivo a entrevista realizada o 23 de Xaneiro de 2024 a Rubén Cela nas oficinas de Atlantic Ponte ás 9:43 da mañá. Para o cal mostrarase de forma resumida o contido da entrevista para poder comprender o punto de vista do coordinador de campaña do BNG nas eleccións dos anos analizados (2016, 2020 e 2024) sobre as cuestións que se estiveron estudando neste traballo. Para iso, a través de citas textuais extraídas da mesma entrevista poderemos ver as cuestións máis relevantes que se trataron na mesma e que polo tanto, son interesantes para a investigación de cara ao que suporán finalmente as conclusións da mesma. No Anexo II pode consultarse a transcripción completa da mesma.

Comezando coa entrevista a Rubén Cela, recorda o inicio do 2016 como *“un momento internamente complicadísimo no bloque, porque nós viñamos no 2012 de ter un proceso de ruptura posiblemente dos máis profundos polas consecuencias que tivo na Asemblea Nacional de Amio que desembocaría na práctica en dúas escisións, tanto a que viña pola vía de ANOVA e Irmandade Nacionalista como a que viña polo que despois sería CompromisoXGalicia. Entón estábamos nunha situación debilitada internamente, despois da portavocía de Guillermo Vázquez que foi curta no tempo, e logo a de Xavier Vence que tamén era curta no tempo, un momento moi complexo e todo o entorno do que foi o caldo de cultivo do xurdimento do que foi pois o espacio político de Podemos, das Mareas e tal. E a verdade que era unha situación moi moi moi complicada e moita xente daba por amortizado ao BNG. É a primeira vez e a única que tiveron a sensación de que había unha certa percepción social e tamén unha certa percepción dentro do BNG de que o que representaba o proxecto político do BNG estaba esgotado, e claro iso era terrible, era terrible porque apoucaba a que houbera unha parte da organización que entendía que o futuro pasaba pola integración nese espazo político máis difuso das Mareas, ese espazo da nova política e demais.”*

Ademais recorda o momento previo ao día electoral desta forma *“para moita xente a incógnita naquelas eleccións era se o BNG ía a quedar como unha forza política extraparlamentaria ou non. Bueno, iso estaba aí, para que te fagas unha idea, Sondaxe nos inquéritos que xa non eran públicos, o último día de inquéritos dábannos 0-1, e o 1 por Pontevedra. Imaxínate.”*

E dende un punto de vista da estratexia na campaña coméntanos que *“eu o que lle comentara a Ana é que tiñamos todo en contra e o bloque pois non tiña unha tradición, nin o bloque nin ninguén, pero nós en particular, non tiñamos unha gran tradición de dedicarlle especial esforzo aos debates de televisión. Unha porque non había moita tradición de que os houbese e outra*

porque relativizábamos a importancia que tiñan. Bueno, eu iso xa non o tiña tan claro pero as circunstancias nas que estábamos, era que Ana era unha persoa naquel momento aínda moi descoñecida, nova, que se presentaba contra un presidente, bueno, pois xa con certa consolidación como era Feijóo con un PP forte e demais. Que nos iba a vida en facer ben ese debate, e tomamos dúas decisións que hoxe se entenden moi fácil, pero naquel momento che podo asegurar que non se entenderon nada ben. Tomamos dúas decisións que foron claves, unha profesionalizar a preparación do debate, entón eu estaba obsesionado con unha cousa e era que había que facelo ben, creía que estaba capacitado para encargarme do que era a preparación do contido político do debate, pero eu non teño nin idea da parte que ten que ver máis ca técnica de comunicación e en concreto, todo o que ten que ver coa técnica de comunicación en televisión... e despois por outra banda, dedicarlle moito tempo á preparación do discurso entón pois buscamos un grupo de traballo para pensar moi ben o discurso, entón iso é o que fixemos basicamente: traballar moi ben o contido e despois adaptar moi ben o contido aos bloques e aos temas.”

Comentando tamén as consecuencias dese debate como punto de inflexión, “Saliu moi ben, Ana arrasou directamente e eso o que nos permitiu foi estirar un pouco o chicle non? Entón sacámonos da manga o rollo do efecto Pontón, ademais daquela si que estaba moito máis de moda o tema dos hashtag, hoxe está demodé, pero daquela o hashtag era a ostia e tal e cual, entón sacamos o efecto Pontón. Entón que pasou, ó día seguinte tivo unha repercusión... porque había as típicas enquisas destas da Voz e tal, e tódalas enquisas daban como gañadora a Ana e tal, osea, todo o mundo ao final tendía a dicir que quen gañara o debate fora Ana non? E estivo moi ben. Ao día seguinte tiñamos un acto na facultade de xornalismo, con estudantes e estábamos acojonados con ese acto porque bueno, todo o tema do voto mundo xuvenil estaba fatal e tal e estábamos moi preocupados de como ía ser, e foi un arrase, ao día seguinte querían ir a ver en persona á que gañara o debate. Entón había moita xente que non sabía nin o nome de Ana, non sabes? E dicían, mira que ben estivo a tipa do bloque,... viches que repaso lle meteu,... que solvencia que tal, que forma de estar. Entón iso foi o que nos permitiu ir in crescendo nesa campaña electoral e facendo crible que os do bloque non estábamos mortos e que tiñamos unha candidata e tal e cual. E claro, na noite electoral foi brutal, porque Noa estivo bailando, xa non me acordo en que porcentaxe de escrutinio pero Noa entraba salía, estamos en 5-6,... pero cando sacamos 6 celebramos aquilo como unha Champions, quero dicir, eu celebrei moito máis os 6 que os 25, porque era o rollo un punto de partido, ou o sacabas ou estabas morto.”

Con respecto ao mundo polarizado que vivimos Rubén Cela destaca o seguinte sobre o proxecto de Ana Pontón como líder “isto foi unha aposta a longo medio prazo. Nós... A ver

como che explico isto. A irrupción do mundo de Podemos tivo un efecto dende o meu punto de vista nunha cousa negativa na práctica política dese momento. Por que? Porque aquí formalmente, despois no plano real non era así, pero no plano formal parecía que viña a emendar a todo o sistema político, entón era casta política, entón todo o que non fora Podemos ou nova política, podías meter a Ciudadanos, era casta, era antigo réxime e tal. E o bloque tamén nos trataban de situar aí tamén, casta non? E viñan unhas formas aparentalmente moi novedosas non? Isto pois de non hai partidos hai, non hai afiliados,... aquí había unha presión brutal, mira eu acórdome quen o pasou fatal naquela época foi Jorquera, porque el un día no parlamento falando conmigo dicía claro, e hai xente, a min tampouco me sale de forma natural e eu son un tipo soso e que me tomo moi en serio a política sabes, entón os anos que fun portavoz aquí no concello pois joder, dialecticamente si todo o que queiras, agora o rollo das performances e montar saraos e todo este rollo pois a min non me sae. E estabas nun momento donde había moito diso, entón que pasaba que facías unha política normal pero iba Beiras e petaba no escaño de Feijóo e se acabou o conto entendes? Entón había moito rollo co tema este de intentar polarizar un pouco sobre todo no tema das formas, e estábamos un pouco descolocados”

Contrastando todo isto último co que el cree que é a posición que ten que ocupar o BNG neste espazo “pois o bloque é unha organización seria, predicible, honesta, con unha serie de valores que ninguén discute, pois que o bloque defende os intereses de Galiza, ninguén discute que o bloque é unha forza honrada sen ningún caso de corrupción, ninguén discute que é unha forza seria, que cando presentamos no parlamento non presenta unha jaimitada. Entón todo o que cotizaba á baixa nun determinado contexto, empezounos a cotizar á alza noutro determinado contexto.”

E dende un punto de vista das campañas electorais poñendo como exemplo á de 2024 dinos “en campaña electoral a polarización é imprescindible, que soubemos facer en 2024, bueno pois nos interesaba aos dous iso é así, nós fumos a unha polarización total co PP... o PP o fixo dunha forma moi animal que en condicións normais funcionaríalle, pero moi animal, entón aí nótase moito tamén algúns perfíles que teñen non? Entón... a min sorprendeume si che digo a verdade todo o rollo de ETA dis... a estas alturas, hai moitos anos que ETA desapareceu, ninguén vincula a tal, todo o mundo sabe cal é a postura do bloque con esto. Entón que pasa? Nós optamos por unha vía... e é trolealos. Entón os tipos sacaran unha caricatura dun lobo con pel de cordeiro e nos sacamos chapas, puteámoslos, que, comodín de ETA outra vez? É que a xente de fóra de Galiza flipaba, pero como pode ser? Os vascos pero como pode ser que o debate en sexa ETA nunha campaña das galegas ano 24 e tal, entón bueno, conseguimos capear eso, darlle a volta”

Introducíndonos no liderado de Ana Pontón, Rubén Cela destaca toda unha serie de características clave *“a importancia dos liderados pois é brutal, entonces nós viñamos dun proceso moi complicado e era un liderado moi prolongado e moi consolidado no tempo que era o de Xose Manuel Beiras, que a parte pois iba á outra parte contratante e despois, uns impases onde en moi pouco tempo tiveches a Quintana, a Guillerme, a Xavier e a Ana. En moi poucos anos o bloque cambiara catro veces de cartel electoral, entonces a nós íbanos a vida en consolidar eso, e Ana pois reunía unha serie de características que o tempo evidenciou que eran verdad, que dicía de Ana antes de ser portavoz nacional e cando eu entendía que debía ser a portavoz nacional. Primeiro por idade, esta é unha persoa que ten unha traxectoria a 15-20 anos vista se quere; segundo, é muller, para nós era moi importante, o voto do bloque é tremendamente masculino e melloramos pero aínda segue sendo tremendamente masculino; representa a unha xeración diferente, a xeración dos fundadores do bloque e tal, de Beiras, de Paco Rodríguez, de Camilo, de tal e cual, pois claro, ela iba acompañada con Noa, con Olalla, con toda unha serie de novos referentes moi novos,... pois aquela primeira executiva que facemos cando Ana salta á portavocía nacional pois non me lembro, eu o calculara unha vez, pero a idade media era baixísima”*

Reflexando en campaña como no 2024 este liderado foi clave na parte final da campaña *“entonces mirade, quen realmente queira unha alternativa ao PP desta vez hai que votar a Ana Pontón, entonces, iso suavizaba votar ao bloque, entonces hai moita xente que dicía eu non voto ao bloque, eu voto a Ana Pontón, bueno, perfecto, colle a papeleta de Ana Pontón. Entón fixemos así e a verdade que bueno, funcionou, funcionou moi ben.”*

Dentro do estilo comunicativo da propia Ana Pontón, Rubén Cela refléxanos a intención de emitir unha mensaxe propositiva e positiva cunha anécdota no ano 2016 *“cando fora a negociar na TVG, bueno, non vas a negociar nada, vas a que che expliquen o que queren facer e listo, pero abríamos nos o debate, entón no primeiro bloque empezábamnos nos. Entón estivo moi chulo isto porque había dúbida sobre que facer ca foto de Marcial Dorado. Entón abríamos nós e dicíamos... empezamos o debate sacando a foto de Marcial Dorado? Díciame Ana... ti como o ves e tal?... díxenlle eu, mira, a miña nai non lle gustaría, osea, abrir o debate ca foto deste tipo co narco e tal, eu creo que a miña nai non lle gustaría. Pero ao mesmo tempo, a segunda palabra era a de Luís Villares, entón dices, tamén é jodido que o noso público que quere algo de candela ao PP ti empeces aí hermanita de la caridad e que un turno despois sea Luís Villares, En Marea, saque a foto e quede En Marea como a grande antíteses ao PP e tal. E claro, como resolvemos, como resolvemos... Ana empezou o debate dicindo señor Feijóo, eu podería empezar hoxe ensinando a súa foto co narco, non o vou facer jajajaja.*

Entón claro, no subconsciente do que estaba vendo a tele estaba vendo a foto do yate, pero ao mesmo tempo dis non o vou facer porque eu veño aquí a propoñer en positivo e tal e cual. Entón, sei quen levaba a foto e non a puido sacar.”

Ademais destaca que o emprego das emocións, se ben é intencionado, tamén se adapta á personalidade da candidata “*é moi importante nas campañas electorais, é moi importante que o deseño de campaña esté ben adaptado ao candidato. Por exemplo na de Rueda... a min parecía moi impostada non? Entonces ti mirabas a Rueda en campaña facendo cousas destas en plan de guai e dicías... A ver, se eres gris pois eres gris, que ten as súas virtudes, non eres a alegría da horta? Vale, pero podes ter un perfil de xestor, podes ter un de tipo serio, de tipo ao que lle deixarías os fillos ou que lle comprarías un coche... entón pero ten que ser cómodo. Pero no caso de Ana é real porque é unha persoa sensible no mellor sentido da palabra... que coida as relacións persoais, aos seus familiares, entón había cousas pois que eran naturais. Entón por exemplo tomamos a decisión de abrir dúas campañas electorais en Chorente. Bueno, pois ti que significabas con eso, bueno, pois ti significabas pois que Ana non é esa imaxe de caricatura que trata de facer o PP de política profesional, vivindo del cuento toda vida, e tal. Pois non mira, Ana é unha rapaza da aldea, como hai moitísima xente que viu estudar, que ven dunha familia humilde e tal, e cando ti ves unha rolda de prensa pois nunha cociña, que pode ser a cociña da casa dos teus avós... pois eu non me imaxino a Rueda facendo eso vale? Porque xa ven doutro estrato social, porque ten outro tipo de tal. Entón ti o que intentas é tamén visualizar ese tipo de cousas e conectar o máximo posible coa xente, entón hai cousas que son si queres máis de marketing electoral e hai cousas que son innatas en Ana”*

Xa con vista á competitividade do futuro, Rubén Cela destaca que “*Nós tivemos transferencia de voto do Partido Popular nas últimas galegas, pouco en porcentaxe, pero é un partido con moitos votos, esa pouca porcentaxe son bastantes votos, e tiveches transferencia bastante do PSOE, do mundo de Podemos. Hai unha tendencia moi moi positiva para o BNG, que para min é unha das cousas que máis me alegra nos últimos 12 anos no voto xuvenil, quero dicir, nós hoxe en menos de 35 anos pois somos a primeira forza política con clara diferenza nunhas eleccións galegas, entón o potencial está aí. Problema? Bueno, primeiro que non te presentas solo, non se trata solo de como estás ti, é de como están os demais. Tiveches un resultado moi bo, pero nun proceso pois no que Podemos e Sumar se presentaban por separado e desgastados, o PSOE acababa de cambiar o líder dous días antes, o PP tamén. Entón dis, había unhas condicións ambiente desde logo non malas. Valas ter mellores dentro de 3 anos? Pois non o sei. Pero bueno, desde logo, non hai nada que diga que non podemos seguir medrando.”*

Aplicando tamén unha perspectiva comparada no marco europeo “ti ves o que defende o BNG e as forzas que son máis ou menos homologables ao BNG noutros países europeos están todas por debaixo do 5%. Dices Portugal, quen é a forza homologable así máis menos, sen ser plurinacional, Portugal non ten un problema plurinacional, pero sería o Partido Comunista Portugués e o Bloco de Esquerda, as dúas na indixencia electoral. En Alemania pois no seu día pois Die Linke, pois agora que pinta. Entón o que che quero dicir é que chegar a máis do 30% dos votos é moito, que 1 de cada 3 galegos vote ao bloque, é moito. Que pasa? O nacionalismo galego dende as Irmandades da Fala vamos, sempre foi un proxecto político con vocación hexemónica vale? Entón... e moi transversal. É este o teito? Non, por que? Porque o bloque pola súa propia formulación é un proxecto... que non é que sexa interclasista, pero é un proxecto transversal que pode apoialo moita xente que non necesariamente sexa nacionalista e que non necesariamente sexa de esquerdas. Xente pois que cre que é unha forza política útil para o país.”

Como obxectivo principal de cara a futuro tamén nos fala das municipais “nós temos unha anomalía, e é que non é razoable que estés no 33% do voto nunhas eleccións galegas, que sexas a segunda forza política e que teñas 30-40 alcaldías e non todas as máis relevantes nun país de 313 concellos. Iso é unha anomalía incluso a respecto das forzas políticas homologables a nós no Estado, osea Bildu é a primeira forza nacionalista en Euskadi, o PNV ten unha forza municipal moi grande e goberna todas as deputacións, Esquerra e Juns teñen unha presenza municipal brutal, 200-300 alcaldes cada un. E aí hai un gap co bloque non?... As municipais teñen dous problemas desde o meu punto de vista, un que hai unha parte do país donde obxectivamente é moi difícil para unha opción política como o BNG penetrar non? Non é imposible, e estamos mellorando, pero eu che digo, moitos pobos de Ourense e de Lugo do interior que están moi envellecidos, que non hai traballo, que non hai industria, que a maior empresa é o concello e que a idade media é altísima. Donde as estruturas de control social son moito máis grandes non? Entón son concellos donde o PP ten o 70% do voto. Entón nos temos aí unha asignatura pendiente, está claro que fomos mellorando moito nos ámbitos urbáns, fíxate nos conseguimos unha cousa nas eleccións galegas que foi histórica non? Que gañamos en Vigo, é dicir, gañamos as eleccións en Vigo, e nun sitio pois onde... nunhas municipais o PSOE arrasa por todos lados e gañamos as eleccións. Na área de Vigo, non só en Vigo. Entón bueno, as municipais son cruciais, nos temos que dar pasos aí e tal.”

5. ANÁLISE DO DISCURSO DE ANA PONTÓN: CAMPAÑAS AUTONÓMICAS GALEGAS

Será a partir deste apartado onde comezaremos a facer a análise do discurso do BNG e a súa líder nas tres campañas que, como xa dixemos, analizaremos nesta investigación: 2016, 2020 e 2024. Sendo as tres campañas que protagonizou a protagonista desta investigación. Onde no ano 2016 obtivo un resultado de 6 parlamentarios, no ano 2020 un resultado de 19 e no 2024 un resultado de 25. A persoa que emite os discursos que analizamos, como ben podemos saber dende o inicio do estudo será a líder do BNG, Ana Pontón. Como parte fundamental e central desta investigación.

Escóllense catro momentos para realizar esta análise: a precampaña, o inicio da mesma, o minuto de ouro e o fin da mesma. Se imos ano a ano, no 2016 collerase para a precampaña o discurso da proclamación como portavoz nacional do BNG no Palexco da Coruña, xa que representa o inicio do liderado da candidata na organización, así como un momento clave para estes comicios pola proximidade temporal e a importancia do mesmo; como inicio da campaña non se escolle ningún discurso xa que houbo imposibilidade de conseguilo polas distintas fontes consultadas, polo tanto, deberemos ter en conta a falta deste discurso no conxunto da investigación, como xa se dixo na metodoloxía; cóllese o minuto de ouro emitido pola candidata na TVG, sendo os debates nesta cadea un punto clave nas campañas pola súa importancia como medio de referencia na comunidade; como fin da mesma cóllese o discurso emitido no último día da campaña no auditorio Mar de Vigo, xa que representa o último discurso emitido pola candidata en período de campaña antes dos comicios. No ano 2020 séguese a mesma intención e motivos que na anterior, aínda que podemos ver variacións dos espazos así como dos tempos pola pandemia. Escóllese o primeiro acto que realiza na precampaña o BNG tras o confinamento, sendo o primeiro permitido, no pavillón Fontes do Sar en Santiago de Compostela; para o inicio da campaña escóllese o primeiro acto da mesma na Praza de Praterías en Santiago de Compostela; como minuto de ouro escóllese o pronunciado na TVG; como discurso de peche de campaña, escóllese o último pronunciado pola candidata antes dos comicios na Praza de María Pita na Coruña. No ano 2024, seguindo os mesmos motivos que nos anteriores, como acto de precampaña escóllese a proclamación como candidata do BNG á Xunta de Galicia no pavillón Fontes do Sar en Santiago de Compostela, sendo un acto clave para a organización antes desta campaña electoral, con unha grande proximidade temporal coa mesma tamén; para o inicio da campaña escóllese o pronunciado ao principio da mesma no pavillón Fontes do Sar tamén; como minuto de ouro o feito no debate da TVG; como peche escóllese o último discurso que da a candidata antes

do día electoral, no pavillón Fontes do Sar. A continuación móstrase a táboa onde se resumen os discursos escollidos, coas datae os lugares onde se pronunciaron.

Táboa 2 Corpus Discursivo da Investigación Analizados

Nº do Discurso	Temática do Discurso	Lugar	Data
Discurso 1	Proclamación como Portavoz Nacional	Palexco	28/02/2016
Discurso 2	Minuto de Ouro no Debate 25S	TVG	12/09/2016
Discurso 3	Peche de Campaña 25S	Auditorio Mar de Vigo	23/09/2016
Discurso 4	Acto Nacional Cambio Galego en Marcha	Pavillón Fontes do Sar	14/06/2020
Discurso 5	Inicio de Campaña 12X	Praza de Praterías	26/06/2020
Discurso 6	Minuto de Ouro no Debate 12X	TVG	29/06/2020
Discurso 7	Peche de Campaña 12X	Praza de María Pita	10/07/2020
Discurso 8	Proclamación como Candidata 18F	Pavillón Fontes do Sar	04/12/2024
Discurso 9	Inicio de Campaña 18F	Pavillón Fontes do Sar	28/01/2024
Discurso 10	Minuto de Ouro no Debate 18F	TVG	05/02/2024
Discurso 11	Peche de Campaña 18F	Pavillón Fontes do Sar	16/02/2024

Fonte da táboa: Elaboración propia.

5.1. DEFINICIÓN DOS CÓDIGOS

A continuación definiremos os distintos códigos que estarán distribuídos en tres grandes categorías: temáticos, recursos discursivos, perspectiva emocional e destinatarios do discurso. Á súa vez, na categoría temática haberá unha serie de subcategorías que separarán os códigos en distintos grupos. Non será isto necesario nas outras dúas.

5.1.1. Temáticos

A continuación veremos os códigos chamados como temáticos, referidos a aqueles que representan cuestións concretas que se tratan no discurso. Primeiros grupos de códigos aos cales se sucederán a perspectiva emocional e os recursos discursivos.

Táboa 5 Grupos de Códigos Temáticos

CAMBIO POLÍTICO	IDENTIDADE GALEGA	CAMBIO SOCIAL	POLÍTICAS PÚBLICAS	RECLAMO COMPETENCIAL
Proxecto Político BNG	Lingua	Mocidade	Sanidade	Competencias recoñecidas no Estatuto
Críticas ao Goberno do PP	Pobo	Medioambiente	Ensino	
	Confianza no País	Feminismo	Vivenda	
	Símbolos	LGTBIQ+	Emprego	Competencias non recoñecidas no Estatuto
			Emigración	
			Enerxía	
			Economía	

Fonte da Táboa: Elaboración Propia

Como podemos observar na táboa cinco, na categoría de grupos de códigos temáticos temos

un total de 5 subcategorías ou grupos de códigos. Compostos cada cal cos seus códigos respectivos. Os cales pasaremos a definir a continuación.

- Cambio Político: Neste caso trátase de medir o emprego do cambio político como un tema clave, o que chamaríamos a presentación da alternativa contraponendo o proxecto do Partido Popular dos últimos anos co proxecto que Ana Pontón lideraría.
 - Proxecto Político BNG: referencias ao proxecto que o BNG ou Ana Pontón queren poñer en marcha en Galiza. Dentro disto podemos englobar, promesas electorais, políticas a levar a cabo, situación do proxecto, etc.
 - Críticas ao Goberno do PP: referencias que fagan alusión a unha visión negativa do Partido Popular como gobernante da Comunidade Autónoma de Galicia. Neste caso poderemos encontrar críticas á xestión, aos seus dirixentes, á situación ou estabilidade do partido ou do goberno autonómico, etc.
- Identidade Galega: Búscase medir o emprego da identidade, tanto nun sentido máis cultural relacionándoa coas tradicións, a lingua e os símbolos que definen a historia galega, así como referencias ao pobo galego como grupo diferenciado e unido con grandes posibilidades de mellorar as súas condicións polas súas capacidades.
 - Lingua: toda cuestión referida á lingua galega. Neste caso poderemos encontrar políticas relacionadas coa mesma, relación dos dirixentes, electorado e partidos con ela, etc.
 - Pobo: valóranse expresións referidas ao pobo galego como sociedade, como grupo diferenciado e unido.
 - Confianza no País: neste caso marcaranse as referencias ás posibilidades de Galicia como país ou como sociedade. Destacando os recursos, a capacidade, etc de Galicia para mellorar a súa situación.
 - Símbolos: Falaremos aquí do emprego de elementos que teñan un significado especial dentro da cultura galega. Referencias a figuras relevantes, acontecementos clave na historia galega, etc.
- Reclamo Competencial: Neste caso búscase medir ata que punto o BNG reclama competencias propias ou impropias dentro das posibilidades do Estatuto de Galicia.
 - Competencias Recoñecidas no Estatuto: aquelas que si estarían dentro das posibilidades do Estatuto de Galicia, tanto as que si se reclamaron como as que non.
 - Competencias Non Recoñecidas no Estatuto de Galicia: Competencias que non se poderían reclamar dentro das posibilidades do Estatuto de

Galicia.

- Políticas Públicas: medindo as cuestións que veñen relacionadas cos temas seguintes.
 - Sanidade: asuntos e políticas relacionadas coa xestión sanitaria, englobando tamén os coidados, en definitiva todas aquelas cuestións que teñan que ver co coidado da saúde por parte de profesionais sanitarios nos distintos centros médicos.
 - Ensino: temas relacionados coa educación en todos os niveles que esta ten, dende universitarios ata garderías ou primaria.
 - Vivenda: todas aquelas cousas que estean relacionadas co acceso a vivenda, xestión do mercado, prezos das mesmas, etc.
 - Emprego: cuestións relacionadas coas políticas de emprego, xestión do paro, salarios, etc.
 - Emigración: todas aquelas cuestións onde se trate a perda de poboación que decide emigrar a outros países.
 - Enerxía: falando de cuestións que teñan que ver co prezo da enerxía, o modelo do mercado enerxético na comunidade, ou distintos temas que teñan que ver exclusivamente coa xestión da enerxía galega.
 - Economía: cuestións relacionadas coa xestión económica ou financeira da comunidade, niveles de riqueza, crises económicas, orzamentos etc.
- Cambio social: médense neste grupo de códigos novos movementos que comezan a ter unha importancia moito máis clave na política actual e que implican novas políticas públicas concretas relacionadas cos dereitos das mulleres ou a defensa do medioambiente.
 - Mocidade: Alí onde se traten temas ou referencias que impliquen aos mozos e mozas da comunidade, onde se fale especificamente deles.
 - Medioambiente: Relacionado coa defensa das condicións climáticas, tales como contaminación das augas, incendios, deforestación, etc.
 - Feminismo: Alí onde se traten temas ou referencias que impliquen a defensa da igualdade entre xéneros e a defensa dos dereitos da muller.
 - LGTBIQ+: Mencións á defensa dos dereitos deste colectivo social así como a loita contra as desigualdades sobre este colectivo de persoas.

5.1.2. Recursos Discursivos

Veremos agora o grupo de códigos relacionado cos recursos discursivos, onde mediremos

cuestións máis relacionadas coa lingüística, pero que poden ser cruciais á hora de mostrar e refrendar a mensaxe.

Táboa 6 Grupo de Códigos Recursos Discursivos

RECURSOS DISCURSIVOS
Metáfora
Símil
Antítese
Hipérbole
Eufemismo
Uso de Datos
Exemplificación
Anáfora
Epífora

Fonte da Táboa: Elaboración Propia

Neste caso falaremos de medir onde se empregan os seguintes recursos discursivos que definiremos a continuación, co obxectivo de visualizar onde se apoia o discurso destas cuestións para reforzar o discurso ou complementalo para darlle máis credibilidade. A escolla dos seguintes recursos discursivos está apoiada na importancia que autores como Van Dijk (2011) lle dan a estas figuras.

- Metáfora: encontrámonos ante unha cando se lle atribúa o significado e as características propias dunha palabra a outra.
- Símil: encontrámonos ante un cando se comparen dúas cousas entre si como iguais. Neste caso a diferenza da metáfora encontráramos nexos comparativos.
- Antítese: neste caso encontrámonos ante o posicionamento de dúas palabras que significan o contrario moi cerca.
- Hipérbole: emprego de palabras que busquen esaxerar o significado ou a importancia das mesmas.
- Eufemismo: emprego de palabras que buscan difuminar o significado ou a importancia das mesmas.
- Uso de datos: referencias a datos cuantitativos que apoiem as argumentacións.
- Exemplificación: referencias a situacións reais que sirvan como exemplo do que se trata de argumentar para apoiarse.
- Anáfora: emprego da mesma palabra ou estrutura ao inicio das frases repetidamente.
- Epífora: emprego da mesma palabra ou estrutura ao final das frases repetidamente.

5.1.3. Perspectiva emocional

Agora, teremos o seguinte grupo de códigos onde teremos emocións concretas ás cales a candidata poderá apelar ou non no seu discurso, para iso os mediremos dentro dos textos que analicemos.

Táboa 7 Grupo de Códigos Perspectiva Emocional

PERSPECTIVA EMOCIONAL
Esperanza
Orgullo
Enfado
Entusiasmo

Fonte da Táboa: Elaboración Propia

Neste caso búscase medir o emprego ou apelación das emocións nas distintas situacións de cara a dar tamén unha perspectiva sobre a intención emocional da candidata no seu discurso. Recordando que estas emocións non teñen por qué presentarse igualmente no público, valórase a intención dentro do contexto discursivo.

- Esperanza: intención de dar seguridade e optimismo ante un acontecemento futuro. Aportar certeza a que ese acontecemento pode chegar a realizarse. Neste senso podemos dicir que a esperanza actúa como sustentor emocional da acción e da construción política (Mo Groba, 2021).
- Orgullo: intención de destacar os logros ou a consecución de obxectivos colectivos e propias de cara a xerar un sentimento de satisfacción en base a esta cuestión. Polo tanto, podemos dicir que esta emoción concreta está construída en base á experiencia persoal (Mo Groba, 2021).
- Enfado: intención de xerar rexeitamento ante unha cuestión recoñecida que representa unha ameaza. Sería unha das emocións que máis presenza ten na política, xa que a mesma serve como promotor da indignación política, neste senso os dous actores que moi probablemente motivan principalmente esta emoción serían os partidos políticos e os líderes políticos (Mo Groba, 2021).
- Entusiasmo: intención de xerar felicidade, satisfacción ou ánimo ante un tema ou acontecemento futuro. Concretamente Diego Mo Groba nos explica o seguinte sobre o entusiasmo: *“o entusiasmo pode ser explicado como un catalizador da atención e o interese dun individuo sobre unha determinada tarefa. Desempeña así un papel de retroalimentación por medio da activación de dita emoción, é dicir, a medida que este ve máis cerca cumprir un obxectivo, os niveis de entusiasmo incrementanse e esta emoción o encamiña cara unha maior atención, esforzo e dedicación sobre o obxecto que está tratando.”* (Mo Groba, 2021,

p.57).

5.1.4. Destinatarios do Discurso

Por último, teremos un grupo de códigos onde buscaremos aos destinatarios do discurso en cada momento concreto, para isto recoñeceremos nos discursos cando a candidata se refire ou non a un dos destinatarios que se definan.

Táboa 8 Grupo de Códigos Destinatarios do Discurso

DESTINATARIOS DO DISCURSO
Contra destinatario
Pro destinatario
Para destinatario

Fonte da Táboa: Elaboración Propia

Neste caso para definir os distintos destinatarios empregamos as recomendacións de Verón et al. (1987), en concreto definen un total de como mínimo tres destinatarios: o contra destinatario, o pro destinatario e o para destinatario, que serán os códigos que mediremos nos textos.

- **Contra destinatario:** A quen se opón o discurso, é con quen se establece a rivalidade, a adversidade e a polémica. En definitiva aquel que ten a creencia inversa da candidata e que lle corresponde todo o que ten que ver coa función polémica do discurso (Verón en García Negroni, 2016).
- **Pro destinatario:** A quen o discurso reforza as súas posicións previas, é dicir, cando a candidata se dirixe a aqueles cos que existe unha identidade común, con quen comparten o discurso (Verón et al., 1987). O pro destinatario participa nas mesmas ideas, ten os mesmos valores que a enunciadora e persegue os mesmos obxectivos (Verón en García Negroni, 2016).
- **Para destinatario:** A quen trata de persuadir a candidata co discurso (Verón et al., 1987). É dicir, este destinatario encóntrase en “fóra de xogo” e todos os esforzos persuasivos céntranse nel para sacalo dese estado de indecisión (Verón en García Negroni, 2016).

5.2. PRESENTACIÓN DE RESULTADOS

Para presentar os resultados da análise realizada, deberemos explicar que os datos para esta presentación foron feitos co programa Atlas.ti. A través da integración dos códigos no programa e a identificación dos mesmos nos textos, presentaranse unha serie de gráficos e táboas que nos axudarán a comprender mellor os resultados da análise realizada.

As ferramentas empregadas nesta presentación de resultados son as seguintes:

- Gráficos de código-documento e de grupos de códigos-documento que nos representarán o número de veces que aparecen os distintos códigos nos distintos textos. Neste senso diremos que no caso dos gráficos de grupos de códigos-documento estarán representados en porcentaxe (é posible que o sumatorio dos porcentaxes non sexa igual exactamente a 100 nalgúns gráficos polas aproximacións dos decimais) e nos código-documento temático no número de ocasións que o código está presente, xa que será máis sinxelo para comprender a presenza dos códigos máis residuais. No caso dos destinatarios do discurso será máis sinxelo comprender os gráficos código-documento en porcentaxe xa que só se trata de 3 códigos posibles e teñen unha ampla presenza en todos os documentos.
- Nube de palabras que mostraranos os conceptos máis relevantes dentro dos distintos discursos. Empregarase sempre un umbral de 3 para non recoller conceptos que son mencionados de forma residual e eliminaranse aquelas palabras como preposicións ou artigos que non son relevantes para á investigación que se realiza. A excepción dos minutos de ouro onde o umbral eliminarase debido á curta duración dos mesmos.
- De cara a visualizar unha perspectiva global das campañas e do período analizado empregaranse tanto nubes de palabras como gráficos sankey que nos axudarán a visualizar tanto os termos máis relevantes coma os grupos de códigos e códigos temáticos máis relevantes en cada discurso ou campaña dos períodos analizados.
- Táboas de co-ocorrência que nos miden cando distintos códigos co-ocorren nun mesmo momento no discurso. E polo tanto, faranos unha visión máis completa dos momentos nos que se empregan os recursos discursivos e as emocións. Con que temas se relacionan máis, de cara a visualizar cales son as cuestións que se enfatizan ou apoian máis no discurso e como. Para facilitar a comprensión das mesmas, empregase un coeficiente de 0 a 1 que determinará a relación entre os dous códigos.
- Redes de códigos que nos axudarán a comprender como se articulan estas relacións conceptuais que analizamos cos recursos anteriormente explicados.

- No Anexo III tamén se poderá consultar unha táboa onde estarán os distintos códigos cun exemplo de verbatim do mesmo.

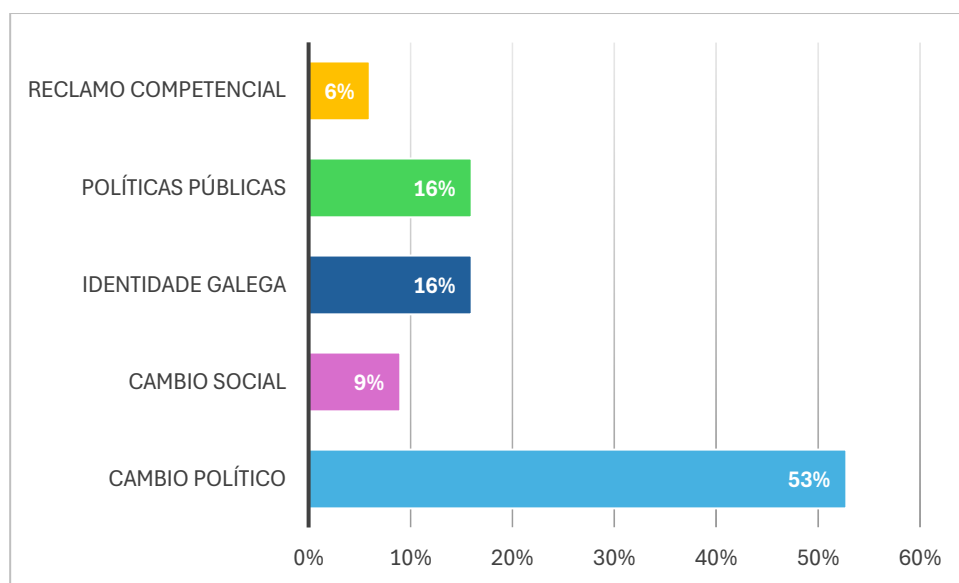
De cara a facilitar a comprensión dos datos, empregaranse cores similares aos empregados nas táboas dos grupos de códigos (ver táboas 5-8) , en todos aqueles gráficos nos que facilite a visualización. Unha vez sinaladas todas as cuestións importantes de cara á presentación, pasaremos á mesma que estará estruturada de cara a visualizar as campañas por separado de 2016, 2020 e 2024.

5.2.1. Campaña do Ano 2016: 25S

5.2.1.1. Discurso 1: Proclamación como Portavoz Nacional

Neste primeiro discurso veremos unha perspectiva a priori bastante interna, xa que foi dado nunha asemblea nacional tras ser escollida pola militancia do BNG.

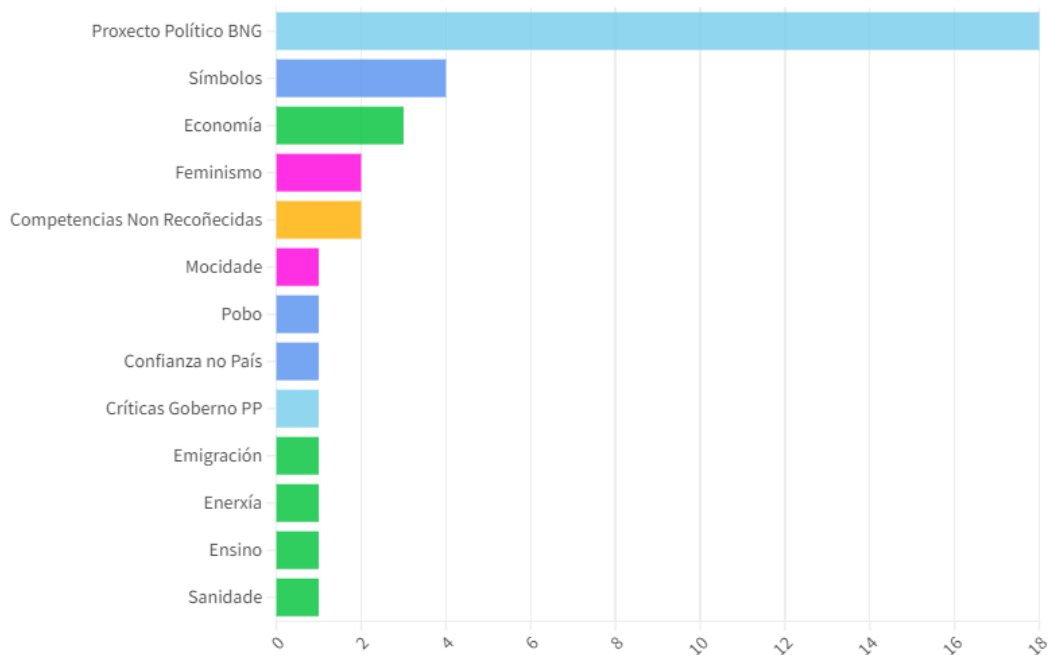
Gráfico 1 Grupo Código-Documento Temático Discurso 1

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte do Gráfico: Elaboración Propia

Como podemos visualizar neste primeiro gráfico, vemos como o Cambio Político representa o grupo de código máis tratado dentro do discurso de Ana Pontón, na súa proclamación como portavoz nacional (19 ocasións). Por outra banda, a Identidade Galega e as Políticas Públicas son empregadas 6 veces cada unha, seguido do Cambio Social en 3 ocasións e o Reclamo Competencial en 2.

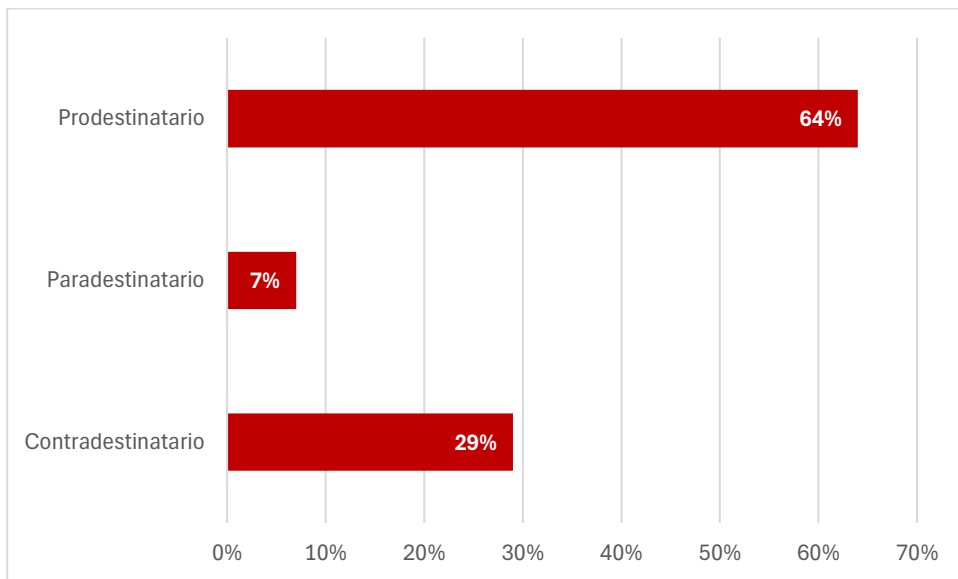
Gráfico 2 Código-Documento Temático Discurso 1

Ferramenta Empregada: Flourish.Studio. Fonte do Gráfico: Elaboración Propia

Se atendemos a unha visualización máis concreta de cales códigos se empregan máis dentro deses grupos vemos como dentro do Cambio Político o código máis empregado é o Proxecto Político BNG en 18 ocasións, mentres que a crítica aos Gobernos do PP redúcese a 1 vez. Confirmando que sendo este un acto en clave interna, no que se presenta un novo liderado para o BNG, terá un papel predominante o proxecto político propio e a situación do mesmo polo contexto do discurso. Por outra banda dentro da Identidade Galega emprégase maioritariamente o código Símbolos (4), seguido de Pobo (1) e Confianza no País (1). Dentro do Reclamo Competencial destaca unicamente o código Competencias Non Recoñecidas que supoñen o total deste grupo neste discurso (2). Emprégase dentro de Cambio Social o Feminismo 2 veces e á Mocidade 1. No caso das Políticas Públicas repártese máis equitativamente, destacando a Economía (3), seguido de Emigración (1), Enerxía (1), Ensino (1) e Sanidade (1).

Gráfico 3 Código-Documento Destinatarios Discurso 1

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte do gráfico: Elaboração Propria

Neste caso podemos ver a perspectiva interna que caracteriza este discurso tamén en canto aos destinatarios do mesmo, aquí vemos a alta presenza do Prodestinatario (14 ocasións). Ademais vemos como o Contradestinatario tamén representa unha porcentaxe considerable (4 ocasións) e o Paradestinatario xa dunha forma máis residual (1).

Ilustración 4 Nube de Palabras Discurso 1

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboração Propria

Neste caso visualizamos a nube de palabras onde destaca Galiza (20), BNG (12), pobo (11), país (10) ou proxecto (11). Destacando unha vez máis a perspectiva interna que ten este

discurso polo contexto no que está sendo dito. De feito un dos conceptos que tamén destaca é “Somos” (12), confirmando a clave interna do mesmo. Quere transmitirse a visión interna do proxecto nacionalista unha vez se inicia esta nova etapa

No sentido dos gráficos que vimos anteriormente (gráfico 1 e 2), debemos destacar que este foi o inicio de Ana Pontón á fronte do BNG, e que como tal, este discurso podemos entendelo como unha presentación do seu proxecto para o BNG e os seus militantes. Ademais, debemos entender a situación na que se encontraba o BNG, un partido que acumulaba fortes divisións, como vimos en apartados anteriores, disto é moi ilustrativa a seguinte cita:

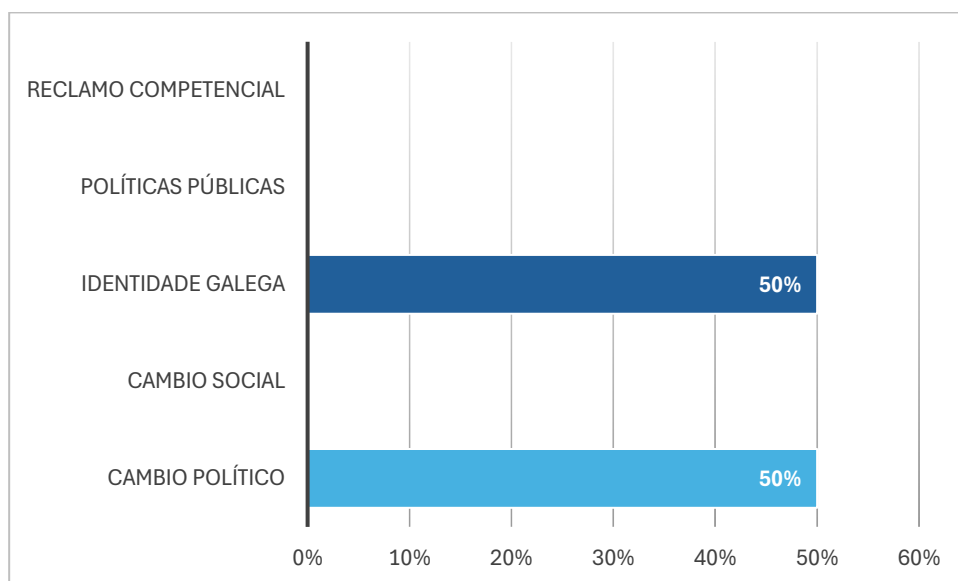
“Sabemos que na vida, en política como na persoal, nunca as cousas son un camiño de rosas, pero tede sempre presente, o importante non é se caemos, o importante é se somos capaces de levantarnos e camiñar, camiñemos todos xuntos e xuntas.”

De feito na nube podemos destacar tamén a integración con ese “Todas” (11) e “Todos” (7) que suman 18 casos entre os dous conceptos. Polo tanto, é fundamental neste sentido entender este contexto e a intención clara de fortalecer a organización.

5.2.1.2. Discurso 2: Minuto de Ouro no Debate da TVG

Indo co primeiro minuto de ouro debemos dicir que estes son moi curtos e polo tanto, non teremos a presenza de tantos códigos, pero é fundamental ver cales son as cuestións seleccionadas nun momento tan importante como este. Están obrigados a concentrar en pouco tempo, no discurso moi curto, as súas ideas fundamentais.

Gráfico 4 Grupo Código-Documento Temático Discurso 2

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte do Gráfico: Elaboración Propia

Se visualizamos o gráfico 3 vemos como só temos dous grupos de códigos que se mencionen e estes só se mencionan unha vez, debido ao longo do discurso que consultamos. Neste caso só se menciona a Identidade Galega e o Cambio Político 1 vez.

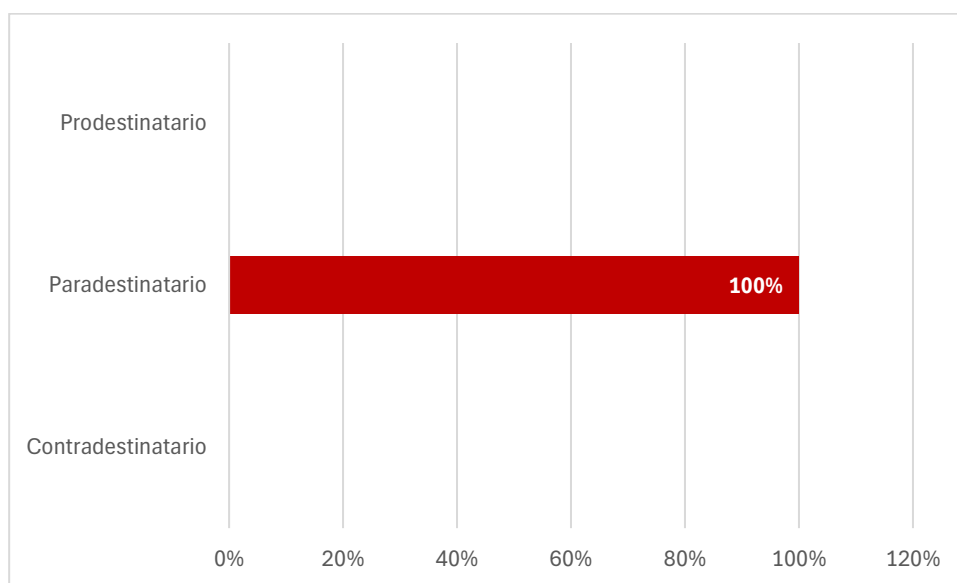
Gráfico 5 Código-Documento Temático Discurso 2

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte do Gráfico: Elaboración Propia

Con este gráfico 4 podemos ver concretamente cales son os códigos que se mencionan, polo que vemos como polo Cambio Político mencionouse o Proxecto Político do BNG e pola Identidade Galega o código Pobo.

Gráfico 6 Código-Documento Destinatarios Discurso 2

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte do Gráfico: Elaboración Propia

Aquí comezamos a ver como domina o Paradestinatario os minutos de ouro como podería ser de esperar (3 ocasións). Como visualizaremos posteriormente os minutos de ouro estarán determinados polo Paradestinatario xa que é posiblemente a maior oportunidade que ten a candidata de apelar ao voto a aqueles que están aínda indecisos.

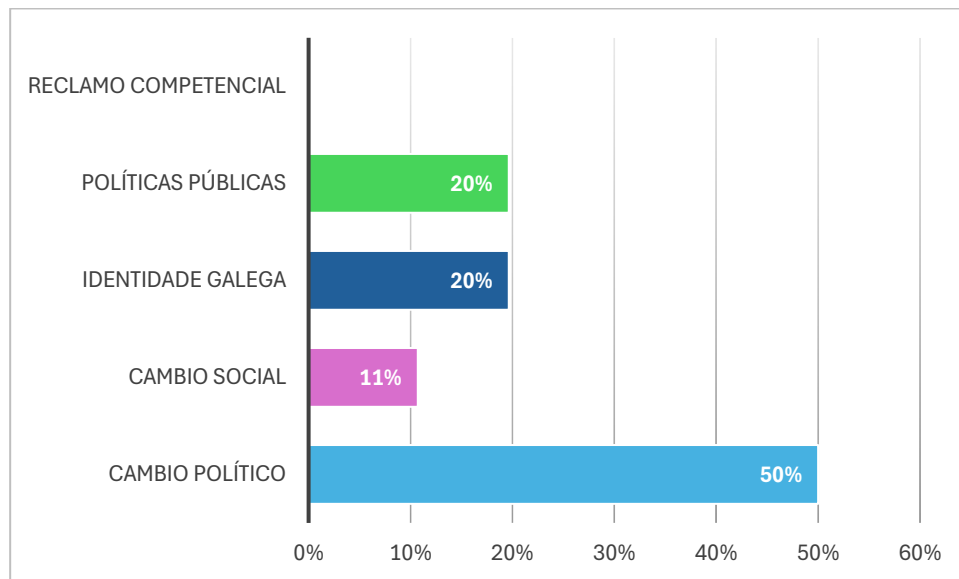
[illegible]

Neste nube de palabras podemos visualizar mellor os conceptos máis importantes dentro do minuto de ouro de Ana Pontón no ano 2016 na TVG. Podemos destacar eleccións (3), persoas (3), forzas (2), futuro (2), país (2) ou podemos (2).

5.2.1.3. Discurso 3: Peche da Campaña

94

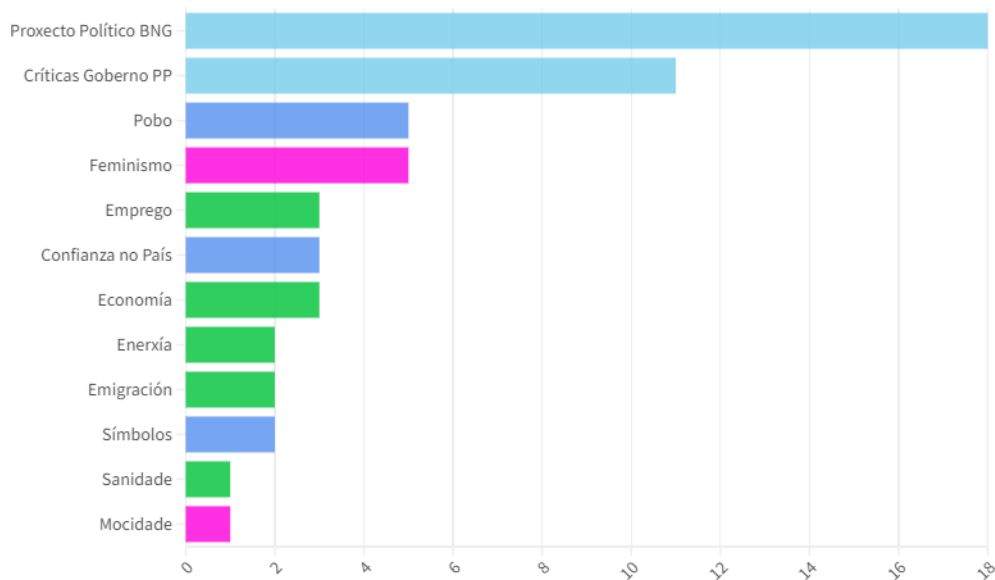
Gráfico 7 Grupo de Códigos-Documento Temático Discurso 3

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte do Gráfico: Elaboración Propia

Se nos fixamos no gráfico podemos ver como o grupo de códigos máis mencionado é o Cambio Político con 28, seguido de Identidade Galega e Políticas Públicas con 11 e Cambio Social con 6. De seguido veremos cales son os códigos que máis destacan dentro destes grupos.

Gráfico 8 Código-Documento Temático Discurso 3

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte do Gráfico: Elaboración Propia

Como podemos ver neste gráfico, dentro de Cambio Político segue destacando o Proxecto Político do BNG con 18, pero temos desta vez unha maior Crítica Goberno PP, que é

Gráfico 9 Código-Documento Destinatarios Discurso 3

polizmas, como os isómeros duplos, forma considerável os

Ilustración 6 Nube de Palabras Discurso 3

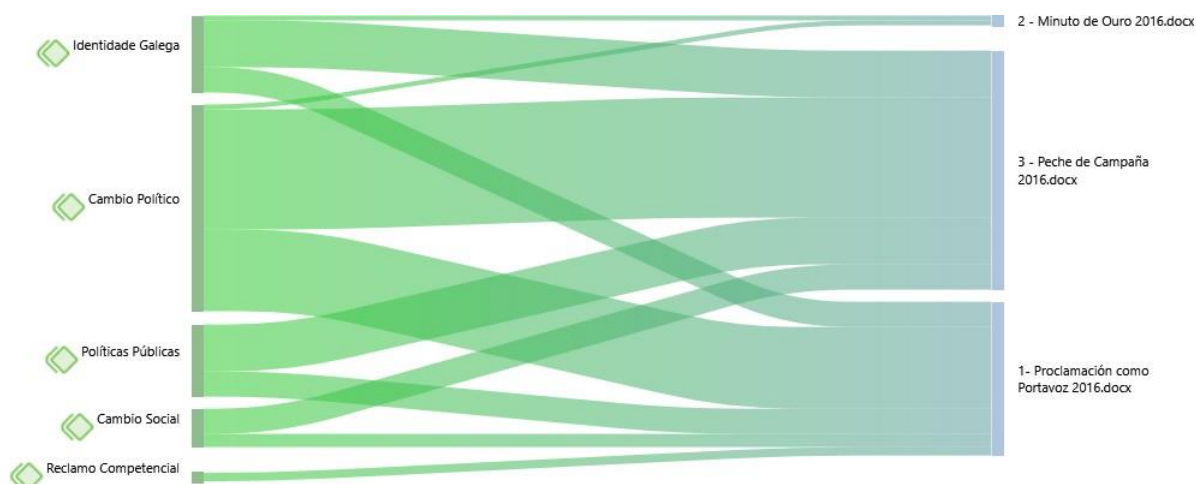
Fixándonos agora na nube de palabras podemos ver como destaca Galiza e País con 33 e 37 casos respectivamente. Tamén podemos destacar persoas (13), Feijóo (12) ou mulleres (9). Se xuntamos BNG e “Bloque” que podemos interpretar que se refire á mesma organización política, acadamos unha frecuencia de 19 (BNG 13, Bloque 6).

En definitiva encontrámonos ante un discurso que pecha a campaña onde quérese maximizar o voto en base a un proxecto do BNG, e para iso, podemos destacar o feito, acompañado dos gráficos anteriores, de que existe unha alta frecuencia de crítica ao Partido Popular e a Alberto Núñez Feijóo como líder deses gobernos do PP. Así como un papel clave das mulleres, sendo destacados tanto nos gráficos de frecuencia dos códigos como na nube de palabras.

5.2.1.4. Perspectiva Global da Campaña 2016

Atendemos agora a unha perspectiva global da campaña para o que se empregará un gráfico Sankey onde veremos como se distribúen os grupos de códigos e códigos nos documentos e unha nube de palabras para visualizar os conceptos máis importantes nesta campaña.

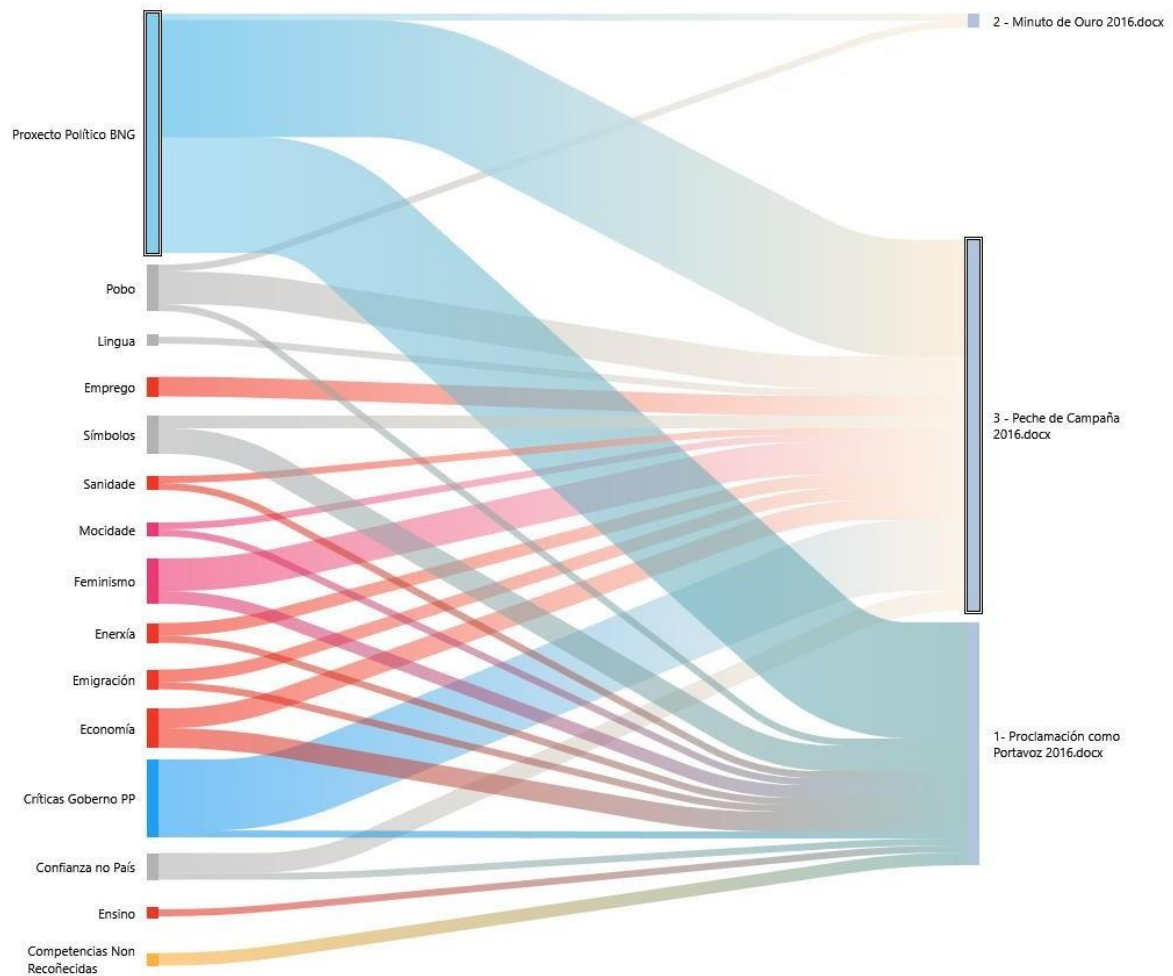
Gráfico 10 Sankey Grupos de Códigos Temáticos 2016

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

Ao igual que vimos anteriormente, o Cambio Político destaca sobre o resto de códigos en cantidade, concentrándose máis no peche da campaña. Á súa vez vemos unha maior presenza da Identidade Galega no peche tamén da campaña, ao igual que no Cambio Social e nas Políticas Públicas. Cousa que non pasa co Reclamo Competencial, onde vemos que só se da na Proclamación como Portavoz Nacional.

Gráfico 11 Sankey Códigos Temáticos 2016

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

No caso do gráfico para o conxunto de códigos vemos como unha maior concentración do Proxecto Político do BNG na proclamación. Isto tamén pasa co emprego dos Símbolos ou co Reclamo de Competencias Non Recoñecidas. Cousa que non pasa coa Crítica aos Gobernos do PP onde se concentra máis no peche da campaña. Ao igual que o emprego de Pobo, Feminismo, ou Emprego.

Ilustración 7 Nube de Palabras 2016

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboração Propria

No caso da nube de palabras temos que destacar de novo Galiza e País con 54 e 49 casos respectivamente. Á súa vez temos que destacar o emprego de BNG ou Nacionalista con 25 e 16 casos respectivamente. Destaca tamén Feijóo con 13, Proxecto con 16 e mulleres con 11.

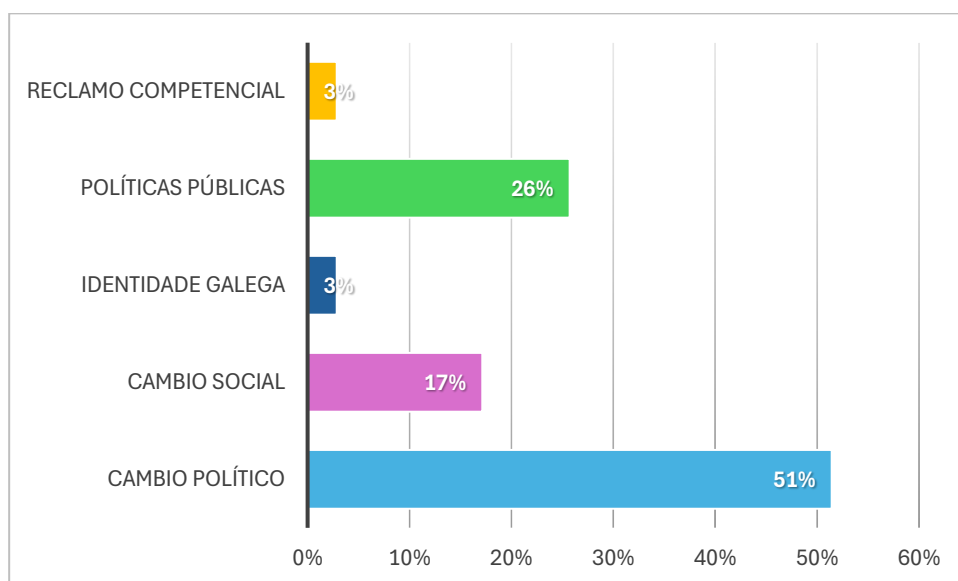
En definitiva podemos falar, segundo o análise, dunha campaña que tivo un compoñente de crítica forte ao Partido Popular, coa contraposición do proxecto do BNG. Que tamén comeza a apoiarse no Feminismo e no emprego da Identidade Galega segundo os análises que puidemos ver neste apartado.

5.2.2. Campaña do Ano 2020: 12X

5.2.2.1. Discurso 4: Acto Nacional tras o Confinamento

A partir deste discurso, sobre todo dentro desta campaña do ano 2020, non nos deberá estrañar encontrar mencións á COVID, debido a que esta campaña foi feita en plena pandemia. De feito este é o primeiro discurso que se da tras un confinamento.

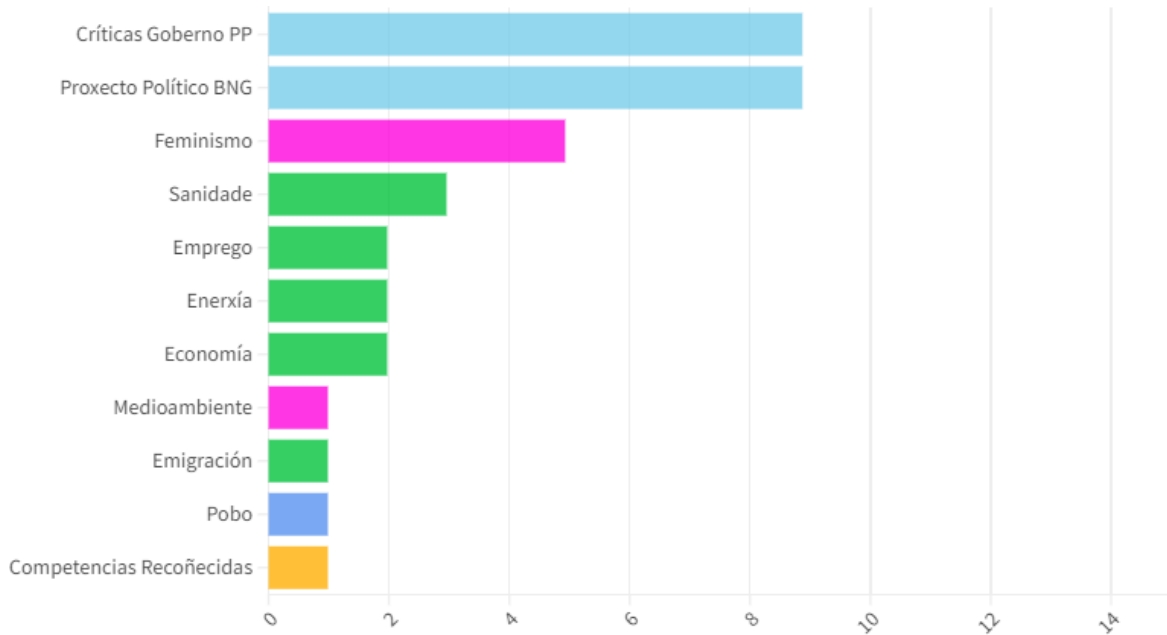
Gráfico 12 Grupo de Códigos-Documento Temático Discurso 4

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

Como podemos observar, neste caso encontrámonos que o grupo máis mencionado é o Cambio Político con 18, seguido das Políticas Públicas con 9, do Cambio Social con 6, e xa máis rezagados a Identidade Galega e o Reclamo Competencial con 1.

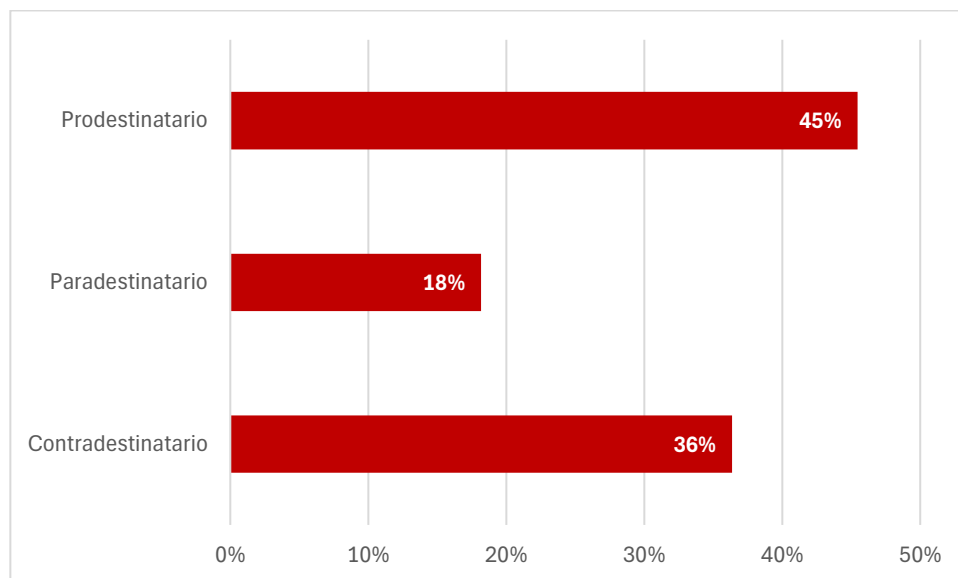
Gráfico 13 Código-Documento Temático Discurso 4

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

Xa vendo este gráfico 10 podemos observar que a pesar de non ser un discurso emitido en campaña, o tinte do acto mais a proximidade coas eleccións fai que tanto Proxecto do BNG como Críticas ao PP estean con 9 aparicións os dous. Xa seguido disto volvemos a ver un claro protagonismo do Feminismo con 5 das 6 aparicións do Cambio Social (1 de Medioambiente). Como podemos ver, as Políticas Públicas seguen distribuíndose equitativamente, neste caso con Sanidade con 3; Emprego, Enerxía e Economía 2; e por último 1 de Emigración. Por último encontramos Pobo con 1 e Competencias Recoñecidas con 1.

Gráfico 14 Código-Documento Destinatarios Discurso 4

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboração Propria

Podemos ver no gráfico 14 como o Prodestinatario ocupa o 45% (5), o Contradestinatario o 36% (4) e o Paradestinatario o 18% (2). Neste caso podemos ver como neste discurso colle unha grande importancia o ánimo aos militantes e parte da organización de cara a enfrontar a campaña que se achega nun momento complexo como a pandemia.

Ilustración 8 Nube de Palabras Discurso 4

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboração Propria.

Como podemos observar na nube de palabras, destacamos de novo Galiza con 20 casos e país con 19. Por outra parte, volvemos a ver a palabra BNG con 14 casos, contraposto coa palabra Feijóo que a encontramos en 11 ocasións, deixando claro a importancia do cambio político. Polo momento no que se vive vemos o concepto COVID que se menciona 7 veces.

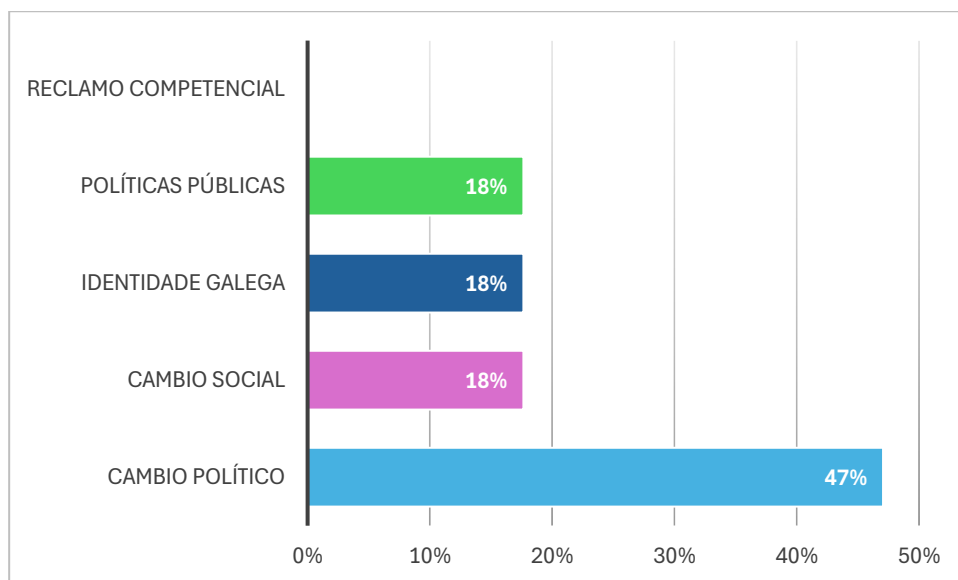
Tamén o concepto Galegas destaca sobre o concepto Galegos con 12 e 10 casos respectivamente, ao igual que Todas con 10, visualizando a importancia do feminino neste discurso a pesar de non ter concretamente o concepto Muller nesta nube.

En definitiva, un discurso que segue a liña que viñemos vendo constantemente nos discursos anteriores, un predominio do Cambio Político seguido do Feminismo, á vez que se reparten as frecuencias entre distintos temas de Políticas Públicas. Destacando unha vez máis Galiza e País na nube de palabras.

5.2.2.2. Discurso 5: Inicio da Campaña

Aquí comezará a campaña propiamente do ano 2020, xa que aínda que falemos antes de precampaña e poida ser determinante tamén analízalo, non estaríamos antes nunha campaña de forma estritamente oficial.

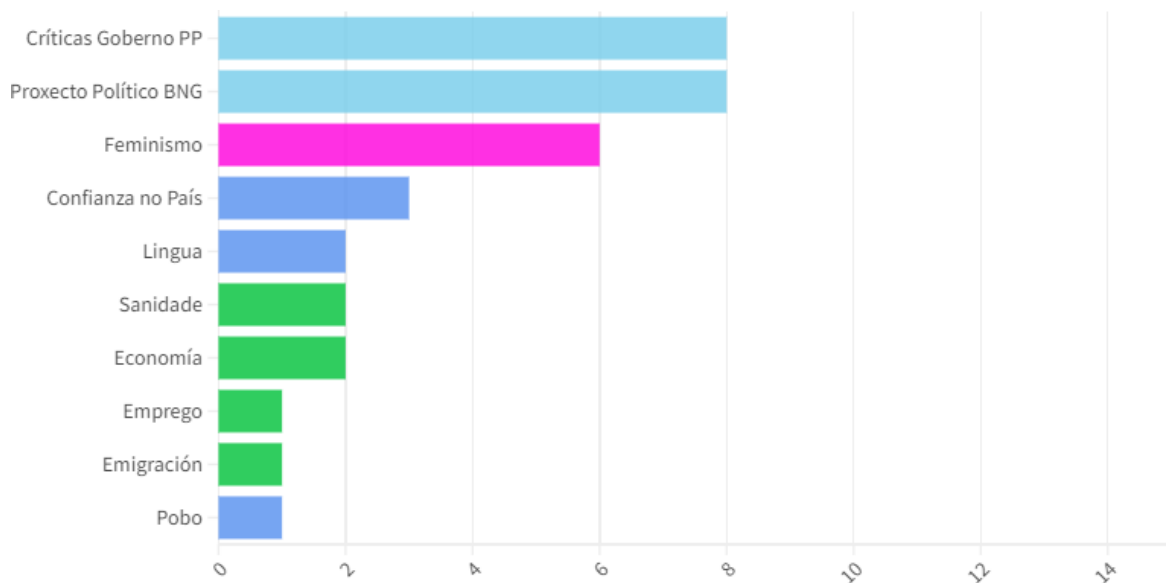
Gráfico 15 Grupo de Códigos-Documento Temático Discurso 5

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

Como podemos observar de novo o Cambio Político representa o máximo grupo con 16, seguido do Cambio Social, Políticas Públicas e a Identidade Galega con 6, por último encontramos o Reclamo Competencial que non foi tratado neste discurso.

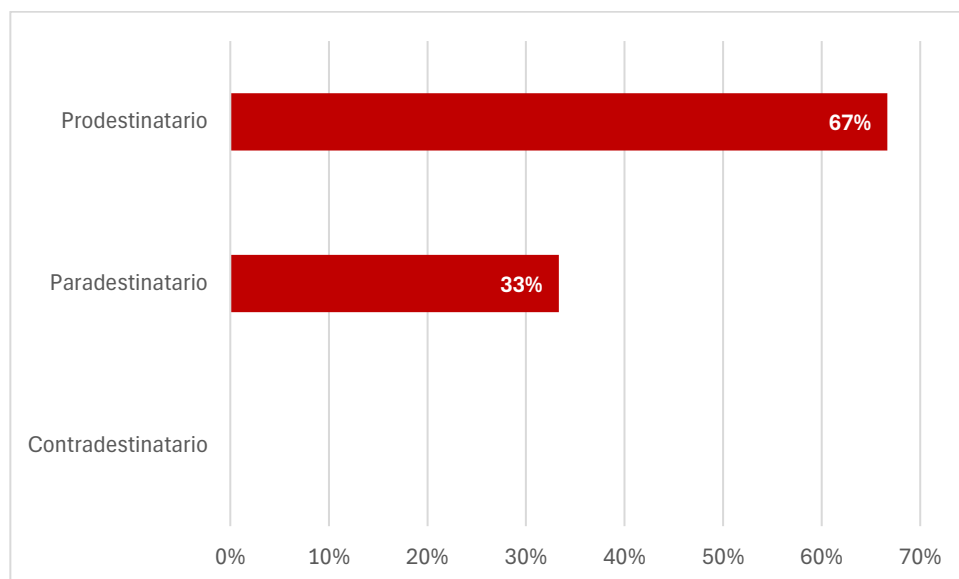
Gráfico 16 Código-Documento Temático Discurso 5

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

Seguindo os datos anteriores agora observamos que o Cambio Político de novo está repartido equitativamente entre Proxecto e Críticas con 8 cada un. Seguindo do Feminismo que representa o 100% das mencións do Cambio Social. De seguido a Identidade Galega está distribuída entre Confianza no País (3), Lingua (2) e Pobo (1). As Políticas Públicas tamén están bastante distribuídas equitativamente con Sanidade e Economía con 2 e Emprego e Emigración 1.

Gráfico 17 Código-Documento Destinatarios Discurso 5

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

Vemos como dentro dos destinatarios deste discurso xa non aparece ningún Contradestinatario, no inicio da campaña céntrase nos Prodestinatarios (6) e nos Paradestinatarios (3). Momento inicial de enviar ánimos aos militantes e votantes habituais *“temos amigos e amigas que saír adiante, e por iso quero dicirvos coa man no corazón que o cambio galego é posible se nos mobilizamos.”*.

Ilustración 9 Nube de Palabras Discurso 5

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

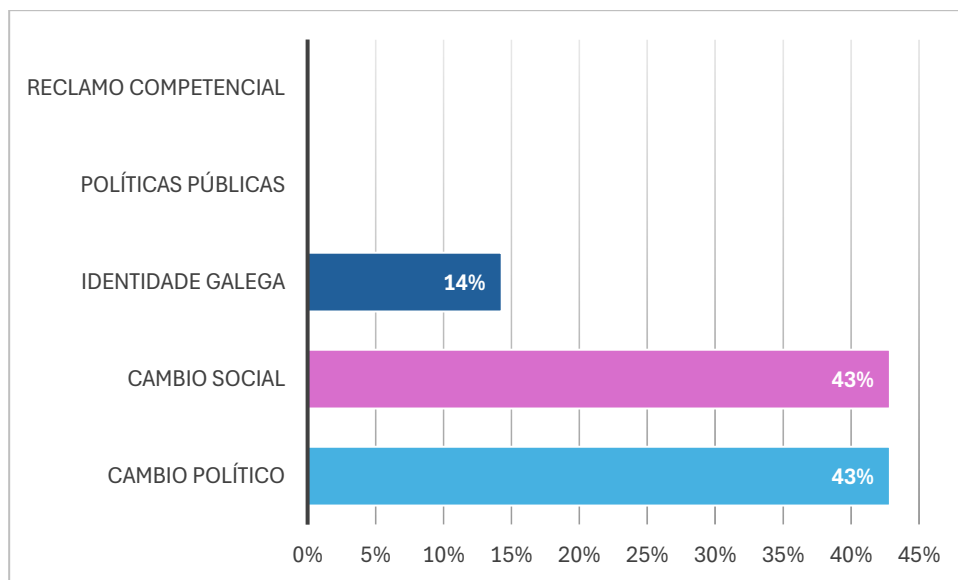
Como podemos observar aquí comeza a cambiar a nube de palabras conforme ás anteriores. Se ben Galiza e País volven a representar conceptos clave con 23 e 22 casos respectivamente. Destacamos Imos con 18, Historia con 15 ou Adiante con 8, conceptos que estarían relacionados co cambio político como *“Ten que ser Galiza quen se erga e de un paso adiante facendo historia”*, facendo referencia anteriormente a que *“Facer historia é o cambio galego que representa o BNG”*. Por outra parte vemos como Popular referido ao Partido Popular obtén 7 casos. Tamén comezamos a ver o concepto Presidenta ou Presidencia con 3 casos ao igual que Muller.

En definitiva un discurso que comeza a marcar un camiño cara a realización dese cambio do que tanto se fala, constatando xa a posibilidade da presidencia na persoa de Ana Pontón ou o remarcamento de que é posible facer historia se o BNG recibe eses apoios necesarios para ter a *“primeira presidenta da historia”*.

5.2.2.3. Discurso 6: Minuto de Ouro no Debate da TVG

Aquí poderemos ver o segundo minuto de ouro onde, como comprobaremos, teremos unha maior presenza de códigos que no anteriormente analizado no ano 2016.

Gráfico 18 Grupo de Códigos-Documento Temático Discurso 6

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

Como podemos ver no anterior gráfico o minuto de ouro do ano 2020 estivo marcado en 3 ocasións polo Cambio Político e o Cambio Social, así como a Identidade Galega nunha ocasión.

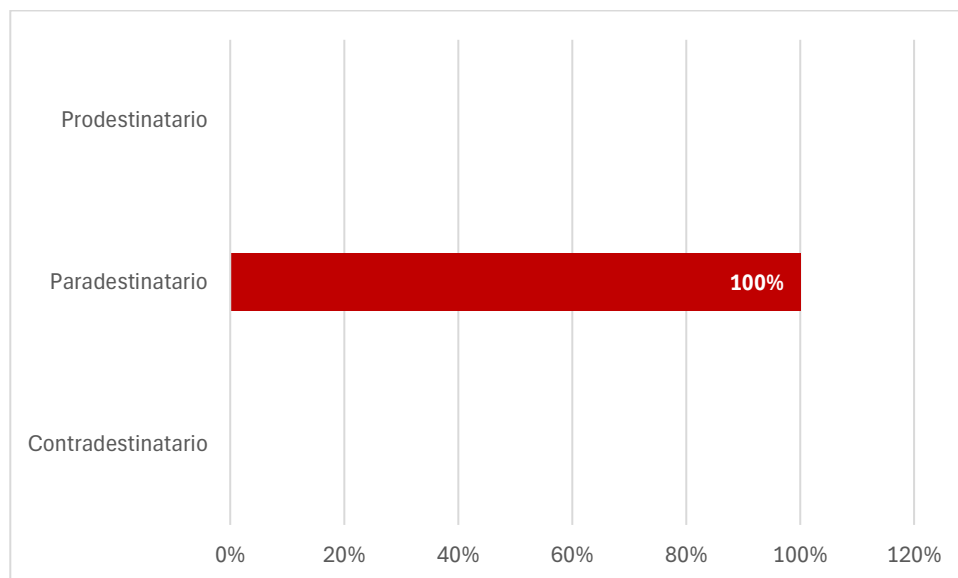
Gráfico 19 Código-Documento Temático Discurso 6

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

Aquí encontramos que o Cambio Político desta vez está dominado polo Proxecto con 2 a 1 das Críticas aos Gobiernos do PP. Á súa vez o Cambio Social está tamén dominado polo Medio ambiente en dúas ocasións, mais tamén o Feminismo se menciona nunha ocasión. Por último a Identidade Galega está representada na Confianza no País.

Gráfico 20 Código-Documento Destinatarios Discurso 6

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

Neste caso de novo vemos como o Paradesinatario (2) ocupa nun minuto de ouro o 100%. Momento no que a candidata busca convencer aos indecisos.

Ilustración 10 Nube de Palabras Discurso 6

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

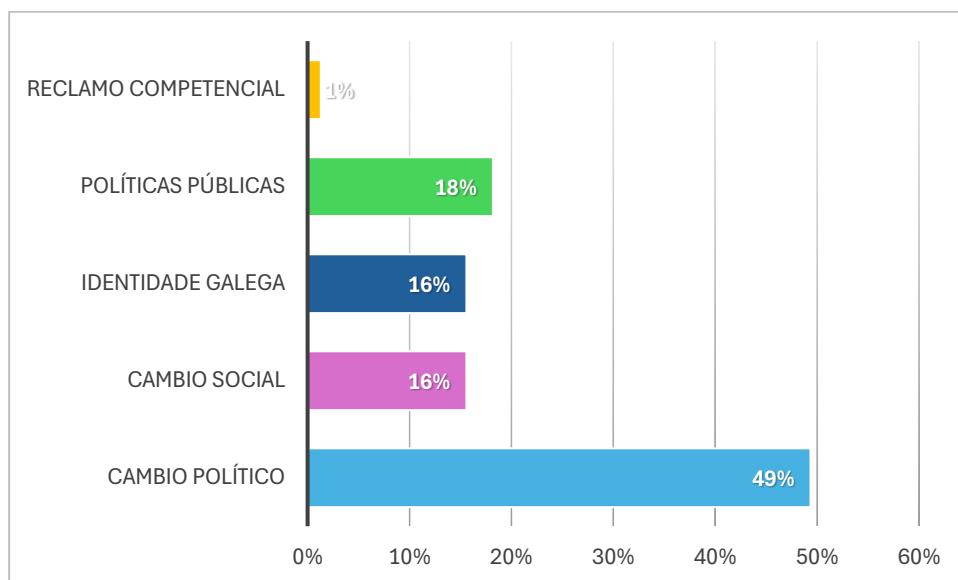
Como podemos ver nesta nube de palabras, destácase a Oportunidade (3), Apose (3), e Mellor (3). Como vemos estas palabras tamén están rodeadas doutras que representan cuestións concretas dos códigos que vimos anteriormente, tales como: abandono, confiar, muller, recursos, ciencia, rural, verde, etc.

En definitiva vemos un minuto de ouro onde o proxecto do BNG asóciase ao da defensa do medio ambiente e cidades sostibles coa economía verde. Facendo unha comparación co abandono que sofre Galicia segundo a candidata, e de novo destacando a posibilidade de ser unha Galicia máis feminista remarcando a posibilidade de que haxa unha muller na presidencia da Xunta de Galicia.

5.2.2.4. Discurso 7: Peche da Campaña

Este será xa o último discurso que analizaremos nesta campaña electoral do ano 2020, supoñendo o último discurso que se se da na campaña do citado ano.

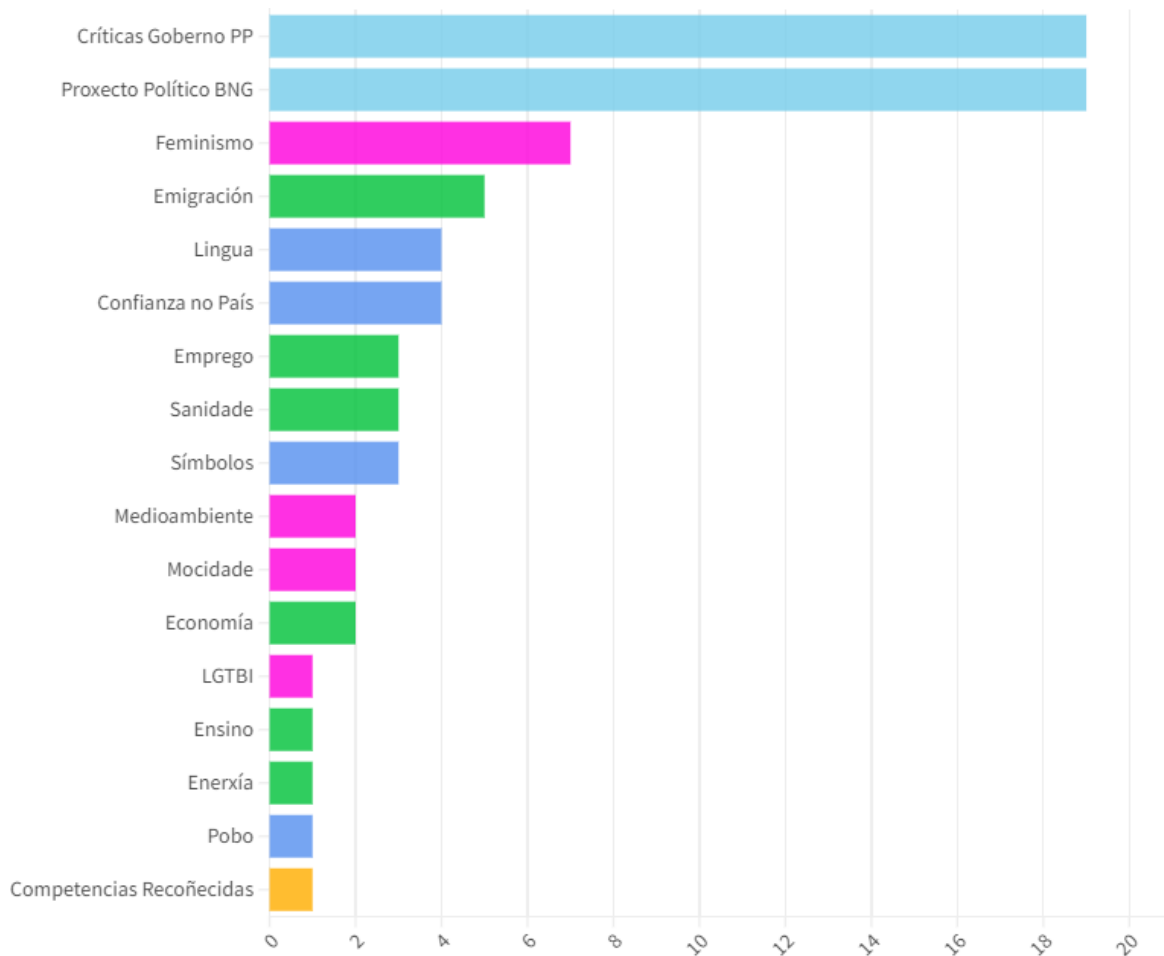
Gráfico 21 Grupo de Códigos-Documento Temático Discurso 7

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

Neste caso podemos ver como de novo o Cambio Político representa a maioría dos grupos códigos que nos imos atopar con 38. Seguido das Políticas Públicas con 14, o Cambio Social con 12 e a Identidade Galega con 12. Por último, encontramos o Reclamo Competencial con unha mención.

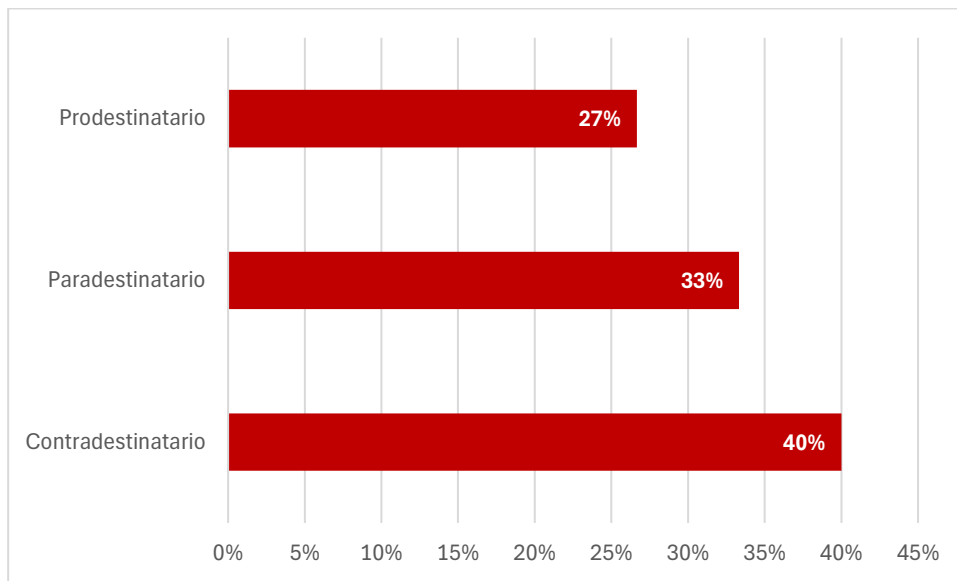
Gráfico 22 Código-Documento Temático Discurso 7

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

Seguindo cos códigos concretos vemos como tanto Proxecto Político do BNG como Críticas ao Partido Popular supoñen 19 mencións cada un, estando de novo moi repartido equitativamente dentro deste grupo. No caso do Cambio Social encontramos o Feminismo con 7 das 12, representando de novo a maioría e acompañado de Medio ambiente e Mocidade con 2 e LGBTI con 1. Á súa vez no caso da Identidade Galega temos a Lingua e Confianza no País con 4, Símbolos con 3 e Pobo con 1. No caso das Políticas Públicas volve a estar moi repartido aínda que destaca Emigración con 5, seguido de Emprego e Sanidade con 3, e Ensino e Enerxía con 1. Por último a mención ao Reclamo Competencial é Competencias Recoñecidas.

Gráfico 23 Código-Documento Discurso 7

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboração Propria

Neste caso vemos como os destinatarios aparecen dunha forma bastante equilibrada. Contradestinatario en 6 ocasións , Paradestinatario en 5 ocasións e Prodestinatario en 4 ocasións.

Ilustración 11 Nube de Palabras Discurso 7

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboração Propria.

Visualizando agora a nube de palabras podemos observar como destaca País con 40 casos, neste caso Galiza relegouse a 14 casos. Destacamos tamén de novo o emprego de Historia e Futuro con 17 e 16 casos respectivamente, así como de Cambio con 9. Popular e PP representan xuntos 15 casos e temos que de novo destacar BNG con 15 casos. Conceptos

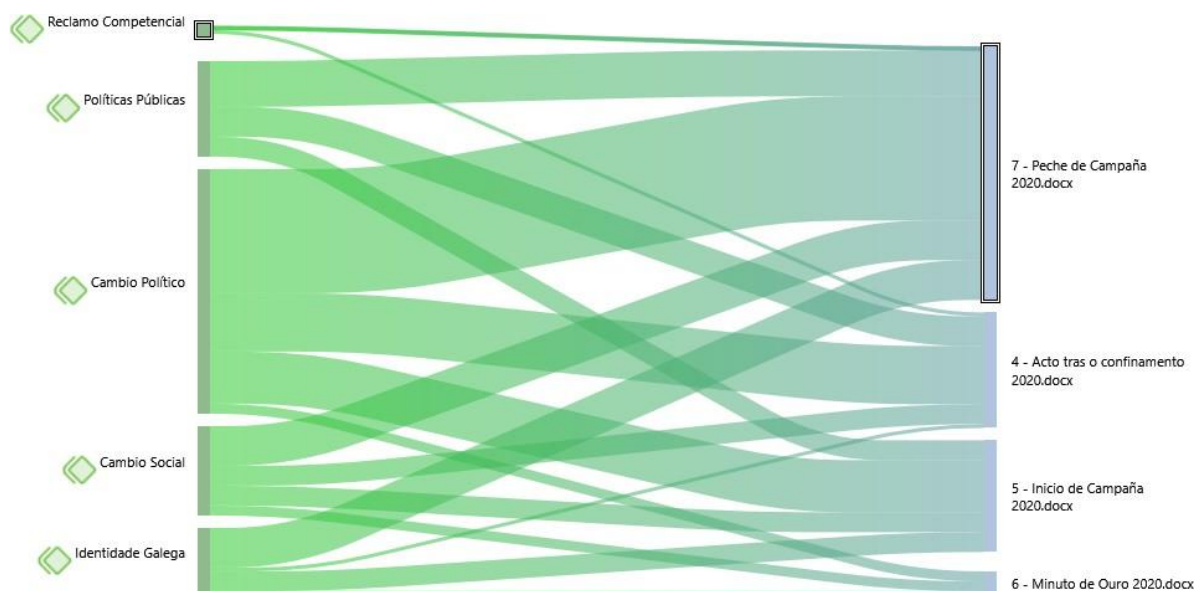
relevantes con menos casos: Campaña (11), Feijóo (5), Muller (4), Gobierno (6), etc.

En definitiva, un novo discurso no que volvemos a visualizar unha grande importancia do Cambio Político nas súas dúas concepcións así como da mención de Galicia como país. De novo, o feminismo representa un papel fundamental dentro das claves do discurso e destacamos o papel máis relevante dentro das políticas da emigración.

5.2.2.5. Perspectiva Global da Campaña 2020

A partires deste momento veremos a perspectiva global da campaña cos gráficos Sankey e nubes de palabras que nos determinarán as claves da mesma.

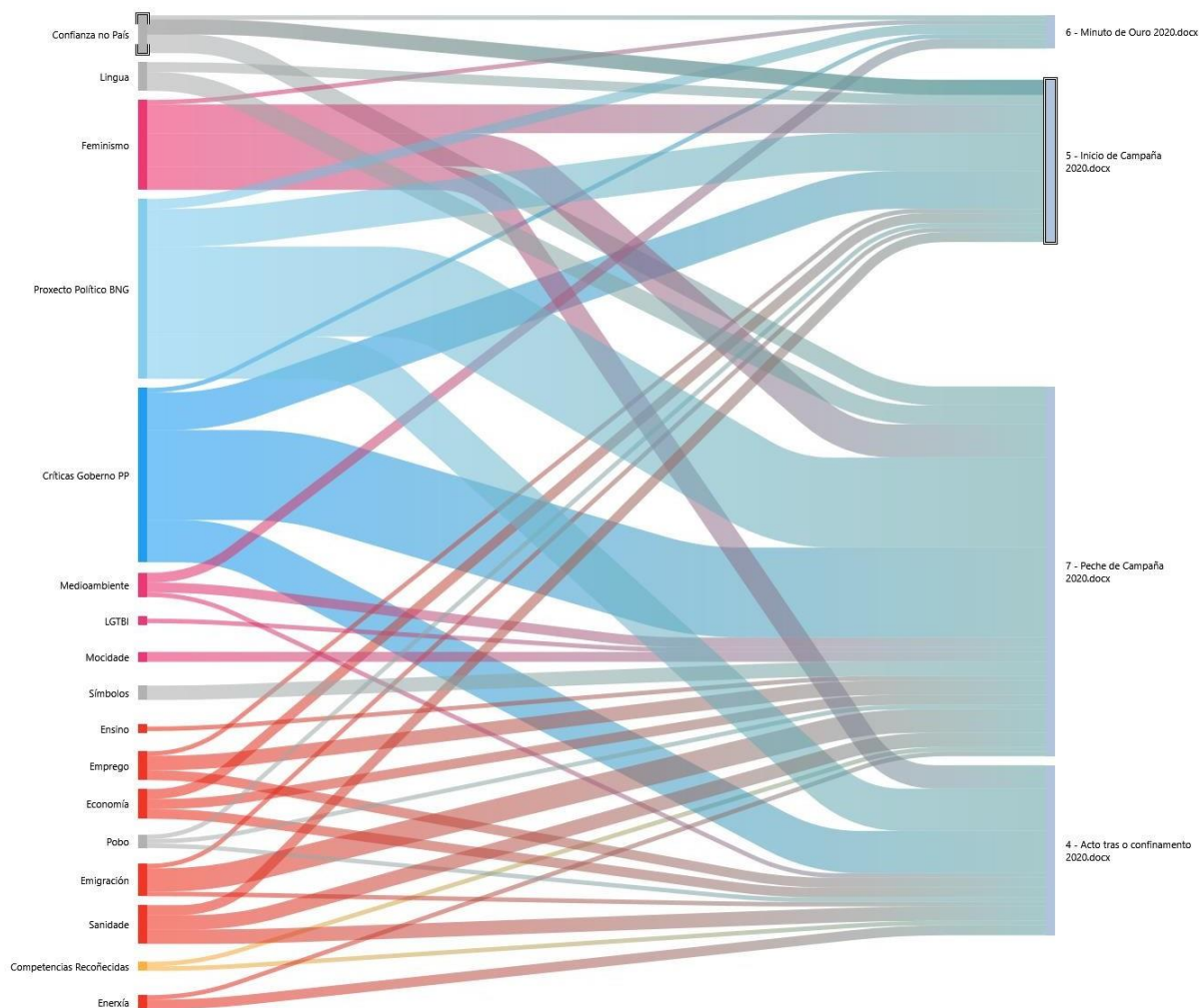
Gráfico 24 Sankey Grupo de Códigos Temáticos 2020

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

Neste caso podemos visualizar como se distribúen no conxunto de discursos de 2020 os diferentes Grupos de Códigos. Indo por orde, vemos como o Reclamo Competencial ten unha importancia menor pero que se lle da tanto no primeiro acto da precampaña como no peche da campaña oficial. As Políticas Públicas en Xeral teñen unha carga maior no peche da campaña que nos outros discursos. Á súa vez no caso do Cambio Político volve a acontecer o mesmo, onde se enfatiza máis ese cambio ante a proximidade dos comicios. No caso do cambio social tamén acontece así. E por último no caso da Identidade Galega vemos unha presenza maior no peche pero tamén no inicio, destacando o seu uso dentro da campaña oficial. O predominio sobre todo no caso do peche pode deberse tamén ao longo do discurso, canto máis longo sexa máis posibilidades de que encontremos máis códigos

Gráfico 25 Sankey Códigos Temáticos 2020

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

No caso dos códigos concretamente destacamos o predominio dentro deles do Porxecto Político do BNG, das Críticas ao Goberno do PP así como o Feminismo. Vemos como estes temas teñen un predominio maior no caso do peche de campaña. Dentro da Identidade Galega destaca a Lingua e a Confianza no País que son empregados sobre todo no período de campaña oficial. Dentro das Políticas destacamos o Emprego, a Economía, a Sanidade e a Emigración como principais temas. Empregando a Sanidade bastante equitativamente debido ao tempo tamén que se vive de pandemia, así como o Emprego, a Economía e a Emigración destacan no período de campaña electoral. No caso do Reclamo Competencial temos que destacar que só se atopou o código Competencias Recoñecidas no Estatuto.

[illegible]

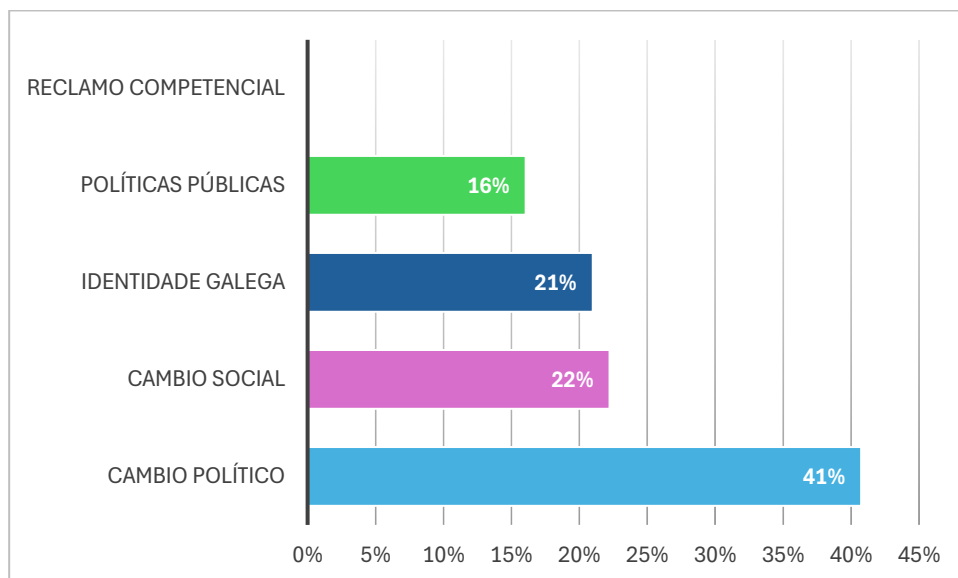
Neste caso vemos os conceptos que podemos destacar no conxunto dos discursos de 2020. Onde destacamos Galiza (57), País (82) ou BNG (41). Á súa vez vemos de novo a importancia de Futuro (27), Historia (37) ou Cambio (17). No caso referido máis á crítica ao PP vemos como Popular mencionase 28 veces nos discursos. No caso do feminismo destacamos muller (11), galegas (19) ou primeira (17). Podemos destacar tamén Crise (16) ou COVID (10), entre outros.

En definitiva, falamos dunha campaña, segundo a análise, que está de novo predominada pola busca do cambio político, salientando cada vez máis o feito de facer historia coa primeira presidenta galega que sexa do BNG.

5.2.3.1. Proclamación como Candidata

Aquí poderemos ver un discurso que se ben está pronunciado nunha certa perspectiva interna polo acto no que nos atopamos do BNG, tamén ten unha forte carga de campaña ante a proximidade das eleccións galegas dese mesmo ano.

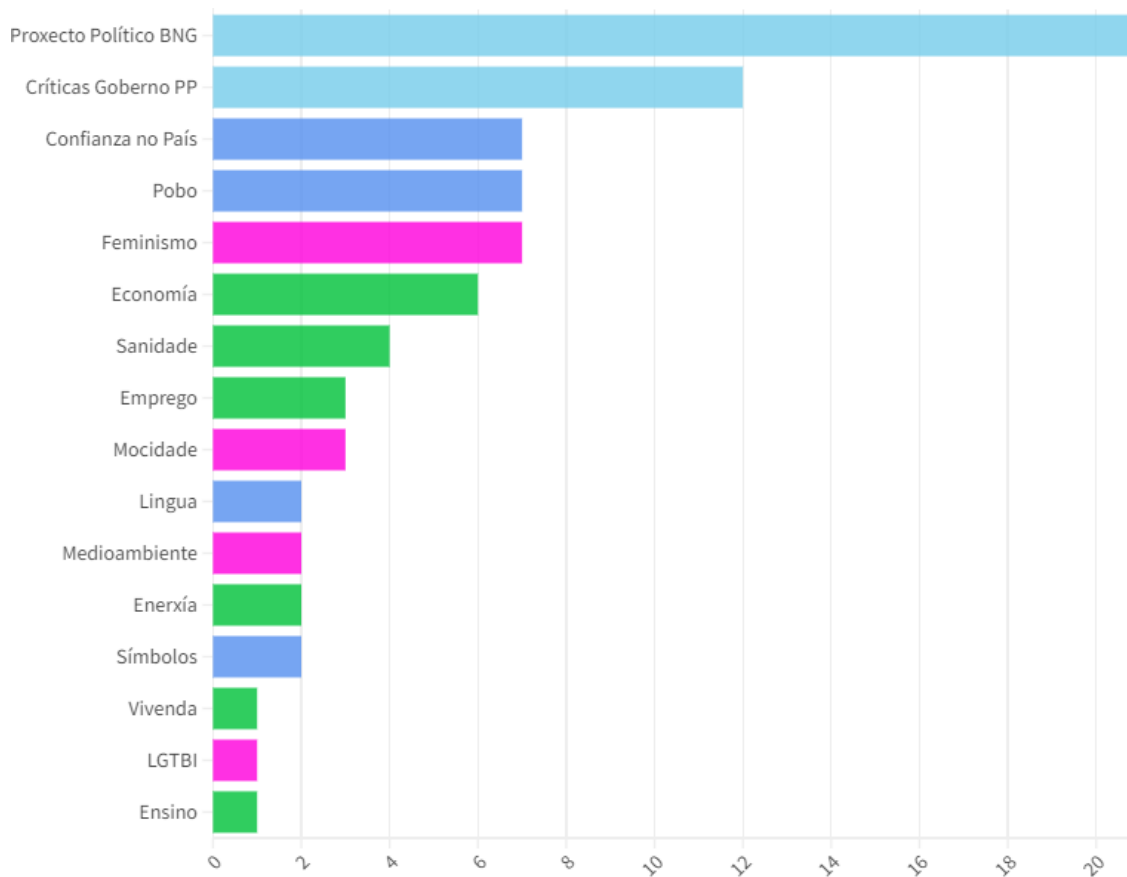
Gráfico 26 Grupo de Códigos-Documento Temático Discurso 8

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

Podemos ver como o Cambio Político segue sendo o máis empregado con 33 casos, seguido pola Identidade Galega con 18 casos, as Políticas Públicas 17 e o Cambio Social 13.

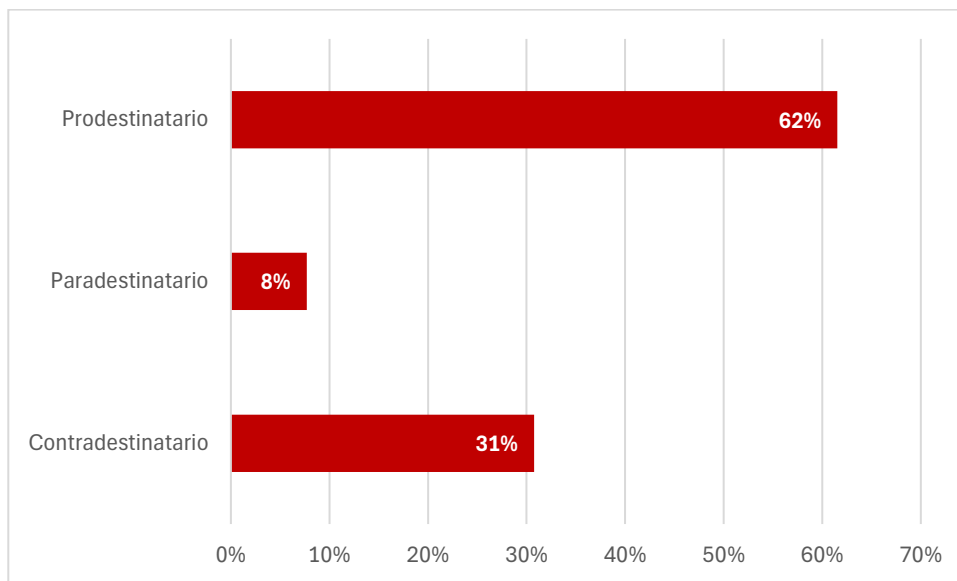
Gráfico 27 Código-Documento Temático Discurso 8

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

Centrándonos nos códigos, vemos como o Proxecto Político é o código máis mencionado con 22, seguido da Crítica ao Partido Popular. Seguido disto, dentro da Identidade Galega encontramos Confianza no País e Pobo con 7, así como Lingua e Símbolos con 2. Dentro do Cambio Social destaca o Feminismo con 7, seguido de Mocidade con 3, Medio ambiente² e LGTBI 1. No caso das Políticas Públicas isto repártese destacando Economía con 6, seguido de Sanidade con 4, Emprego 3, Enerxía 2 e Vivenda e Ensino 1.

Gráfico 28 Código-Documento Destinatarios Discurso 8

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

Neste gráfico podemos ver como o Prodestinatario domina de novo na precampaña con 8. O Contradesinatario o seguiría con 4 e por último o Paradesinatario só nunha ocasión.

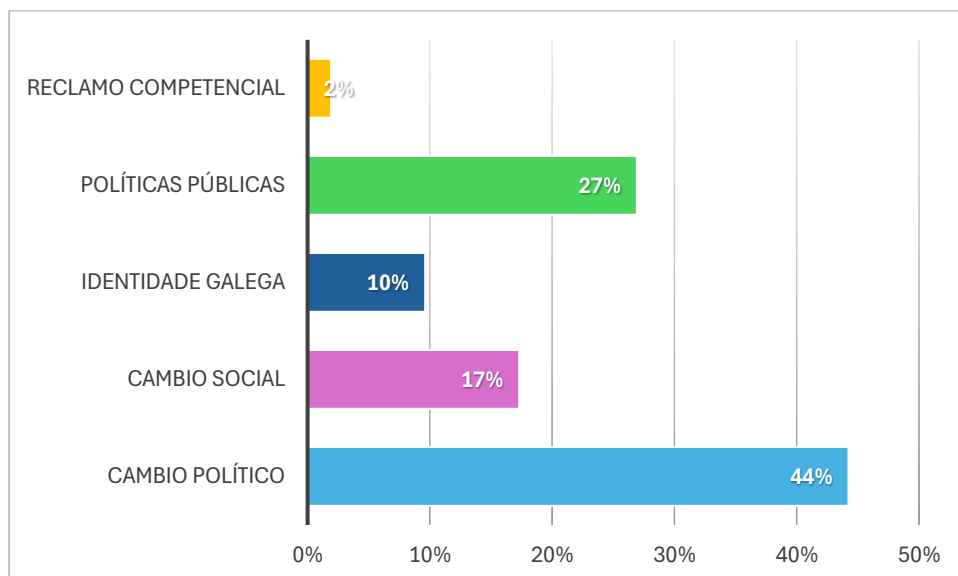
[illegible]

No caso dos conceptos vemos como Galiza segue xogando un papel clave xunto con País con 35 e 23 casos respectivamente. Destacamos tamén BNG (18), Futuro (10), Momento (17), Presidenta (10) ou Candidata (7). Por outro lado temos Cambio (9), Goberno (11), Todas (11) ou Galegas (9).

En definitiva, falamos dun discurso onde destaca máis o proxecto do BNG polo contexto no que se vive, falamos dunha proclamación como candidata, de aí que apareza máis tamén esa palabra. Todo isto, sen deixar de falar de feminismo ou de futuro, cambio ou momentode cara á alternativa que representan e as eleccións que están por vivir.

Neste caso xa temos un discurso pronunciado dentro da campaña oficial, supoñendo o inicio da campaña cara o 18F e supoñendo o inicio do camiño do BNG e de Ana Pontón na busca de acadar o goberno da Xunta de Galicia.

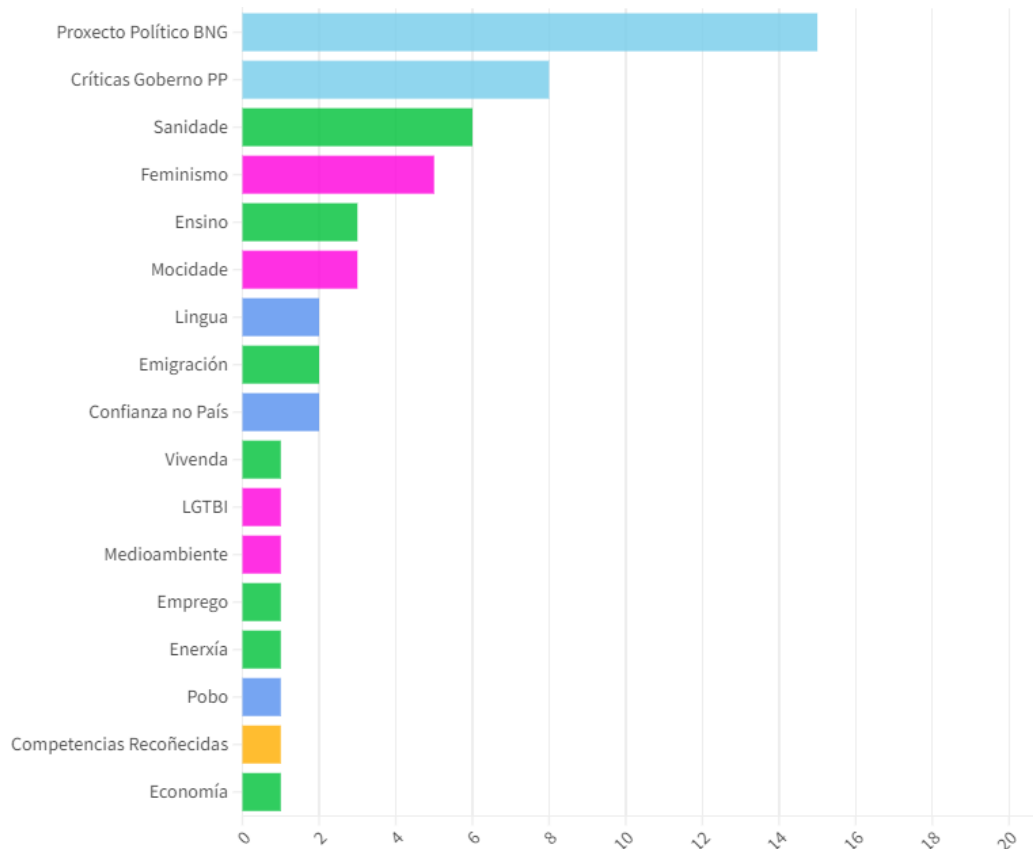
Gráfico 29 Grupo de Códigos-Documento Temático Discurso 9

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

Como podemos neste caso vemos como o Cambio Político representa o grupo de códigos máis empregado con 23, seguido de Políticas Públicas con 14, Cambio Social con 9, Identidade Galega con 5 e Reclamo Competencial con 1.

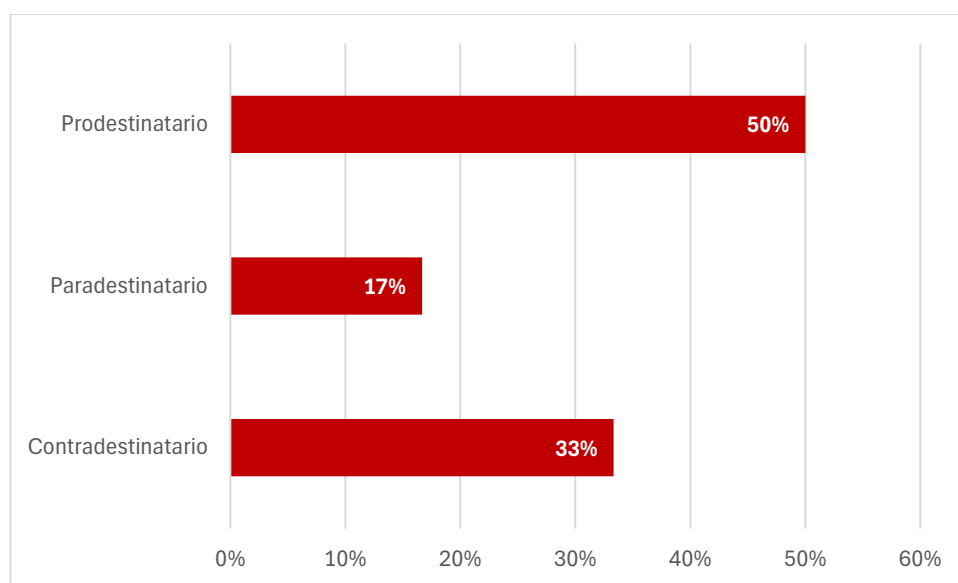
Gráfico 30 Códigos-Documento Temático Discurso 9

Ferramenta Empregada: Flourish.Studio. Fonte: Elaboración Propia

Atendendo ao gráfico anterior vemos como o Proxecto Político do BNG continúa tendo protagonismo con 15 sobre 8 das Críticas ao Partido Popular. Seguido disto encontramos dentro das Políticas Públicas á Sanidade con 6, e xa despois Ensino con 3, Emigración 2 e Vivenda, Emprego, Enerxía e Economía con 1. Dentro do Cambio Social o Feminismo destaca con 5, Mocidade 3, LGTBI e Medio ambiente 1. Xa dentro da Identidade Galega temos Lingua 2, Confianza no País 2, e Pobo 1. Dentro do Reclamo Competencial falamos de Competencias Recoñecidas (1).

Gráfico 31 Código-Documento Destinatarios Discurso 9

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

Neste caso vemos como o Prodestinatario segue dominando o inicio da campaña cun 50% (3 ocasións). Ademais o Contradesinatario tería 2 (33%) e o Paradesinatario 1 (17%).

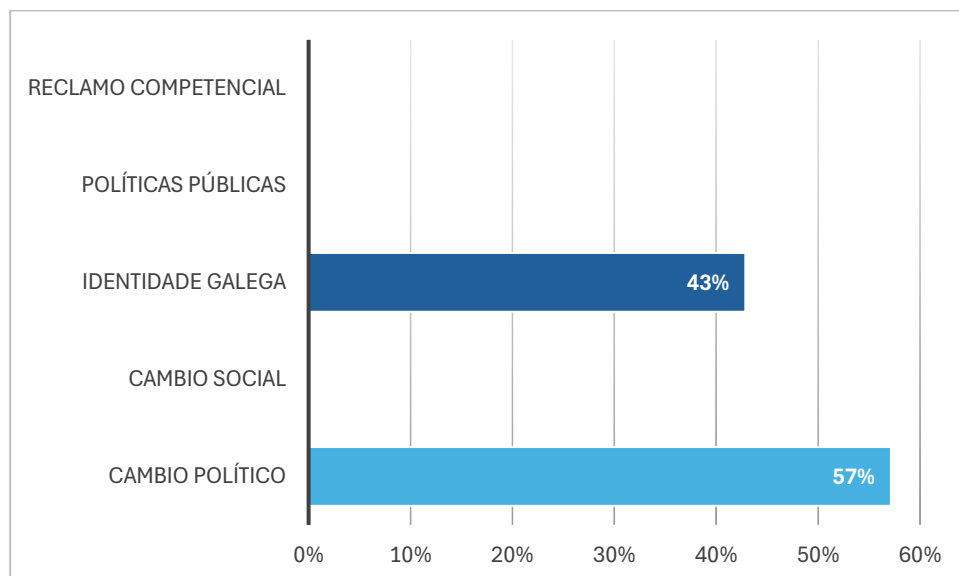
[illegible]

No caso desta ilustración vemos como prima ese Todas con 20 casos, seguido xa por conceptos como Agora (11) que foi o lema de campaña, País e Galiza 15 e 14 respectivamente, destacamos tamén BNG (17), Cambio (11), Facer (12), Historia (9) ou Presidenta (6). Conceptos que varían lixeiramente o que nos encontrábamnos anteriormente.

5.2.3.3. Minuto de Ouro no Debate da TVG

120

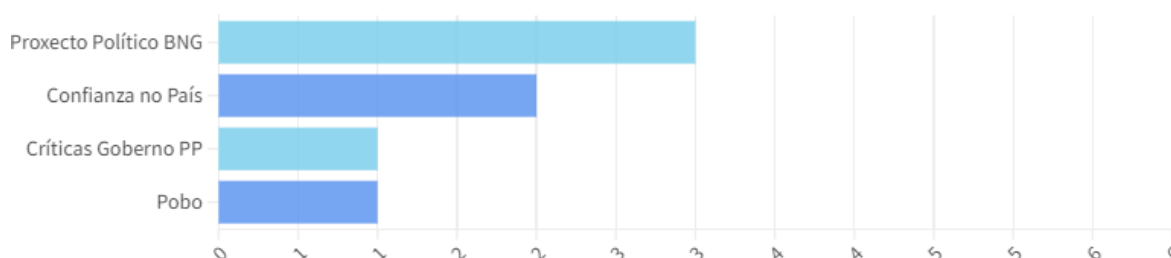
Gráfico 32 Grupo de Código-Documento Temático Discurso 10

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

Neste caso vemos como o Cambio Político e a Identidade Galega son claves no minuto de ouro. O Cambio Político chega a empregarse en 4 ocasións e a Identidade en 3.

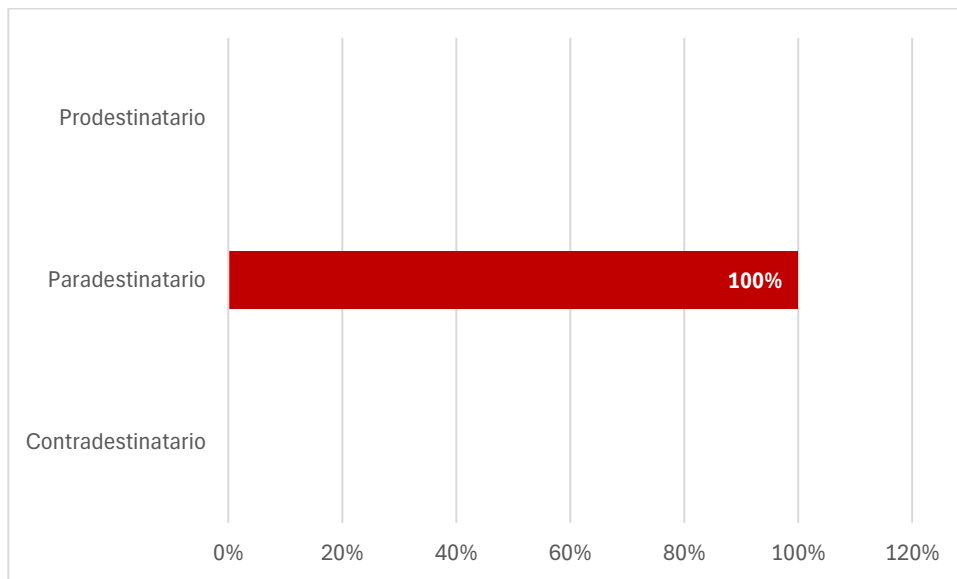
Gráfico 33 Código-Documento Temático Discurso 10

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

Profundando máis, vemos como o Proxecto Político do BNG destaca con 3, seguido da Crítica ao PP que se efectúa nunha ocasión. Dentro da Identidade Galega temos que destacar a Confianza no País que se emprega en 2 ocasións e o Pobo que se emprega 1.

Gráfico 34 Código-Documento Destinatarios Discurso 10

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboração Propria.

Neste caso vemos como no caso do minuto de ouro domina totalmente o Paradesinatario co obxectivo de convencer a aqueles votantes aínda indecisos.

Ilustración 15 Nube de Palabras Discurso 10

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboração Propria

No caso da nube de palabras vemos como destacan as seguintes: Galiza en 4 ocasións, Confianza 2, Diferentes 2, País 2, Sentirse 2, Todas 2, etc. Destacando tamén a mención de Futuro con 1, Goberno 1, Cambio 1 ou Proxecto 1 entre outras que tamén se mencionan.

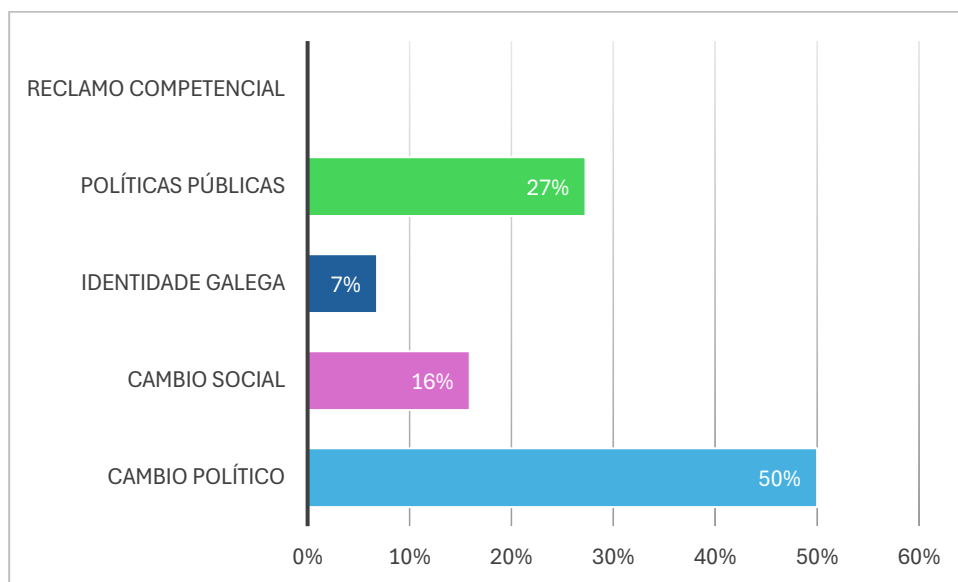
Falamos dun minuto de ouro no que temos unha parte na que se comparan os dous modelos:

crítica ao Partido Popular e proxecto alternativo do BNG. Seguido dunha parte na que a candidata pide a confianza para poder realizar o proxecto que quere para Galicia, transversalizando directamente a mensaxe co *“hai moitas formas de sentirse galego, de sentirse galega e todas son necesarias para o cambio”*.

5.2.3.4. Peche da Campaña

Con este discurso pecharemos a análise dos discursos por separado, supoñendo o último discurso que a candidata Ana Pontón pronuncia en campaña neste último ano 2024, xusto antes do día 18 de febreiro, día dos comicios.

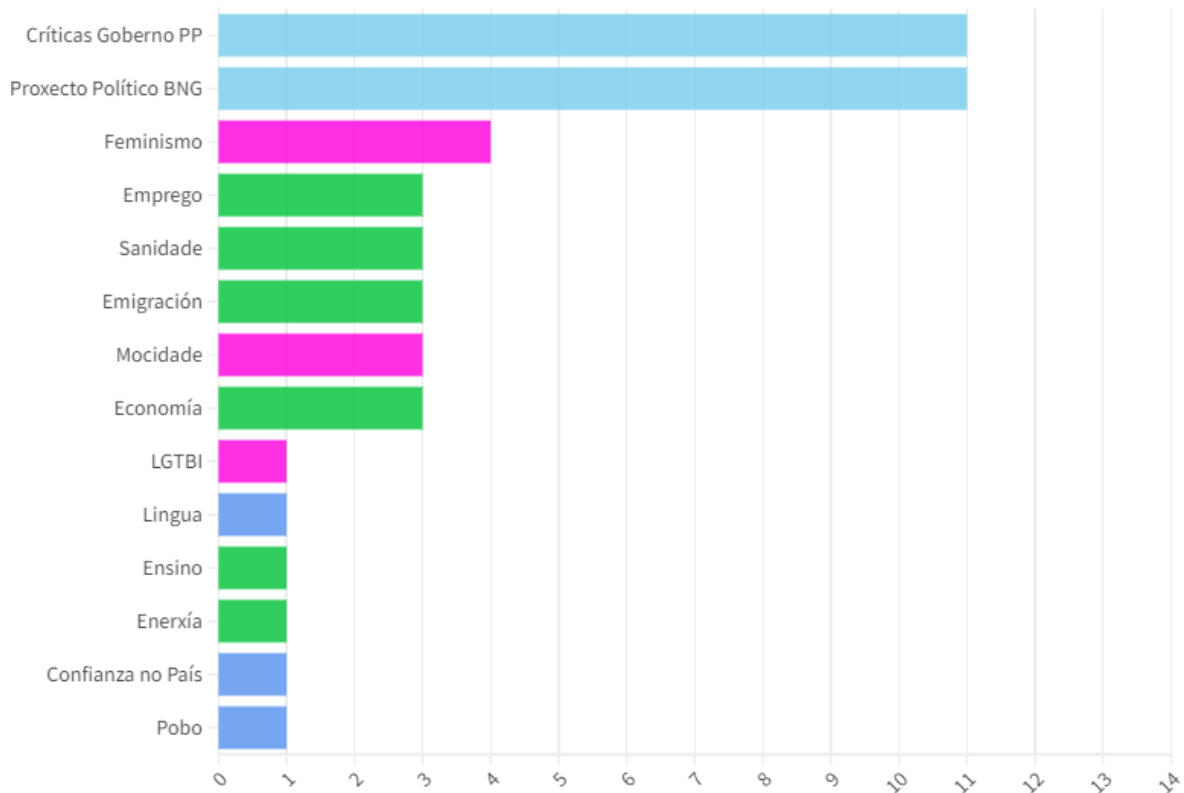
Gráfico 35 Grupo de Códigos-Documento Temático Discurso 11

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

Neste caso podemos ver como o Cambio Político segue sendo o grupo máis empregado con 22, seguido das Políticas Públicas con 12, do Cambio Social con 7 e da Identidade Galega con 3. Non se trata o Reclamo Competencial.

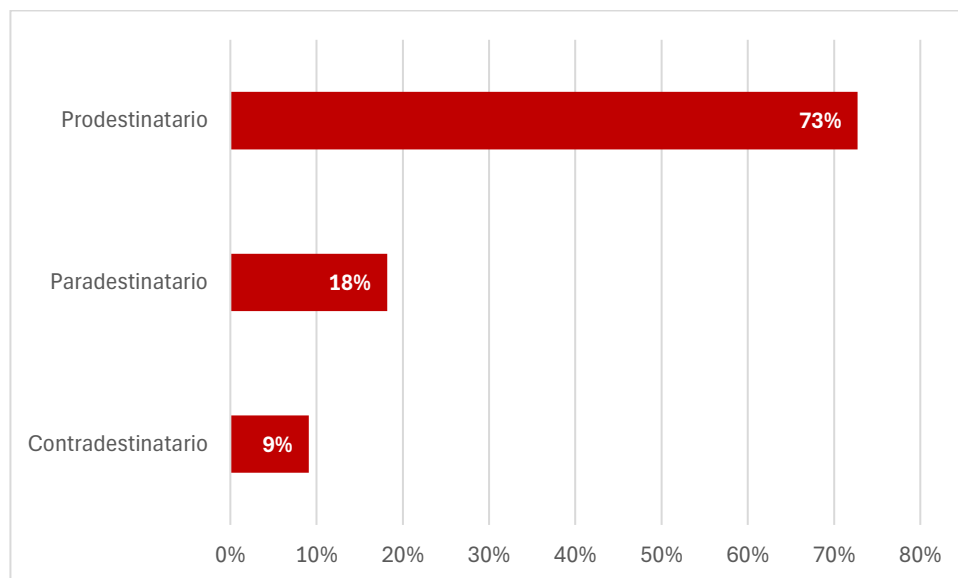
Gráfico 36 Código-Documento Temático Discurso 11

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

Neste discurso podemos dicir que volvemos a unha tendencia anterior que era que os discursos da candidata estiveran bastante equilibrados dentro do grupo Cambio Político, desta vez Proxecto do BNG e Críticas a Gobernos do PP supoñen os dous 11 veces. No caso do Cambio Social vemos como o Feminismo volve a destacar con 4, seguido de Mocidade con 3 e LGTBI 1. Dentro das Políticas Públicas vemos Emprego, Sanidade, Emigración e Economía con 3 e Ensino e Enerxía con 1. Por último temos á Identidade Galega que ten Pobo, Lingua e Confianza no País con 1.

Gráfico 37 Código-Documento Destinatarios Discurso 11

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

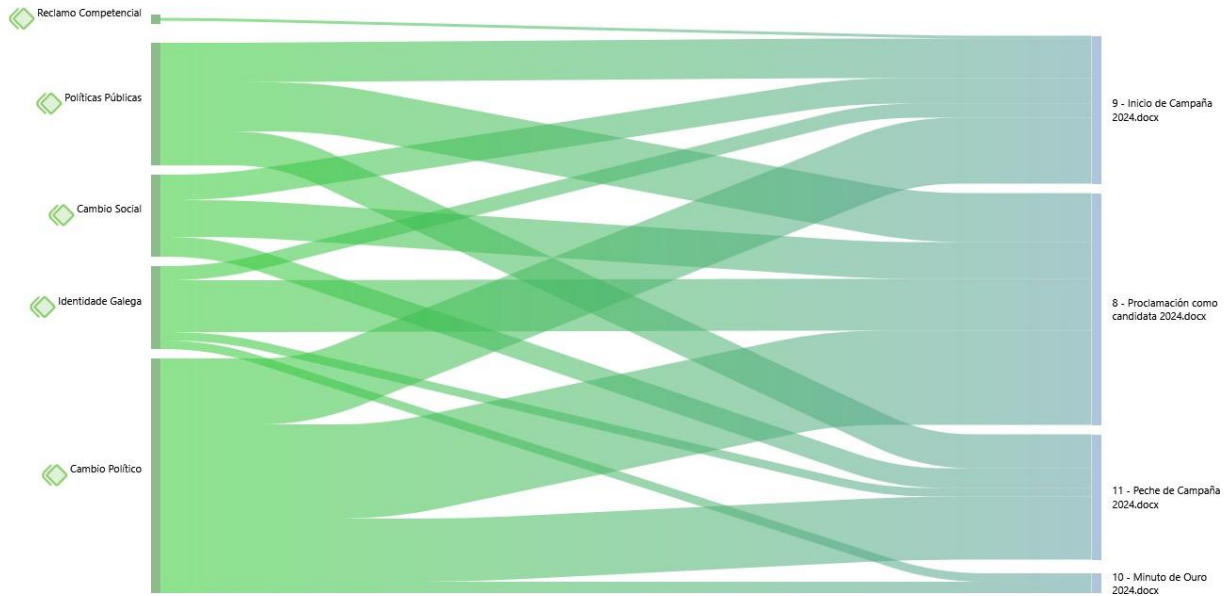
Neste caso vemos un claro predominio do Prodestinatario no final da campaña do 24, anomalamente, xa que nos discursos pronunciados ao final da campaña equilibrábanse os tres destinatarios. Aquí temos ao Prodestinatario con 8 aparicións, ao Paradesinatario con 2 aparicións e ao Contradesinatario con 1. Neste discurso destacaron as mensaxes recoñecendo á militancia e aos simpatizantes o traballo da campaña *“quero dicirvos que me sinto... tremendamente orgullosa da campaña que fixemos, porque demostramos que se pode facer unha campaña en positivo, con ideas dicíndolle á cidadanía que país queremos construír”*.

Vendo a nube de palabras podemos ver como destaca de novo País con 37 casos. Tamén temos Campaña con 22, Todas con 22, Cambio con 17, BNG con 15, Gañar con 14 ou Historia con 13. Vemos como Popular volve a destacar con 10. Á súa vez temos Futuro con 9, Galegas con 7, Xogámonos con 5, ou Momento con 8 entre outras destacables.

5.2.3.5. Perspectiva Global da Campaña 2024

126

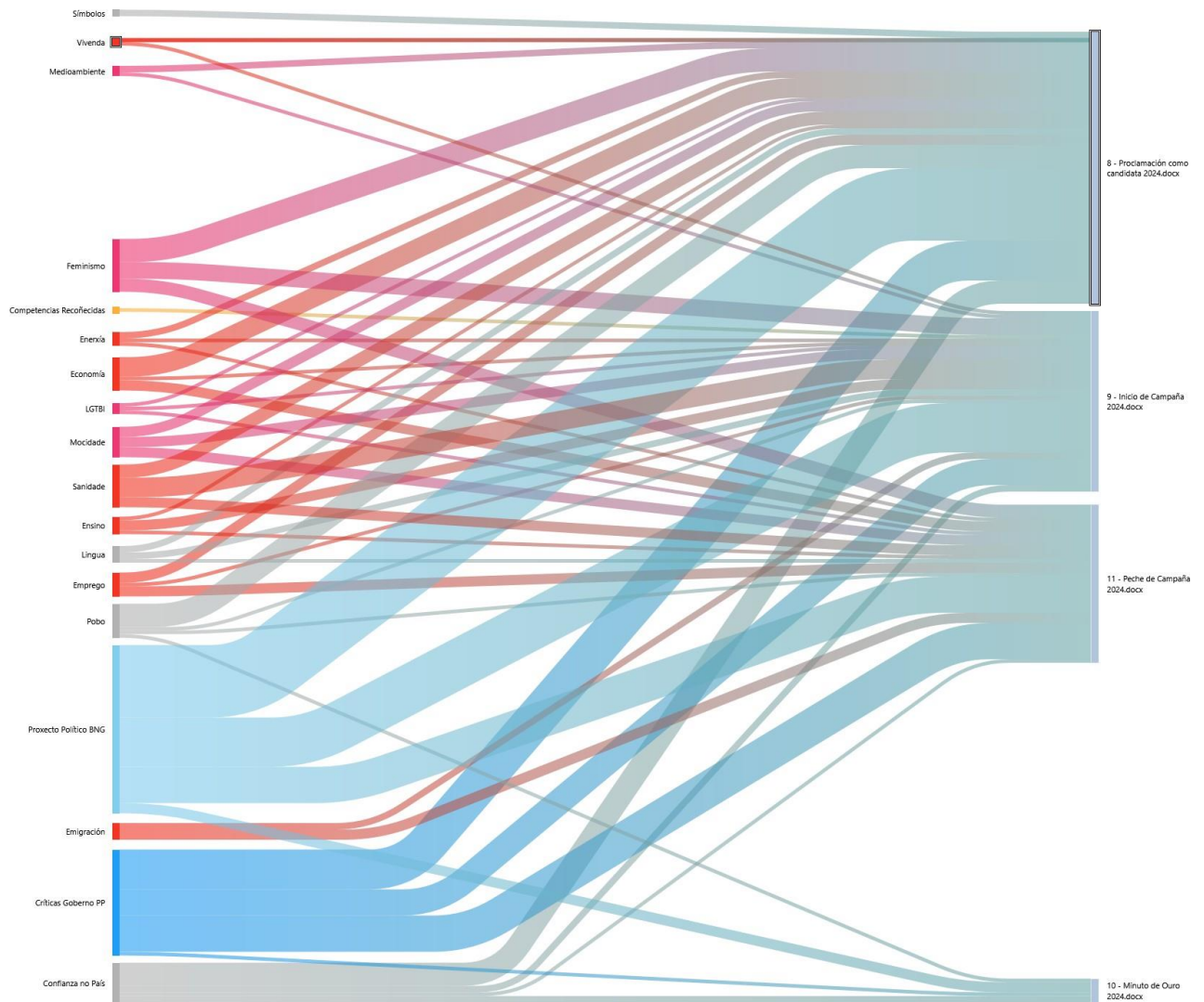
Gráfico 38 Sankey Grupos de Códigos 2024

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

Podemos visualizar nesta perspectiva da campaña ao completo como o grupo de códigos máis empregado segue sendo o Cambio Político, o cal se concentra maioritariamente na proclamación como candidata e no inicio da campaña. O segundo máis empregado é Políticas Públicas que se distribúe dunha forma bastante equitativa aínda que cun predominio do inicio de campaña. Á súa vez vemos como a Identidade Galega concéntrase na proclamación. Seguido disto temos o Cambio Social onde destaca a proclamación como candidata tamén. Por último o Reclamo Competencial, como vimos, dáse no inicio da campaña.

Gráfico 39 Sankey Códigos 2024

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

Aquí podemos ver como o Proxecto do BNG ten un predominio tanto na proclamación como no inicio da campaña, cuestión que vimos anteriormente. Unha vez chegamos ao peche, iguálase coa Crítica aos Gobernos do Partido Popular. Indo por códigos, podemos destacar o emprego maioritario da Confianza no País e de Pobo na proclamación como candidata. O emprego moi equitativo e relevante do Feminismo e a Mocidade así como da Sanidade e a Economía.

[illegible]

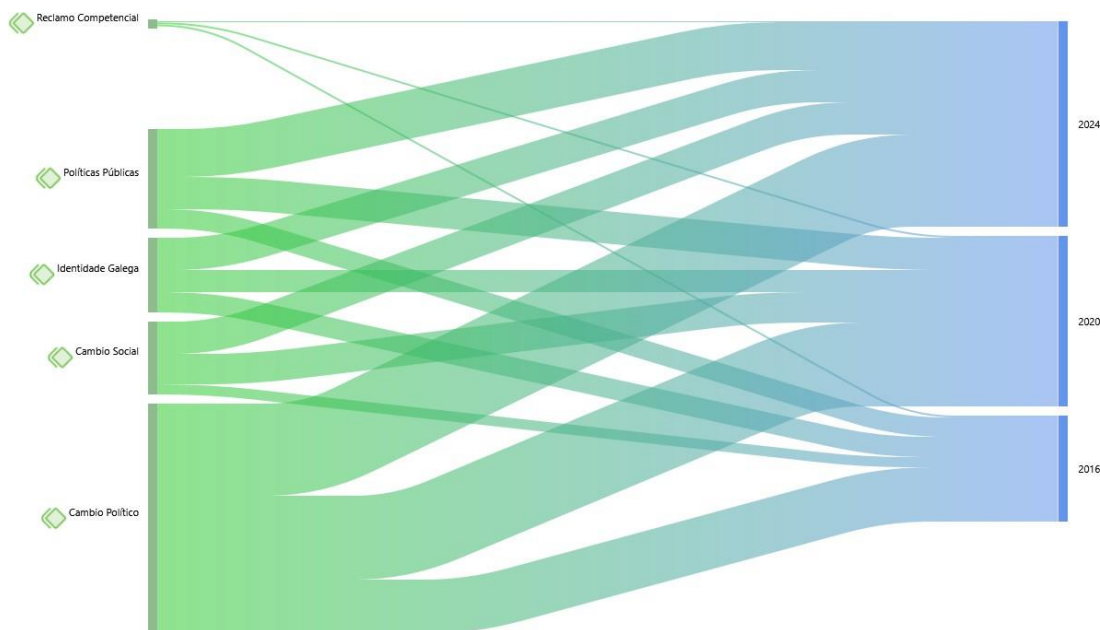
Nesta nube de palabras podemos destacar de novo Galiza e País con 60 e 77 casos respectivamente. Así como o emprego de Todas en 55 ocasións e BNG en 50. Podemos destacar tamén Cambio con 38, Facer con 35, Goberno 28, Historia 27, Momento 28, Futuro 27, Presidenta 20 ou Popular 20, entre outros que poderíamos tamén destacar como Galegas con 21.

129

5.2.4. Reparto dos Grupos e Códigos polas 3 Campaña

De cara a facilitar a visión dos distintos anos, faremos agora un achegamento a como se distribúen os grupos de códigos e códigos nos tres anos que analizamos.

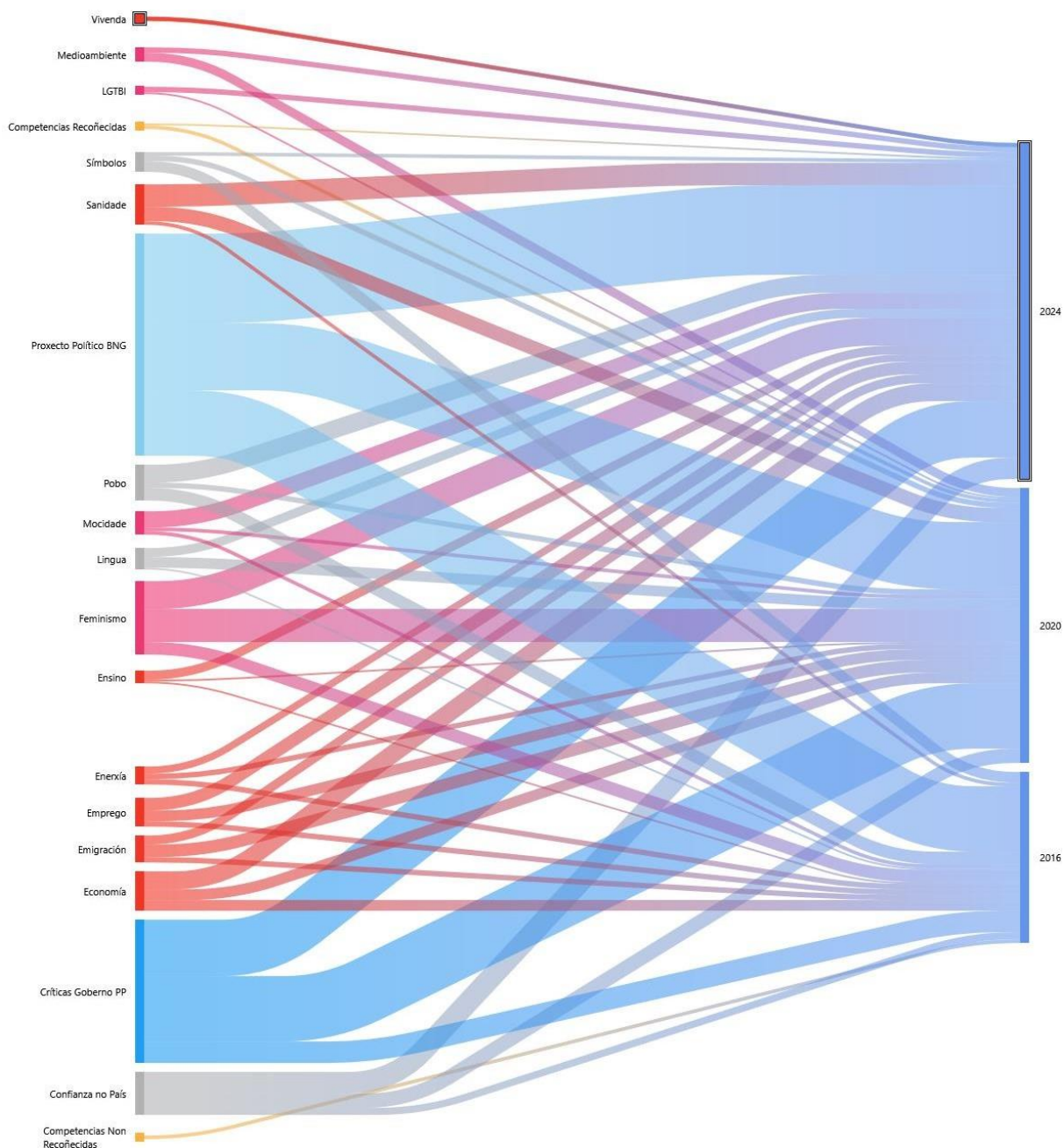
Gráfico 40 Grupos de Códigos 3 Campañas

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

Aquí podemos ver o claro predominio co Cambio Político e como este se distribúe dunha forma bastante acorde nos tres anos. Seguido das Políticas Públicas que aumentan de forma progresiva a súa presenza nos distintos anos. O Cambio Social pola súa parte vemos que ten unha maior presenza nos anos 2020 e 2024. E por último vemos como a Identidade Galega tamén mantén bastante a súa presenza. O Reclamo Competencial podemos dicir que quedou nun ámbito máis residual nos discursos que analizamos.

Gráfico 41 Sankey Códigos 3 Campañas

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

Neste caso vemos como o Proxecto Político do BNG destaca como o código máis empregado, aumentando a súa presenza lixeiramente sobre todo no ano 2024. As Críticas aGobernos do PP pola súa parte teñen unha maior presenza no ano 2020, aínda que non deixan de ser unha parte clave nos discursos. No caso do Feminismo vemos como mantén conforme pasan as campañas a súa presenza e destácase como un dos temas relevantes nos discursos de Ana Pontón analizados. Pola súa parte Confianza no País e Pobo aumentan a súa presenza sobre todo no ano 2024. Sanidade aumenta considerablemente no ano 2020 e 2024, xa que

convértese tamén nun tema transcendental na política galega pola pandemia e as súas consecuencias. Nun sentido máis residual destacaríamos que no caso do Reclamo de Competencias Non Recoñecidas no Estatuto, só se emprega no ano 2016, no discurso de proclamación como portavoz nacional.

5.2.5. Táboas Co-ocorrancia

Temática

Aquí veremos coas seguinte táboa 9 como se relacionan entre si os distintos códigos chamados temáticos. Isto daranos unha mellor visión de como se relacionan os mesmos dentro do discurso de Ana Pontón.

Táboa 9 Co-ocorrancia Temática

	Competencia s Non Recoñecidas Gr=2	Competencia s Recoñecidas Gr=3	Confianza no País Gr=24	Criticas Goberno PP Gr=81	Economía Gr=22	Emigración Gr=15	Emprego Gr=16	Enerxía Gr=10	Ensino Gr=7	Feminismo Gr=42	LGTBI Gr=4	Lingua Gr=12	Medioambien te Gr=8	Mocidade Gr=13	Pobo Gr=20	Proxecto Político BNG Gr=126	Sanidade Gr=23	Simbolos Gr=11	Vivenda Gr=2
Competencias Non Recoñecidas Gr=2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02	0,00	0,00
Competencias Recoñecidas Gr=3	0,00	0,00	0,00	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00
Confianza no País Gr=24	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,05	0,10	0,00	0,00
Criticas Goberno PP Gr=81	0,00	0,02	0,00	0,00	0,13	0,04	0,04	0,06	0,01	0,01	0,00	0,02	0,01	0,03	0,01	0,08	0,07	0,01	0,01
Economía Gr=22	0,00	0,00	0,00	0,13	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,03	0,00	0,06	0,00	0,00	0,00
Emigración Gr=15	0,00	0,00	0,00	0,04	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,22	0,03	0,05	0,00	0,00	0,00
Emprego Gr=16	0,00	0,00	0,00	0,04	0,12	0,00	0,00	0,04	0,00	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,08	0,00	0,00	0,00
Enerxía Gr=10	0,00	0,00	0,00	0,06	0,00	0,00	0,04	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,03	0,05	0,00	0,00	0,00
Ensino Gr=7	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07	0,00	0,00	0,03	0,07	0,00	0,00
Feminismo Gr=42	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,02	0,00	0,00	0,00	0,05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,04	0,00
LGTBI Gr=4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02	0,00	0,00	0,00
Lingua Gr=12	0,00	0,07	0,00	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,05	0,00	0,00	0,00
Medioambiente Gr=8	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04	0,03	0,00	0,00
Mocidade Gr=13	0,00	0,00	0,00	0,03	0,03	0,22	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,05	0,00	0,00	0,07
Pobo Gr=20	0,00	0,00	0,05	0,01	0,00	0,03	0,00	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,09	0,00	0,00	0,00
Proxecto Político BNG Gr=126	0,02	0,01	0,10	0,08	0,06	0,05	0,08	0,05	0,03	0,12	0,02	0,05	0,04	0,05	0,09	0,00	0,09	0,03	0,01
Sanidade Gr=23	0,00	0,00	0,00	0,07	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07	0,00	0,00	0,00	0,03	0,00	0,00	0,09	0,00	0,00	0,00
Simbolos Gr=11	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,03	0,00	0,00	0,00
Vivenda Gr=2	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

Se visualizamos esta táboa 9 podemos comprender mellor os temas que co-ocorren. Para o cal podemos destacar primeiro como o tema que máis se trata: Proxecto Político do BNG, ten unha clara relación co Feminismo, cuestión que tamén é clave no discurso como vimos anteriormente. Podemos observar como nesta cita así acontece o que comentamos:

“O BNG defínese como unha organización feminista. O feminismo asumido como un ben necesario para a humanidade. Feminismo que implica asumir a liberdade das mulleres para falar, cantar, vestir como quixeren, feminismo que é apostar pola paridade, feminismo que é o dereito das mulleres a vivir sen violencia”.

Este tamén ten unha relación coa Confianza no País

“Temos, amigos e amigas, que facer historia, e facer historia é erguernos, facer historia é poñer en

marcha un novo proxecto de país. Ese proxecto que todos e todas sabemos que podemos ser, porque esta terra ten posibilidades de ser moito máis que a destrución que nos deixa o Partido Popular. E este 12 de xullo imos erguernos e imos facer historia, facendo que por primeira vez unha muller sexa presidenta da Xunta de Galiza”.

Ou coa Sanidade

“Merecemos unha Galiza na que as persoas maiores teñan unha vellez tranquila, na que teñamos a confianza de que ante unha enfermidade contamos cunha sanidade forte e cuns servizos públicos robustos que nos protexan ante calquera revés da vida”.

Outra das cuestións que podemos destacar é que a crítica ao Partido Popular está relacionada coa crítica económica e da xestión da mesma. Podemos velo neste caso:

“un Rueda que triplicou a débeda pública mentres recortaba en sanidade ou en educación. Unhadébeda que ten que sabelo a xente deste país, imos pagar máis cara, porque o PP preferiu pedirlle cartos á banca en vez de financiarse co estado. Sabedes canto máis imos pagar? 1400 millóns de euros mais en intereses. E eses son os que nos din que son bos xestores”.

Onde vemos tamén unha relación forte é entre Emigración e Mocidade, dous temas que poden ir case da man, aínda que non aparezan en tantas ocasións como os anteriormente analizados. Tendo tamén este último tema unha relación co Proxecto Político do BNG. Podemos velo neste caso:

“Imos ser o goberno onde a xente moza non teña que facer as maletas para marchar, senón para vir a vivir aquí”.

Perspectiva Emocional

A partires de aquí veremos como poderemos relacionar os distintos grupos temáticos co apelo ás emocións dentro do discurso político de Ana Pontón. Para isto, na seguinte táboa 10 poderemos ver como se relacionan e co-ocorren os distintos códigos nos textos.

Táboa 10 Co-Ocorrencia Perspectiva Emocional

	• Enfado Gr=43	• Entusiasmo Gr=52	• Esperanza Gr=47	• Orgullo Gr=30
• Competencias Non Recoñecidas Gr=2	0,00	0,00	0,00	0,00
• Competencias Recoñecidas Gr=3	0,00	0,00	0,02	0,00
• Confianza no País Gr=24	0,02	0,07	0,06	0,08
• Críticas a Institucións Supragalegas Gr=12	0,10	0,02	0,00	0,00
• Críticas Goberno PP Gr=81	0,28	0,15	0,10	0,02
• Economía Gr=22	0,10	0,00	0,05	0,02
• Emigración Gr=15	0,00	0,03	0,02	0,00
• Emprego Gr=16	0,02	0,03	0,02	0,02
• Enerxía Gr=10	0,10	0,00	0,00	0,00
• Ensino Gr=7	0,02	0,00	0,02	0,00
• Feminismo Gr=42	0,01	0,13	0,09	0,16
• LGTBI Gr=4	0,00	0,02	0,02	0,00
• Lingua Gr=12	0,00	0,03	0,04	0,05
• Medioambiente Gr=8	0,00	0,00	0,02	0,00
• Mocidade Gr=13	0,02	0,03	0,02	0,02
• Pobo Gr=20	0,03	0,03	0,03	0,06
• Proxecto Político BNG Gr=126	0,06	0,23	0,18	0,07
• Sanidade Gr=23	0,14	0,01	0,04	0,04
• Símbolos Gr=11	0,04	0,07	0,02	0,11
• Vivenda Gr=2	0,00	0,00	0,02	0,00

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

Neste caso podemos ver na táboa como emoción máis apelada o Entusiasmo apelado en 93 ocasións, e esta está principalmente asociada ao Proxecto Político BNG, como pode ser neste caso:

“E María Pita é un símbolo, é un símbolo duna cidade que se ergueu para loitar contra os que os querían saquear. E decía María Pita, quen teña a honra que me sigan. E neste momento, tamén temos que parar aos que nos están saqueando. Por iso dicimos quen queira cambio que me siga, quen queira cambio que siga ó BNG. Somos alternativa, somos quen pode levantar este país”.

Tamén destacamos a Esperanza con 47 aparicións, principalmente relacionada tamén co proxecto do BNG, como neste caso:

“porque cada vez que hai un mitin do BNG desbórdanos a emoción como hoxe, porque hai miles de persoas que están fartas, que van romper con ese caciquismo 2.0, con ese proxecto que non representa nada para este país. Por iso ten medo Partido Popular, por todos e todas vos que ides a facer que este doce dexullo fagamos historia. Imos facer historia entre todos e todas”.

Tamén temos o Enfado en 43 ocasións, que principalmente o podemos relacionar coa crítica aos gobernos do Partido Popular e ao mesmo partido en cuestión, como neste caso:

“E o deterioro brutal que sofre a nosa sanidade non é froito da casualidade, quince anos de recortes, de privatizacións e de maltrato ao personal sanitario. E non o fixeron porque si, fixérono porque queren deteriorar o público para beneficiar a privada e nós imos ser o goberno que lle devolva á sanidade o que lle roubou o Partido Popular!”

Por último temos que destacar o Orgullo que aparece en 30 ocasións onde está principalmente relacionado co feminismo, como podemos ver neste caso:

“Tamén é moi emocionante porque, seguro que moitas mulleres que están aquí o entenden moi ben, porque penso en como se sentiría ao mellor a miña avoa ao ver que a súa neta podía estar hoxe aquí, e sobre todo, penso no inmenso traballo que temos feito as mulleres colectivamente para que consigamos avanzar e camiñar cara a unha sociedade igualitaria. Esei moi ben que se hoxe estou aquí e por todas as que loitaran antes”.

Recursos Discursivos

Dentro dos recursos discursivos poderemos ver tamén como estes se relacionan cos distintos códigos temáticos, de cara a comprender mellor en que espazo co-ocorren para poder sacar conclusións. Para iso, temos a seguinte táboa 11 onde poderemos visualizalo.

Táboa 11 Co-ocorrenza Recursos Discursivos

	Anáfora Gr=16	Antítese Gr=12	Epífora Gr=2	Eufemismo Gr=1	Exemplificación Gr=14	Hiperbole Gr=7	Metáfora Gr=22	Símil Gr=5	Uso de Datos Gr=2
● Competencias Non Recoñecidas Gr=2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
● Competencias Recoñecidas Gr=3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
● Confianza no País Gr=24	0,03	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
● Críticas a Institucións Supragalegas Gr=12	0,04	0,04	0,00	0,00	0,04	0,00	0,03	0,06	0,00
● Críticas Goberno PP Gr=81	0,02	0,06	0,00	0,00	0,03	0,00	0,07	0,01	0,01
● Economía Gr=22	0,09	0,06	0,00	0,00	0,03	0,00	0,10	0,00	0,09
● Emigración Gr=15	0,00	0,08	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
● Emprego Gr=16	0,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,03	0,00	0,00
● Enerxía Gr=10	0,00	0,05	0,00	0,00	0,04	0,06	0,07	0,00	0,00
● Ensino Gr=7	0,00	0,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
● Feminismo Gr=42	0,02	0,00	0,00	0,00	0,06	0,00	0,05	0,02	0,00
● LGTBI Gr=4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
● Lingua Gr=12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,03	0,00	0,00
● Medioambiente Gr=8	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
● Mocidade Gr=13	0,04	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,03	0,00	0,00
● Pobo Gr=20	0,06	0,10	0,00	0,00	0,00	0,04	0,08	0,00	0,00
● Proxecto Político BNG Gr=126	0,05	0,05	0,01	0,00	0,04	0,02	0,06	0,01	0,00
● Sanidade Gr=23	0,03	0,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
● Símbolos Gr=11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,19	0,00	0,03	0,07	0,00
● Vivenda Gr=2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

Como podemos ver na táboa 11, temos que destacar o forte emprego da Antítese empregada en 81 ocasións nos discursos de Ana Pontón para contrastar o proxecto político do BNG e o proxecto do Partido Popular. Como por exemplo:

“Estamos preparados e preparadas para gobernar, para gobernar desde o rigor, a solvencia e o realismo, porque si, é posible unha Galiza en grande, e non imos conformarnos con esa Galiza en pequeno que nos deixa o Partido Popular cos seus 14 anos de retroceso”.

Así como tamén se reforza co emprego de Metáforas empregadas en 70 ocasións, principalmente para reforzar a súa argumentación con respecto ao proxecto do BNG e contraponélo co do Partido Popular, como por exemplo neste caso:

“Permitídemme a inmodestia, no parlamento galego fumos os que levamos os debates da rúa e os que sacamos o parlamento á rúa, estivemos co pobo”.

Á súa vez, temos que destacar a Exemplificación empregada 37 veces, fundamentalmente no código Feminismo ou Símbolos de cara a dar realismo á súa argumentación, como podemos ver no seguinte exemplo:

“Legado de mulleres poderosas, como Rosalía, como as fundadoras das Irmandades da Fala, as cigarreiras da Coruña que protagonizaron a primeira folga de mulleres, das que loitaron pola república ou contra o franquismo ou desa forza das mulleres anónimas que nos coidaron durante a pandemia”.

Á súa vez temos que falar da Hipérbole empregada 47 veces, fundamentalmente empregada no caso do Proxecto Político do BNG e do Feminismo, como por exemplo aquí:

“Unha campaña na que imos facer historia, e facer historia é que Galiza teña despois do 12 de xullo a primeira presidenta deste país. Facer historia é que o cambio galego que representa o BNG poña en marcha Galiza”.

Por último destacamos Anáforas e Epíforas empregadas un total de 48 veces, fundamentalmente a primeira (41) para darlle ritmo aos seus discursos cando se fala de accións concretas, como por exemplo:

“O próximo 12 de xullo, imos empezar a escribir en A, co A de Galiza, co A de presidenta e co A de nacionalista”.

Destinatarios

Dentro dos destinatarios do discurso poderemos ver tamén como estes se relacionan cos distintos códigos temáticos, de cara a comprender mellor en que espazo co-ocorren para poder sacar conclusións. Para iso, temos a seguinte táboa 12 onde poderemos visualizalo.

Táboa 12 Co-ocorrancia Destinatarios

	● Contradestinoario Gr=37	● Paradestinoario Gr=33	● Prodestinoario Gr=72
● Competencias Non Recoñecidas Gr=2	0,00	0,00	0,01
● Competencias Recoñecidas Gr=3	0,05	0,03	0,00
● Confianza no País Gr=24	0,00	0,21	0,16
● Críticas a Institucións Supragalegas Gr=12	0,09	0,05	0,06
● Críticas Goberno PP Gr=81	0,33	0,13	0,23
● Economía Gr=22	0,16	0,06	0,07
● Emigración Gr=15	0,04	0,09	0,09
● Emprego Gr=16	0,06	0,04	0,09
● Enerxía Gr=10	0,12	0,05	0,05
● Ensino Gr=7	0,02	0,08	0,01
● Feminismo Gr=42	0,01	0,12	0,21
● LGTBI Gr=4	0,00	0,03	0,03
● Lingua Gr=12	0,02	0,05	0,11
● Medioambiente Gr=8	0,02	0,14	0,00
● Mocidade Gr=13	0,04	0,12	0,04
● Pobo Gr=20	0,02	0,15	0,10
● Proxecto Político BNG Gr=126	0,07	0,23	0,50
● Sanidade Gr=23	0,07	0,14	0,06
● Símbolos Gr=11	0,00	0,00	0,09
● Vivenda Gr=2	0,03	0,03	0,00

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

Como podemos ver na táboa 12, existe unha forte relación entre as críticas ao Partido Popular e o Contradestinoario, como podería ser de esperar, nun total de 29 ocasións, como pode ser neste caso:

“Sabedes que hai xente preguntando se se presenta ao PP. Sí. Claro. O candidato do Partido Popular está escondendo as súas siglas. Esconde as siglas, a Cayetana e a Casado. Non os vimos xuntos, andan fuxidos. Bueno, Casado fixo unha gran aportación nesta campaña. Escoitei onte que aprendeu

a dicir mesunxe. Ao mellor algún día poden decír Sansenxo, seguramente.”

Por outra banda temos o Paradestinatarario que concorre en numerosas ocasións tanto co proxecto político do BNG, en concreto en 30 ocasións. Era de esperar que neste caso, no momento no que Ana Pontón busca convencer aos actores máis indecisos busque promover o proxecto do BNG coma neste caso:

“Humildemente pídolles a oportunidade de ser a súa presidenta para que fagamos historia, cun novo proxecto que mire ao futuro desde a confianza en todo o que somos como pobo.”

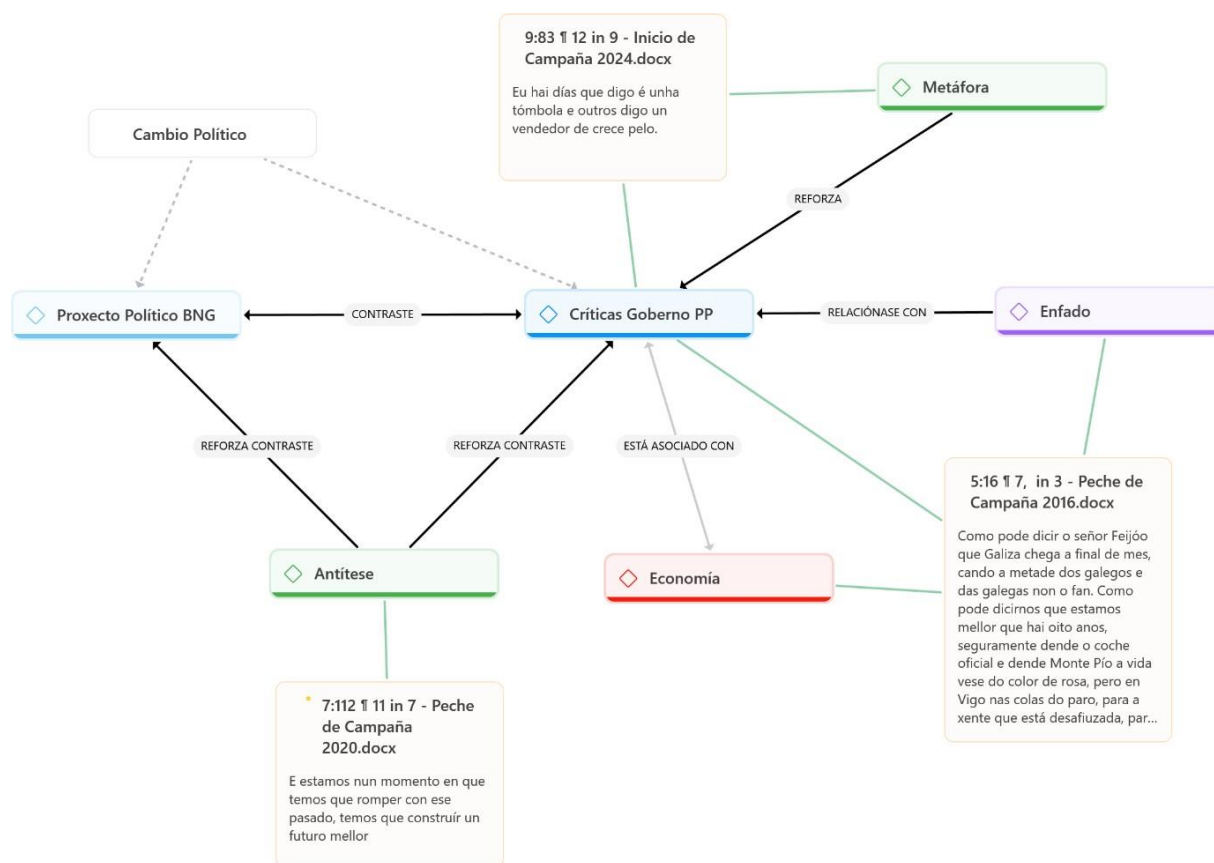
Por último, temos ao prodestinatarario que concorre especialmente tamén co proxecto político do BNG, nun total de 66 ocasións. Polo que cando se dirixe aos seus simpatizantes destaca a opción política do BNG e o seu proxecto, como pode ser neste caso:

“E nós confiamos no país e confiamos na organización coa que nos presentamos. E vimos a esta praza coas nosas siglas, porque as siglas do BNG teñen detrás de si a dignidade deste país, unha forza política incorruptible que sempre puxo por diante os intereses de Galiza. Esa é a marca do BNG.”

5.2.6. Redes de Códigos do Discurso de Ana Pontón

Visualizaremos agora dunha forma esquemática as redes de códigos para comprender mellor todo o que viñemos dicindo anteriormente:

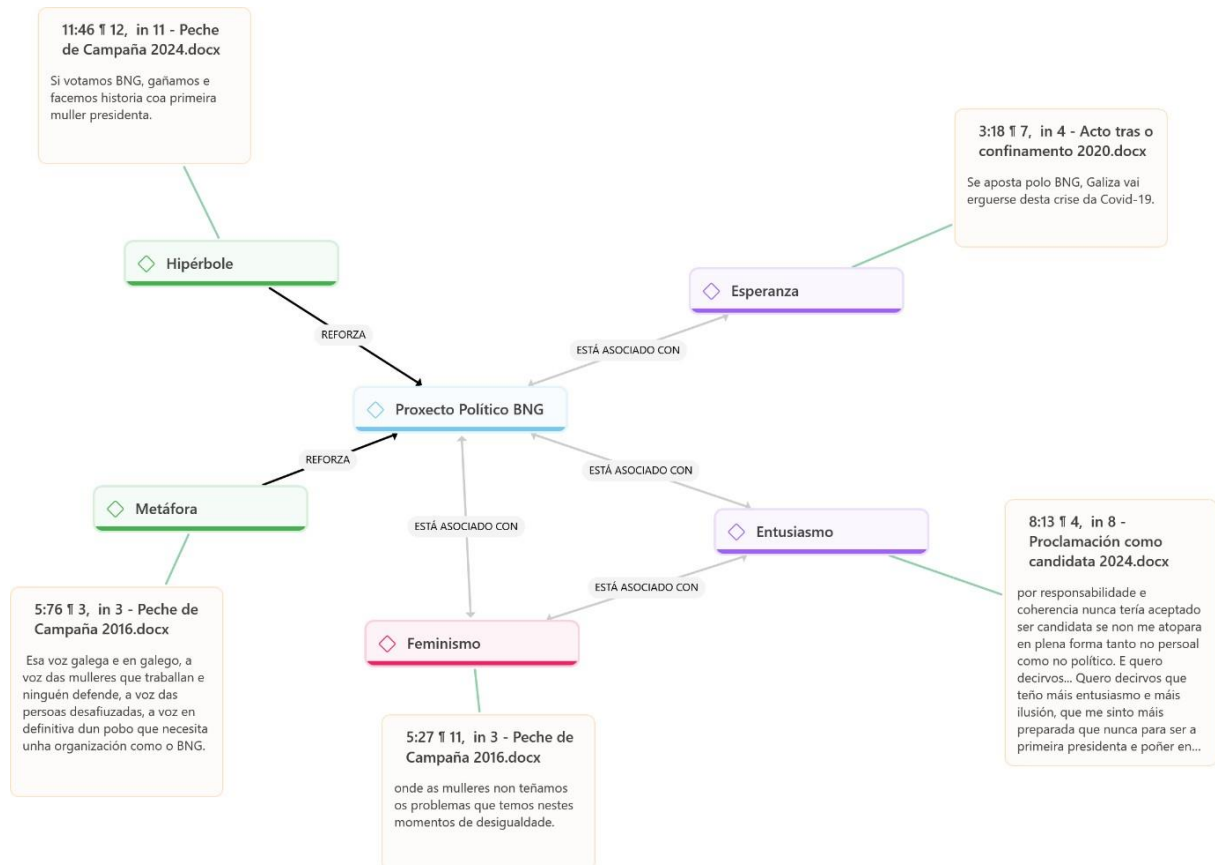
Figura 1 Rede Cambio Político

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

Como podemos visualizar nesta rede de códigos a busca do cambio político ven principalmente motivada pola contraposición dos dous modelos que segundo Ana Pontón votaría a xente: o do BNG e o do PP. Á súa vez vemos como existe un reforzo desta contraposición empregando antíteses e como a crítica aos gobernos ven reforzada por apelar ao enfado cos gobernos do Partido Popular, sendo isto impulsado por metáforas que apoian a argumentación. Á súa vez vemos unha asociación entre a crítica aos gobernos do Partido Popular e a economía como tema a tratar nesa crítica.

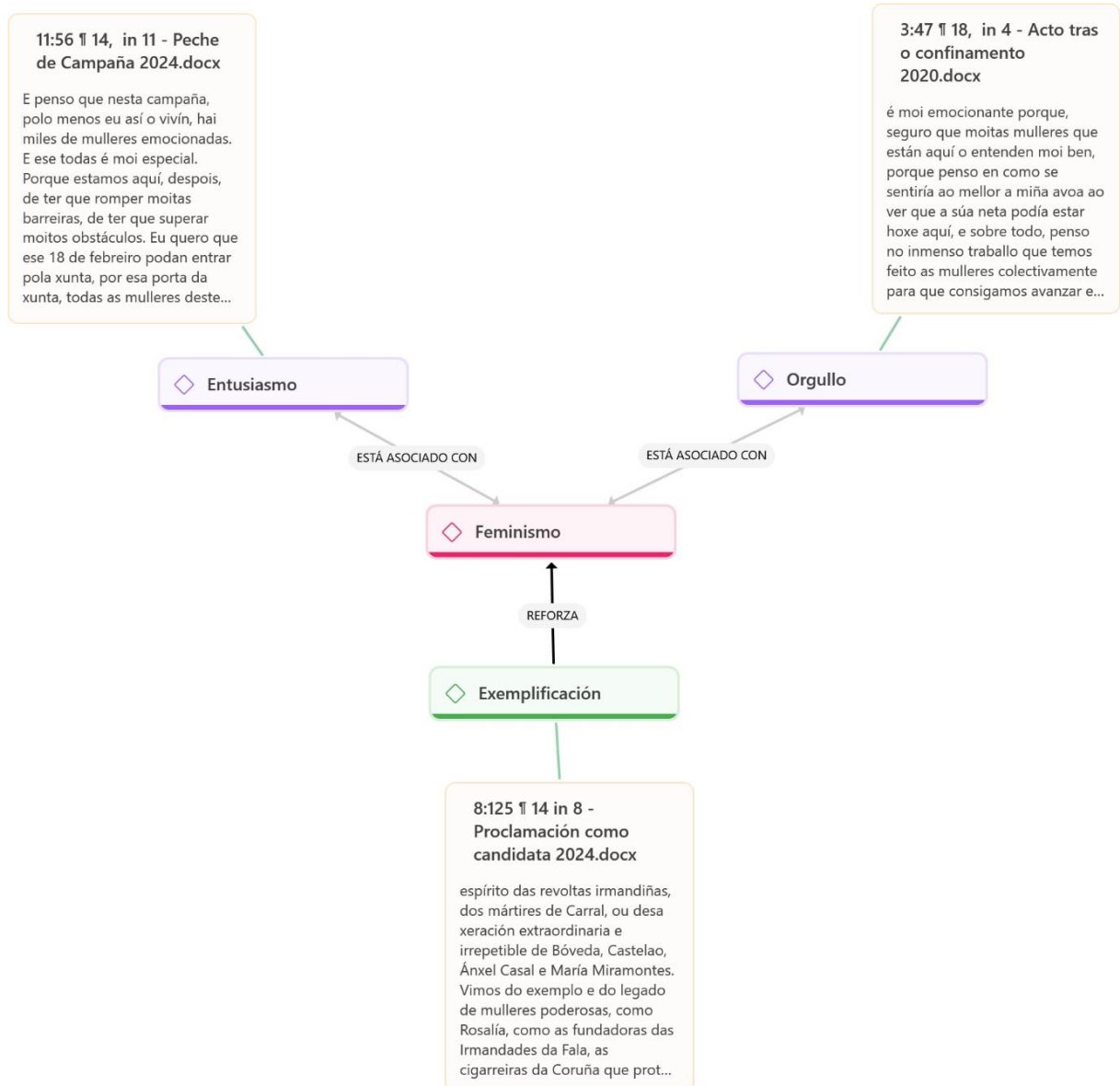
Figura 2 Rede Proxecto Político BNG

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

Aquí podemos ver a rede de códigos que envolve ao proxecto do BNG, onde destacamos como recursos discursivos que reforzan a comunicación do mesmo: a metáfora e a hipérbole. E como emocións principais ás que se apela o entusiasmo e a esperanza. Así como tema clave o feminismo.

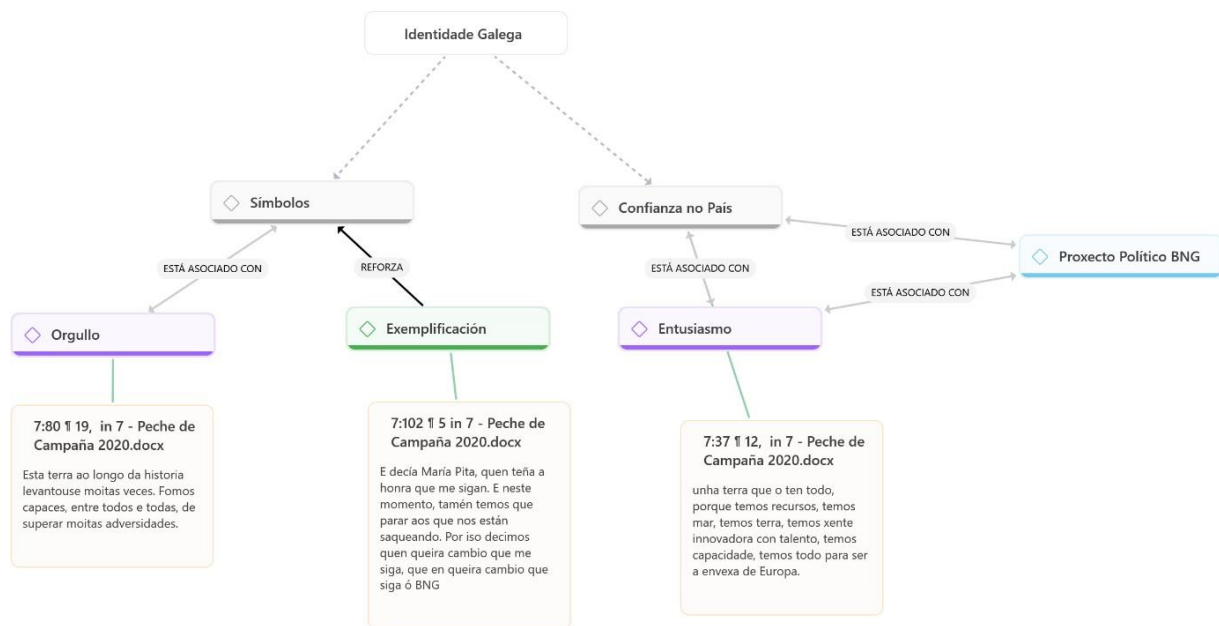
Figura 3 Rede Feminismo

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

Destacamos o feminismo como un tema clave nos discursos de Ana Pontón, onde podemos asocialo co entusiasmo e co orgullo dende un punto de vista emocional. E que ven reforzado polo emprego de exemplos que reforcen a argumentación en defensa das mulleres como parte fundamental da sociedade na súa historia.

Figura 4 Rede Identidade Galega

Ferramenta Empregada: Atlas.ti. Fonte: Elaboración Propia

Por último, imos destacar a identidade galega como un dos grupos máis empregados. Dentro desta encontramos os símbolos e a confianza no país como claves. Á súa vez podemos destacar que os símbolos teñen un papel fundamental para apelar ao orgullo de ser galego segundo a análise, ademais de que estes veñen apoiados por exemplificacións como podería ser de esperar. Ademais temos a confianza no país fundamentalmente asociada ao entusiasmo, de cara a favorecer a priori que a xente teña confianza en si mesma e nas posibilidades do país, todo asociado co proxecto político que representa o BNG.

6. CONCLUSIÓN

Como conclusións, temos que fixarnos nos obxectivos que nos marcamos e as preguntas que nos fixemos, ademais de complementar todo con cuestións relevantes a destacar neste final de traballo.

Primeiro temos que constatar que as figuras que xogan un papel clave dentro do discurso en campaña de Ana Pontón son o contraste dos dous proxectos políticos entre o BNG e o Partido Popular, a defensa do feminismo como parte fundamental da opción política que representa, así como a defensa de Galicia e por en valor as posibilidades que o territorio e a sociedade teñen como país. É por unha parte evidente que o contraste forma parte dun escenario competitivo en campaña onde trata de concentrarse o maior número de votantes, mostrando ao BNG como a principal alternativa fronte aos gobernos actuais e consecutivos do Partido Popular en Galicia.

De seguido temos que falar dos recursos discursivos que acompañan constantemente a oratoria da candidata neses momentos, o emprego de metáforas para enfatizar as críticas así como por exemplo, o emprego de hipérboles para resaltar a importancia das eleccións e do que representa o BNG, son unha constante no discurso. Apoiándose tamén principalmente no contraste mediante antíteses que reforcen a visión das alternativas entre as que a sociedade debe escoller nos comicios segundo Ana Pontón.

Dende unha perspectiva emocional, temos que darlle unha grande importancia ao emprego das emocións ou de tratar de apelar a elas. Non só o vemos nos datos, tamén a propia líder na entrevista realizada resalta a importancia das mesmas, incluso os outros cargos entrevistados o recoñecen como algo innato na candidata, supoñendo un complemento clave aos temas considerados como máis racionais ou teóricos. É o caso do feminismo que está moi relacionado co orgullo así como do proxecto do BNG co entusiasmo, chamando á acción das persoas, cuestión fundamental nunha campaña. Como nos di a propia candidata, a través das emocións chegaremos aos elementos máis profundos que fan que a xente se implique.

Ademais dende unha perspectiva dos destinatarios do discurso destacamos o forte emprego do prodestinatario nos discursos de precampaña e inicio das campañas, cunha visión claramente interna. Por outra banda, tamén hai que constatar a clara importancia do paradestinataro nos minutos de ouro, momentos nos que, polas súas características contextuais, a candidata busca maximizar a incorporación de indecisos á causa do BNG, é dicir, conseguir o seu voto nas eleccións. Por último, o contradestinataro adquire unha maior

importancia segundo chega o final das campañas, momento no que se fan máis referencias ás accións dos rivais.

Falamos dun discurso que día a día está cada vez máis formado, no sentido de que, como nos di a candidata e os cargos clave na estratexia e comunicación do BNG, constrúese unha alternativa cada vez máis sólida de cara a poder gobernar nun futuro. Cousa que tamén vemos nos datos, vendo como as políticas públicas van cada vez aumentando máis a súa presenza co paso das campañas. Reflexando tamén unha polarización pouco a pouco maior entre o Partido Popular de Galicia e a opción do BNG, tal e como nos reflexaron tanto cargos como Rubén Cela ou Xavier Campos ou datos xerados na propia investigación.

Sumado ao anteriormente dito podemos constatar, non só coa opinión da protagonista e os cargos entrevistados, senón tamén cos datos extraídos dos resultados, que o feminismo é un tema fundamental para Ana Pontón en campaña, tanto en 2016, 2020 ou 2024. Un feminismo que está reforzado polo orgullo e o uso de exemplos na historia que fixeron deste movemento un dos claves na política para a consecución de dereitos. En definitiva, Ana Pontón representa esa nova líder, muller e feminista, que segundo defenden as autoras consultadas, son a clave para a consecución de políticas igualitarias e avanzar no camiño cara a igualdade real. Cuestión que tamén se traslada á organización, libre do síndrome da “abella reina”, rodeada de mulleres clave no BNG como Olalla Rodil, Noa Presas, Mercedes Queixas ou Rosana Pérez no Parlamento de Galicia como viceportavoces, Ana Miranda no Parlamento Europeo, Carmela Silva no Senado de España ou no mundo máis municipal con alcaldesas como Goretti Sanmartín en Santiago de Compostela, Sandra González en Tomiño, Ánxela Fernández no Rosal ou Leticia Santos en Moaña. Entre outras moitas que en distintos niveis institucionais sosteñen cargos clave e relevantes dentro do BNG.

BIBLIOGRAFÍA EMPREGADA

- Ares, C., Rama, J., Ares, C., & Rama, J. (2019). Las elecciones al Parlamento de Galicia (1981-2016): La importancia de la estrategia de transversalidad del PPdeG. *En busca del poder territorial. Cuatro décadas de elecciones autonómicas en España*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas, 303-330.
- Arias Maldonado, M. (2016). La digitalización de la conversación pública: Redes sociales, afectividad política y democracia. *Revista de Estudios Políticos*, 173, 27-54.
<http://dx.doi.org/10.18042/cepc/rep.173.01>
- Balibar, É. (2007). El estructuralismo: ¿una destitución del sujeto? *Instantes y azares: escrituras nietzscheanas*, 4, 155-172.
- Barber, J. (2019). *The Presidential Character: Predicting Performance in the White House, With a Revised and Updated Foreword by George C. Edwards III*. Routledge.
- Barreiro Rivas, X. L., Jiménez Sánchez, F., Lagares Díez, N., & Rivera Otero, J. M. (2003). Os Partidos políticos en Galicia. En *Os Partidos políticos en Galicia*. Edicións Xerais de Galicia.
- Beaudoux, V. G. (2014). Influencia de la televisión en la creación de estereotipos de género y en la percepción social del liderazgo femenino. La importancia de la táctica de reencuadre para el cambio social. *Ciencia política*, 9(18), 20-20.
- Beaudoux, V. G., Gonzalo, S. B., D'Adamo, O. J., & Bruni, L. A. (2023). Estilos de liderazgo político femenino en Instagram durante la COVID-19. *Comunicar: Revista científica iberoamericana de comunicación y educación*, 75, 129-138.
- Becerra Guillén, M. G. (2016). *El voto emocional. Un análisis del rol de las emociones en el comportamiento político del elector peruano*.
- Blondel, J. (1987). *Political leadership*. London: Sage.
- Burns, J. M. (2012). *Leadership*. Open Road Media.

- Casais, M. B. (2013). Alternativa Galega de Esquerdas: Un actor diferencial en las elecciones gallegas de 2012. *RIPS: Revista de investigaciones políticas y sociológicas*, 12(3).
- Castro-Conde, C. A. (2016). La oferta electoral del Bloque Nacionalista Galego (BNG) en las elecciones autonómicas. *Revista de Estudios de la Administración Local y Autonómica*, 55-69.
- Charaudeau, P. (2012). Las emociones como efectos de discurso. *Versión. Estudios de Comunicación y Política*, 26, 97-118.
- D'Adamo, O., García-Beaudoux, V., Ferrari, G., & Slavinsky, G. (2008). Mujeres candidatas: Percepción pública del liderazgo femenino. *International Journal of Social Psychology*, 23(1), 91-104.
- D'Adamo, O. J., & Beaudoux, V. G. (2012). Storytelling. El relato político. *Más poder local*, 9, 32-33.
- D'Alessandro, M. (2006). Liderazgo político. L. Aznar y M. De Luca (coords.), *Política. Cuestiones y problemas*, 305-336.
- de Mon, S. Á. (2001). *El mito del líder: Profesionales, ciudadanos, personas: La sociedad alternativa*. Financial Times-Prentice Hall.
- El Diario.es. (2024). El debate electoral alcanzó una audiencia del 18% y fue lo más visto en Galicia durante toda su emisión. 6/2/2024. https://www.eldiario.es/galicia/debate-electoral-alcanzo-audiencia-18-visto-galicia-durante-emision_1_10898886.html
- El Progreso de Lugo. (2009, abril 19). Guillermo Vázquez, con vantaxe para liderar o BNG. *El Progreso de Lugo*. <https://www.elprogreso.es/gl/articulo/galicia/la-candidatura-encabezada-por-guillermo-vazquez-sale-con-mejor-posicion-para-la/20090419133500169724.html>
- Espuny, M. T. (2003). El liderazgo político en la antigüedad clásica. *Revista de estudios políticos*, 121, 209-222.
- Fairclough, N., Wodak, R., & others. (2000). Análisis crítico del discurso. *El discurso como*

- interacción social*, 2, 367-404.
- Fernández, A. N. (2023). Dos hombres y un destino: El liderazgo de Vladimir Putin y Volodimir Zelenski en la guerra de Ucrania. *Ejército: de tierra español*, 986, 4-11.
- Fernández Garrido, M. A. (2021). *El Fenómeno Abel Caballero: Ejecución de una campaña permanente* [Master thesis]. <https://minerva.usc.es/xmlui/handle/10347/27194>
- García Beaudoux, V. I., & D'adamo, O. (2015). *Las fases del Storytelling*.
- García Negroni, M. M. (2016). Discurso político, contradestinación indirecta y puntos de vista evidenciales. La multidestinación en el discurso político revisitada.
- Giddens, A. (1987). El estructuralismo, el post-estructuralismo y la producción de la cultura. *La teoría social*.
- Greenstein, F. I. (1967). The impact of personality on politics: An attempt to clear away underbrush. *American Political Science Review*, 61(3), 629-641.
- Gutiérrez-Rubí, A. (2007). La política de las emociones. *Revista Fundació Rafael Campalans*, 14, 64-68.
- Gutiérrez-Rubí, A. (2023). *Gestionar las emociones políticas*. Editorial Gedisa.
- Hernández, A. E. (2017). Una propuesta de medición de emociones en las elecciones Generales 2016 en España. *Más poder local*, 32, 42-50.
- Hernández, I. (2020). *Tú eres tú: Cómo construir una marca política personal*. Exlibric. <https://books.google.es/books?id=sVApEAAAQBAJ>
- Herrero, J. C. (2020). *Manual de marketing político. Cómo afrontar una campaña electoral*. Editorial Almuzara.
- Heywood, A. (2002). Politics (palgrave MacMillan). New York, 61.
- Hollander, E. P. (1979). The impact of Ralph M. Stogdill and the Ohio State leadership studies on a transactional approach to leadership. *Journal of management*, 5(2), 157-165.
- Jiménez Romera, G., & Romero Parra, I. (2018). El liderazgo político con perspectiva de género. *Investigación y género. Reflexiones desde la investigación para avanzar en igualdad: VII Congreso Universitario Internacional Investigación y Género (2018)*, p

- Lagares Díez, N., Jaráiz Gulías, E., Pereira López, M., & López López, P. C. (2024). Emociones y política: La evolución científica de la disciplina en España. La ciencia política en España: treinta años de la Asociación ESpañola de Ciencia Política y de la Administración (AECPA), 2024, ISBN 978-84-259-2056-1, págs. 319-350, 319-350.
<https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=9685882>
- La Voz de Galicia. (2016). *El BNG resiste y logra seis escaños*.
<https://www.lavozdegalicia.es/noticia/elecciones2016/2016/09/25/bng-pierde-dos-escaños-mantiene-grupo-parlamentario/00031474832037261722633.htm>
- LaSexta.com. (2024, febrero 18). ¿Quién es Ana Pontón? La candidata feminista y apasionada de la música que ha llevado al BNG a lo más alto en Galicia. *LaSexta*.
https://www.lasexta.com/elecciones/autonomicas/quien-ana-ponton-candidata-feminista-apasionada-musica-que-llevo-bng-mas-alto-galicia_2024021865ccc00d82085c00016b1304.html
- Lasswell, H. D. (2017). *Power and personality*. Routledge.
- Londoño-Vásquez, D. A., & Bermúdez-Restrepo, H. L. (2013). Tres enfoques sobre los estudios críticos del discurso en el examen de la dominación. *Palabra Clave*, 16(2), 491-519.
- Lombao, D. (2012, octubre 27). Guillermo Vázquez dejará de liderar el BNG tras la «reflexión» de la derrota electoral. *elDiario.es*.
https://www.eldiario.es/galicia/guillermo-vazquez-bng-reflexion-electoral_1_5471157.html
- Lugilde, A., Márquez Cruz, G., & Carreira Vázquez, X. (with Carreira Vázquez, X.). (2005). El fin del fraguismo. La Voz de Galicia.
- MacIver, R. M., & Page, C. H. (1972). Sociología / R.M. Mac Iver, Charles H. Page. En *Sociología*. Tecnos.
- Maneiro Crespo, E. (2022). Análisis de los elementos que inciden en la construcción emocional de los

- ciudadanos hacia los líderes políticos en las Elecciones Generales de España de noviembre de 2019. <http://hdl.handle.net/10347/28852>
- Maquiavelo, N. (2012). *El príncipe (comentado por Napoleón Bonaparte)* (E. Leonetti, Trad.).
- Marcus, G., Neuman, R., & Mackuenn, M. (2007). Inteligencia afectiva y juicio político. Segunda parte. *Sociológica (México)*, 22(64), 241-267.
- Martínez, G. B. (1978). Determinismo cultural y materialismo histórico. *El Basilisco: Revista de materialismo filosófico*, 4, 4-28.
- Mata López, T., Ortega Ruiz, M., & others. (2013). *Liderazgo y voto: La influencia de los líderes en tres elecciones autonómicas*.
- Merriam, C. (1970). A Plea for the Study of Political Leadership. *Kessel, John H.; Cole, Galli, Carlo (2013): El malestar de la democracia, FCE, Buenos Aires*.
- Mo Groba, D. (2021). Impacto de las emociones en la decisión de voto: Hacia una perspectiva emocional del comportamiento electoral (p. 1) [[Http://purl.org/dc/dcmitype/Text](http://purl.org/dc/dcmitype/Text), Universidade de Santiago de Compostela]. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/tesis?codigo=303012>
- Montiel, S. P.-N., & Caamaño, J. R. (2018). Las bases sociales y actitudinales del voto nacionalista en España: Cataluña, Galicia y el País Vasco. *Informe España 2018*, 301-364.
- Nespereira Vale, M. (2017). *El proceso de descomposición del BNG: Análisis histórico y causas del declive de la casa común del nacionalismo gallego*.
- Núñez, J. M. R. (2017). Género y liderazgo político: Una revisión crítica. *PRESIDENTA SALA GENERAL*, 21.
- Osorio, C. R. (1984). M. Foucault: El discurso del poder y el poder del discurso. *Universitas philosophica*, 2(3).
- Parsons, T. (1974). *El sistema de las sociedades modernas*. Trillas México^ eD. F D. F.
- Petracca, O. (1997). Liderazgo. *Diccionario de Ciencia Política*, 914-918.
- Platero, A. L. & others. (2011). Liderazgo y comunicación: La personalización de la política.

Anàlisi: Quaderns de comunicació i cultura, 43, 45-57.

PP de Galicia [@ppdegalicia]. (2024, mayo 18). *Se somos o partido que máis se parece a Galicia é porque falamos no mesmo idioma que os galegos. A nosa lingua é un elemento transversal que nos une e que fai da nosa terra un lugar onde cabemos todos, sen exclusións.* 🗉 @lopezcamposgal <https://t.co/vE59gwHeFc> [Tweet].

Twitter. <https://x.com/ppdegalicia/status/1791867099465351559>

Puertas, L. C. (2020). Liderazgo político femenino: Una comparativa del tratamiento mediático de la primera semana de mandato de Ana Botella y Manuela Carmena. *Política y sociedad*, 57(1), 99.

Quinzán, S. G. (2019). Emociones y política: El caso de los sentimientos hacia la política en las elecciones gallegas del 2016. *RIPS: Revista de Investigaciones Políticas y Sociológicas*, 18(1), 95-118.

Rama Caamaño, J., Fernández Esquer, C., & Morado Correo, J. M. P. (2018). ¿Voto nacionalista? Las bases electorales de AGE y En Marea en las elecciones autonómicas de 2012 y 2016. *Inguruak*, 64.

Rebolledo, M. (2017). La personalización de la política: Una propuesta de definición para su estudio sistemático. *Revista de comunicación*, 16, 147-176.

Rivas-de-Roca, R. (2021). Personalización, transversalidad y capilaridad: La campaña digital del BNG para las elecciones gallegas de 2020. *Dígitos. Revista de Comunicación Digital*, 7, 91-91.

Román Marugán, P., Ferri Durá, J., & others. (2013). *El liderazgo político femenino: La dificultad de una explicación*.

Rubio, S. M., & Rayas, N. S. C. (2022). Liderazgo y participación de las mujeres en la política global. *Anuario mexicano de derecho internacional*, 22, 611-646.

Ruiloba Núñez, J. M. (2013). Liderazgo político y género en el siglo XXI. *Entramado*, 9(1), 142-155.

Saavedra Mayorga, J. J., Sanabria, M., & Smida, A. (2013). De la influencia al poder:

- Elementos para una mirada foucaultiana al Liderazgo. *Innovar*, 23(50), 17-33.
- Salmon, C. (2016). *Storytelling: La máquina de fabricar historias y formatear las mentes*. Grupo Planeta Spain.
- Seisdedos, S. R., & Gascón, M. L. G. (2015). Participación política y liderazgo de género: Las presidentas latinoamericanas. *América Latina Hoy*, 71, 151-170.
- Sevilla, C. (2021). Imagen Política: La estrategia que llegó para quedarse. *Cuadernos del Centro de Estudios en Diseño y Comunicación. Ensayos*, 97, 79-89.
- Spencer, H. (1961). *El individuo contra el Estado*. Editorial MAXTOR.
- Suárez Romero, M. (2017). Cobertura mediática y liderazgo político femenino en el caso de Angela Merkel (2005, 2009, 2013). *Investigación joven con perspectiva de género II*, 26-41.
- Tannenbaum, A. (1979). Liderazgo: Aspectos sociológicos. *Enciclopedia Internacional de las Ciencias Sociales, Madrid, Aguilar*, 6, 597-602.
- Toro, S. de. (2023). *Descubriendo Ana Pontón* (1ª edición: outubro 2023). Xerais.
- Van Dijk, T. A. (2011). *Discurso y poder*. Editorial Gedisa.
- Van-Dijk, T. A. (2017). Análisis Crítico del Discurso. *Revista Austral de Ciencias Sociales*, 30, 203-222. <https://doi.org/10.4206/rev.austral.cienc.soc.2016.n30-10>
- Verón, E., Arfuch, L., Magdalena Chirico, M., De Ipola, E., Goldman, N., González Bombal, M. I., & Landi, O. (with Internet Archive). (1987). *El Discurso político: Lenguajes y acontecimientos*. Buenos Aires : Hachette. <http://archive.org/details/eldiscursopoliti00vero>
- Weber, M. (2021). *El político y el científico*. Alianza Editorial.
- Wodak, R. (2000). ¿ La sociolingüística necesita una teoría social? Nuevas perspectivas en el Análisis Crítico del Discurso. *Revista iberoamericana de discurso y sociedad*, 2(3), 123-147.

ANEXO I: Transcricións dos Discursos

Analizados

Discurso 1 – Proclamación como Portavoz Nacional 2016

Moi boa noite, compañeiras, compañeiros, delegacións convidadas que hoxe nos honrades coa vosa presenza.

Sempre sentín moito orgullo de ser do BNG, sentino desde aquel día que con 16 anos decidín formar parte de Galiza Nova en Sarria, e teño que recoñecervos hoxe aquí ante vos, que o fixen desobedecendo ao meu pai. Desobedecín ao meu pai que me explicou que o problema non eran as miñas ideas, que as comprendía, que mesmo podía entender e compartir o que eu sentía, mais que non debía meterme en política, había moita sangue derramada nas cunetas.

Confeso, tamén, que non o entendín nese momento que pensei que eran cousas de vellos. Co tempo, deime conta de que meu pai me estaba contando a historia silenciada deste país, explicábame unha transición fraudulenta que non trouxo democracia plena, que permitiu que a fantasma do franquismo vivise, aínda quedan moitas fosas por abrir, moitas persoas mortas, silenciadas ata restablecer a memoria e a dignidade.

Meu pai falábame dun país con medo, dunha Galiza na que hai xente que ten medo a dicir o que pensa, a nosa revolución é desmontar o medo, devolverlle ao noso pobo estima, orgullo, dignidade, futuro, para ser algo diferente do que hoxe somos. Dígovos que hoxe sinto o mesmo orgullo de ser do BNG que cando tiña dezaseis anos, volvemos a dar un exemplo de democracia, tivemos un debate vivo, profundo, intenso, convertemos o Palexco na maior ágora pública da Galiza, levamos horas debatendo ideas, emocións, argumentos con un obxectivo común: afortalar o proxecto nacionalista, afortalar ao Bloque Nacionalista Galego. Facémolo na cidade da Coruña, onde naceu o BNG, onde naceron as Irmandades da Fala, cen anos despois podemos facer nosas as palabras dun dos impulsores deste movemento, Ramón Vilar Ponte. Podemos dicir como el que o nacionalismo é *“o berro dun pobo que se sente capacitado para gobernarse a si mesmo, sen tutorías alleas, ceibe, co fin de que o Estado que lle ven servindo de tutor o recoñeza como maior de idade, e por tanto, en disposición de rexerse a si mesmo”*. Aquel dezaioito de maio de 1916 eran vinte as persoas que impulsaban ese movemento, cen anos despois podemos dicir que mereceu e que merece a pena, que somos milleiros de nacionalistas na Galiza que sementamos semente de vencer.

Tamén sabemos das dificultades, vimos de pasar por un contundente revés electoral que nos sitúa nunha situación crítica, non o negamos nunca, temos dificultades si, mais tamén existen condicións obxetivas para que o proxecto nacionalista poida avanzar, o BNG non nace da vocación de resistir, nace con vocación de avanzar e ser unha forza maioritaria na Galiza.

E nesta asemblea iniciamos un proceso de mudanzas profundas, existe un contexto diferente, vivimos unha crise económica, unha crise do sistema, unha crise política que fixo agromar outras formacións e que incidiu no noso espazo social e electoral, mais esta realidade amigos e amigas non é exclusiva de Galiza, este proceso con intensidades diferentes, tamén se produce noutras nacións do Estado, prodúcese en Cataluña e Euskadi. É certo, que no noso caso con moita maior incidencia, é evidente tamén que o impulso que deste fenómeno tivo desde os medios do poder, que presentaron desde o primeiro momento un menú electoral a catro, o novo bipartidismo ao cadrado. Porén, debemos recoñecer que esta situación tamén puxo de manifesto a fragilidade da nosa base social e da conciencia nacional no noso país. Un aspecto no que temos que traballar con maior empeño, mais tede presente unha cousa, un revés electoral non significa o esgotamento dun proxecto. O BNG existiu antes de ter representación no congreso e imos a seguir existindo, non poderán con nós.

E recoñecer as dificultades e falar do contexto non significa que obviemos os nosos problemas, os nosos erros propios, témoslos e temos que corrixilos. Precisamos dunha organización máis áxil, precisamos máis cohesión, precisamos escoitarnos máis, dialogar en profundidade entre todos e todas, por iso vimos de acordar entre todos e todas as que estamos aquí que iniciamos un proceso de refundación, un proceso no que todas e todos somos necesarios, somos libres para imaxinar o nacionalismo que queremos, para construílo colectivamente, con todas as vosas mans e moitas que hoxe non están aquí, mais que tamén precisamos. Poderemos falar de todo, de todo menos dunha cousa, que somos nacionalistas e que imos a seguir erguendo este proxecto na Galiza.

E tede confianza, o proxecto imos a facelo entre todos e todas, conforme aos principios que acordamos nesta asemblea, defensa do dereito de autodeterminación, defensa da democracia e dos intereses populares, autorganización e unha organización transparente, plural, democrática e asamblearia. O resultado, que non vos quede a menor dúbida imos decidilo asambleariamente entre todas e todos os que estamos aquí e os que teñen a que vir a seguir fornecendo e facendo que este proxecto medre.

E abrimos a refundación con vocación de apertura, de que se incorporen todas as persoas e colectivos que queiran tecer con nós. Facemos desde xa un chamamento especial á

mocidade nacionalista, a que constrúa, a que participe con nós, a que sexa a sabia nova na que podamos redificar o proxecto nacionalista. Sabemos que na vida, en política como na persoal, nunca as cousas son un camiño de rosas, pero tede sempre presente, o importante non é se caemos, o importante é se somos capaces de levantarnos e camiñar, camiñemos todos xuntos e xuntas.

Hoxe non remata nada, comeza un novo ciclo, un novo momento, unha etapa na que habrá dificultades mais que é un momento ilusionante, e temos que dicirvos que temos forzas, compre neste sentido dicir que tedes aquí unha nova dirección, plural, conformada por tanto polas persoas da lista que encabecei eu como as do compañeiro Carlos Ansoar, a pluralidade e a democracia do BNG son a mellor fortaleza do proxecto.

Porque compañeiros e compañeiras, todas nós sabemos que o nacionalismo é vital para poder mudar a situación de dependencia e de emerxencia que ten o noso país. Somos un país espoliado, somos un pobo ao que lle roubaron o vento, onde as eléctricas teñen pingües beneficios mentres máis de 65 mil persoas non teñen cartos para pagar a luz. Somos un país rico, con recursos, con xente traballadora, mais sufrimos deseños externos que impiden que poidamos desenvolver as nosas posibilidades. Vemos como emigran de novo mozos e mozas, nos queremos romper a dependencia, porque é clave para poder poñer en marcha un proxecto de rescate de Galiza, de rescate da maioría social do noso país que hoxe o está pasando verdadeiramente mal. Pero temos que ser conscientes que para poder mudar a realidade desde o prisma, e desde as ideas, e desde o proxecto quenos defendemos necesitamos ter ideas, principios que defendamos na sociedade e pobo detrás. Temos que saír á rúa a defender as nosas ideas, con paixón, con cabeza, con corazón, o BNG presenta unha folla de servicios intachábel na defensa dos intereses de Galiza.

Precisamos ter discurso claro, sermos coherentes, dicir o que pensamos, facer o quediciamos, temos que traballar coa idea clara de que hai que organizar o pobo, que temos que ensanchar a base militante e a base social do nacionalismo. Só así poderemos mudar a realidade, unha realidade que como dicía Castelao *“da noxo”*. Aí temos un mundo desigual einxusto, onde o 1% máis rico ten o mesmo patrimonio como o resto do mundo. Unha brecha que medrou desde que se iniciou a crise, de feito esta crise sáldase cos ricos máis ricos e cos pobres máis pobres. Temos unha orde internacional que segue o vello esquema dos imperios, unha globalización que só persegue conseguir un mercado libre de mercadorías a nivel mundial, esquecendo un principio básico, que a economía ten que estar ao servizo dos pobos e das súas xentes e non ás persoas ao servizo da economía.

Un modelo que provoca inxustizas e guerras, guerras por petróleo, por intereses xeoestratéxicos que deixan detrás de si un drama humano, milleiros de persoas mortas e desprazadas. Hoxe desde aquí o BNG suma á súa voz á denuncia de vulneración de dereitos humanos cos refuxiados e as refuxiadas, sentimos vergoña dunha Europa que esqueceu o significado da palabra solidariedade: Pasaxe segura xa!

Saiamos a defender as nosas ideas, poñamos en valor o que sempre dixo o BNG á respecto das consecuencias da Unión Europea. Temos que poñer en cuestión ese marco, a Unión Europea demoleu unha parte das oportunidades que tiña este país impedindo o desenvolvemento dos nosos sectores produtivos, mais tamén demostrou con rotundidade nesta crise que é unha estrutura antidemocrática e ao servizo do grande capital. Unha Unión Europea dominada por Alemaña, camiño de converterse no IV Reich, unha Unión Europea que impón recortes antisociais e que nega a vontade democrática dos pobos, unha política inxusta a que vimos padecendo e neste momento xustificada e amparada pola falacia da austeridade.

Fixádevos, mentres estiveron recortando en sanidade, en educación, en servizos públicos, regaláronlle á banca cen mil millóns de euros. Na Galiza gastáronse nove mil millóns de euros para facer a fusión das caixas, logo foron vendidas por mil millóns de euros, unha cifra que superou en beneficios ao ano seguinte e que claramente demostra como esa operación foi un auténtico pelotazo financeiro que avalou o señor Núñez Feijóo e o Partido Popular.

Son moitos os retos que temos por diante, temos no horizonte dúbidas razoables sobre unhas novas eleccións no Estado. Por certo, o que pasou estos días, deixou con claridade a Galiza reducida a un cero á esquerda, a un triste anexo, comprobamos como as novas e vellas forzas políticas reproducen o rol marxinal para o país e temos que traballar para que Galiza volva ter voz a través dunha representación do Bloque Nacionalista Galego.

O que imos a ter seguro son eleccións ao Parlamento de Galiza, non sabemos si con adianto ou sin el. En todo caso, temos tamén que estar preparados e preparadas si hai un adianto electoral. Imbricar o debate sobre a refundación en fases que nos permitan tamén poñernos a punto para enfrontar ese reto colectivo. Asumimos un mandato desta asemblea, temos que impulsar unha candidatura nacionalista, ten que haber unha papeleta nacionalista nas vindeiras eleccións ao Parlamento de Galiza.

Unha candidatura que imos a construír colectivamente, con todas aquelas persoas, con todos aqueles colectivos que queiran sumar nesa dirección. Unha candidatura que ten que ser un elemento chave do cambio político que ten que producirse. Un cambio que para que sexa real necesita falar de que políticas, de que propostas, de que alternativas son as que defendemos. Un cambio no que debemos de poñer nun primeiro plano que Galiza existe,

que Galiza é un pobo que debe de ser recoñecido e tratado con dignidade. Galiza non é un anexo, é unha nación e como tal ten que actuar, iso é o que sempre fixo, fai e fará o Bloque Nacionalista Galego.

Pero témolo claro, non chega con derrotar ao Partido Popular, hai que cambiar as políticas, hai que facer mudanzas reais que van máis alá da xestualidade, mudanzas que deben empezar por asumir que somos un pobo con capacidade e potencialidade, e traballaremos xa para defender a nosa alternativa en catro planos: un novo status para Galiza, un rescate social, un modelo que rescate os nosos sectores primarios e tamén temos que rescatar a democracia. Rescatar a democracia é devolverlle ao pobo a dignidade e a súa capacidade para decidir, temos que eliminar a corrupción e evitar que os corruptos nos sigan gobernando ao servizo das empresas, en definitiva, temos que defender un programa de rescate social e nacional que teña o seu centro de gravidade na Galiza.

Temos amigos e amigas experiencia, temos proxecto, temos traballo colectivo na sociedade e nas institucións. Permitíndeme a inmodestia, no parlamento galego fumos os que levamos os debates da rúa e os que sacamos o parlamento á rúa, estivemos co pobo. Grazas a Paco, Carme, Montse, Cosme, Tereixa e Dani, sodes un exemplo. Imos a estar de novo en Europa con un escano ocupado por Ana Miranda que vai a seguir sendo a nosa voz alí. Temos unha importante implantación municipal, con persoas que dende a oposición e os gobernos constrúen país no día a día, fuxindo de localismos estériles e demostrando que nos nosos concellos estamos ao servizo do pobo.

E antes de ir rematando, non me gustaría acabar a miña intervención sen falar de igualdade. O BNG defínese como unha organización feminista. O feminismo asumido como un ben necesario para a humanidade. Feminismo que implica asumir a liberdade das mulleres para falar, cantar, vestir como quixeren, feminismo que é apostar pola paridade, feminismo que é o dereito das mulleres a vivir sen violencia.

Hoxe damos un paso máis apostando por unha portavocía en feminino, mais se vos son sincera penso que o mellor exemplo de canto nos queda por andar no camiño da igualdade real, pero tamén recoñecendo que demos moitos pasos na boa dirección. Hoxe aquí á miña pequena homenaxe ás Olallas, ás Encarnas, ás Tereixas, ás Pilares, ás Carmes, ás Gorettis, ás Anas, a todas as que están aquí dando o callo para defender a igualdade, moitas grazas!

Tamén é de xustiza facer un recoñecemento a todas as persoas que durante estes tres anos estiveron traballando na dirección do BNG, que o fixeron con moita entrega e dedicación. Un aplauso para Xavier Campos, para Xose Antón Rubal, para Eva Vilaverde, para Adrián Dios, para Rafa Vilar, para Ximena, Saleta e Mar Vila, persoas que formaron parte da executiva e

non están, e tamén para o noso antigo portavoz nacional Xavier Vence, un aplauso para el.

Mais tamén se mo permitides, como non todo é executiva nacional, e tamén hai consello nacional. Hai moitas persoas que levan moito tempo formando parte deste organismo, como son moitas e tedes que marchar e me vou a esquecer dalgunha, é moito mellor significalo nunha persoa que leva moitos anos aportando a esta organización e a quen teño que agradecerlle toda a xenerosidade, toda a entrega, Francisco Rodríguez, moitas grazas por estar ahí.

Levade unha mensaxe clara desta asemblea: o nacionalismo é unha ideoloxía liberadora e de progreso, somos parte dos espazos alternativos que desafían o sistema. Recoñecémonos como pobo fronte a un sistema neoliberal que impuxo o individualismo como obxectivo central, somos parte desa conciencia crítica que constrúe espazos de esperanza, facémolo da man doutros pobos sen Estado como os vascos, como os cataláns, como os escoceses, mais tamén da man daqueles pobos con Estado que reclaman soberanía real fronte ao imperio. Estamos nun momento no que as veces semella que só hai incertezas e desacougos, mais penso que debemos de asumir a realidade sin dramatismo e sin derrotismo, decía Rosalía: *“é feliz quen soñando morre, desgraciado quen morre sen soñar”*. Os soños son o que permite á humanidade avanzar, non permitamos que nos rouben os soños, camiñemos para facelo realidade, camiñemos na senda dos pobos libres, camiñemos con humildade, mais coa cabeza alta, porque temos razóns para sentir orgullo de ser do Bloque Nacionalista Galego.

Adiante do BNG, viva Galiza ceibe popular!

Discurso 2 – Minuto de Ouro TVG 2016

Seguro que hoxe hai moitas persoas que están pensando: outras eleccións... E eu entendo a decepción ante a irresponsabilidade das forzas políticas de ámbito estatal, pero estas son unhas eleccións diferentes, son as eleccións galegas e o que está en xogo é o futuro do noso país.

Sei que durante estes anos houbo moitas persoas que o pasaron realmente mal e que aínda o pasan mal. Que viron como os seus sonhos, as súas esperanzas, a súa estabilidade se esvaía coma auga entre as mans.

Sei tamén que todas esas persoas teñen a necesidade de que fagamos algo diferente, de construír un futuro mellor, pero para poder cambiar as cousas non chega con un cambio de cara. Temos que facer algo distinto, e neste país o máis revolucionario que podemos facer é confiar nas nosas propias forzas, atrevernos a ter a rebeldía de decidir por nós, sen que sexan aqueles que pensan que Galiza non pode os que nos marquen o camiño.

O 25 de Setembro podemos facelo, eu pídovos o apoio para iso. Moitas grazas.

Discurso 3 – Peche de Campaña 2016

Moi boa noite. Moitísimas grazas a todos e a todas por estar aquí, pero sobre todo, moitísimas grazas por estar sempre defendendo á Galiza e sempre defendendo a este país.

Porque eu son unha persoa que pensa que nada se fai sobre a individualidade, que todo se constrúe sobre o colectivo, e nos levamos en Galiza persoas diversas construíndo. Construíndo país, construíndo conciencia nacional, porque para destruír xa nos chega a destrución que nos trae o Partido Popular ao noso país. Este país necesita afecto, este país necesita xente en política que esté para facer avanzar, e para ser a voz que en moitas ocasións ninguén quere escoitar. Esa voz galega e en galego, a voz das mulleres que traballan e ninguén defende, a voz das persoas desafiuzadas, a voz en definitiva dun pobo que necesita unha organización como o BNG. E digo isto tamén agradecéndolle inmensamente ao PCPG, á FOG, ás persoas que non militan nesta organización que nos acompañan neste camiño, porque o nacionalismo é vital para que Galiza teña futuro, somos a esperanza deste país, somos non só necesarios, somos imprescindibles se queremos avanzar, progresar, modernizar.

Porque nos non queremos aprender inglés para ser camareiros, non queremos aprender inglés para estar na cola do paro. Queremos saber galego, alemán, inglés, chinés, para estar no mundo desde o que somos e dicirlles que existimos, non para emigrar, non para servir, para ser un pobo digno que merece un futuro mellor.

E nestes días de campaña foron moitas as emocións. A verdade que foron días moi intensos, nos que recorremos o país, pero recorrimos cun sorriso na boca, porque defendera Galiza é sempre agradable, e porque defender a alternativa do BNG é fácil porque se defende soa porque é o que necesita este país. Claro que si.

E vimos a moitas persoas que nos dicían que recuperaran a ilusión, a esperanza, que estaban mirando para nos porque vían que estábamos nunha nova etapa, nun momento novo. Nunha campaña na que se demostra que é fundamental que existan proxectos e alternativas sólidas, porque o día 25 é importante, pero o 26 para gobernar necesitamos ter ideas, necesitamos saber que é o que vamos facer o día despois, e temos un proxecto sólido e cohesionado, para que Galiza teña futuro, para que teñamos a confianza dos galegos e das galegas. E eu digo que é fundamental que haxa simpatía na campaña, pero é moito máis importante que a simpatía esté traducida en votos ao BNG o próximo 25 de setembro. Porque esa é a forza que pode mover o mundo, a forza que pode mover o noso país.

E o voto ao BNG é un voto para todas esas persoas que consideramos que é fundamental derrotar a Feijóo, pero non chega só con iso. Porque para cambiar as cousas fai falta moito máis que un cambio de caras, fai falta un proxecto transformador que esté disposto a dar os debates e os cambios necesarios para que Galiza non teña só futuro, senón presente de dignidade, para que a xente do noso país non teña tantos problemas para chegar a final de mes. Como pode dicir o señor Feijóo que Galiza chega a final de mes, cando a metade dos galegos e das galegas non o fan. Como pode dicirnos que estamos mellor que hai oito anos, seguramente dende o coche oficial e dende Monte Pío a vida vese do color de rosa, pero en Vigo nas colas do paro, para a xente que está desafiuzada, para a xente que non ten traballo, a vida non é mellor neste momento.

E nos temos por diante un reto importante. Queda moi pouco tempo nesta campaña, quedan horas, minutos, en minutos son moito máis que en horas. E podemos aproveitálos, porque eu estou convencida de que aínda hoxe hai moitas persoas que non saben que van facer o 25. E todas esas persoas, teñen no Bloque Nacionalista Galego unha alternativa solvente. Unha alternativa que pensa que a política non é unha teleserie e que tampouco cre que Galiza pode converterse nun xogo de tronos. Nós non lle vamos a regalar unha vida extra ao señor Feijóo como outros que nos veñen agora a dicir que o importante é derrotar a Rajoy, non o fixeron no seu momento. O BNG non lle vai regalar unha vida extra ao señor Feijóo, porque nos importa este país, e non xogamos coa esperanza e o futuro do noso país e da nosa xente.

E eu do que estou absolutamente convencida é que os galegos e galegas somos mellores que Feijóo e Rajoy, que nos merecemos un goberno mellor que o que temos. Un goberno honrado, que non meta a man, un goberno que non lle minta a este país. Eu hoxe, seguro que algún de vos tamén o fixo, leu as entrevistas de última hora. E había unha cun titular de Rajoy, que sabedes que votar a Feijóo é como votar a Rajoy, *tanto monta monta tanto*. Nos dicía que eles foran contundentes contra a corrupción. Si si, claro, a martelazos, contra os discos duros de Bárcenas, esa é a contundencia do Partido Popular contra a corrupción.

Pero non necesitamos ir tan lonxe, por desgracia témolo aquí tamén na Galiza. Ou acaso foi Feijóo contundente con ese cacique 2.0 que se cre no dereito de utilizar as institucións e pedir sexo a cambio de traballo. Acaso iso non é corrupción e atacar os dereitos das mulleres? Canto é a contundencia do señor Feijóo ante un acosador.

Somos moito mellores que o señor Núñez Feijóo, e temos dereito a un goberno que non lle minta a este país, temos dereito a un goberno que non nos avergoñe. Porque cando sae fóra, son por esas fotografías indecentes que demostran cal é a conciencia do señor Feijóo, cal é a súa ética e a súa moral. A nós gústanos máis cando o alcalde de Pontevedra sae

fóra, porque el é portada porque a cidade de Pontevedra é recoñecida a nivel internacional. Señor Feijóo polas súas fotos condenado, o alcalde de Pontevedra por transformar esta cidade, esa é a diferenza na proxección internacional de Galiza. Uns saen por las súas amizades perigosas e no BNG os nosos cargos institucionais saen porque temos proxecto, porque temos capacidade e porque somos capaces de transformar en positivo o noso país. E o 25 de setembro nos temos a oportunidade de recoller ese traballo que ten sementado o BNG, recoller a oportunidade de tantos concellos que son a envexa cando vamos por aí. Concellos nacionalistas que cada un cas súas particularidades demostran que no BNG si que temos proxecto, que sabemos facer as cousas e que podemos construír unha Galiza mellor. Unha Galiza mellor onde a nosa mocidade non teña que emigrar, onde as mulleres non teñamos os problemas que temos nestes momentos de desigualdade. Nos queremos unha Galiza viva, queremos unha Galiza que realmente aposte polo noso traballo, polo noso benestar. Unha Galiza que cree emprego, con dereitos sociais e igualdade, un país no que ninguén quede atrás.

Eu sei que hai persoas defraudadas que mesmo están pensando se ir a votar, pídolle a todo o mundo que votase o que votase antes, o 25 de setembro confíe no Bloque Nacionalista Galego. Confíe nun BNG que serve para construír a Galiza que queremos, a Galiza que soñamos, temos todo por gañar, está nas nosas mans. A partir do 25 de setembro podemos levar adiante esa Galiza na que cremos, esa Galiza na que soñamos.

Porque é curioso, como se nos ten dito historicamente que o nacionalismo, éramos nacionalistas porque tiñamos un problema de identidade. Isto é o que nos din normalmente os antinacionalistas, eu sempre tiven moi claro a miña identidade, son unha muller, galega, chámome Ana... Cero problemas. Ademais, sempre din isto así como un mantra repetitivo para nos. E eu nas campañas sempre digo que se aprende moito, e mesmo aprendes moito desas persoas que se presentan para que teñamos... Mmm, temos un directo en breve... Non vos despistades se derrepente comezo a facer algo extraño, comprenderedes que temos que aproveitalo.

Porque en Galiza queremos construír esa Galiza viva que cree emprego, unha Galiza con dereitos, con dignidade, un país onde ninguén se quede atrás. E eu sei que nestes momentos hai moitas persoas que están pensando que van a votar ou se van a votar. Eu pídolle a todas esas persoas, que o 25 de Setembro voten polo Bloque Nacionalista Galego, para que construíamos esa Galiza que queremos e esa Galiza que queremos formar. Está ao alcance das nosas mans, se confiamos no que somos como galegos e galegas podemos construír o país que queremos, un país onde ninguén quede atrás, un país con igualdade,

con liberdade, con solidariedade, esa é a Galiza que defendemos dende o Bloque Nacionalista Galego.

Sodes espectaculares.

E volvemos agora a coller o fío no discurso, pois ben, hai unha candidata que había moito tempo que non estaba por Galiza, pero nos somos un pobo hospitalario que sempre estamos polo retorno non? Esa é unha candidata da nova política, osea, a versión laranxa do PP. Entón dinos que non somos nacionalistas e que temos un grave problema de identidade, entón ela nunha entrevista que recomendo, se alguén tiña pensado ir a votar recomendo que vexan esa entrevista nun programa de televisión. Preguntábanlle algo que é de primeiro, osea eu estudei en EXB, pois de parvulario, osea isto sería en política de primeiro de parvulitos. Entón preguntábanlle, é Galiza unha nación..? Ai, perdón, preguntábanlle é Galiza un país? Que esa é máis difícil. Entón di, bueno, *“nos dicimos país para Galiza para cousas que... quero decir, que non sexan unha nación ou un estado.”* Desde pequena eu escoito dicir judías do país. Somos vexetais, xa sabemos algo non?

Pois ben, nos que cremos e dicimos que somos unha nación, un pobo, que temos dereito a un futuro mellor, tamén estamos aquí para dicir que temos a oportunidade a partir do 25 de setembro de ter un proxecto de país. Un goberno con ambición que vaia a máis. E que é fundamental que o nacionalismo teña un bo resultado nestas eleccións porque fixádevos que curioso que nestes momentos en que se nos fala de que hai que cambiar as cousas, a única organización que fai as preguntas incómodas é o Bloque Nacionalista Galego. Porque nos preguntámonos porque temos que seguir con vías do século XIX, e con trens que non teñen seguridade. Claro que nolo preguntamos, porque eso é un problema. As vítimas do Alvia seguen agardando xustiza e verdade, unha comisión de investigación e sobre todo, porque non se soluciona o problema de seguridade do noso ferrocarril, que temos que ser nos quen leve a súa voz a Europa como fixo Ana Miranda en este tema, dando a cara pola xente deste país.

Como pode ser que desapareceran as caixas galegas, que se destinaran 8 mil millóns de euros, 8 mil millóns de euros que non os vamos a gañar todos os que estamos aquí todos xuntos traballando toda a vida. E que ninguén esté na cadea. Como pode ser que os directivos desas caixas sigan paseándose neste país como se foran señores de ben. Como pode ser que a xustiza non investigue a venta fraudulenta de A Banca, que a venderon por mil millóns e o primeiro ano ese empresario venezolano amigo de Feijóo xa obtivo máis beneficios do que lle custou. Pero eso non é un fraude e unha estafa legal? Pero non o é? De que estamos falando...

Porque si, neste país, existe corrupción en B, pero tamén existe corrupción en A. A que está nos DOG, nos BOE, como esa ilegal e inmoral prórroga de Ence, que non imos a permitir que siga contaminando a nosa ría 50 anos máis.

Ou eu tamén me pregunto como é que todos aqueles que nos falan de democracia de acabar co poder das transnacionais, non se cuestionan algo tan sinxelo como é a estafa das eléctricas. Que curioso! A única organización que reclama unha tarifa eléctrica galega, que realmente sirva para que a nosa enerxía desenvolva o país e non lle estemos regalando miles de millóns de euros en forma de quilovatios a empresas e ao resto do Estado é o BNG. E non será porque eses partidos estatais ao final aspiran a sentarse nos consellos de administración das eléctricas cando deixan de servir. Non será esa a razón. E que hai máis revolucionario para acabar coas portas xiratorias madrileñas que desenchufarlle a luz. Pois eso é o que queremos facer desde o Bloque Nacionalista Galego..

Por certo, ao mellor non vos enterástedes, pero xa hai un concello onde os veciños e veciñas deste país por primeira vez na historia se van a beneficiar directamente da produción de electricidade con unha tarifa máis barata. É o concello de Muras e está gobernado polo BNG.

Temos preguntas incómodas pero temos respostas certas. E este país o que necesita son respostas, e nos a partir do 25 de setembro se nos dan a confianza queremos facer que cambie a situación do noso país. Que haxa oportunidades para a xente nova, que haxa un goberno que defenda o sector naval, que haxa un goberno o sector pesqueiro, que haxa un goberno tamén, que poña en cuestión a ile... Bueno, vamos a ver se é. Pero que poña en cuestión ese modelo de privatización da sanidade pública, porque hai que rescatar o hospital de Vigo, pero hai que facer algo que é tan importante, blindar que non se poda privatizar a sanidade. Porque os que fixeron leis que permiten privatizar a sanidade agora son os que nos din que están en contra da privatización da sanidade.

Eu teño a sensación de que estamos vivindo un momento importante para Galiza, que estas eleccións van a marcar o horizonte dos próximos anos, e que nos como galegos e galegas temos que tomar unha determinación. A historia de todos os países e de todos os movementos políticos e sociais escríbese con valentía, e nos estamos nunha senda e nun camiño onde houbo moitas mulleres e moitos homes valentes no seu momento que entendían que a solución para os problemas de Galiza partía porque realmente nos puidéramos gobernar como galegos e como galegas sen dependencias nin sucursalismos, pero a nosa loita é unha loita que nos conecta con moitos pobos e con moitas reivindicacións do mundo. Nesta campaña falamos en algunha ocasión sobre a figura dunha muller recoñecida a nivel internacional como é Rosa Parks, que era unha muller negra,

activista dos dereitos civís e en contra da segregación. Esta muller un día decidiu que non aceptaba leis inxustas, decidiu que ela non tiña porque erguerse do autobús para que se sentara un señor branco. Na Galiza tamén temos as nosas Rosas Parks, as nosas Rosas Parks son mulleres que no seu tempo tamén desafiaron as normas, mulleres das que nos somos herdeiras, mulleres como Rosalía, como María Miramontes, como Marcela e Elisa, como as guerrilleiras, como as Marías, como as mulleres que loitaron contra o franquismo, como as mulleres de Vigo que no ano 1920 na conserva fixeron unha grande folga que mobilizou a todo o país. O nacionalismo é tamén ese movemento de rebeldía, porque a xustiza non é cumprir leis indecentes, a xustiza é actuar conforme á humanidade.

E nos estamos nun momento no que temos que escoller camiño, temos que escoller o camiño quq queremos para os próximos anos. Eu estou convencida que hai moitas galegase moitos galegos que están desexosos de que o 25 de Setembro podamos abrir ese tempo novo do que levamos falado nesta campaña. Para iso é fundamental que no pouco tempo que queda movamos os votos indecisos, os votos desas persoas que dubidan cara a candidatura do BNG, que o fagamos con entusiasmo, con alegría, petándolle á xente no corazón. Porque nos vivimos nun país que a pesar de todo, ese país, esa nación, latexa no corazón das persoas, e o que temos que ter é habilidade, a ousadía, e sobre todo, a honestidade de ir e coller a esa xente da man, que ninguén se quede na casa por resignación ou porque pensa que as cousas non poden mudar. Tede a confianza que da man do BNG, faremos o posible e o imposible para que os galegos e galegas saiamos adiante porque somos un pobo rico, traballador, con potencial, con capacidade e con xente marabillosa. Ese é o noso país, con el por diante, podemos facer todo.

E remato con unha cousa, ás veces queren facernos pensar que cambiar as cousas é moi difícil, pero a base para poder empezar a cambiar as cousas no colectivo e no individual sempre é a confianza nun mesmo, a confianza nunha mesma. Se como galegos e galegas, confiamos no noso propio país, si confiamos nas nosas forzas propias, se confiamos en todo o que podemos facer, se tomamos as rendas do noso destino. Eu dígovos que vamos a acertar, que vamos a avanzar, que vamos a modernizar Galiza e que faremos non só que retornen os que marcharon se non que sexamos terra de acollida.

Moito ánimo. Sodes o mellor deste país. Somos a esperanza que acerca un cambio. Adiante!

Discurso 4 – Acto Nacional tras o Confinamento 2020

Moi bo día a todos e a todas, polo menos podémonos ver os ollos, aínda que teñamos máscaras. E hoxe, quería empezar este acto con tres caraveis. Este caravel branco é en homenaxe a todas e cada unha das vítimas do Covid-19 e, moi especialmente, a 619 galegas que van estar sempre no noso corazón. A mellor homenaxe non é ningún monumento, ningún minuto de silencio. A mellor homenaxe é defender unha sanidade pública de primeira e que nunca máis a vellez sexa un negocio. Nunca máis o dereito a unhavellez digna convertido nun negocio.

Este caravel vermello vai por todos e todas as que estivéstedes ao pé do cañón nos momentos máis duros. Desde as traballadoras dos supermercados, das farmacias, desde a xente da sanidade pública até o sector do transporte, desde as persoas que traballan no mare no agro. Eu quero chamar a atención, que a maioría desas profesións están ocupadas por mulleres precarias. Se queremos devolverlles un pouquiño do que nos deron, traballemos por esa Galiza feminista de mulleres libres iguais e sen precariedade.

E este caravel azul é de admiración. De admiración porque os galegos e galegas volvemos dar o mellor de nós, demostramos que somos un gran país, que non se rinde, que planta cara á adversidade, que puxemos o colectivo por riba do individual. Pídvos un grande aplauso colectivo, que se escoite en toda Galiza o orgullosos e orgullosas que estamos de ser galegos e galegas.

O Covid-19, esa palabra que non coñeciamos até hai uns meses, veu e puxou patas para arriba o noso mundo. Nestos meses cambiaron moitas cousas e foron tamén un tempo de reflexión sobre cara onde temos que camiñar como país. Pero a pesar de todo o que cambiou, eu podo dicirvos que hai cousas que non cambiaron: non cambiou a ilusión que sinto polo BNG, non cambiou a forza que vexo entorno ao BNG, non cambiou que o próximo 12 de xullo imos abrir un tempo novo para este país, imos darlle futuro aos galegos e ás galegas deixando atrás estes anos grises e tristes do Partido Popular. Iso si que non cambiou.

Non cambiou tampouco o orgullo que sinto por ser galega. E dicíavolo ao principio, os galegos e galegas tivemos un comportamento exemplar. Desde logo, moi lonxe dese espectáculo no que sigue convertido a política madrileña, que parece unha xaula de grilos, unha pelexa de galos, que é xustamente o que non queren os galegos e as galegas, que queren solucións ante os problemas que temos no noso país. Menos mal que podemos escoitar a Néstor Rego alí entre tanta, entre tanta pelexa de galos. Menos mal que Galiza está representada. Pero xa tamén sabedes que toda regra ten unha excepción, e nesta crise

houbo un galego que desentonou, e ese galego chámase Feijóo, que no medio de unha pandemia non dubidou en facer unha campaña electoral descarada utilizando a TVG como plataforma electoral, e non para defender Galiza, senón para facerlle seguidismo a Casado e a Cayetana. Ese galego que desentonou é Feijóo. Pero toda a propaganda, toda a manipulación da TVG, non tapa que levamos once anos de desastre en desastre para este país. E dígovos que se todos e todas os que queremos un cambio galego nos mobilizamos, o 12 de xullo, imos facer historia, imos facer que por primeira vez Galiza teña unha presidenta nacionalista e imos amargarlle a noite ao Partido Popular, imos amargarlle a noite ao Partido Popular.

E temos que falar de que pasou nestos tres meses, temos que falar de como se xestionou o Covid-19 e creo que vai tempo, é tempo de que falemos claro que poñamos os puntos sobre as íes. E efectivamente, o Covid déixanos unha catástrofe que ten tres caras. A primeira, a sanitaria, onde vimos como os nosos sistemas se desbordaban alí onde o Covid atacaba con moita forza. E non houbo ningún goberno que se anticipara. Porque, mirade, se o goberno de Feijóo se anticipara, en vez de estar convocando eleccións porque sabía que ibaa perder, estaría preocupándose porque o personal sanitario das residencias tivera o material que necesitaba. Se houbera anticipación, non anticiparía eleccións, senón a loita contra o Covid-19. A segunda cara desta catástrofe é a social. E hoxe temos a unha sociedade como a galega, que non sairá da anterior crise que ten a miles de traballadores e traballadoras nun ERE, nun ERTE, en desemprego, a miles de autónomos e autónomas quenon saben se os seus negocios van saír desta. E nós temos un cometido moi importante. Non podemos permitir que esta crise a paguen os de sempre. Non podemos permitilo. A terceira cara desta crise é a económica, que nos deixou unha paralización da economía, cun efecto desbastador para un país como Galiza, que tamén aquí entre todos e todas temos que erguer o país e facelo con confianza. Se aposta polo BNG, Galiza vai erguerse desta crise da Covid-19.

Aprender significa falar do que se fixo mal, e nesta crise o goberno central cometeu dous erros gravísimos. O primeiro, non atreverse a tocar os privilexios madrileños. Nós tiñamos unha experiencia moi pequena pero da que aprender, e do que pasou en Italia, do que pasou en China podíamos ter sacado a conclusión que o máis importante era illar os focos de contaxio. E hai que dicilo alto e claro: non se pechou Madrid porque non se atreveron a tocar os privilexios madrileños. De verdade, pensade, si o foco estivese en Santiago de Compostela, que tería pasado? Estaríamos confinados ou deixarían que se espallara?. Sabedes perfectamente cal é a resposta, porque é a vella historia de sempre. Estes días estamos falando moito de Alcoa. Se Alcoa for un sector estratéxico da economía madrileña,

habería unha solución para a enerxía, pero como é un problema galego, dinos que é imposible. Pois fagámoslles entender que ten que haber unha solución.

O segundo gran erro foi a centralización desa xestión. Nun momento no que ademais o que se necesitaba era que confluíran e se uniran todas as forzas, todas as enerxías e todas as capacidades. Pero é que pódelles a soberbia madrileña. Ven un problema e din “aquí está o estado que é o único que nos pode sacar as castañas do lume”. Xa vimos o desastre que crearon.

Pois ben, ese erro aproveitouno Feijóo de marabilla. Demostrounos nesta crise que é o campeón do oportunismo. Que oportunismo o de Feijóo! Estivo 90 días, coas súas 90 noites, escondéndose detrás do mando único e decindo que todos os erros eran do goberno central, eso si, os acertos e as medallas, de Feijóo. É exactamente o que leva facendo nestes once anos.

Lembrades a Pemex? Campaña electoral, gracias a Feijóo, iban a construírse en este país, bueno, 20 barcos, 40 remolcadores, un maná. E todo era mérito de Feijóo. Agora ben, cando Pemex deixou tirado a Barreras, cando Pemex está sendo por certo investigada por corrupción, Feijóo lávase as mans como Poncio Pilato. Ese é o de Feijóo. E exactamente o mesmo *modus operandi* con a Alcoa. Como se o Partido Popular non tivera unha responsabilidade enorme na situación de Alcoa. O Partido Socialista tamén, pero é que o Partido Popular é responsable de que fixo un marco eléctrico que un auténtico espolio para este país. E Feijóo durante todos estos anos a súa gran aportación, sabedes cal foi? Vetar a tarifa eléctrica galega. Esas son as aportacións do candidato do Partido Popular. Polo tanto, menos oportunismo e menos colgarse medallas que non lle corresponden. Porque mirade, a medalla de como se xestionou esta crise non é unha medalla que poda colgarse Feijóo, é unha medalla dos traballadores e traballadoras da sanidade, da xente que estivo nas caixas de supermercados, nas farmacias, no transporte, é unha medalla da sociedade galega. Desconfiade de quen quere colgarse medallas que non lle corresponden.

E certamente, o próximo 12 de xullo temos que tomar unha decisión que vai ser importante para futuro do noso país. Realmente, os galegos e galegas só teñen dúas opcións. Hai unha opción que é instalarse no conservadurismo e no inmovilismo do Partido Popular, e hai outra que é apostar por algo novo, apostar polo cambio galego que representamos desde o BNG. Polo tanto, o doce de xullo os galegos e galegas, cando vaian votar, teñen que decidir se queren seguir igual. Igual non, peor, porque coas políticas do PP cada ano imos a peor. Un Partido Popular que ademais pretende esconder detrás da pandemia once anos de desastres para este país. Pensade no balance que deixan once anos deste goberno. Unha Galiza na irrelevancia política, porque Feijóo vai sempre ser submiso a Rajoy, a ser submiso

a Casado. Unha Galiza na que se fixeron cero novas prazas de residencias públicas. Unha Galiza que durante estes 11 anos tivo cero novas competencias. O que si que temos máis é emigración, 200.000 persoas que tiveron que marchar. E o que temos é máis crise demográfica, que o que deixa en evidencia é o grave problema económico e social dunha política que está arruinando Galiza. E son tan conservadores que no plan de reactivación que presentou hai poucos días é que non había ningunha só idea nova, máis do mesmo. Polo tanto, o doce de xullo podemos optar por seguir apostando porque Galiza vaia a menos, porque Galiza teña menos emprego, menos industria, ou poñer en marcha algunovo e diferente. Novas ideas, abrir as portas e ventás de San Caetano para que entre aire fresco neste país.

Sei que pode sonar un pouco tópico, pero xa sabe des que din que das grandes crises se xorden grandes oportunidades. E neste momento, a nivel mundial, estase traballando en dúas grandes liñas a respecto de cara a onde debemos camiñar como sociedade. Hai unha primeira que cuestiona de cheo o proceso de globalización neoliberal, que nos di que hai de apostar polo local, polo autóctono, pola economía verde, polo sustentable, e eso é o que representa o Bloque Nacionalista Galego: a defensa so propio e solucións galegas para o noso país.

A segunda gran idea é que hai que acelerar todo o que ten que ver coa innovación, coa sociedade do coñecemento, facer unha aposta estratéxica nese ámbito.

E eu preguntovos, quen ten un proxecto innovador, futurista, de que pode apostar poñer a producir toda a capacidade e potencialidade deste país? É o BNG quen ten ese proxecto. Somo a alternativa que garantiza aos galegos e galegas poder avanzar e construír un futuro mellor. Porque mirade, os demais o que ofrecen se o pensades un pouco é conservadurismo e máis dependencia do burato negro de Madrid. E nós o que decimos é que o que necesitamos é máis Galiza e menos Madrid, máis futuro e menos conservadurismo, e canto máis BNG haxa ao 12 de xullo menos Partido Popular. Somos a forza política que pode ofrecer con garantías un proxecto transformador. Por iso, estou, e dígovolo sinceramente, máis ilusionada que nunca co proceso que estamos vivindo entorno ao BNG. Vexo que entorno ao Bloque non para de medrar a simpatía. Cada vez galegos e galegas nos ven como a alternativa que pode ofrecer futuro ao noso país.

E por iso estou convencida que 12 de xullo o Bloque Nacionalista Galego imos dar a campanada e imos escribir unha nova páxina na historia de Galiza. Que por primeira vez teñamos a unha muller presidenta e unha muller nacionalista, ese é o gran salto que necesita o noso país. E son consciente do que estou dicindo e da responsabilidade que hai detrás destas palabras. Temos que falarlle moi claro aos galegos e galegas: o BNG, no BNG

estamos preparados e preparadas para dar este salto, porque temos unha organización unida, sólida, porque temos un proxecto que leva moito tempo demostrando que ten capacidade para transformar en positivo. E aí temos os exemplos dos concellos do BNG. Por que será que son os únicos que premian? Porque o facemos ben e temos un proxecto pensado para este país. Pero sobre todo estamos preparados e preparadas porque unha tarefa como a que temos por diante non depende de ningunha individualidade, depende do traballo colectivo e da capacidade colectiva que ten esta organización, que é enorme. Porque este non é un proxecto individual, é un proxecto colectivo. E é a gran forza que ten o BNG.

Aínda non empezou a campaña e xa adelgacei, por eso me caen os pantalóns.

Quería rematar xa esta intervención simplemente con dúas cousas. A primeira dicirvos que eu estou moi emocionada por ser a candidata do BNG, e dígoo porque, cando un día decidín afiliarme a Galiza Nova, xamais pensei que tería esta responsabilidade nin se me pasara pola cabeza. Síntome tamén emocionada e orgullosa porque o Bloque Nacionalista Galego non pon como candidata á filla dun empresario, pon como candidata á neta dunha labrega e filla de traballadores. Iso é toda unha declaración política e douvos as grazas: moitísimas grazas. Tamén é moi emocionante porque, seguro que moitas mulleres que están aquí o entenden moi ben, porque penso en como se sentiría ao mellor a miña avoa ao ver que a súa neta podía estar hoxe aquí, e sobre todo, penso no inmenso traballo que temos feito as mulleres colectivamente para que consigamos avanzar e camiñar cara a unha sociedade igualitaria. E sei moi ben que que se hoxe estou aquí e por todas as que loitaran antes. E con todo isto, con toda esta forza e con toda esta emoción, por eso vos digo que temos capacidade para escribir unha gran e nova páxina na historia de Galiza, que acabemos dunha vez cos que nos subordinan a Madrid e que apostemos con decisión porque este país teña á fronte unha presidencia do BNG e unha muller na presidencia. É o gran cambio que necesita o noso país.

E agora, si que xa remato, esta vai ser unha campaña diferente. Como estamos hoxe aquí xa nos demostra que estamos nun momento que é distinto. A min, á parte das cousas que xa se dixeron no acto, hai cousas que non me gustan. Por exemplo, a Olalla esto non lle vai gustar, pero... A min por exemplo non me gusta nada esta distancia social aínda que hoxe entenda que é necesaria. De todas formas, nós hoxe aquí non estamos distanciados, nós hoxe aquí estamos unidos e unidas. Estamos unidos e unidas porque nos une o amor por este país, porque nos une o inconformismo, porque nos une as ganas de darlle un futuro digno e prometedor á xente de Galiza. E con toda esa forza, o próximo 12 de xullo, imos empezar a escribir en A, co A de Galiza, co A de presidenta e co A de nacionalista. Adianteco BNG!

Discurso 5 – Inicio de Campaña 2020

Empezou a conta atrás para botar a Feijóo! Imos facelo coa forza do BNG, claro que si.

Vades a permitirme que empecemos esta campaña recordando a parte máis dura destes 3 últimos meses e é que faltan neste país 619 persoas que foron vítimas do COVID, temos que lembralas e levalas sempre no noso corazón. Pero a mellor homenaxe, a mellor lembranza non son minutos de silencio nin monumentos, a mellor lembranza e a mellor homenaxe é defender unha sanidade pública sen recortes nin privatizacións. Defender o dereito a unha vellez digna, nunca máis facer negocio co dereito a unha vellez digna.

E desde aquí expresar tamén o enorme recoñecemento a tódalas persoas que estiveron na primeira liña de combate. As caixeiras, as traballadoras das farmacias, a xente da sanidade pública, a xente que estivo nas residencias dando o mellor de si mesma cando non tiñan os máis mínimos equipos de protección. Elas son as que sacaron este país adiante, un recoñecemento, unha ovación neste inicio de campaña.

Unha campaña na que imos facer historia, e facer historia é que Galiza teña despois do 12 de xullo a primeira presidenta deste país. Facer historia é que o cambio galego que representa o BNG poña en marcha Galiza, porque temos que erguer o país e facer que esta crise non a paguen os de sempre, e o facemos nos ou non van vir ninguén a salvarnos desde Madrid. Ten que ser Galiza quen se erga e de un paso adiante facendo historia.

Facer historia é que por primeira vez este país teña un goberno que mire por Galiza, que defenda os noso e que poña en marcha orgullosa da súa lingua porque non nola van a roubar. Orgullosa da nosa identidade pero que representa a modernidade e o futuro, ese é o proxecto do BNG. Levantar Galiza desde o que somos, mirando cara adiante fronte a tantos anos de pasotismo e fronte a tantos anos de levarnos cara atrás.

E facer historia é derrotar nas urnas a ese Partido Popular que se atreveu a facer campaña no medio dunha pandemia, pero toda manipulación e propaganda non poden tapar que este é o peor goberno da historia de Galiza e imos derrotar ao Partido Popular nas urnas coa forza da xente deste país que confía no BNG. Imos facer historia, estade convencidos e convencidas.

E a clave é que haxa unha gran mobilización, se todas as persoas que cremos que Galiza non vai ben, se todas as persoas que soñamos cun país mellor nos mobilizamos, o 12 de xullo imos sorrir, imos a poñer en marcha o cambio que necesita Galiza. Imos facelo porque é posible, a clave é que non quede nin unha soa persoa na casa.

Porque este 12 de xullo toca escoller. Escollemos entre esa Galiza parada e que vai a menos que nos deixa o Partido Popular ou unha Galiza que se poña en marcha, unha Galizadinámica que avance que é a que representa o BNG. Escollemos entre unha nova maioría do Partido Popular para que as cousas sigan indo cara atrás ou o proxecto que representa o BNG para que Galiza mire ao futuro con determinación e collamos as rendas para devolverlle a esperanza a este país, para que a xente non teña que emigrar, para que teñamos unha sanidade pública de primeira, para que haxa traballo, para que non pechen máis industrias no país e para poñer en marcha o cambio que necesitamos os galegos e as galegas, ese é o momento e esa é a escolla que temos que facer.

E eu quero ser a presidenta dese país novo, dese país que se fai valer, que avanza usando sen favor a súa capacidade, o seu potencial e o seus recursos. Por iso digo, que este 12 de xullo, digan o que digan as enquisas, está todo aberto, 3 de cada 10 galegos non decidiron o seu voto. Hai unha forza que está emerxendo nesta campaña, que é esa forza que representades todos e todas os que estades enchendo neste momento esta praza, que estamos cansos de ver como o noso país perde oportunidades, como atacan a nosa lingua, como menosprecian a nosa cultura, como a nosa industria vai pechar sen que haxa alternativas e sobre todo, como estamos perdendo o tren do futuro, porque este país ten que mirar para adiante e demostrar que somos capaces de ser a envexa do mundo, porque temos todo para conseguilo. Imos poñer en marcha este gran país que ten aplastado esta maioría do Partido Popular. Imos facelo.

Hoxe amigos e amigas comeza o cambio galego, hoxe comeza o tempo dun país novo, hoxe comeza o tempo dunha nova Galiza e de que fagamos historia. Facer historia é facernos valer como país, facer historia é sumar desde a diversidade, facer historia é que metamos de cheo a Galiza no século XXI para ser ese país moderno, xusto e vivo cunha muller presidenta. É tempo de superar a parálise, é tempo de prender o motor de Galiza, é tempo de recuperar o pulso do país e poñer en marcha un goberno liderado polo BNG, que confía en Galiza, que representa a ilusión, a rebeldía, o inconformismo e o orgullo de ser galegos e galegas. Temos amigos e amigas que saír adiante, e por iso quero dicirvos coa man no corazón que o cambio galego é posible se nos mobilizamos. Co BNG, Galiza vaise poñer en marcha, vamos construír unha Galiza mellor con oportunidades. O 12 de xullo fagamos historia cunha muller na presidencia, cun goberno que poña en marcha todo o potencial e toda a capacidade. Construíamos co BNG esa Galiza orgullosa, esa Galiza onde vivir e traballar. Imos facelo, imos devolverlle a esperanza á xente do noso país, adiante co BNG!

E que ninguén nos diga que non hai partido, claro que hai partido de aquí ao 12 de Xullo e imos saír a gañalo. Imos saír a gañalo porque temos un equipo de homes e mulleres con talento e con amor por este país. Imos a poñer en marcha un goberno que dea solucións e non nos van a convencer nin nos van a impedir que sigamos falando con esa actitude. Mirade, temos moitos exemplos na historia que nos demostran que os que din que non é posible que cren que non é posible o que queren é impedir que saiamos adiante. Acaso non parecía imposible o xesto de rebeldía e de dignidade de Rosa Parks naquel autobús? Acaso non parecía o movemento de sufraxistas reivindicando dereito a voto? Acaso non parecía imposible Mandela liberando o goberno do seu país?

Precisamente era Mandela quen dicía que todo parecía imposible ata que pasa, e o 12 de xullo vai pasar, Galiza terá por primeira vez unha muller na presidencia e unha presidencia nacionalista. Hai que soñar para facelo realidade e de aquí ao 12 de xullo mobilicémonos, falemos con todo o mundo, non deixemos que ninguén se quede na casa, porque queren que quedemos na casa. Porque o 12 de xullo imos desconfinar Galiza e confinar ao Partido Popular na oposición, o Partido Popular de Casado, de Feijóo e de Cayetana. E imos a erguer Galiza porque este país non pode seguir vendo como nos rouban o futuro, imos levantarnos en pé e imos facer historia, non o dubidedes, adiante co BNG!

Moitísimo ánimo e moitas grazas por estar hoxe aquí!

Discurso 6 – Minuto de Ouro 2020

Resulta curioso que estes meses tivemos que parar todo para empezar a escoitar mellor o noso planeta. E creo que hai unha maioría que coincidiremos en que é necesario camiñar cara un modelo de sociedade baseado na economía verde, que aposte pola ciencia e pola innovación, que acabe co abandono do noso medio rural, e que aposte por cidades sostibles e habitables como o leva facendo o BNG alí onde goberna desde hai anos.

En Galiza temos tódolos recursos para ser a envexa de Europa nesta nova era que se abre, pero debemos de confiar en nós mesmas. Este 12 de Xullo temos a oportunidade de romper con ese pasado e abrir un futuro onde xuntos e xuntas fagamos historia, poñendo por primeira vez a unha muller na presidencia da Xunta.

Ilusión non me falta, e se me dades esa oportunidade, darei o mellor de min.

Discurso 7 – Peche de Campaña 2020

Teño que confesarvos que está sendo unha campaña desbordante. Levamos quince días vendo que hai neste país un movemento imparable, un movemento que protagonizades todos e todas vos, esa forza que quere un cambio en este país e que ninguén vai deter. O próximo domingo empezamos a construír o futuro. Somos imparables, temos que seguir medrando, porque este país merecese unha oportunidade.

Porque esta tamén foi unha campaña na que intentaron convencernos que non había nada que facer. As enquisas toda a campaña decíndonos que van ganar os de sempre. Pero hoxe, esta praza, a enerxía que sentimos é a convicción de que hai unha nova maioría nesta sociedade entorno ao BNG, hai unha nova maioría que nace porque queremos un país con futuro. Claro que sí.

E hai algo que se escoita, escoitade. Somos moitos corazóns latindo unidos porque xuntos e xuntas imos protagonizar o cambio galego. Claro que sí, estamos unidos, non hai distancia entre nós. Temos un só latido no noso corazón. Este país estase erguendo para dicir basta xa de que nos rouben o futuro, basta xa de que nos rouben a esperanza, imos a ir a gañar o próximo domingo con todos e todas vos, imos a ir a gañar porque nos lo merecemos porque nos merecemos un país onde a xente non emigre, porque nos merecemos un país onde os vítimas do Álvia non teñan que pedir xustiza, verdade e reparación. Que lle la demos porque temos que saber a verdade. Merecémonos un país mellor.

E antes de vir aquí, tiven unha entrevista na radio e decíanme se era casualidade que fixeramos este fin de campaña en María Pita. Isto non vai de heroes e heroínas, pero sí que vai de símbolos. E María Pita é un símbolo, é un símbolo duna cidade que se ergueu para loitar contra os que os querían saquear. E decía María Pita, quen teña a honra que me sigan. E neste momento, tamén temos que parar aos que nos están saqueando. Por iso decimos quen queira cambio que me siga, que en queira cambio que siga ó BNG. Somos alternativa, somos quen pode levantar este país.

Porque temos que erguernos. Acabamos de vivir unha crise sen precedentes, unha crise da que temos que aprender, porque a Covid deixounos moitas ensinanzas. Unha, que a homenaxe que lle temos que facer as vítimas é defender unha sanidade pública de primeira, libre de recortes e privatizacións. Que o monumento que requiren todas as persoas que nos deixaron é que nunca máis se faga negocio co dereito a ter unha vellez digna, nunca máis negociar co dereitos, ese é o monumento que temos que darlle a esas vítimas que estarán sempre no noso corazón.

Tamén a Covid nos deixa outra mensaxe. Cando veñen duras non son os directivos do IBEX 35 que nos salvan. Foron os traballadores e traballadoras, a xente que estivo nos supermercados, nas farmacias, xornalistas, ensino, a xente que estivo ao pe do cañón erguendo este país.

E reparaide, que a maioría desas profesións son mulleres precarizadas. E temos unha enorme débeda con elas que vamos a devolverlles, loitando por esa Galiza feminista de mulleres libres sen violencia de xénero, onde podamos decidir que queremos ser e como queremos vivir.

E esta crise volveu a ensinarnos como xestiona o Partido Popular. Que vergoña! Que vergoña o que levamos visto nesta última semana. Feijóo que se poñía medallas cando todas as competencias eran do Goberno Central. Que está facendo nesta crise? Xestionando con improvisación, sen antepoñer por diante a saúde das persoas, única e exclusivamente guiado polos seus intereses electoralistas. E facendo outra vez dunha crise unha mentira. Non se pode mentir cando está en risco a vida e a saúde das persoas. E o que nos leva facendo esta semana. Mentiou cando nos decía xusto a semana pasada que o rebrote na Mariña estaba controlado, que eran 2 ou 3 bares. 72 horas despois hai que confinar a Mariña. Decían que era un rebrote, pero nos papeis oficiais da xunta o que din é que hai transmisión xa do virus. Un presidente decente non lle minte ao país, se tuberan honestidade tería dimitido, pero como non o fai imos dimitilo nas urnas, o próximo domingo para defender a verdade e a dignidade, porque este país non se merece un presidente que minte, merecese unha presidenta que lle vai dicir a verdade sempre aos galegos e as galegas.

Estamos nun momento no que hai moito en xogo. E estas son as oportunidades que temos como sociedade para avanzar. Por iso hoxe queremos invitarvos a que fagamos historia, e facer historia é que por primeira vez haxa unha muller na presidencia e un goberno que só se deba a Galiza e ós galegos e as galegas. Ese é o goberno que queremos poñer en marcha!

Un goberno que esté as duras e as maduras, porque nos levamos once anos cun presidente oportunista. Díciavolo antes, cando tivemos os momentos máis duros da pandemia, que facía, Feijóo? Poñíase ao fronte ou estivo durante toda a pandemia utilizando a CRTVG para facer campaña electoral encuberta. Que vergoña facer campaña no medio dunha pandemia. Pero todos e todas escoitábamos como sinalaba todos os problemas, como sinalaba con un dedo acusador ao Goberno Central de todos os problemas. Cando algo salía mal era culpa do goberno central. Cando algo salía ben, era mérito del. E isto é o que leva facendo toda a lexislatura, escondéndose e botando balóns fora. Pensade, non sei se

lembrades, Pemex, promesa electoral. Xa vimos nunha campaña electoral, como se decía que Pemex iba a salvar todo o naval e cando Pemex non construiu esos barcos, deixou tirados nosos estaleiros e está sendo investigado por corrupción, di que o asunto non vaicon el e é o que leva facendo con todos e cada un dos temas deste país, con ALCOA, co saneamento das rías, con todos os problemas deste país é oportunismo puro e duro. E estamos nun momento en que temos que romper con ese pasado, temos que construír un futuro mellor. E neste momento o país só ten dúas posibilidades. Unha é continuar co oportunismo, co immobilismo e co conservadurismo do PP. A outra é o cambio galego que simboliza o BNG. Esa é a decisión que temos que tomar. E levamos moito tempo vendo a onde nos conducen os gobernos do PP. E once anos de desastres para este país non se poden esconder detrás da pandemia, porque o balance que deixa Feijóo é un auténtico desastre. Cero competencias en once anos, destruíu as nosas caixas entregandollas a un empresario venezolano que, por certo, agora está saqueando a comisións á xente deste país cun novo abuso bancario que non se pode tolerar. Destruíu as caixas, pero tamén destruíu emprego, sabedelo ben nesta comarca, cantas empresas pechadas, sin que Feijóo movera un dedo. Aí temos tamén 200.000 mozos e mozas que tiveron que marchar por falta de oportunidades no país. Ese é o balance que nos deixa ao Partido Popular. Menos dereitos, menos xente, menos servizos, privatizacións, unha Galiza que vai a menos e ese non é o futuro que temos que escoller.

E desde o Bloque o que vos ofrecemos é facer algo diferente. Estamos no medio dunha crise e as crises son grandes oportunidades para poder poñer cambios estruturais, e iso é o que necesita Galiza. Eu vexo o noso país e non son capaz de entender como unha terra queo ten todo, porque temos recursos, temos mar, temos terra, temos xente innovadora con talento, temos capacidade, temos todo para ser a envexa de Europa. Pero estannos roubando o futuro, estásenos indo o país entre as mans. E temos que cambiar o rumbo. E cambiar o rumbo significa que o 12 de xullo imos apostar polo proxecto do BNG. Un proxecto no que temos claro, hai que cambiar o paradigma. Temos que deixar atrás esa economía da destrución e do espolio, apostar por unha economía verde, apostar pola ciencia e innovación que volva todo ese talento que temos polo mundo, apostar porque os nosos montes deixen de arder todos os anos e poñamos en marcha un novo modelo, apostar tamén por erguer novos modelos de cidades que sexan amables e habitables, temos que ter confianza nas nosas posibilidades, porque ao final é do que se trata, de confiar no país, de confiar en nos mesmos, de confiar en Galiza, e de confiar nas nosas propias forzas. Esa é a clave para cambiar este presente de precariedade e empezar a construír un futuro de esperanza. Confianza no país, iso é o que necesitamos.

E nós confiamos no país e confiamos na organización coa que nos presentamos. E vimos a esta praza coas nosas siglas, porque as siglas do BNG teñen detrás de si a dignidade deste país, unha forza política incorruptible que sempre puxo por diante os intereses de Galiza. Esa é a marca do BNG.

Sen embargo, outros non. Sabedes que hai xente preguntando se se presenta ao PP. Sí. Claro. O candidato do Partido Popular está escondendo as súas siglas. Esconde as siglas, a Cayetana e a Casado. Non os vimos xuntos, andan fuxidos. Bueno, Casado fixo unha gran aportación nesta campaña. Escoitei onte que aprendeu a dicir mesunxe. Ao mellor algún día poden decír Sansenxo, seguramente.

Pero non só esconden as siglas, queren esconder o seu programa. E o programa do Partido Popular, a pouco que vexamos, é moi evidente. Vímolos hai pouco. Presentou caleo modelo de universidade que quere construír. Sabedes caleo é? Converter as nosas universidades nunha especie de cursillo online, esa é a concepción que ten o Partido Popular do futuro das universidades. E máis grave, non é só iso, estannos dicindo tamén que o futuro é a telesanidade. Telesanidade, é dicir, que en vez de ir ao médico cando está a médica, Cando estás enferma, que te chamen por teléfono. Imaxínadesvos ter que chamar por teléfono. Pasaremos das listas de esperas a chamadas en espera. Ese non é o futuro que queremos. Temos que o 12 de xullo defender unha sanidade pública de primeira e acabar coa precariedade duns profesionais que estiveron nesta pandemia dando mellor, e xogándose a vida. Temos que saír a defender a nosa sanidade, temos que pararlle os pes a ese Partido Popular que cree que vai gañar estas eleccións. Bueno, eu penso que o crían, porque segundo foi avanzando a campaña o que vimos é a un Partido Popular desencaixado. E sabedes porque é, porque cada vez que hai un mitin do BNG desbórdanos a emoción como hoxe, porque hai miles de persoas que están fartas, que van romper con ese caciquismo 2.0, con ese proxecto que non representa nada para este país. Por iso ten medo Partido Popular, por todos e todas vos que vades a facer que este doce de xullo fagamos historia. Imos facer historia entre todos e todas.

A min seguro, que igual que a moitas de vos, vos dixeron en moitas ocasións non, que non podíades facer algo, a min dixéronmo moitas veces por ser de aldea, por falar galego, por ser muller, nunca aceptei ese non. E ao longo da historia, todos os movementos e todos os pobos que se levantaron foron os que non aceptaron o non. As sufraxistas non aceptaron o non. Rosa Parks non aceptou o non. O Movemento LGBTI tampouco aceptou o non. As mulleres nunca aceptamos un non. Os traballadores e traballadoras que loitan polos dereitos nunca aceptaron un non. Cando decimos que podemos vivir en galego tampouco aceptamos un non. E o próximo 12 de xullo imos dicir si a unha Galiza con dignidade, si a unha Galiza

con futuro, si a unha Galiza sen emigración. Porque, amigos e amigas, a historia é nosa e escribímola hoxe desde esta praza de María Pita. Empeza unha nova era neste país. Empezamos a meterlle medo o Partido Popular porque se lles se acaba o conto. Acabáselles o conto de tanta corrupción e de tanto abandono para este país.

Temos, amigos e amigas, que facer historia, e facer historia é erguernos, facer historia é poñer en marcha un novo proxecto de país. Ese proxecto que todos e todas sabemos que podemos ser, porque esta terra ten posibilidades de ser moito máis que a destrución quenos deixa o Partido Popular. E este 12 de xullo imos erguernos e imos facer historia, facendo que por primeira vez unha muller sexa presidenta da Xunta de Galiza. Imos facer historia, claro que sí entre todos e todas.

E hoxe quero dirixirme especialmente ós mozos e mozas que estades nesta praza, que estades nesta praza dicindo que non aceptades o futuro que outros e outras queren escribir con vos. E quero decirvos que non permitades que vos rouben o dereito a soñar, tedes que soñar e o próximo 12 de xullo tedes que saír a pelexar por ese futuro, votando ó BNG, enchendo as urnas. Necesitamos que os mozos e mozas deste país estean presentes nas urnas. É o voso momento, necesitamos desa mocidade rebelde, combativa, que non se rinde e que vai demostrar que os que din que os mozos e mozas de hoxe. pasan de todo, que non lles interesa a política, van ser o motor do cambio galego o próximo doce de xullo, que necesitamos que a mocidade se revele nas urnas. Da igual que faga bo día, mal día ou que haxa praia, o doce de xullo estémonos xogando o futuro, estémonos xogando cambiar orumbo dun país ao que nos están destrozando.

Esta terra ao longo da historia levantouse moitas veces. Fomos capaces, entre todos e todas, de superar moitas adversidades. Pero levamos demasiado tempo vendo como hai gobernos que non miran por nós, que o que miran é por eles. Temos un Partido Popular quenon ten política industrial, o que ten é unha porta xiratoria, senón que llo pregunte a Bea Mato. Que escándalo! Autorizan parques eólicos e logo esas empresas colócanos nos consellos de administración. e que a enerxía dos galegos e as galegas se use para desenvolver o país e acabar coa vergoña das portas xiratorias. Temos que poñer en marcha un novo modelo de país e temos que facelo con confianza en nós, confiando no que Galiza é capaz de facer. E este 12 de xullo é unha oportunidade única. É un momento no que os galegos e galegas temos que facer historia, temos que facelo confiando en nos mesmas, temos que facelo perdendo o medo, porque o único ao que temos que terlle medo é a que nada cambie neste país, eso é o único que nos debe dar medo. Que nada cambie o próximo 12 de xullo.

Por iso, quero animar ós galegos e os galegas, a que fagamos historia, concentrando todo o voto que quere cambio no BNG, que fagamos historia facendo que por primeira vez este país teña unha muller na presidencia da Xunta, que fagamos historia construíndo un futuro de dignidade para todos e todas. Podemos facelo votando BNG, é o momento de concentrar o voto na candidatura do BNG. Fagámoslo!

Porque hoxe acaba unha campaña, pero o domingo empeza unha nova Galiza. Nos non queremos volver a vella realidade. Nos queremos construír un país novo. Non que nos devolvan o Pazo de Meirás e a Casa de Cornide. Non que a xente non teña que emigrar. No que falemos con orgullo a nosa lingua, No que haxa oportunidades, No que acabemos co abandono do noso mar. Amigos, amigas, Estamos nun momento impresionante. Feijóo pensou que como el estivo tres meses facendo propaganda nunha pandemia, confinara as ganas de cambio en Galiza. E o que estamos sentindo é que as ganas de cambio cada vez van a máis e o que vamos facer é confinar ó Partido Popular na oposición e vamos abrir unha nova etapa para este país e vamos facelo porque nos merecemos construír un futuro de oportunidades.

Eu só vos quero pedir unha causa, que o 12 de xullo, vaiades as urnas, a votar BNG con orgullo, con ilusión e con convicción, e tendo claro que cada papeleta que leve as siglas do BNG e que entre nesas urnas é un motivo para ter esperanza. Nos imos deixarnos a pel para erguer este país. Pero necesitamos que o próximo domingo haxa unha gran mobilización de todas as persoas que estamos fartas de ver como neste país solo se nos poñen pedras no camiño e paus nas rodas. Imos quitar eses trancos e imos erguer Galiza porque somos un gran país e temos dereito a que esta terra se levante. Imos facer historia, non o dubidedes, o 12 de xullo, vota de BNG e empezará a brillar unha nova estrela de esperanza neste país. Adiante co BNG.

Moitísimas gracias por vir.

Discurso 8 – Proclamación como Candidata 2024

Moi, moi bo día, casi tarde, amigos e amigas. Hoxe non estamos aquí nun acto máis. Este non é un mitin máis, nin esta será unha campaña máis. Este é un deses momentos en que un pobo ten que coller as rendas e pelexar polo futuro. É agora, é o momento, e quero convocar á cidadanía galega a facer historia, a conseguir que por primeira vez unha muller ocupe a presidencia da Xunta. Por primeira vez teñamos a unha presidenta coas mans libres para defender aos galegos e ás galegas. A min, ninguén desde Madrid, me vai poñer límites á hora de defender Galiza, ninguén.

Afronto o reto de ser a presidenta do cambio desde a máxima humildade pero coa máxima ambición de país. Porque Galiza é un gran país, un país que me gusta, do que me sinto orgullosa, un país que quero, e sobre todo, ao que quero darlle o mellor presente e o mellor futuro. E o momento é agora, estou convencida. O cambio que lidera o BNG é imparable. Quero darvos as grazas de corazón, moitísimas, moitísimas grazas pola confianza que depositades en min. Hoxe, aquí, neste espacio tan simbólico, sinto como nunca a enerxía e a potencia colectiva do BNG. E sei que non lle imos fallar aos galegos e ás galegas. Tedes a miña palabra. Darei o mellor de min para conseguilo.

Creo que despois de tanto tempo, coñecédesme, sabedes como son e por responsabilidade e coherencia nunca tería aceptado ser candidata se non me atopara en plena forma tanto no persoal como no político. E quero decirvos... Quero decirvos que teño máis entusiasmo e máis ilusión, que me sinto máis preparada que nunca para ser a primeira presidenta e poñer en marcha o mellor goberno de todos os tempos. Eso é o que queremos, o mellor goberno de todos os tempos para Galiza.

Sabedes por que teño máis ánimo, máis enerxía e máis alegría que nunca. O motivo sodes todos e todas vós, todas e cada unha das persoas que lle queredes a Galiza. Son consciente de que este é un proxecto colectivo. Eu pouco podería facer sen o voso traballo e sen a vosa implicación. Seino moi ben, tede a seguridade de que nunca, nunca, nunca o esqueceréi. Nunca. Este é un proxecto colectivo. Ser a vosa candidata á presidencia para min é unha inmensa honra e unha enorme responsabilidade con todas e cada unha das persoas que teñen postas as súas esperanzas en nós e coas que están á expectativa de que pode ofrecerlle o BNG e a súa candidata a este país. E quero dirixirme a todas esas persoas co corazón na man para dicirlles que teñen motivos sólidos para confiar e ilusionarse co BNG. Un BNG que está nun novo ciclo, que é unha organización seria, solvente e renovada, ilusionada, que só mira cara a adiante, cara ás maiorías sociais e con todo entusiasmo para facer avanzar Galiza. Temos ideas para transformar este país e capacidade para levalas

adiante. Non imos perseguir imposibles, nin prometer aquilo que non podemos cumprir, pero iso si, imos dar o mellor de nós cada día para transformar este país, porque pensamos e soñamos Galiza en grande.

Son consciente da transcendencia do reto que asumo, nin máis nin menos que lograr que por primeira vez unha nacionalista e muller sexa presidenta. Vós parádevos a pensar por un minuto. Ao longo destes 40 anos de democracia, Galiza tivo seis presidentes, todos homes e todos de forzas estatais. Pregúntovos, pensades que nos foi ben? Pensades que colocaron a Galiza no lugar que se merece? Penso humildemente que Galiza vai saír gañando cunha presidenta do BNG, que a este país vaille ir moito mellor. Por iso, pídolle aos galegos e ás galegas que me dean a oportunidade de demostralo, de demostrarlles que podemos facelo mellor. Unha presidenta coas mans libres e un proxecto común de país pensado desde nós e para nós é a combinación perfecta para poñer en marcha a Galiza en grande que queremos e merecemos. Unha Galiza na que a xente moza teña oportunidades, na que emanciparse non sexa misión imposible. Unha Galiza na que as mulleres teñamos os mesmos dereitos, non sobre o papel, senón sobre a realidade, non un día, senón todos os días do ano. Libres e iguais, iso é o que queremos ser. Libres e iguais. Queremos unha Galiza solidaria dentro e fóra, comprometida con todas as causas xustas. Que non cale ante o exterminio dun pobo como está sucedendo, o pobo palestino, ao que enviamos toda a solidariedade e apoio. Hai que frear este exterminio. Merecemos unha Galiza na que as persoas maiores teñan unha vellez tranquila, na que teñamos a confianza de que ante unha enfermidade contamos cunha sanidade forte e cuns servizos públicos robustos que nos protexan ante calquera revés da vida. Queremos unha Galiza produtiva na terra e no mar, con industria, que aposte pola ciencia e pola innovación, porque queremos competir no mundo desde o coñecemento, non con salarios baixos e empregos precarios. Queremos unha Galiza orgullosa da súa lingua milenaria que nos abre as portas da lusofonía. Un país onde as decisións relevantes estean en mans da cidadanía galega e non en despachos madrileños que a maioría das veces deciden por nós e contra nós. Queremos unha Galiza que coide no medio ambiente, implicada na loita contra o cambio climático, porque coidar o planeta non é unha opción, é un imperativo moral e unha débeda que temos cos nosos fillos e fillas e coas nosas netas. Queremos un modelo enerxético ao servizo do país. Porque o vento é noso, os montes son nosos e os ríos son nosos. Quero que quede meridianamente claro, se son presidenta, a primeira decisión que tomarei en materia enerxética será quitar a cadeira que as eléctricas teñen no consello da xunta. E todo isto e moito máis é o que queremos poñer en marcha liderando o próximo goberno. E dígovos que está o alcance da nosa man.

E vós non sei se vos lembrades, eu si. Hai case catro anos estabamos tamén en Santiago de Compostela nun acto moi similar a este, noutro espacio, pero moi similar. Bueno, en aquel

momento tiña así un pouco máis de barriga, en teoría faltábame un mes para dar a luz. E lembro, perfectamente, que ese día díxenvos que tiña sensación de que a miña filla tiña presa por nacer e que non sería o único novo que nacería ese ano. Eu non creo que sexa adiviña, vamos, non creo en esas cousas, pero o día seguinte rompín augas e naceu Icía, e ese 2020 trouxo a semente do cambio, pasando BNG de 6 a 19 deputados. E hoxe, tamén teño outra sensación. E dígovos que 2024 será o ano no que naza un novo goberno liderado polo BNG.

E si, non teño dotes de adiviña, pero voume atrever a facer outro prognóstico, se vos parece ben. Bueno, pois estou convencida que nesta campaña haberá voces interesadas, interesadísimas, en dicirvos que non. Que non é posible. Que vai seguir todo igual. Que non toca cambio. A eses predicadores do non imos dicirlles coa cabeza alta e cun sorriso que se equivocan, que o seu tempo pasou, que hai unha Galiza que vai deixar atrás o tempo do inmovilismo, da resignación e do pesimismo. Sabemos que isto non vai ser fácil. E desde logo, sería un erro garrafal dalo por feito. Ao contrario, temos moitísimo traballo que facer, temos que mobilizarnos, temos que falar con todo o mundo coa man tendida, temos que entusiasmar, convencer e animar, temos que alimentar esa corrente de cambio imparable. Porque si, a esperanza derrotará o inmovilismo, o entusiasmo gañaralle ao pesimismo, a confianza triunfará sobre a resignación. Así que a por todas a facer historia. Claro que si.

Estamos ás portas dunhas eleccións que sen dubida son as seleccións de alegas mais importantes das últimas décadas. E cando me refiro a importantes, non me refiro para o BNG, que tamén, refírome para o país. porque nos xogamos o futuro. Levamos 14 anos de retroceso, ese é o legado do señor Rueda. Un Rueda que, por certo, é que tá enfadadísimo. Comigo sempre está enfadadísimo. O último cabreo, sabedes por que? Polo acordo de investidura. Dixo moitísimas cousas. Ningunha bonita. Unha era que era de garrafón. Pois mirade, xa que falaron de garrafón, a min o que me dá é que Rueda o que ten é unha tremenda resaca, unha resaca de campionato, porque non dá dixerido que o BNG sexa capaz de facer o que non soubo, non puido nin quixo: defender a este país. Fixádevos, garrafón, pois con ese acordo de garrafón conseguimos rebaixar as peaxes da AP9 da AP53 até un 75%. Conseguimos máis medios para loitar contra a violencia machista, tren de proximidades, máis competencias e conseguimos igualdade para Galiza, que vai ter o mesmo desconto da súa débeda que calquera outra comunidade. E todo isto desde a oposición. Imaxínade o que poderíamos conseguir cunha presidenta coas máis libres para defender este país ante Madrid. Facemos desde a oposición o traballo que non fai PP desdeo goberno e cabréanse. Home, a xente cando lle fan o traballo, normalmente dache as gracias.

En todo caso... Eu creo que se alguén ten motivos para cabrearse é a cidadanía, cun Rueda que triplicou a débeda pública mentres recortaba en sanidade ou en educación. Unha débeda que ten que sabelo a xente deste país, imos pagar máis cara, porque o PP preferiu pedirlle cartos á banca en vez de financiarse co estado. Sabedes canto máis imos pagar? 1400 millóns de euros mais en intereses. E eses son os que nos din que son bos xestores. O que son é un mal goberno que traballa para banca e os lobbies económicos. E isto tamén vai acabar cun goberno do BNG.

Amigos, amigas, estamos nun momento complexo de cambios, de crisis múltiples desde a climática ambiental a social ou a crise de prezos. E neste momento de grandes retos, de mudanzas, de grandes desafíos, Galiza non pode perder ni un minuto máis. Galiza ten que avanzar, temos que empezar a gañar, porque o que está en xogo é a nosa sanidade, atención aos maiores, o futuro da xente moza, os nosos sectores produtivos, o noso territorio. É así de importante todo o que está en xogo. Pero teño a convicción de que as forzas estatais non están no importante, porque para elas, Galiza non é o importante. E por iso van traer as seleccións galegas as súas batallitas, as súas liortas madrileñas, unhas guerras que non son as nosas, que non nos solucionan e que nada nos interesan. Nin precisamos nin merecemos o seu ruído e a súa crispación madrileña. As forzas estatais, o único que demostran unha vez máis é que non teñen proxecto para este país nin lles interesa. Mirade, as seleccións galegas non van nin de Sánchez nin de Feijóo, van de solucións para o noso futuro colectivo, van de que nos fagamos valer e avanzar. Por iso o BNG a lidera a alternativa o Partido Popular, porque os galegos e galegas saben que somos a única forza que ten un proxecto de futuro sen ataduras e sen submisión. Un proxecto solvente, capaz de construír un país mellor a favor das persoas, onde a xente estea por riba dos lobbies económicos, onde o interese xeral da maioría se poña por diante do interese particular dunha minoría, que o que leva facendo o Partido Popular vendendo este país a catro.

Estamos preparados e preparadas para gobernar, para gobernar desde o rigor, a solvencia e o realismo, porque si, é posible unha Galiza en grande, e non imos conformarnos con esa Galiza en pequeno que nos deixa o Partido Popular cos seus 14 anos de retroceso. Basta de ir cara atrás, é o momento de avanzar cunha presidenta do BNG. É o momento de reforzar a educación, o coidado das persoas maiores, a sanidade desde atención primaria á saúde mental, porque hai miles de familias e persoas que nos están mandando un SOS e temos que atendelo. É o momento de recuperar á xente moza, de defender un rural vivo e produtivo, de pelexar polo noso dereito a seguir sendo unha nación pesqueira. É o momento de apostar pola industria, pola ciencia e a innovación, fronte a un partido popular sen proxecto económico. É o momento dun novo modelo enerxético o servizo do país. No que a

nosa riqueza eléctrica sirva para xerar emprego e para abaratar a factura da luz. Imos poñer fin o espolio eólico. No meu goberno non haberá nin abrazos ás eléctricas nin portas xiratorias. É o momento de defender a nosa lingua, porque o idioma que nos une, de apoiara nosa cultura, que nos fai mellores, mais felices e, ademais, crear riqueza e emprego. É o momento de poñer en marcha unha Galiza feminista e diversa, na que cada quen sexa libre para sentir amar e ser quen queira ser. É o momento de poñer en marcha esa nova Galiza. É o momento do BNG. Porque, mirade, o PP de Rueda tivo tempo, 14 anos de maiorías absolutas, e ademais tivo unha enorme cantidade de recursos, 167 mil millóns de euros, pero que nos deixa e unha Galiza peor que a que atopou. O seu tempo pasou. Por iso, o Partido Popular é o pasado, e o BNG representamos o futuro, a esperanza de construír unha Galiza mellor desde a confianza e desde o respecto. Desde a confianza porque confiamos neste país e sabemos que podemos colocar a Galiza entre as nacións mais avanzadas do mundo. E desde o respecto, porque non imos permitir ningunha discriminación, de ninguén. Nós non somos máis que ninguén, pero tampouco menos. Non imos permitir.

Compañeiros, compañeiras, ser a candidata do BNG á presidencia é para min unha honra. Unha honra e unha enorme responsabilidade con todas as persoas que queren un cambio, que imaxinan un futuro mellor. Non importa o que votaran noutras eleccións, hai moitas maneiras de sentirse galega, de sentirse galego, e todas son necesarias para abrir un tempo novo. Quero dicirle a todas esas persoas que son a súa candidata, a candidata desamaioría que sabe que o futuro pode ser mellor se confiamos nas nosas propias forzas, porque o futuro gáñase desde o amor e desde a confianza no que somos, como país e como pobo. Teño... Teño a certeza de que temos ao alcance da nosa man facer historia. Que imos liderar o goberno do cambio porque somos unha forza humilde, pero digna. Porque somos unha forza de fiar. E os galegos e galegas saben que non lles imos fallar, nin á Galiza nin á nosa xente.

Estamos vivindo tempos moi complicados de sectarismo extremo, de descualificacións sen argumentos que fomentan a intolerancia. E nestes tempos crispados, as mellores ferramentas para construír a Galiza que queremos e merecemos son a humildade, o respecto, o rigor e a solvencia do proxecto común que representa o BNG. E como vos dicía ao inicio, o reto que temos por diante non depende dunha persoa, é un reto colectivo, un reto da gran organización que somos. Por iso, emprázovos a dalo todo nesta recta final. Pídvos renovar o traballo, o compromiso e o entusiasmo que nos levaron a ser a esperanza dos galegos e das galegas que queren cambio. Porque somos unha forza política con raíces, vimos de lonxe e aínda imos chegar máis lonxe. Somos fillas do espírito das revoltas irmandiñas, dos mártires de Carral, ou desa xeración extraordinaria e irrepetible de

Bóveda, Castelao, Ánxel Casal e María Miramontes. Vimos do exemplo e do legado de mulleres poderosas, como Rosalía, como as fundadoras das Irmandades da Fala, as cigarreiras da Coruña que protagonizaron a primeira folga de mulleres, das que loitaron pola república ou contra o franquismo ou desa forza das mulleres anónimas que nos coidaron durante a pandemia. Vimos de percorrer un longo camiño que se prolonga no orgullo dun pobo, a través de Nunca Máis, SOS Sanidade Pública, ou que segue co movemento feminista que cada 8M enche rúas deste país.

E sentamos as nosas raíces na xente deste país. Homes e mulleres que non se renden, que loitan para saír adiante cada día, sen desanimarse, demostrando que somos un pobo honesto, traballador e con talento. Coa súa forza poñeremos en marcha unha nova Galiza. Porque este é o momento, é o momento dun goberno a favor de Galiza, sen ataduras e sen submisión, un goberno que teña a Galiza na cabeza e o corazón. É o momento de facer historia cunha presidenta coas mans libres e depende de todos e de todas nós. Por iso eu quero acabar este acto dunha maneira moi galega. Cunha pregunta. Estádes preparadas? [Contestan: Si!] Estádes preparados? [Contestan: Si!] Mais forte! Estamos preparados e preparadas? [Contestan: Si!] Pois fagámolo! Adiante a por todas! Viva o BNG e viva a Galiza! Adiante!

Discurso 9 – Inicio de Campaña 2024

Vos sodes as mellores e os mellores. Todo isto é grazas a vos.

E agora, imaxinade, 19 de febreiro, comeza un novo día. Espertades sabendo que as urnas abriron un tempo novo para este país. Como vos sentiriades? De repente, en Galiza, despois de tanto tempo, de tanto traballo, unha nova enerxía enche de esperanza a miles de persoas que levaban anos soñando con este momento. Hai unha presidenta, unha presidenta do BNG.

Este soño está máis cerca do que cremos. E é mellor dalo todo estas tres semanas que arrepentirnos o 19 de non ter feito todo o que estaba na nosa man porque depende dunha presa de votos. Efectivamente, un puñado de votos pode cambiar a historia deste país. Efectivamente! Cada vez máis xente está xirando a mirada cara o BNG. Miran cara nos porque están fartos e fartas das vellas receitas fracasadas dos de sempre. Se queremos resultados diferentes temos que apostar por algo diferente. Sabedes cantos presidentes tivo Galiza nestos 43 anos de autonomía? Moi ben, bingo, 6. Todos homes e todos de forzas estatais, non credes que 43 anos despois vai sendo hora de que por primeira vez teñamos unha presidenta coas mans libres.

Mans libres. A min, ninguén desde Madrid, me vai poñer límites á hora de defender os intereses dos galegos e das galegas. Ninguén. Nin desde Madrid, nin desde ningún consello de administración. A min só me van dar ordes os galegos e as galegas, porque sei moi ben quen son, para quen estou aquí e a quen me debo. Seino moi ben.

Débome, por exemplo, a todas esas persoas que tiveron que coller as maletas por falta de oportunidades. Esta semana estiven pouco máis de 24 horas en Madrid, pero non vos imaxinades a cantidade de galegos e de galegas que me atopei. E sabedes, que me decían? Queremos volver a casa, estamos moi ilusionadas co cambio. E houbo un rapaz que é que me puxo a pel de galiña. Díxome, Ana, leva esta mensaxe. Eu, o 18 de febreiro, non podo votar, pero por favor, construíde a Galiza a que poda voltar.

Débome á xente que está defendendo a sanidade pública desde o Carballiño, desde Xinzo de Limia ou desde Zas, que están loitando por algo tan básico en pleno ano 2024 como que os seus fillos e fillas teñan pediatra, porque non queremos nenos e nenas de primeira e nenos e nenas de segunda. E así, é como imos construír un país mellor, ó lado da xente, na rúa, cruzando as portas dos colexios, dos centros de saúde, das universidades, cruzando as portas das fábricas, dos teatros ou das tendas dos nosos barrios. Esas son as portas que imos cruzar. Nin eu, nin ningún goberno do BNG cruzará ningunha porta xiratoria. Porque sabemos quen somos e para que estamos aquí.

Darémolles a Galiza o mellor goberno de todos os tempos, porque imos ser o goberno que recupere a sanidade pública para que túa saúde non dependa da túa tarxeta bancaria. Imos ser o goberno que poña a enerxía ó servizo da xente, porque xa é hora de que o vento sopra para todos e todas e non para uns poucos. Imos ser o goberno onde a xente moza non teña que facer as maletas para marchar, senón para vir a vivir aquí. Imos ser o goberno que poña en marcha todo potencial que ten este país, sen límites e sen ningún tipo de corsé centralista, porque si, somos un gran país, e hai que pensar en grande para poder facer grandes cousas.

O próximo 18 de febreiro, dentro de 21 días, xogámonos moito. Eu digo que nos xogamos moito máis que un goberno. Xogámonos a Galiza da próxima década. Temos que decidir se queremos seguir retrocedendo cun goberno do Partido Popular esgotado e sen ideas ou se apostamos polo futuro que representa o BNG. Este é un deses momentos en que un país ten que erguerse para loitar polo seu futuro. E a iso convoco a cidadanía deste país. a que o 18 de febreiro ningunha persoa que quere cambio quede na casa e que ningún voto do cambio se perda. Se todas as persoas que queremos abrir un tempo novo collemos a papeleta do BNG, o 18 de febreiro sabedes o que será? Será un win-win. Gañaremos un goberno do BNG que vai darlle un futuro mellor a xente deste país e tamén gañaremos porque imos derrotar a Rueda e a Feijóo dunha atacada.

É que ademais vai ser unha vitoria heroica. Porque imos gañar, a pesar de todo que está acontecendo nesta campaña. Que maior heroicidade que gañarlle a un Partido Popular que vai dopado a eleccións usando cartos públicos. Que maior heroicidade que gañarlle a un partido popular que ten secuestrada a TVG, que pagamos todos e todas, ata o extremo de convertela en telepp.

Están desbocados. Están tan nerviosos que na TVG xa non lles chega co botafumeiro para o PP. É que agora hai que atacar o BNG. E eu sei que hai moita xente que isto lle indigna, non? De facto a mi chégame: “tedes que facer algo”. E eu digo, bueno, é normal que nos indignemos porque é moi grave o que pasa nos medios públicos deste país. Pero tamén vos digo, tranquilidade. Canto máis nos ataca o Partido Popular, canto máis usa TVG para atacarnos, eu sinto que imos ben. Polo tanto, agora non é que vaíamos ben, é que imos moi ben.

O nerviosismo tamén se palpa na campaña de Rueda. Eu hai días que digo é unha tómbola e outros digo un vendedor de crece pelo. Xa non lle queda nada gratis por ofrecer. E ademais agora dinos que van facer en 4 anos ou que non fixeron en 15. Onte anunciaba 20.000 vivendas, 4.200 públicas. Pero sabedes que din os datos oficiais do Ministerio de Vivenda? Que en 2015 fixeron 0 vivendas, en 2016 1, en 2017 2, en 2018 0, en 2019 0, en

2020 dérono todo, 11. No 21, xa dixeron, traballamos tanto, volvemos a cero, en 2022 8. Segundo estes datos, en 8 anos construíron 22 vivendas, e agora en campaña dinos que en 4 anos van facer 4.200. Eu a verdade non son moi amiga de dar consellos, xa me chega con atenderme a min, pero hoxe vou facer unha excepción con Rueda. Alfonso, tanta trola, xa non cola. Xa non enganan a ninguén, nin con mentiras, nin con manipulación, nin con toda propaganda do mundo van parar as ganas do cambio, agora o cambio é imparable, porque hai unha cidadanía que dixo basta. Vímolos estes días coa reacción da xente autoorganizándose ante a incompetencia e a ocultación do Partido Popular na xestión da marea plástica. Que orgullo os alcaldes e as alcaldesas do BNG, de Ribeira e de Muros! Que orgullo, é outra forma de gobernar!

Vímolos tamén, o pasado domingo, na multitudinaria manifestación a favor do noso mar, e imos velo unha vez máis o próximo domingo, coa cidadanía deste país enchendo as rúas endefensa da sanidade pública. E a esa maioría social que quere cambio, que imaxina un futuro mellor, quero dicirlle que son a súa candidata. Non importa que papeleta colleran noutras ocasións. Hai moitas maneiras de sentirse galego, de sentirse galega e todas son necesarias para abrir un tempo novo. Son a candidata de todas as persoas que queren un cambio e que saben que a maneira de conseguilo é apostando todo ó BNG porque imos facer de Galiza un país mellor, un país punteiro e vangardista.

O meu compromiso, o compromiso de todo o BNG é que dentro de 4 anos todas as persoas votasen o que votasen sintan un tremendo orgullo da Galiza que estamos construíndo. E se todas as persoas que defenden a sanidade, a educación, o coidado do medio ambiente, haberá cambio. Se todas as persoas que queren unha Galiza da ciencia, feminista e diversa apoian ó BNG, haberá cambio. Se todas as persoas que queren un país onde a lingua florezca e teñamos maior capacidade para decidir aquí, apoian ó BNG, haberá cambio. Eu quero que todas esas persoas que dubidan, o desde 18 de febreiro, voten BNG, pero quero que voten con ganas e con ilusión, convencidas e convencidos, de que imos poñer en marcha o mellor goberno de todos os tempos e que imos darlles motivos para que teñan esperanza nese futuro mellor.

Un futuro que depende de nós e das nosas propias forzas. Porque hai unha cuestión que está moi clara, ninguén desde Madrid vai vir sacarnos as castañas do lume, non o fixeron nunca e non van facelo agora. É máis, mirade, estamos en Xaneiro, calquera diría que isto étemporada alta polo turismo electoral que estamos recibindo, non? Os líderes do PP e do PSOE viñeron máis veces a Galiza neste último mes que no último ano. Pero non merecemos que veñan de Madrid a traernos a súa crispación, a súas liortas que nada nos interesan ni nos solucionan. Estas eleccións van dos galegos e das galegas, dos nosos

problemas de como aportar solucións para o noso futuro. Van de que nos fagamos valer e avanzar. E vendo os aires que sopran de sectarismo, de descualificación sen argumentos, de intolerancia e crispación, canto mais vexo isto eu máis me reafirmo en que as mellores ferramentas para construír a Galiza que queremos e merecemos son a humildade, o respecto e a solvencia do proxecto común do BNG. Que orgullo sinto de ser do BNG!

E remato pedíndovos que volvades a ese 19 de febreiro, que volvamos a imaxinarnos ese día do que vos falaba ao principio, ese día no que unha nova enerxía recorre o país. Hai momentos en que a historia pode tocarse coas mans, e moitas mans xuntas poden moldear a historia dun país e darlle unha nova forma. Agora mesmo estamos acariñando un deses momentos. Conseguilo non depende dunha soa persoa, depende de que fagamos todo o que está na nosa man, para que ese 19 de febreiro non pensemos que non fixemos algo que podemos facer, senón que ese 19 de febreiro pensemos que eu fun parte desa historia.

E hai algo que tamén quero que saia desde aquí. Dentro de 21 días, imos facer historia coa primeira muller presidenta e do BNG. Pero eu non quero facer historia por min, eu quero facer historia por todos e por todas, por todas as persoas que defenden a sanidade, polas que loitan por un traballo decente, pola mocidade que quere chegar a fin de mes, polos maiores que reclaman unha vellez tranquila, polas xentes que defenden o noso mar, polos que resisten mantendo este rural en pé ou polos que queren mil primaveras máis para a nosa lingua. Por todos e por todas.

E agora voume emocionar... E é que é verdade que me emociono moito cando penso no todas. E emociónome porque ter unha presidenta é facer historia por todas, por todas as que loitaron onte para que nos esteamos aquí, polas que imos loitar agora para que sexamos libres e iguais e por todas as que virán despois para impedir nin un só paso atrás. Por todas.

Quedan 21 días. Pídvos dalo todo nesta campaña, despois de ter chegado ate aquí, durante estes últimos anos. Pídvos o último esforzo, renovando o traballo, o compromiso e o entusiasmo que nos trouxeron ate este momento, ser a esperanza dos galegos e das galegas que queren cambio. Emprázovos a que contaxiedes este espírito de ilusión por unha Galiza que empece a pensar en grande por si mesma. Xuntos, xuntas, fagamos realidade ou soño de tantas xeracións. Gobernemos nos a nosa terra.

Ese soño está ó alcance da nosa man. Depende de todos e todas nos. Fagamos historia cunha presidenta coas mans libres. É agora, é o momento. Así que, a gañar a Galiza que queremos, que soñamos, que merecemos, pola que loitamos. A Galiza que amamos. Adiante Galiza! Adiante BNG!

Discurso 10 – Minuto de Ouro 2024

Durante este debate, asistimos a dúas maneiras diferentes de sentir e de pensar o noso país. Fronte a un goberno esgotado e sen ideas, que nos deixa unha Galiza máis pequena; nós mostramos que temos confianza en Galiza, porque pensamos este país en grande.

Si queremos resultados diferentes, temos que facer algo diferente. Por iso, dígolle a todas esas persoas, que queren unha Galiza mellor, que non importa o que votaran noutras ocasións, hai moitas maneiras de sentirse galego, de sentirse galega e todas son necesarias para o cambio.

Humildemente pídolles a oportunidade de ser a súa presidenta para que fagamos historia, cun novo proxecto que mire ao futuro desde a confianza en todo o que somos como pobo. E para que dentro duns anos, mesmo os que non votaron por min, sintan orgullo da Galiza que estamos construindo.

Moitas grazas e boa noite.

Discurso 11 – Peche de Campaña 2024

Grazas. Moi boa noite a todos e a todas. Gustaríame que puiderades estar aquí e ver o que eu vexo, sentir o que levo sentindo durante toda esta campaña. É impresionante. Este país xa cambiou. Este país o próximo domingo vai levantarse a facer historia. O cambio é imparabile. Está aquí e non ninguén o vai frenar. Levamos 15 días recorrendo país esentindo que en cada sitio que chegamos, sexa é unha vila, sexa unha aldea, sexa unha cidade, hai miles de persoas entusiasmadas, ilusionadas, que o próximo domingo se van levantar e van ir votar con ilusión e con confianza, e iso non hai nada que o pare. Non hai nada que o pare. E non chegamos aquí da nada. Chegamos aquí despois de décadas de traballo, de décadas que tiveron a moitas persoas abrindo camiño, que abriron camiño para que este país teña unha forza libre para defender os galegos e as galegas: o BNG. Grazas atodo ese traballo.

E recoñezo que estes días, neses traxectos largos que facíamos polo país, moitas veces volvía a fai oito anos. A un momento no que esta organización, o BNG, depositaba a súa confianza en min para ser a súa portavoz nacional. Foi un reto nun momento que non era fácil, pero foi un reto que aceptei porque sabía que en este país o BNG no corazón do BNG... Nunca deixaría de latexar toda a forza e todo o amor por este país, que había miles de persoas que estaban dispostas a avanzar. E cada mostra de apoio de cada unha de vós. Cada minuto das vosas vidas que apostástedes por defender este país, cada día que saístedes a defender as ideas que nós queremos que avancen en Galiza, son as que nos levaron a este día, a este peche dunha campaña histórica, que é a suma de todos e cada undeses momentos, de todo ese compromiso que colle todo o sentido, porque estamosfacendo historia.

Este domingo, co voto BNG, podemos abrir un novo ciclo no noso país. Este domingo podemos facer historia. Por iso quero pedirlle a todos os galegos e galegas que elevan este país na súa cabeza e no seu corazón que o próximo domingo collan a papeleta do BNG. Dá igual o que votaran noutras ocasións. Hai moitas maneiras de sentirse galego, de sentirse galega, e todas son necesarias para o cambio. Todas son necesarias para o cambio. Un cambio que nos está unindo a miles. Un cambio que está en marcha e que fai que moita xente, que mesmo en momentos destes últimos anos non camiñou xunta, esteamos hoxe aquí, porque hai un país que vén a gañar futuro. E os cambios, os grandes cambios na sociedade, sempre se forxaron uníndonos. Xa o sabedes, o pobo unido xa mai será vencido. E aquí hai un pobo unido que sae a pelexar por un futuro mellor, que está farto de perder coas políticas do Partido Popular. E quero exemplificar esa unión en tres persoas que hoxe nos acompañan. Que me faia demais moita ilusión que estén aquí. Unha de las é Carmen

Santos, Camilo Nogueira e Xosé Manuel Beiras. Grazas a todos e a todas por estar aquí. E esta unión, esta alegría, esta forza é a que pon dos nervios ao Partido Popular, que están desatados. Xa apertaron o botón do pánico porque saben que hai un país que os vai poñer na oposición. E quero dicirvos que me sinto... tremendamente orgullosa da campaña que fixemos, porque demostramos que se pode facer unha campaña en positivo, con ideas dicíndolle á cidadanía que país queremos construír. E fronte á campaña da ilusión, acampaña do amor por este país, en fronte tivemos a campaña do Partido Popular, que foi a campaña da difamación e da mentira, e este domingo tamén imos derrotar a mentira. Imos derrotar a mentira. Porque as campañas do Partido Popular son como a súa financiación. Teñen a campaña en A e a campaña en B. Eles sempre teñen que ter algo en B. Sempre. E nesta campaña, na campaña en B, intentaron desanimar á maioría que hai neste país que quere cambio, con esa idea que levamos tanto tempo escoitando, esa idea de dá igual. Xa sabedes que dá igual que vaiades votar porque aquí sempre gañan os de sempre.

Pois o 18 de febreiro imos demostrarlle que este país vai gañar un novo futuro da man do BNG, imos demostrarlle que hai un pobo que sae a conquistar un presente e un futuro de esperanza. Porque o cambio está aquí e o 18 de febreiro hai que facer o realidade nas urnas. Porque si, porque a pesar de todo, o PP vai perder estas eleccións e vains perder porque hai un pobo que o único que ten medo é que a nada cambie, porque temos que gañar un futuro mellor para todos e a todas. E digo vos que esta vai ser unha vitoria heroica. Imos gañar a pesar das súas mentiras e manipulacións. Imos gañar a pesar dese uso descarado dos fondos públicos. Caciquismo 2.0. Acabouse usar as institucións en beneficio do partido. e imos gañar a pesar de que o Partido Popular utilizou a TVGM vampirizouna até convertela en telePP. É unha vergoña democrática a manipulación dos medios públicos. Hoxe, hoxe, é o venres negro número 300. É a loita máis grande, a protesta máis grandenun medio de comunicación contra manipulación. O 18 de febreiro podemos conseguir que este sexa o último Venres Negro e devolverlle aos traballadores e ás traballadoras dos medios públicos a súa dignidade e á xente deste país a súa televisión.

Porque este 18 de febreiro xogámonos moito, xogámonos a vida dos galegos e das galegas. Vimos como nesta campaña o Partido Popular quixo facer das seleccións galegas o Premio de Consolación de Feijóo despois do seu fracaso por non chegar á Moncloa. E o 18 de febreiro o que imos a decir é que Galiza non é o Premio de Consolación de ninguén e que hai un cambio en marcha que imos liderar desde o BNG.

Porque levamos demasiado tempo perdendo. Pensade que legado nos deixan estes 15 anos de goberno do Partido Popular. Déixannos unha Galiza que perde. Perdemos poboación, perdemos emprego e industria, perdemos mocidade e talento que emigra,

perdemos peso político. O 18 de febreiro podemos deixar de perder, empezar a gañar coa papeleta do BNG, gañar un país digno para todos e para todas. Porque si, nós, quemilitamos no amor a este país, creemos que se pode construír unha Galiza en grande e defender os servizos públicos, empezando pola sanidade que a que nos garantiza a saúde, que sexamos iguais ante a enfermidade. E o deterioro brutal que sofre a nosa sanidade non é froito da casualidade, quince anos de recortes, de privatizacións e de maltrato ao personal sanitario. E non o fixeron porque si, fixérono porque queren deteriorar o público parabeneficiar a privada e nós imos ser o goberno que lle devolva á sanidade o que lle roubou o Partido Popular!

Pensar un país en grande é poñer a nosa riqueza ao servizo da xente, de creación de emprego e industria. E nós levamos demasiado tempo vendo como a riqueza eléctrica deste país vale para que o lobby eléctrico se forre cos beneficios dos muíños e de todos os encoros que hai en Galiza, mentres aquí non nos deixan nada. Non nos deixan nada! Asegúrovolos, como presidenta vou dar a cara e deixar me a pel para acabar co espolio eléctrico deste país. E o primeiro que vou facer é quitar a cadeira que as eléctricas teñen no consello da Xunta. Hai que quitar esa cadeira. E crearei unha compañía eléctrica 100% pública, que vale para que aí estén sentados todos os galegos e galegas, e non ex- conselleiros nin ex-presidentas. Imos cambiar o modelo.

Imos poñer en marcha un goberno que lle mire os ollos á xente, que mellore a educación pública, que vexa ás persoas maiores, non como un negocio, senón como a xente á que lle debemos moito, e temos que garantir que poidan estar nas súas casas con todos os coidados e con toda atención. Nós queremos que este país avance, se modernice, se transforme e imos defendelo apoiando a igualdade e a solidariedade. Porque si, nós somos xente solidaria co que pasa no noso país e co que pasa fóra. E hai que seguir denunciando o xenocidio que se está producindo en Palestina. E quero darlle as grazas ao representante da comunidade palestina por estar hoxe aquí.

Nestas eleccións, xogámonos moito máis que un goberno, xogámonos un cambio de ciclo, xogámonos que país imos ter nas próximas décadas, e é o momento de saír a gañar, de saír a gañar para conquistar un futuro mellor para todos e para todas. E eu creo que ademais temos que dar unha lección de orgullo e de dignidade. Eu nunca vira unha campaña con tanto turismo electoral. Creo que baleiramos Madrid e temos aquí temporada alta. Nuncavira cousa igual. Cando hai problemas non están, pero cando hai que pedir o voto, en fin, sube o turismo que febreiro foi temporada alta. E ademais é que veñen e patinan, porque claro, desde Madrid pensanse que aquí temos baías. Cultura xeral.

Eu creo que algunha hasta pensa que o eucalipto é un árbore autóctona. E creedes que nos necesitamos que veñan desde Madrid a dicirnos que temos que votar como galegos e galegas. Os que intentaron facer desta campaña unha especie de ensaio xeral das súas batallitas madrileñas. É curioso, non? Empezamos a campaña e o PP só falaba de Cataluña e Puigdemont. Claro, é máis fácil falar de Cataluña que explicar por que hai lista de espera de ate quince días para ir ó médico de primaria. Tamén falaban de Puigdemont, pero logo houbo unha revelación, e a Feijóo xa Puigdemont atragantouselle. Xa tiveron que ir ó plan C. E o plan C é todo e ETA. Todos somos ETA. Todo o que non é Partido Popular é ETA, a estas alturas. Esa foi a campaña do Partido Popular. Bueno, esa e esconder ó candidato. Eu sigo buscando a Rueda que non quixo debatir conmigo, ni un cara a cara, faltaba ós debates. O problema non é que o PP tivera un candidato ausente. O problema é que levamos 15 anos dun goberno ausente para os galegos e as galegas, que gobernou para os poderosos, mentres deixou abandonada á xente deste país, á xente do mar, á xente do agro, á xente maior, ós mozos e mozas. Un goberno que só busca perpetuarse no poder para beneficiar a unha minoría, mentres a maioría cada vez vive peor. E por iso nestas eleccións hai un cambio imparable, porque hai unha nova maioría neste país que está farta de perder e que o 18 de febreiro vai ir a votar BNG porque é a papeleta para gañar un futuro e unha vida mellor. Esa é a papeleta que garante o cambio.

Estamos ante as eleccións máis abertas e axustadas dos últimos 15 anos. Cada voto vai ser decisivo. Por iso eu quero pedirlle a todas as persoas que queren un cambio en Galiza que o 18 de febreiro o aposten todo ó BNG. Non é o momento de quedar na casa, nin tampouco é o momento de que ningún voto quede sen representación. Si votamos BNG, gañamos e facemos historia coa primeira muller presidenta.

Porque... Xa vo lo dicía ao principio. Hai momentos en que a historia pode tocarse coas mans e moitas mans xuntas poden moldear a historia transformandoa. E nos estamos acariñando un deses momentos. Eu só vos pido que vos poñades no día 19. O 18 non supéstedes que pasou, tiñades sono e fostedes mui cedo para cama. Entón levantádesvos, duchádesvos, tomades o almorzo, saídes da casa, baixades a rúa, ides camiñando e entrades na cafetería que normalmente tomades o café, vedes o periódico e a portada dique Galiza ten por primeira vez unha presidenta. Como vos sentiríades? Pensádeo. Conseguiro depende de todos e todas nós. O próximo 18 de febreiro, se unimos todo o voto de cambio do BNG imos facer historia e imos pensar ese día 19: eu fun parte dese cambio, e eu fun parte dese cambio, dese momento que está xerando tanta ilusión e tanta alegría neste país. Porque si, esta é a campaña da alegría de un país que sae a conquistar un futuro mellor. E eu non quero facer historia por min. Quero que o 18 de febreiro fagamos historia todos e todas. Que fagamos

historia todas as persoas que defenden a sanidade pública, todas as que loitan por un traballo decente porque non queremos empregos precarios senón dignos. Quero que fagamos historia todos os mozos e mozas que queren un país que non lles se obrigue a marchar, por todas as persoas maiores que queren unha vellez tranquila, por toda a xente que defende o noso mar polo que resisten no rural e polas que queremos mil primaveras máis para nosa lingua. Temos que facer historia todos e todas.

E penso que nesta campaña, polo menos eu así o vivín, hai miles de mulleres emocionadas. E ese todas é moi especial. Porque estamos aquí, despois, de ter que romper moitas barreiras, de ter que superar moitos obstáculos. Eu quero que ese 18 de febreiro podan entrar pola xunta, por esa porta da xunta, todas as mulleres deste país, todas as que estiveron antes. Todas as que estiveron antes rompendo barreiras para que as súas fillas e as súas netas pudéramos ir un paso máis adiante. Todas as que hoxe seguimos traballando porque non nos conformamos co que temos, queremos un país de mulleres libres e iguais, un país que avance desde o feminismo. desde a igualdade. E tamén, por todas as que virán detrás e que van a impedir que deamos nin un só paso atrás e imos facer historia por todas.

Chegamos aquí con máis forza que nunca. Chegamos aquí nunha campaña que foi sumando desde á ilusión, desde á alegría, desde o amor neste país. Porque a política tamén necesita corazón, necesita pensar na xente. Necesita que a política se transforme e que poñamos en marcha unha nova maneira de gobernar. Chegamos aquí coa convicción de que este país está decidido abrir un tempo novo e a maneira de facelo é votando. O voto é un súper poder. O voto é o que nos permite transformar aquilo que non nos gusta. E a todas esas persoas inconformistas dígolles que non é o momento de quedar na casa, que é o momento de apostalo todo ó BNG, de concentrar o voto de cambio non BNG, que vimos estar á altura da confianza, que imos darlles motivos para confiar neste país e ver que as cosas se poden facer ben.

Quedan poucas horas e ata ás 12 podemos facer campaña. Así que mentres estemos aí, tedes que mover o que está pasando nas redes entre os vossos amigos e amigas, mover todo ese voto para que o 18 de febreiro ou o 19, se non vos enterades, teñades un gran sorriso na cara. Porque este país saíu a gañar o futuro que se merece, a gañar, imos a gañar estas eleccións. O cambio é imparabile. Adiante!

ANEXO II: Transcricións Entrevistas

Entrevista 1: Ana Pontón

ENTREVISTADOR: Grazas antes de nada por acertar a entrevista.

ANA PONTÓN: Encantada.

ENTREVISTADOR: O traballo que se está realizando é un Traballo de Fin de Grado da Facultade de Ciencias Políticas da USC, con fines académicos. En concreto, a investigación trata sobre unha análise do seu discurso nos últimos anos, concretamente nas eleccións do ano 2016, 2020 e 2024, e como isto pode afectar na cidadanía. En grande parte, este estudo ven motivado polos resultados que ven vivindo nas sucesivas eleccións o BNG, onde chegou a resultados históricos tanto en número de parlamentarios como de votos. Supoñendo, evidentemente, un caso único na historia das eleccións galegas. Á súa vez, unha vez finalizado este traballo achegaráselle os resultados do mesmo. Se non ten ningunha dúbida ou algunha cuestión máis que queira comentar, podemos comezar coa entrevista.

ANA PONTÓN: Cando ti queiras.

ENTREVISTADOR: Bueno, primeiro de todo, o camiño empeza no 2016 onde pois pasas a liderar o BNG. Nesta situación, cando pasas a liderar o BNG, como recordas ese ano 2016? Como comeza o camiño?

ANA PONTÓN: Bueno, era un ano moi complicado porque o Bloque viña de ter uns resultados moi baixos nunhas eleccións xerais, onde quedáramos sin representación, onde había unha expectativa electoral que dicía que o BNG mesmo podía desaparecer do parlamento galego. E é certo que era unha situación con certa complicidade e nun momento que tamén había outras forzas políticas que emerxeran no contexto do Estado español de toda... o que foi o 15M e esa mobilización social que se produciu, e que digamos, cambiarao escenario político global e o escenario político en Galiza. Eu o que sempre tiven a convicción é que o nacionalismo tiña unha razón de ser e que polo tanto tiña un espazo en Galiza e que nos tamén tiñamos que facer unha reflexión a respecto de como éramos capaces de chegar mellor a sociedade para que se escuitara o noso discurso, para que estivéramos moito mais apegados aos problemas da cidadanía e que se vira o nacionalismo non como... unha abstracción, sino como unha forza política que está preocupada daquelas cuestións que lle afectan ó día a día a vida das persoas e desde un

marco político que é a defensa dos dereitos de Galiza, non? Dunha forza pois sen obediencia estatal e que a principal razón de ser é defender a Galiza e os galegos e as galegas. Pois tamén foi un momento de repensar cal tiña que ser a nosa comunicación coa sociedade e como nos queríamos relacionar e como tiñamos que redireccionar un pouco o foco para que a sociedade galega pois nos volvera a ter como unha forza referencial.

ENTREVISTADOR: Vale. Unha vez empezado o liderado, que cualidades distinguirías do o teu liderado en comparación aos líderes anteriores?

ANA PONTÓN: Eu iso creo que xa non me corresponde a min dicilo. A ver, a min resúltame bastante difícil falar de min neses termos, eu creo que... As cousas sempre son moi colectivas, hai unha persoa que é a que lle toca liderar, pero os procesos son procesos de equipos, de unha organización que non nace no ano 2016, xa que ten unha historia xa importante neste país. Hai moi poucas organizacións que pasaran de máis de 40 anos no conxunto do Estado español, teñen aparecido e desaparecido moitas e creo que isto demostra tamén unha fortaleza. Eu o que si que creo é que tivemos unha capacidade para quizais romper moitos estereotipos que había a respecto do BNG e penso que niso axudou moito o feito de ser unha muller, creo que tamén as mulleres que temos unha visión feminista pois tamén entendemos os liderazgos non tanto, vamos simplificalo así... desde a testosterona, desde o ordeno e mando, senón desde unha visión moito máis colectiva, moito máis integradora. E... bueno, imos deixalo aí porque claro, tampouco me analizo a mi mismanon? Como... desde ese perfil. Eu creo é que fomos capaces, primeiro, de centrar un discurso pensado desde Galiza e para Galiza. Eu creo que o nacionalismo sempre errou cando intentou imitar a outros. Ben a forzas estatais, ben a outros nacionalismos, Galiza é Galiza e nos temos que facer un discurso que este apegado e adaptado a realidade do nosopaís e despois un discurso que eu creo que... Pasou das abstraccións a como as posicións políticas que defende o BNG poden mellorar a vida das persoas. Eu creo que é algo que... que se notou moito, e tamén pois eu sempre tiven moito a preocupación de que o nacionalismo tiña que ser o proxecto común de todas as persoas que levan a Galiza na cabeza e no corazón, que creen que isto é unha nación, e que esa idea, que foi unha idea fundacional do BNG, tiña que volver a aparecer con moita forza.

ENTREVISTADOR: Vale, e xa e indo co discurso propiamente, como definirías o teu estilo discursivo?

ANA PONTÓN: Eso tiña preguntarcho eu a ti non? Como me definirías. Non sei, eu o que intento é que a xente entenda que quero transmitir. E que, por un lado, penso que na política ten moita importancia o emocional. Creo que as emocións levan interferindo no funcionamento político da sociedade, desde o inicio da democracia, e ademais tamén en

rexímenes que non son democráticos, pero que é un elemento fundamental da política. Penso que ver as cosas únicas e exclusivamente desde unha óptica racional lévanos a non analizar ben cal é o comportamento das persoas, social, electoral e tamén humano, creo que é unha parte que temos que ter moi en conta. E creo que é sempre, vamos, outra cuestión que sempre intento traballar moito é o orgullo de país, sabes, a autoestima dos galegos e das galegas, que sexamos capaces de ver as grandes cualidades que ten o noso pobo e que somos quen de facer cando confiamos nas nosas propias forzas. E logo eu o que intento é ser moi clara, porque me parece ademais que vivimos nun mundo onde comunicativamente a xente eres capaz de captar a súa atención durante moi pouco tempo etes que facer que a xente entenda que é o que queres transmitir, e a veces non se tratatanto de discursos moi teóricos ou moi cultuquetas, vamos a dicilo así, non por despectivo, que non se trata tanto de facer un discurso moi intelectualizado senón tendo un discurso intelectualizado como ten o BNG ser capaces de traducilo a unha linguaxe que todo o mundo sexa capa de entender. Non sei se te respondín ou non...

ENTREVISTADOR: Si si, e nada, xa vendo a situación política actual, vemos un mundo máis polarizado. Vemos incluso líderes que nos seus discursos, a veces utilizan palabras, a veces incluso líderes que utilizan unha linguaxe, por dicilo así, a veces violento e demais. Que posición crees que ocupas dentro dese sistema que agora se está polarizando tanto e como se responde as veces a recibir ataques que tratan de aumentar esa polarización, que utilizan unha linguaxe que a veces pode resultar impactante?

ANA PONTÓN: Mira, eu o que creo é que agora mesmo estamos vivindo un proceso, que tampouco é un proceso novo, no sentido en que creo que a crispación, ou... non sei como definido. A simplificación da política, no sentido de crear bandos ou conmigo ou contra min, con posicións moi extremas, non é un fenómeno novo, aínda que teña formas novas de vehiculizarse diferente ao que podía pasar hai 50 ou 100 anos. Pero creo que a polarización e a crispación política ven sendo un elemento que cada x tempo contamina a propia vida política, porque en certa maneira iso tamén é un elemento que axuda a simplificar e a polarizar moito os discursos. Eu creo que hoxe estamos vivindo un momento onde, sobre todo, no ámbito europeo, onde digamos... Occidental, un pouco marco de referencia que sempre temos nos, que nos creemos que é o mundo, aínda que non o é, é moito máis amplo. Eu creo que estamos vivindo un momento onde se están cada vez polarizando máis as posicións políticas, se está crispando máis a política e están aparecendo moitos fenómenos que eu creo que son funcionais para o propio sistema. Porque eu creo que fenómenos como o Milei, como o Bolsonaro, ou como o Trump, o que están é axudando a que as políticas máis agresivas contra as maiorías sociais se poidan implementar con máis forza. Entón, eu creo que iso é funcional

para manter un certo status quo que hai neste momento a nivel global e que vai en contra dos intereses dunha maioría que vota a eses personaxes. Pero aí vemos como o racional non sempre opera no político. Eu creo que esa é unha cuestión que se está producindo moito. Para min cal é o problema desa polarización, e que quizais no proceso electoral que acabamos de ver nas europeas se ve con moita claridade, pero tamén noutros. É que toda esa polarización está facendo que haxan segmentos cada vez máis importantes da poboación que non confían na política, que non creen na política como a solución para poder encarar os problemas que ten. Eu sempre digo, pois, Ana Botín non necesita a política para poder defender os seus intereses, pero os traballadores e traballadoras do seu banco, sí. E cando ti alonxas a política da cidadanía, o que estás a facendo que nada cambie en este país. Entón a min o que me preocupa é como esa polarización, en certa maneira, o que está provocando é, primeiro, o non debate, porque non hai matices entón, é o conmigo ou contra mí, e iso impide que a sociedade poida tamén facer reflexións críticas máis alá de esos simplísimos. E despois tamén está facendo que unha parte moi importante da poboación non se exprese politicamente e mesmo poida votar fenómenos como Alvin ou como Vox porque lle acaban parecendo antisistema e creen que é unha forma de protestar. Creo que é un instrumento tamén, en certa maneira, de manipulación e de control da sociedade importante. Entón, eu modestamente creo noutra forma de facer política e me parece que tamén temos que recuperar o prestixio da política, iso require pois que a veces teñas que saír un pouco dese espazo do insulto e da descalificación, e pois que intentes que tamén non só co que dis, senón co que facemos, a xente poda ver outra forma de facer política, e que hai outras alternativas diferentes que poden mellorar a vida das persoas. Eu creo que este é un factor moi moi relevante e que un dos grandes desafíos que hai hoxe, digamos que isto nos podería levar así como a reflexións un pouco máis profundas. A xente necesita poder ver que hai alternativas diferentes que funcionan mellor. O problema é que no marco no que estamos hoxe, esas alternativas non se visualizan con moita claridade. Eu o que creo é que se xoga un papel moi importante que podamos gobernar para demostrar que hai outra forma de facer as cousas e que tamén recuperemos ese pulso onde a cidadanía volva a ocupar o espazo público, porque a política non é dos que estamos nas institucións, a política é a ferramenta que ten a xente para cambiar as cousas e o que creo é que temos que resignificar e reapropiar, porque non é casual que a dereita denoste a política. Eu creo que é unha ferramenta que utilizan para que precisamente os sectores máis críticos das sociedades se alonxen posto que debe ser a solución e non o problema. Porque se non temos a política, que me explique a alguén como somos capaces de solucionar as cousas.

ENTREVISTADOR: Pasando xa as cuestións que se tratan na investigación, relacionadas co discurso, últimamente na ciencia política comeza a falarse moito de emocións, de

emprego das emocións. Como de importante consideras as emocións ou apelar a elas á hora de dar o discurso, que incluso antes me mencionabas, por en valor, por exemplo, o orgullo de ser galego?

ANA PONTÓN: Pois mira eu penso que un discurso sen emocións é como unha democracia sen dereitos. Non ten sentido porque non serías capaz de chegar aos elementos que fan que a xente se implique. Eu penso que aí a veces, seguramente teoricamente eu téñeno moito mellor resolto do que eu cho podo dicir, pero eu creo que a xente que interpreta a política como un acto meramente racional... Non analiza ben o que ocorre na cabeza das persoas e os nosos comportamentos. Penso que as emocións son unha parte que explica unha parte moi importante do noso comportamento e para min é unha cuestión, osea, moi importante que ti sexas capaz de apelar ás emocións e creo que apelar ás emocións tamén é político porque apelar, pois cando apelamos ó orgullo do país creo que apelamos á confianza dun país que creo que como Galiza, onde sabemos que moitas ocasións, a nosa nivel de autoestima, pois non é o mais alto, por moitas circunstancias históricas empezando porque este é un país que tipo que emigrar para poder ter oportunidades e iso tamén xerou unha imaxe un pouco deformada das propias posibilidades que ten Galiza, pero creo que tamén é apelar pois ao orgullo do que levamos conquistado desde o feminismo, é apelarpois á relevancia que ten a auto-organización, penso que todo iso forma parte dun corpus, que nos temos un corpus teórico e eu creo que esa teoría tamén temos que ser capaces de levala con emocións ao discurso.

ENTREVISTADOR: Vale, pasando xa a cuestións máis concretas, que se poden tratar, é esa pois ao mellor perspectiva máis racional, cales crees que son os principais temas que sempre estiveron presentes no teu discurso?

ANA PONTÓN: Bueno, creo que unha é a defensa de Galiza, do noso país, da nosa lingua, da nosa cultura, outra é digamos a defensa do feminismo, me parece que é un elemento que tamén tivo moito peso, non só non discurso teórico, senón tamén no práctico, porque é certo que está na dirección da organización e na propia práctica política do BNG a organización, sempre foi feminista, pero digamos que nos últimos oito anos a presenza das mulleres gañou moito peso e creo que aí hai un valor moi importante de conexión, ademais con un movemento en auxe como é o feminismo a nivel sociolóxico. E despois, eu creo que o ecoloxismo, pero desde unha perspectiva apegado o país, desde un ecoloxismo pensado desde Galiza, e de como as grandes transnacionais afectan á destrución do noso territorio. Creo que tamén hai unha marca propia en como enfentamos ese debate e logo a defensa dos dereitos, desde a defensa da sanidade e da educación, a defensa dos dereitos de colectivos, como pode ser o colectivo LGBTI. E por último creo que tamén a... a idea de un

país que é capaz de saír adiante e que desde a confianza nos somos capaces de facer grandes cousas e que a solución aos nosos problemas non vai vir de fora. Creo que son un pouco os elementos que nos articulan

ENTREVISTADOR: Vale, e algún tema que ó mellor cambiara desde 2016 até agora que ó mellor pois cambiara a forma de transmitilo?

ANA PONTÓN: Eu o que creo é que hai unha evolución no sentido de que nestes anos fomos concretando máis o discurso e cunha orientación que tamén é visibilizar que hai unha forza política preparada para gobernar. Entón, iso require que ti presentes propostas e proxectos moito máis concretos.

ENTREVISTADOR: Agora pasando xa, pois a unha cuestión que tratan os autores relacionado coas eleccións galegas. Principalmente, se sinalan dous eixos de competición, o que serían o eixo esquerda-dereita e o eixo centro-periferia. E nada, basicamente afirmouse que, pois moitas veces os distintos líderes que se presentaron á presidencia da xunta, Por así dicilo, moderaron ese posicionamento. E pode ser o exemplo que se considera de Fraga do Partido Popular, pois que se considera que no eixo centro-periferia moderou en ocasións a súa posición, incluso Beiras, no BNG co denominado Proxecto Común, que se fala pois de que moderou a posición no eixo esquerda-dereita. Considerarías que nalgúns deses dous eixos o BNG dende o 2016 moderou, en algunha ocasión, ese posicionamento?

ANA PONTÓN: Eu penso que non. Para min, o elemento central do BNG e o que fai nos teñamos unha razón de ser e o que está provocando que nos estamos tendo un apoio tan importante no país é precisamente centrarnos moito na defensa de Galiza. Creo que é o elemento central, a referencialidade na que nos podamos seguir medrando.

ENTREVISTADOR: Por falalo de algunha outra forma, por exemplo, cando no minuto de ouro de 2024, que foi algo que neste traballo tamén chamou bastante a atención, no que dis *“hai moitas formas de sentirse galego e de sentirse galega e todas son necesarias para o cambio”*. Non falaríamos aquí dunha transversalización de acoller no BNG a xente que incluso pois non se poida considerar nacionalista ou que queira a autodeterminación de Galicia, pero que si sinta ese orgullo por ser galego ou esa defensa de Galicia, e polo tanto, acollelos a todos?

ANA PONTÓN: Eu penso que o nacionalismo non eu como neste momento portavoz do BNG, sempre tivo unha vocación de hexemonía social. E ti para ser hexemónico, eu creo que ao final tes que ser capaz de aglutinar... persoas moi diferentes, con maneiras diferentes de entender o país, desde esa capacidade para poñer por diante os nosos intereses. Eu creo que ese é o punto e o momento no que estamos non só como unha

cuestión electoral, senón tamén como unha cuestión orgánica e de fortalecemento do nacionalismo como alternativa. Creo que nos aquí, eu simplifico a veces, pois toda xente que teña a Galiza na cabeza e no corazón e que a súa prioridade sexa poñer por diante os intereses deste país ten cabida no BNG, que evidentemente é unha organización que se move no ámbito do nacionalismo. Alguén que sexa antinacionalista, pois non pode ser, pero alguén que queira poñer por diante os intereses deste país ten que ter cabida dentro do BNG. E eu creo que é unha experiencia que se visualiza, por exemplo, moi ben nas experiencias de gobernos municipais, onde se ve esa capacidade para chegar a moitos sectores. Eu estou convencida que en Galiza hai moita xente que é nacionalista, aínda que ela non se define como nacionalista, pero ten unha práctica nacionalista. E, de feito, hai nas enquisas que se analizan, vese como hai xente que se considera nacionalista e que non vota a BNG. Creo que nos temos que ter capacidade para aglutinar a todos esos segmentos dentro do nacionalismo, porque eu creo que aquí hai tamén unha composición social e histórica moi diferente do que é o nacionalismo, a respecto a outras nacións do Estado español, que nos singulariza e que eu creo que sí que é a casa común de toda a xente que queira poñer por diante a Galiza é o BNG.

ENTREVISTADOR: Resumindo un pouco todo isto, para ti, que é Galicia? E sobretudo, que idea de país tes para Galicia? Algo moi xenérico.

ANA PONTÓN: Esa é unha pregunta bastante..., a ver, eu creo que, a ver, é que definir Galiza, podes definila, desde unha cuestión territorial é moi fácil definila, e logo Galiza tamén é a xente que vive neste país, ou a xente que marchou e está fóra, que en certa maneira, tamén é como esa Galiza dispersa que temos no mundo. En todo caso, creo que nos somos unha nación, que temos unha cultura, que temos unha lingua, que temos unha forma de entender o mundo as nosas relacións, que iso se expresa no ámbito económico, no ámbito social-cultural e tamén político. E esa expresión de diferencialidade donde se marca é no BNG. E eu o que vexo é pois que aí temos que traballar. Esa pregunta é súper difícil de responder.

ENTREVISTADOR: E bueno, xa concluíndo un pouco, crees que o BNG chegou ó punto máximo? Se non chegou como se pode mellorar?

ANA PONTÓN: Bueno, eu creo que nos estamos demostrando que o BNG non chegou ó seu teito. Penso que ademais nos... a nosa vocación é a hexemonía política ter a maioría deste país e a maneira de facelo é seguir traballando na liña que nos conduciu até aquí, que é unha liña política moi clara, somos unha organización nacionalista, pero... desde a realidade galega, desde a análise de cal é a sociedade na que vivimos e desde a convicción de que nos temos que seguir traballando con diferentes sectores da sociedade aos que

temos que ser a súa referencia. E iso faise pois pateando, con moito diálogo, escoitando e tamén creo que... rompendo moitos dos estereotipos que a veces desde outros espazos se queren construír sobre nós.

ENTREVISTADOR: Vale, e xa como última pregunta, o BNG en vista a futuro, cales son os principais retos que ten o BNG a partir de agora desta posición actual?

ANA PONTÓN: Eu creo que nos temos retos sociais e temos retos electorais e temos retos organizativos. Os retos electorais é evidente, nos temos que seguir medrando en todos os procesos. Eu creo que é clave que consolidemos toda a estrutura municipal do BNG. Temos unha organización moi potente, pero temos que ensanchar toda esa estrutura de base porque tamén política, non? Que a veces denostou ás organizacións, creo que o tempo di que ou tes organizacións sólidas ou non hai políticas transformadoras, é unha condición sinequa non, e se queres ser capaz de implementar esas políticas tes que ter unha base organizada, tes que ter moita xente organizada, eu creo que esa é unha fortaleza para poder transformar unha sociedade, nos temos tamén que mellorar o noso funcionamento organizativo, reforzar a nosa organización, seguir ensanchando o BNG creo que é a clave para que poidamos ter a hexemonía política.

ENTREVISTADOR: Pois nada, xa conclúe a entrevista, moitas grazas por participar e corto a gravación xa.

ANA PONTÓN: Perfecto.

Entrevista 2: Xavier Campos

ENTREVISTADOR: Primeiro de todo, do ano 2016, como recordas ese inicio? Nese momento no que o BNG está nunha situación complicada, e no que pois Ana Pontón decide dar un paso adiante, como recordas ese momento?

XAVIER CAMPOS: A ver, recordo como un momento crítico, é dicir, aquilo era un momento no que... Eu vouche falar digamos tendo en conta a memoria colectiva pero tamén a memoria persoal. Estábamos nun momento crítico porque o BNG, aínda que parlamentariamente, no Parlamento de Galego, se non lembro mal, tiñamos sete deputados naquel momento, pero realmente o dato real é que as expectativas eran de que podíamos quedar fora do parlamento. Nas seguintes eleccións. Era un momento tamén crítico, porque por primeira vez na historia do BNG nos presentabamos as eleccións sen a marca BNG, estabamos con aquela plataforma de NOS-Candidatura Galega con outras pequenas forzas e era un momento no que era evidente, digamos, que o ámbito das mareas, Podemos, todo ese espazo, estaba en un momento moi álxido, estaba ocupando absolutamente todo o espazo político do BNG, e despois pois había unha percepción social dun BNG en crise, dun BNG que iba a menos, dun BNG que ademais desde había uns anos desde a ruptura de Amio pois digamos se percibía un BNG pois digamos nun momento moi baixo. A nivel de contexto de estado, contexto galego, incluso situación interna, había moita xente. E eu era unha desa xente, unha desas persoas, que realmente tiñamos moitas dúbidas de que fose viable manter o BNG como unha forza socialmente relevante. Non tiñamos dúbida, nunca tiven dúbida, de que digamos, de que ten que haber unha forza nacionalista no país, e que tiñamos que manternos nos principios da auto-organización e da defensa do país desde organizacións propias, pero corrías o risco de quedar fora das eleccións galegas do 16, de quedar fora, era unha cosa que podía ocorrer sen problema. Eu creo que Ana Pontón, nese momento, no momento que acepta na Asamblea Nacional duns meses antes, acepta o reto de dirixir o BNG, era unha incógnita tamén, porque era unha persoa nova, era unha persoa que non tiña experiencia de liderado a nivel orgánico, aínda que si tiña unha experiencia importante, moi importante no Parlamento Galego, de traballo e demais. Pero realmente parecía, digamos, que a situación, o contexto que se daba era moi difícil de reverter para Ana Pontón ou para calquera. Co cal eu creo que todos tiñamos as nosas dúbidas de que, se lle puidese dar a volta. No momento no que a Ana empeza, hai uns primeiros meses, onde se decide, e creo que moi acertadamente, unhas primeiras cousas que se decide é poñer en marcha un proceso interno de escoita e de debate, se chamou o proceso Adiante, para facer un análise en profundidade, tanto a nivel organizativo, comunicativo, de análise da política, da situación socioeconómica a nivel estatal e internacional, e creo que esa análise foi clave para a partir de aí empezar a construír. E creo

que nese momento inicial non podíamos supoñer, ou polo menos eu non era capaz de percibir a potencia que o propio liderado de Ana Pontón iba ter. Se queres deixo aquí porque supoño que despois seguiremos falando deste momento, porque eu teño moi claro, digamos, cal é o momento no que a inercia cambia, no que a dinámica cambia. Que nas propias eleccións galegas, o momento do debate electoral, pero supoño que eso o abordaremos.

ENTREVISTADOR: Vale, vendo xa unha perspectiva, así mais, de cara a líderes anteriores, que cualidades distinguirías de Ana Pontón con outros líderes que ó mellor tivo o BNG, que marcou ó mellor o seu liderado de forma diferente? Se é que foi diferente.

XAVIER CAMPOS: Sí, eu creo que foi, que é un liderado diferente e que tamén responde a que a sociedade galega tamén é diferente. Entón, que eu creo que Ana é unha líder deste tempo e unha líder da súa xeración. Entón, creo que non se parece en nada a liderados históricos do nacionalismo que pudo haber nos anos 70, no arranque do momento nacionalista, nos anos 80 e 90, con Beiras, ou posteriormente con Anxo Quintana, Guillermo Vázquez e os demais. Que non se parezan nada, non quere dicir que sexa mellor nin peor, quero dicir, realmente, que é un liderado propio doutra época, donde realmente os propios perfís dos líderes cambiaron, dos líderes e das líderes cambiaron. E Ana é unha persoa que fai o seu liderado desde a representación da aspiración do país que queremos construír, desde a representación dunha persoa que é filla do seu tempo e que ten os atributos que se demandan no momento actual, é unha líder dialogante pero firme, é unha líder muller, é unha líder persoa nova, que foi nai durante estes anos, é unha líder próxima, ao mesmo tempo unha líder capaz e con experiencia. Entón hai toda unha serie de elementos que fan que o seu liderado se constrúa desde outros valores. Aí o tema do feminismo, da loita feminista e do enfoque feminista é un elemento clave para entender tamén o seu liderado e en xeral toda a nova etapa do BNG, creo que a súa autoridade sobre o conxunto de organización constrúese non desde características de tipo orgánico, senón basicamente desde a percepción do conxunto de organización de que a túa líder é unha líder que socialmente é capaz de conectar con esa parte maioritaria e a sociedade galega que quere un país mellor. Entón, creo que é un liderado do propio século XXI, por así dicir.

ENTREVISTADOR: E indo xa pois ao mellor cualidades dentro do estilo discursivo de Ana Pontón, como definirías con adxectivos o estilo discursivo de Ana Pontón?

XAVIER CAMPOS: Eu creo que é un estilo discursivo claro, directo, digamos, pouco retórico, no sentido de que non lle concede tanta importancia ao requintamento lingüístico ou retórico na construción da mensaxe, senón que prima a clareza, prima a eficacia da mensaxe. É tamén un estilo discursivo próximo, no sentido de que, incluso nas interpelacións ou no tipo de mensaxes, na formulación deses mensaxes, adopta moitas veces unha linguaxe mais

coloquial ou mais cercana nese sentido, mais do día a día. É unha linguaxe, é un estilo emocional tamén, hai elementos de carácter racional, pedagóxico, explicativo, pero tamén unha interpelación á cabeza e ao corazón, que é unha explicación que ela utiliza moito. Entón realmente son mensaxes que entende perfectamente que o ser humano constrúe as súas opinións e a percepción das cousas non unicamente desde o plano racional, senón tamén moitas veces desde o plano emocional. Entón, eu creo que nese sentido Ana o ten moi claro e fai unha, ten un tipo de comunicación, que ten un equilibrio entre eses dous poros.

ENTREVISTADOR: Xa vendo os tempos que vivimos actualmente, que vivimos tempos de máis polarización, tempos nos que vemos discursos que poden ser máis agresivos, que hai incluso, por calificalo dunha forma máis dura, violencia verbal, moitas veces, que posición crees que ocupa este perfil, ó mellor máis cercano? E como crees que se debe reaccionar tendo este perfil ante os posibles ataques que se poidan recibir e ante ataques pois que evidentemente son máis directos e que ó mellor poden diluír ese perfil máis calmado ou máis dese tipo?

XAVIER CAMPOS: A ver, eu creo que durante todo este tempo, eu creo que foi un acerto o estilo comunicativo de Ana Pontón e en xeral a coherencia comunicativa do bloque durante toda a súa etapa do 16 en diante. No sentido de poñer, digamos de marcar con claridade o estilo comunicativo en positivo, formulando, digamos, unha proposta que fose transversal, que fose inclusiva e un tipo de comunicación incluso que permite desmarcarse do ruído, da confrontación, da bronca, do fango digamos que se foi apoderando, desa espectacularización para peor da política tanto a nivel estatal como galego, e creo que manterse nun estilo diferente, moi encarnado na propia Ana Pontón, como líder, eu creo que foi un valor para o BNG para traballar unha cuestión que para nós era moi importante, que era cambiar, mudar a percepción que existía sobre o BNG e cambiar tamén o imaxinario que rodeaba o BNG. Creo que nestes anos do 16 ao 24, en moi alta medida, grazas tamén a Ana Pontón e ás súas mensaxes, pasamos dun BNG que era percibido como unha forza enfadada, como unha forza, digamos excesivamente seria, bronca, que che explicaba como eran as cousas, pero pouco predisposta a escoitar, etc. Xustamente á unha forza política porosa, aberta, viva e que sorrí. Entón, ese nacionalismo que sorrí foi un dos grandes valores. E sorrí porque sorrí Ana Pontón. E a partir de Ana Pontón e dos atributos de Ana Pontón iso foise trasladando ao conxunto da organización. Pero creo que o xusto é recoñecer que non foi un proceso de abaixo a arriba senón que parte da líder, neste caso, de Ana, e é un proceso que o resto da organización vai asumindo e vai interiorizando. E ter un líder que comunique desa maneira, que traslade ese tipo de posicións, fai que o conxunto da organización acabe parecéndose á líder. Entón creo que é un dos grandes méritos do liderado de Ana, entón fronte a ese contexto bronco de ataques furibundos e demais, como por exemplo vimos na campaña das galegas do 24. Eu

creo que para nós é un acerto, para o BNG é un acerto manternos nunha posición positiva discursivamente propositiva, sen caer non naif, porque ás veces hai que responder ós ataques, pero que en xeral teña un enfoque desta natureza. E incluso cando respondemos, porque temos que responder moitas veces, responder sen igualarte, sen entrar no campo e no marco do opoñente, senón responder a veces desde o humor, desde a ironía, pero sempre desde as paixóns alegres e non desde as paixóns tristes. Porque creo que nas paixóns tristes nós non temos nada que gañar, e creo que o que de nós se espera é que sexamos unha alternativa ao que hai. E dentro do que hai tamén está o estilo de como se fai política. Á dereita e a determinados ámbitos vailles ben funcionálles ese estilo, pero nin é o noso estilo, nin queremos que sexa o noso estilo, nos queremos que a política sexa outra cosa. Temos que demostrar.

ENTREVISTADOR: Vale, antes faláchesme de emocións, dese emprego das emocións no discurso, pois un discurso máis cercano, máis emocional, poderíamos considerar entón que os discursos teñan unha perspectiva emocional. Cal crees que é a intención detrás de darlle este factor máis emocional, e de tentar conectar máis coa xente?

XAVIER CAMPOS: Pois eu creo que ten unha intención, fundamentalmente, de eficacia. É dicir eu creo que o que se busca é a eficacia, que se busca tamén digamos, ou que ten un obxectivo que non é unicamente unha cuestión que é xa característica per se da forma de comunicar de Ana, senón que é unha cuestión tamén meditada desde o punto de vista de entender que, como dicíamos na campaña electoral do 24. Para unha forza nacionalista coma nós, nun país no que conviven o plano dereita-esquerda e o plano nacional centro-periferia ou Galicia-España, como lle queiramos chamar, a política e a posición do BNG, necesariamente para poder ser hexemónica e maioritaria, necesariamente ten que ser transversal e inclusiva. E iso é máis fácil formulalo desde o plano emocional que desde o plano racional. Porque cando ti interpelas a aquelas persoas que teñen Galiza na cabeza e no corazón, estás interpelando a un segmento moi amplo da sociedade e tamén moi diverso, moi heteroxéneo internamente. Pero estás permitindo que cada quen se sitúe onde se sinta cómodo, pero ao mesmo tempo estás permitindo que empatice contigo, que conecte co que ti lle estás trasladando. Porque se sente parte dese segmento. E o mesmo con moitos dos mensaxes que traslada Ana. Cando dicíamos na campaña pasada que hai moitas formas de sentirse galego ou galega e que todas son importantes para construír a Galiza que queremos, pois é porque o pensamos así, pero é tamén porque a fórmula na que estamos trasladando esa mensaxe é unha fórmula que permite a unha gran maioría sentirse parte dunha proposta de país que non se dirixe unicamente para os nacionalistas, ou para ás nacionalistas. Senón que é unha proposta de país que formulamos desde o nacionalismo para o conxunto do país. E iso é unha diferenza moi importante que non todo o mundo acaba de entender. Nos somos nacionalistas,

pero non nos diriximos aos nacionalistas, dirixímonos ao conxunto do país. Queremos un país mellor para quen é nacionalista e para quen non é nacionalista. Queremos un país con futuro para quen vota BNG e para que non vota BNG. Queremos un país solvente e capaz de saír adiante. E iso necesitamos construílo coa xente que pensa coma nos e coa que non pensa coma nos, ou con aquela que está disposta a traballar polo ben do país. Iso, para explicalo, é para que a xente, digamos, interiorice e perciba o tipo de proposta que nos estamos transmitindo. Creo que se logra de forma máis eficaz, a través de mensaxes que teñan unha certa orientación emocional do que unicamente a través dun marco propositivo ou de mensaxes racionais, etc. Porque no racional, no propositivo, no concreto, sempre vai haber maiores posibilidades de discordancia, de matiz. En cambio nunha mensaxe emocional máis ampla ao final estás apelando a valores e a obxectivos o suficientemente claros para ser comprensibles pero tamén o suficientemente non ambiguos pero si ambivalentes para que cada quen se relacione en función da súa propia subxectividade.

ENTREVISTADOR: Pasando xa ós temas que se poden tratar no discurso de Ana Pontón, cales crees que son os temas que sempre estiveron presentes desde o 2016 e que se mantiveron durante todos estes anos?

XAVIER CAMPOS: Eu creo que hai, seguramente hai mais, pero identifico así claramente dous elementos que para min son os dous puntos mais importantes e creo que tamén son os dous grandes acertos de Ana como líder no que é o reposicionamento do BNG. E creo que ela ademais, e iso creo que sempre o tivo claro, porque eu recordo desde as primeiras conversas con ela, para o momento que asume a portavocía nacional, que é unha persoa cunha claridade meridiana con respecto a iso. Hai dous elementos clarísimos. Un é o tema de que a prioridade do nacionalismo, a prioridade do BNG é a defensa do país. Entón, que aquí non se trata de xogar no marco no que nos queren outros, de se somos máis de esquerdas ou menos, de se somos máis nacionalistas ou menos, senón que o eixo central que se dirime na política galega, o que se disputa, o que está en disputa realmente na política galega, é quen defende mellor os intereses deste país. Ana sempre o tivo claro. Entón a defensa de Galiza formulada así, a defensa dos intereses galegos, está sempre presente nas mensaxes, nas posicións que digamos é o elemento principal e que hoxe posiciona ao BNG. Non son elementos que se perciben como mais abstractos, como pode ser a soberanía, ou como pode ser tal, e tampouco son elementos excesivamente concretos, como poden ser determinadas políticas públicas. Senón que o elemento central e iso témolo claro no BNG e téñeno claro no PP, por iso a política galega nos últimos anos é unha confrontación clarísima entre BNG e PP arredor dese eixo, é o tema da defensa dos intereses do país. Aquí pode ser hexemónico quen á sociedade galega perciba que defende mellor os intereses de Galiza. E o segundo elemento é o tema do feminismo. Porque o feminismo que para min é o movemento social, político e

tamén cultural porque tamén ten movementos culturais. O máis importante, o máis transformador, dos últimos 25 ou 30 anos, sen ningunha dúbida, que modifica todos os planos da vida, e Ana representa e encarna ese feminismo non polo feito de ser muller, senón polo feito de todas as transformacións que Ana impulsa dentro do BNG. Un BNG que se feminiza, un BNG que comunica de outra maneira, un BNG que na forma en no fondo se actualiza para o tempo presente, e que se prepara, digamos, nun momento dado nos conceptualizámolo e trasladámolo para fora como o BNG é o nacionalismo do século XXI, o actual BNG. E dentro diso o feminismo é un eixo fundamental. Ao feminismo, cando falamos de feminismo, ao final tamén estamos falando de todo o resto de causas, movementos, que tamén dalgunha maneira están sendo protagonistas do cambio social, do ecoloxismo ou outras cuestións. Pero o central é o feminismo e ela renova completamente a dirección do BNG, dálle, unha visibilidade enorme a ese BNG feminizado, de maneira que hai unha, agora é alcaldesa Goretti San Martín, pero no seu momento era portavoz da executiva nacional. Olalla Rodil pasa a ser a viceportavoz do parlamento galego. Temos unha senadora como Carmela Silva e temos unha eurodeputada como Ana Miranda. Eu creo que non hai unha organización política no Estado máis feminizada na súa dirección que o BNG. Na executiva nacional do BNG son maioría as mulleres. Creo que iso foi moi importante para trasladar que houbo un cambio, que este é un BNG diferente. Ten que ver tamén, por iso digo que o proceso do 16 ao 24 é un proceso moi coherente, porque todo está relacionado, todo se retroalimenta, toda esta feminización e toda esta actualización do discurso e das formas do BNG teñen que ver co que falamos antes, dunha identificación previa de que era necesario modificar como se nos estaba vendo na sociedade, como se estaba percibindo e cales eran os atributos que existían sobre o BNG e que existía naquel momento, hoxe é radicalmente diferente á de hai doce anos ou oito anos, no momento en que entra Ana Pontón. Entón eu creo que son eses os dous elementos principais.

ENTREVISTADOR: E un tema que cambiou? Un tema que no 16 se enfocara dunha forma e ó mellor xa no 24 se enfocara de outra forma, crees que hai un que puidera cambiar?

XAVIER CAMPOS: A ver, véñenseme á cabeza sen posibilidade de reflexión, de forma un pouco directa. Véñenseme á cabeza un tema que máis que cambiar, digamos, se modificou o enfoque de abordalo e outro que eu creo que se incorporou. Un tema que se incorporou, empezando por este último nestes anos, é que ademais trouxo Ana tamén, porque é un tema tamén que impulsa ela, é un tema que ten que ver coa ciencia, ou sexa, co o novo mundo, a ciencia, a transición ecolóxica e a nova economía. Se ti lle preguntas a unha persoa, e iso antes da época de Ana Pontón, os atributos, ou que che diga 3 palabras, ou 3 conceptos que definan a PP, PSOE e BNG, posiblemente ao PP che diga economía, posiblemente o PSOE che dixesen igualdade ou servizos sociais, e posiblemente co BNG che dixesen lingua e

cultura, identidade. E unha das cousas que Ana ten claras dende o principio é que o BNG non pode ser só lingua e identidade, entón o BNG é tamén o novo país e para o novo país temos que ter unha nova economía desde o talento, innovación, a ciencia, unha aposta pola investigación por todos eses ámbitos e tamén dunha forma sostible e vinculada pois ao cambio climático, transición ecolóxica e todos estes retos, e é Ana Pontón quen incorpora todas estas temáticas e lles da prioridade na axenda do bloque. Esas temáticas antes, se estaban, estaban dunha forma residual e agora pasan a estar no centro da acción política do bloque. E despois, unha cuestión que cambiou foi a forma de abordar a cuestión da soberanía, da capacidade de decidir. Mentres que na época anterior con Xavier Vence, e se cadra igual un pouco antes, pero durante eses anos, colectivamente decidiuse poñer no primeiro plano, de forma explícita, pero seguramente con pouca capacidade de poder explicalo de forma que se entendese a cuestión da soberanía, do dereito de decidir, etc. Tamén é certo nun contexto caracterizado pola posibilidade de apertura e de cambios no Estado español, nun contexto rupturista, digamos, con xente tamén da nova política a nivel de Estado e demais, ten que ver tamén con ese contexto. Na época de Ana Pontón o que fixo ben foi falar da sociedade galega a partir das problemáticas concretas e daquelas cuestións que a sociedade galega percibe como relevantes para as súas vidas, sen deixar de explicar a relación que esas problemáticas teñen coa capacidade de que nos teñamos como país de poder decidir sobre eses asuntos. Entón, creo que se está abordando esa cuestión de forma moito máis pedagóxica. E moito máis intelixente, porque ao final estabamos poñendo discursivamente en primeiro plano conceptos que para a maioría da sociedade galega son abstraccións que concretamente non lles vía ningún tipo de utilidade práctica para as vidas da xente e que incluso permitían, se queres, que os oponentes políticos te levasen un pouco a esquina do taboleiro. E Ana Pontón, como dixeran antes, o que ten moi claro é que o BNG ten que aspirar a esa hexemonía no país, ten que aspirar a ocupar a centralidade do taboleiro. Eu sempre poño o exemplo de que afortunadamente pasamos de outros momentos nos que se comparaba, cal tiña que ser a evolución futura do BNG, que se comparaba con forzas políticas, ou con situacións vascas ou cataláns. E eu sempre digo, para min, que non son partidario de facer ningunha comparativa, porque cada país é diferente, e ten unha dinámica diferente, a min o que me gusta é o modelo escocés, onde un esquema de tres partidos, conservador, laborista e nacionalista escocés. O nacionalismo escocés entende que ten que deixar de ser a pata, a muleta do partido laborista e que para facelo non unicamente se pode mover no ámbito progresista, senón que ten que aspirar a ser o partido de Escocia. E o partido que mellore a vida dos escoceses e das escocesas. Entón creo que o BNG está nesa, que temos claro iso, que o BNG ten que aspirar a ser hexemónico e ten que ser o partido que defenda este país. Loxicamente desde unha perspectiva social, transformadora, creo que somos a forza política, creo que case heroico, moitas veces, coas posicións que defende o BNG en diferentes planos, internacional,

socioeconómico e o demais, que unha forza política como a nosa teña un 33% do voto electoral no seu territorio pois eu creo que hai moi poucos casos no conxunto europeo que se podan asimilar, pero creo que a clave é iso, é ser un partido con vocación hexemónica, que non se atope a gusto na esquina, porque desde a esquina non lle podemos resolver os problemas á maioría da xente, e o que queremos é poder resolver e mellorar o país.

ENTREVISTADOR: E mirando xa unha perspectiva máis a futuro, cres que o BNG xa chegou ao seu teito, como xa se di ó mellor nalgunha ocasión, e se non chegou, como se poden mellorar os grandes resultados do 24? Que son os 25 parlamentarios e 350.000 votos, se non me equivoco.

XAVIER CAMPOS: Estou seguro de que non chegamos ao noso teito, de que o BNG non chegou ao seu teito, completamente seguro. E creo que para seguir avanzando electoralmente a vía é esta que estabamos comentando agora. A vía é entender que a sociedade galega cada vez máis vai valorar a quen lle resulta máis útil para mellorar as condicións de vida da xente. Para defender os intereses do país e para acabar coa discriminación e para facer avanzar o país nos diferentes planos. A idea da defensa dos intereses galegos vai ser o elemento que permita seguir avanzando no social e tamén no electoral. E despois, eso tense que plasmar tamén elevado á política práctica e á cuestión mais táctica se queres para o BNG eu creo que tamén é evidente que máis alá da fortaleza electoral por arriba que temos nos últimos anos para facer máis viable e máis probable tamén ese medre electoral é necesario que o BNG tamén reforce a capacidade organizativa e interna pero tamén o poder electoral local. Eu creo que agora mesmo somos unha forza política con 25 deputados e deputadas, co mellor resultado da nosa historia, con representantes no Senado, no Congreso, en Europa, etcétera, pero que temos un número relativamente modesto de alcaldías. Entón, eu creo que un reto clave para os vindeiros anos é que o BNG ten que aspirar a ter maior capacidade de goberno no territorio por abaixo. Temos que aspirar a ter máis alcaldías, temos que facer das nosas alcaldías, que en xeral son alcaldías que son modelos, moitas veces, de políticas culturais diferentes, tanto nas cidades como se está vendo, pero tamén en vilas ou en concellos pequenos. Eu creo que o reto pasa por un BNG que dentro de uns anos non teña 30 alcaldías, senón que teña 100 ou máis de 100 alcaldías, e iso consolide unha base territorial moito máis potente sobre a que seguir construíndo unha organización moito máis forte e capaz de disputar no territorio a hexemonía ao Partido Popular.

ENTREVISTADOR: Vale, xa para finalizar, como última cuestión, entón entendemos que o principal reto que ten o BNG actualmente é a perspectiva das eleccións do 27 en ámbito local? Para fortalecer a capilaridade e polo tanto, fortalecer ese poder local.

XAVIER CAMPOS: Sí, a ver, eu creo que agora mesmo, agardemos que rematásemos un ciclo electoral, un ciclo electoral que reforzou enormemente o BNG, en tódolos planos pero fundamentalmente no plano galego, con ese resultado dos 25 deputados e deputadas, e que entón agora entramos nunha fase nova. Nesa nova fase, o obxectivo primordial sería conseguir o goberno do país, polo tanto digamos conseguir gobernar no ano 2027. Perdón, no 2028 serían as galegas, no 2028. Para iso creo que é condición necesaria, non sei se imprescindible, pero si necesaria que o ano anterior nas municipais haxa un resultado cualitativamente superior ao que tivemos agora no 2023. De maneira que estes 3 anos que quedan por diante, para min unha das claves, non a única, pero unha das claves do traballo do político do BNG ten que ser claramente o reforzo no territorio. Creo que noutros ámbitos da nosa acción política, o comunicativo, o propositivo, na capacidade de xerar alternativa de goberno, medidas sólidas e demais. Creo que se avanzou moito nestes anos, sempre se pode se pode mellorar, temos que mellorar, pero creo que se avanzou notablemente, pero creo que o ámbito do poder municipal, por entendernos, é un ámbito fundamental para soste, digamos, unha estrutura, unha base, que sexa unha licencia así forte sobre o que despois, ou que che sirva tamén un pouco de trampolín para abordar o reto maior que é o reto de poder gañar para sacar ó PP do goberno e de poder por vez primeira gobernar gobernar o país no 28. Diría que ese é un dos principais retos.

ENTREVISTADOR: Vale, pois nada, xa estaría, moitas grazas por aceptar esta entrevista.

XAVIER CAMPOS: Un pracer.

Entrevista 3: Rubén Cela

ENTREVISTADOR: A primeira pregunta vai sobre como recordas o 2016, o momento no que chega Ana a liderar, como recordas ese momento?

RUBÉN CELA: Bueno, a ver, ese foi un momento internamente complicadísimo no bloque, porque nós viñamos no 2012 de ter un proceso de ruptura posiblemente dos máis profundos polas consecuencias que tivo na Asemblea Nacional de Amio que desembocaría na práctica en dúas escisións, tanto a que viña pola vía de ANOVA e Irmandade Nacionalista como a que viña polo que despois sería CompromisoXGalicia. Entón estábamos nunha situación debilitada internamente, despois da portavocía de Guillermo Vázquez que foi curta no tempo, e logo a de Xavier Vence que tamén era curta no tempo, un momento moi complexo e todo o entorno do que foi o caldo de cultivo do xurdimento do que foi pois o espacio político de Podemos, das Mareas e tal. E a verdade que era unha situación moi moi moi complicada e moita xente daba por amortizado ao BNG. É a primeira vez e a única que tiveron a sensación de que había unha certa percepción social e tamén unha certa percepción dentro do BNG de que o que representaba o proxecto político do BNG estaba esgotado, e claro iso era terrible, era terrible porque apoucaba a que houbera unha parte da organización que entendía que o futuro pasaba pola integración nese espazo político máis difuso das Mareas, ese espazo da nova política e demais. Entón era unha situación política moi complicada. Asumir o liderado do BNG naquel momento pódolhe asegurar que non era precisamente moi apetecible, entón hai que recoñecerlle a Ana que era unha decisión complexa, que me consta. Ela asumiu a portavocía nacional do BNG posiblemente no momento máis delicado da historia do BNG e cando tiñamos todo moi en contra. Que pasa, que un dos problemas que tivemos pois que ao pouco diso, nova dirección, ademais fixeron un relevo pois moi importante respecto á anterior, pois se convocan unhas eleccións galegas e esas eleccións galegas pois dábase por descontado a debacle do bloque, a incógnita que había socialmente era canto de debacle ía a ser. E para moita xente a incógnita naquelas eleccións era se o BNG ía a quedar como unha forza política extraparlamentaria ou non. Bueno, iso estaba aí, para que te fagas unha idea, Sondaxe nos inquéritos que xa non eran públicos, o último día de inquéritos dábannos 0-1, e o 1 por Pontevedra. Imaxínate.

ENTREVISTADOR: Xa...

RUBÉN CELA: Entón era moi complicado. Entón naquelas eleccións houbo unha cuestión que foi absolutamente fundamental e que posiblemente a min non me gusta así magnificar as cousas, porque ademais non creo que as cousas sexan unicasais e tal, a política como a vida e moito máis complicada. Pero si que houbo un tema que todo o mundo dos que estivemos así un pouco metidos na allada coincidimos que marcou un punto de inflexión, que

foi o tema do debate na TVG naquela campaña electoral. Entonces, eu o que lle comentara a Ana é que tiñamos todo en contra e o bloque pois non tiña unha tradición, nin o bloque nin ninguén, pero nós en particular, non tiñamos unha gran tradición de dedicarlle especial esforzo aos debates de televisión. Unha porque non había muita tradición de que os houbera e outra porque relativizábase a importancia que tiñan. Bueno, eu iso xa non o tiña tan claro pero as circunstancias nas que estábamos, era que Ana era unha persoa naquel momento aínda moi descoñecida, nova, que se presentaba contra un presidente, bueno, pois xa con certa consolidación como era Feijóo con un PP forte e demais. Que nos iba a vida en facer ben ese debate, e tomamos dúas decisións que hoxe se entenden moi fácil, pero naquel momento che podo asegurar que non se entenderon nada ben. Tomamos dúas decisións que foron claves, unha profesionalizar a preparación do debate, entón eu estaba obsesionado con unha cousa e era que había que facelo ben, creía que estaba capacitado para encargarme do que era a preparación do contido político do debate, pero eu non teño nin idea da parte que ten que ver máis ca técnica de comunicación e en concreto, todo o que ten que ver coa técnica de comunicación en televisión. Entón aí había un rapaz, un rapaz daquela, co que eu tivera trato cando fora director xeral na Xunta, e contratábase porque este rapaz viña da liga de debate e todo isto, Santiago Martínez. E eu contactábase cando era Director Xeral de Xuventude para que fixéramos a Liga Galega de Debate e sabía que se estaba dedicando xa profesionalmente, daquela aínda moi incipiente a todo o tema do asesoramento neste tipo de rolos e tal. Entón díxenlle mira, pásame orzamento e vamos a facer unha cousa, eu non quero que te metas no contido, pero si que quero que nos axudes con todo o que ten que ver ca xesticulación, co tiro de cámara, todo ese tipo de movidas non? Entón tomamos unha decisión que foi complexa, que primeiro meter un axente externo nunha parte delicada da campaña, iso o BNG nunca o fixera, quero dicir, nós o único que externalizábase nunha campaña electoral era o deseño gráfico e facíamolo con empresas coas que traballábase de sempre ou con xente incluso da propia casa; e despois por outra banda, dedicarlle moito tempo á preparación do discurso entón pois buscamos un grupo de traballo para pensar moi ben o discurso, entonces iso é o que fixemos basicamente: traballar moi ben o contido e despois adaptar moi ben o contido aos bloques e aos temas. Eu tiña a experiencia de cando me presentara a alcalde aquí en Santiago, que me deixara tamén así iso marcado. Eu tiña que asistir a un debate na televisión de aquí local, Correo TV, contra Conde Roi e contra Bugallo, e eu era un chavalote como un máis, non tiña nin idea do rolo e tal. E saíume moi ben o debate, osea moita xente me dicía jobe, pois fuches o mellor de aí e tal. E a que conclusión cheguei eu, bueno, que o preparara mellor que eles, que por exemplo Pepe Bugallo sabía tanto do rolo que a moderadora xa o cortaba e el dicía pero se nin empecei, estaba coa introdución, pero señor Bugallo se acabou o seu tempo. Por que? Porque el estaba acostumado a dar roldas de prensa e soltar un carrete da ostia, e non estaba acostumado á

dinámica de tal. Entón eu facíao ao revés, eu dicía vamos a ver, son 60 minutos, hai catro bloques, son 15 por bloque, hai un turno inicial, un de peche, vale, pois isto da a microbloques de 1 minuto 20, vale, pois se aparte tes que poder ter un pouco de cancha para contestar a outro pois tes que responder en un minuto. Vale, pois temos 8 intervencións de 1 minuto, pois en 8 intervencións de 1 minuto cal é a mensaxe ou forza que nos queremos trasladar, a maiores, vamos a prever, iso asegúroche que cheguei a ser un campeón, neste 2024, vamos, claveino. Te descojonarías de risa se viras unha sesión preparatoria, porque eu facía de Rueda e vamos, ti mirabas o debate e dicías, o 90% do que di xa tal non? Entón bueno, preparamos moi ben o debate é o que che quero dicir, entón ese debate si que marcou un punto de inflexión porque si non recordo mal, creo que fora un luns, o primeiro luns de campaña, unha cousa así, fora ao bastante principio da campaña. Saliu moi ben, Ana arrasou directamente e eso o que nos permitiu foi estirar un pouco o chicle non? Entón sacámonos da manga o rolo do efecto Pontón, ademais daquela si que estaba moito máis de moda o tema dos hashtag, hoxe está demodé, pero daquela o hashtag era a ostia e tal e cual, entón sacamos o efecto Pontón. Entón que pasou, ó día seguinte tivo unha repercusión da ostia porque había as típicas enquisas destas da Voz e tal, e tódalas enquisas daban como gañadora a Ana e tal, osea, todo o mundo ao final tendía a dicir que quen gañara o debate fora Ana non? E estivo moi ben. Ao día seguinte tiñamos un acto na facultade de xornalismo, con estudantes e estábamos acojonados con ese acto porque bueno, todo o tema do voto mundo xuvenil estaba fatal e tal e estábamos moi preocupados de como ía ser, e foi un arrase, ao día seguinte querían ir a ver en persona á que gañara o debate. Entón había moita xente que non sabía nin o nome de Ana, non sabes? E dicían, mira que ben estivo a tipa do bloque, ostia viches que repaso lle meteu, joder que solvencia que tal, que forma de estar. Entonces iso foi o que nos permitiu ir in crescendo nesa campaña electoral e facendo crible que os do bloque non estábamos mortos e que tiñamos unha candidata e tal e cual. E claro, na noite electoral foi brutal, porque Noa estivo bailando, xa non me acordo en que porcentaxe de escrutinio pero Noa entraba salia, estamos en 5-6, ostia pero cando sacamos 6 celebramos aquilo como unha Champions, quero dicir, eu celebrei moito máis os 6 que os 25, porque era o rolo un punto de partido, ou o sacabas ou estabas morto. E claro, o sacamos e dixemos ostia, pois de aquí ao infinito e máis alá. Sentamos as bases para darlle a volta a isto, e vai ser complicado, vai ser tal pero bueno. Entonces bueno iso foi moi importante e o tema do discurso pois intentamos en todo momento facer un discurso o máis simple posible, e o simple non lle quita contundencia. Entón a intención era manter as posicións históricas que mantiña o nacionalismo galego sobre os aspectos fulcrais que teñen que ver pois co tema do autogoberno, coa identidade cultural, lingüística, nacional en xeral. E ter unha visión moi clara en toda a parte social, as propostas do BNG e tal non? Entón iso foi rachando moitos estereotipos do bloque como unha cousa así antipática, dura e tal non? Entón Ana tiña xa naquela altura unhas condicións moi boas de

sempre, eu a coñezo dende moi nova, boa comunicadora, xa levaba no parlamento, tiña unha experiencia no debate parlamentario, foi mellorando moito co tempo e cada vez comunicaba mellor. Enténdeselle o que quere dicir, é empática e faino con unhas formas agradables e que non resultan agresivas para o personal.

ENTREVISTADOR: Vale, e por exemplo, isto que me estabas comentando agora o tema do emprego das emocións no discurso e tal.

RUBÉN CELA: Perdoa unha cousa, eu non sei se foi no 16 ou no 20, xa che digo, teño moi mala memoria, cando foi ás que se presentaba Luís Villares?

ENTREVISTADOR: Pois a verdade que agora non caio...

RUBÉN CELA: Non pasa nada, ou no 16 ou no 20, bueno, houbo unha que cando fora a negociar na TVG, bueno, non vas a negociar nada, vas a que che expliquen o que queren facer e listo, pero abríamos nos o debate, entón no primeiro bloque empezábase nos. Entón estivo moi chulo isto porque había dúbida sobre que facer ca foto de Marcial Dorado. Entón abríamos nós e dicíamos joder, empezamos o debate sacando a foto de Marcial Dorado? Díciame Ana joder, ti como o ves e tal? E eu bueno, eu penso que a miña nai, que daquela vivía...

ENTREVISTADOR: Eu creo que tivo que ser no 16, porque no 20 abrir ca foto de Marcial Dorado...

RUBÉN CELA: Si si, e díxenlle eu, mira, a miña nai non lle gustaría, osea, abrir o debate ca foto deste tipo co narco e tal, eu creo que a miña nai non lle gustaría. Pero ao mesmo tempo, a segunda palabra era a de Luís Villares, entón dices, tamén é jodido que o noso público que quere algo de candela ao PP ti empeces aí hermanita de la caridad e que un turno despois sea Luís Villares, En Marea, saque a foto e quede En Marea como a grande antíteses ao PP e tal. E claro, como resolvemos, como resolvemos. Pois resolvimos, e foi idea de Santi, non foi idea miña. Resolvimos dunha maneira que foi genial, é unha chorrada pero está de puta madre. Que foi Ana empezou o debate dicindo señor Feijóo, eu podería empezar hoxe ensinando a súa foto co narco, non o vou facer jajajaja. Entón claro, no subconsciente do que estaba vendo a tele estaba vendo a foto do yate, pero ao mesmo tempo dis non o vou facer porque eu veño aquí a propoñer en positivo e tal e cual. Entón, sei quen levaba a foto e non a puido sacar. Bueno, perdoa.

ENTREVISTADOR: Si nada, estaba un pouco falando do tema pois do emprego das emocións, pois neste traballo tamén se analiza pois esa perspectiva emocional. Entón, que intención crees que hai detrás ou que intención tiñades á hora de darlle ao mellor esas emocións? Bueno, tamén se credes que existen esas emocións no discurso.

RUBÉN CELA: Si, a ver, eu creo que hai unha parte que pode ser un pouco máis artificiosa e outra que é natural, porque iso non o podes facer de forma impostada. Entón ti, mira, é moi importante nas campañas electorais, é moi importante que o deseño de campaña esté ben adaptado ao candidato. Por exemplo na de Rueda, joder a min parecíame moi impostada non? Entón ti mirabas a Rueda en campaña facendo cousas destas en plan de guai e dicías joder. A ver, se eres gris pois eres gris, que ten as súas virtudes, non eres a alegría da horta? Vale, pero podes ter un perfil de xestor, podes ter un de tipo serio, de tipo ao que lle deixarías os fillos ou que lle comprarías un coche ou la ostia, entón pero ten que ser cómodo. Pero no caso de Ana é real porque é unha persoa sensible no mellor sentido da palabra, joder que coida as relacións persoais, aos seus familiares, entón había cousas pois que eran naturais. Entón por exemplo tomamos a decisión de abrir dúas campañas electorais en Chorente. Bueno, pois ti que significabas con eso, bueno, pois ti significabas pois que Ana non é esa imaxe de caricatura que trata de facer o PP de política profesional, vivindo del cuento toda vida, e tal. Pois non mira, Ana é unha rapaza da aldea, como hai moitísima xente que viu estudar, que ven dunha familia humilde e tal, e cando ti ves unha rolda de prensa pois nunha cociña, que pode ser a cociña da casa dos teus avós. Pois joder, pois eu non me imaxino a Rueda facendo eso vale? Porque xa ven doutro estrato social, porque ten outro tipo de tal. Entón ti o que intentas é tamén visualizar ese tipo de cousas e conectar o máximo posible coa xente, entón hai cousas que son si queres máis de marketing electoral e hai cousas que son innatas en Ana non? Entón bueno, aí do que se trata é de tamén darlle sentimento e emoción ás cousas, que en política non abonda con ter razón, nin sequera con que che den a razón quero dicir, que ti tes, e sobre todo as campañas electorais agora máis, o que son son estados de ánimo. E cambiou moito o rolo tío, eu hai 15 ou 20 anos unha campaña electoral valía relativamente pouco. Estaba moi decantado, a fidelidade aos partidos era eres del Madrid o del Barça y para toda la vida. Hoxe isto cambiou mogollón, nos últimos procesos electorais, os diferentes estudos electorais da cantidade de xente que decide o seu voto a última semana é acojonante, e a cantidade que decide o seu voto o último día e no propio día das eleccións te quedas pampo, porque eu non me acordo pero un non sei se era o 7% ou o 8%, unha cantidade da ostia que decidía o propio día das eleccións, e dices ostia. Entón que pasa, que vai moito disto, vai moito de emocións de estados de ánimo e da percepción.

ENTREVISTADOR: E dentro deste tempo tamén que vivimos no que está parece un pouco que de moda a polarización, o ataque, o ter a veces incluso violencia verbal á hora de facer un discurso. Como contrasta isto pois con un discurso pois como ti me reflexaches tamén pois podíamos empezar ca foto de Marcial Dorado pero fumos máis calmados, fumos máis...

RUBÉN CELA: Bueno, vamos a ver, isto foi unha aposta a longo medio prazo. Nós... A ver como che explico isto. A irrupción do mundo de Podemos tivo un efecto dende o meu punto

de vista nunha cousa negativa na práctica política dese momento. Por que? Porque aquí formalmente, despois no plano real non era así, pero no plano formal parecía que viña a emendar a todo o sistema político, entón era casta política, entón todo o que non fora Podemos ou nova política, podías meter a Ciudadanos, era casta, era antigo réxime e tal. E o bloque tamén nos trataban de situar aí tamén, casta non? E viñan unhas formas aparentialmente moi novedosas non? Isto pois de non hai partidos hai, non hai afiliados, como se chama...

ENTREVISTADOR: Movements ciudadanos.

RUBÉN CELA: Iso, movements ciudadanos e tal. Moitos posits nas paredes e tal, sentados no chan, e tal e cual, entón aquí había unha presión brutal, mira eu acórdome quen o pasou fatal naquela época foi Jorquera, porque el un día no parlamento falando conmigo dicía claro, e hai xente, a min tampouco me sale de forma natural e eu son un tipo soso e que me tomo moi en serio a política sabes, entón os anos que fun portavoz aquí no concello pois joder, dialecticamente si todo o que queiras, agora o rolo das performances e montar saraos e todo este rolo pois a min non me sae. E estabas nun momento donde había moito diso, entón que pasaba que facías unha política normal pero iba Beiras e petaba no escaño de Feijóo e se acabou o conto entendes? Entón había moito rolo co tema este de intentar polarizar un pouco sobre todo no tema das formas, e estábamos un pouco descolocados, que pasa, que nós éramos unha organización política no plano formal convencional, porque no plano real nunca o fomos, e despois moi predicible. Entón, naquel momento ser coherente, ser unha organización ordinaria no sentido de potenciar as estruturas partidarias da militancia e tal. Todo eso naquel momento cotizaba á baixa, era negativo, algúns o que dicíamos é mira, isto a medio prazo non é así. Aquí te poden inflar mediaticamente o que sexa, agora como non fagas organización, como non haxa militancia, como non haxa permeabilidade no territorio, agora a ti te jodía moito porque co que nos costa a nos ter militancia nos Cuspedriños que é máis jodido que dios, e estos chegan e nos arrasan sin ter a ninguén aquí simplemente porque sale un tipo na tele, e para nós era moi frustrante. Entón nos fixemos unha aposta a medio-longo prazo, isto agora cotiza á baixa pero é esencial e vamos manternos firmes, vamos a traballar, pois oes, tacticamente pois hai que xogar e tal pero vamos a manter o fundamental. E certamente naquel momento foi moi difícil, pero en contextos de incerteza e tal, unha crise moi grande en 2008 e tal. Pois o bloque é unha organización seria, predicible, honesta, con unha serie de valores que ninguén discute, pois que o bloque defende os intereses de Galiza, ninguén discute que o bloque é unha forza honrada sen ningún caso de corrupción, ninguén discute que é unha forza seria, que cando presentamos no parlamento non presenta unha jaimitada. Entón todo o que cotizaba á baixa nun determinado contexto, empezounos a cotizar á alza noutro determinado contexto. E despois iso sempre foi así pero cada vez máis, bueno

a importancia dos liderados pois é brutal, entónces nós viñamos dun proceso moi complicado e era un liderado moi prolongado e moi consolidado no tempo que era o de Xose Manuel Beiras, que a parte pois iba á outra parte contratante e despois, uns impases onde en moi pouco tempo tiveches a Quintana, a Guillerme, a Xavier e a Ana. En moi poucos anos o bloque cambiara catro veces de cartel electoral, entónces a nós íbanos a vida en consolidar eso, e Ana pois reunía unha serie de características que o tempo evidenciou que eran verdade, que dicía de Ana antes de ser portavoz nacional e cando eu entendía que debía ser a portavoz nacional. Primeiro por idade, esta é unha persoa que ten unha traxectoria a 15-20 anos vista se quere; segundo, é muller, para nós era moi importante, o voto do bloque é tremendamente masculino e melloramos pero aínda segue sendo tremendamente masculino; representa a unha xeración diferente, a xeración dos fundadores do bloque e tal, de Beiras, de Paco Rodríguez, de Camilo, de tal e cual, pois claro, ela iba acompañada con Noa, con Olalla, con toda unha serie de novos referentes moi novos, joder pois aquela primeira executiva que facemos cando Ana salta á portavocía nacional pois non me lembro, eu o calculara unha vez, pero a idade media era baixísima. Entón bueno, fumos por aí. Que pasa? En campaña electoral a polarización é imprescindible, que soubemos facer en 2024, bueno pois nos interesaba aos dous iso é así, nós fumos a unha polarización total co PP, e eso nos permitiu... En 2024, a verdade, isto está mal que o diga eu pero, agora non che sabería reproducir exactamente pero nunca me pasou de bueno, eu vou deseñar a campaña perfecta aquí nun folio e que salga todo tal cual tiñas planificado, todo, é dicir, todo o que podía salir mal saliu ben, entónces eu que era o que dicía vamos a ver, nós isto ten que ir por fases. Entón a primeira fase ten que ser que socialmente se perciba que hai partido, sin esto, non hai nada que facer, entón, primeira fase hai partido; vale, segunda fase, Ana é potencialmente presidenta; e a terceira fase, Ana non é só a candidata do BNG, é a candidata de quen queira unha alternativa ao PP. E non nos podíamos saltar ningunha fase. Entón na primeira fase hai partido axudounos moito o PP porque Rueda de feito chegou a dicir cuidado non vos confieis porque o bloque está a un puñado de votos e tal, e o PP estaba moi preocupado naquela época polo tema de Vox, de que se lles foran votos que non foran para ningún lado e tal. Claro, era o relevo de Feijóo, Rueda non tiña o pedigree, era unha persoa que fora de Pontevedra era menos coñecido, osea tiñan moito acojone de dios, entónces eles sabían que a clave estaba en mobilizar a todo o seu electorado e a forma de mobilizar ao seu electorado non era polas virtudes de Rueda nin pola boa xestión do goberno do Partido Popular, a forma de mobilizar do Partido Popular era o medo. Oes, a ver se por escrúpulos chachi guais non vas a votar e por culpa de dar-me un tirón de orellas ao final tes a unha presidenta nacionalista, que nin sequera o PSOE, senón unha señora de ETA directamente. Entónces que pasa, bueno, nós conseguimos facer isto, eu acórdome que tiveron unha reunión, convoquei a tódolos cargos públicos do BNG e lles din unha charla explicándolles con datos demoscópicos e tal,

e me esforcei en ser moi creíble, e moita xente dixo no no, ostia, moita xente saiu ca paletilla convencidos, porque eu tamén estaba convencido de que era posible, pero bueno enfatizas. Entonces, nós fumos capaces de facer creíble dentro do BNG, que é moi importante e fora do BNG, que é aínda máis importante, que o PP podía perder a maioría absoluta. E iso foi a precampaña, imaxínate. Claro, despois, Ana presidenta, claro, o que non se anuncia non existe e para nós isto era un tema delicado, porque nós non somos presidencialistas sabes, nin sequera na época de Beiras. E ademais con Beiras para ninguén era crible que Beiras podía ser presidente, incluso cando estuvimos moi cerca no 97, ti votabas a Beiras como antítese a Fraga, pero ninguén votaba a Beiras o imaxinaba firmando ao día seguinte o consello da Xunta. Aquí si que era así porque ti sabías do goberno do bipartito, osea vale, e se non é Rueda quen, vale, entonces que era importante aquí? Bueno, pois que esto era unha cousa a dous, entón se é unha cousa a dous por unha vez na historia nos beneficiaba a nós, sempre nos perxudicou, todo o tema do voto útil, é un discurso moi jodido. Entón dixeron bueno, primeiro, non vamos a mencionar nunca a palabra voto útil, vale, porque se nos vai a volver como un búmerang. Nós agora conxunturalmente somos o voto útil da esquerda, pero mañán podemos non selo, entón non lexitimes a forma de actuar, ademais non é moi democrática. Pero o que si podíamos dicir era miren, aquí hai dous presidentes posibles, porque Marta Lois non é presidenciable e o PSOE está feito unha mierda, non é presidenciable. Entón, aquí a final de contas ou Rueda é presidente ou Ana Pontón é presidenta. Entonces tiñas que facerlle ver á xente que si Ana Pontón era presidenta non pasaba nada, nada malo non? Entón bueno, pois que tiña a capacidade, que era unha tía estadista, que controlaba de todo, con capacidade de liderado, con non sei que, e que, na comparación Rueda Ana pois gañaba Ana por moitas razóns. Unha desas razóns que había que explotar é que era muller, e que polo tanto, se Ana Pontón fora presidenta da Xunta de Galiza racharíamos con unha anomalía histórica e é que nunca houbera unha muller presidindo o goberno galego e pois que miramos aí tamén outro elemento potencial que estaba ben e tal. Problema de Ana? Bueno, pois que non tiña experiencia de xestión e que incluso laboralmente levou moito tempo no parlamento entonces ti tiñas que visualizar, bueno, pois que tiña capacidade, tablas para ese tipo de cousas entón nos interesaba moito todo o perfil económico, todo o tema de encontros co tecido empresarial, con visitas a tal, con cousas que non se asociaban tanto á figura de Ana, vale? E despois a polarización co PP, entonces pois, interesounos aos dous, iso é así. Que pasa? Que o PP o fixo dunha forma moi animal que en condicións normais funcionaríalle, pero moi animal, entonces aí nótase moito tamén algúns perfís que teñen non? Entonces ostia, a min sorprendeume si che digo a verdade todo o rolo de ETA dis, ostia, pero joder, a estas alturas, hai moitos anos que ETA desapareceu, ninguén vincúlao a tal, todo o mundo sabe cal é a postura do bloque con esto. Entonces que pasa? Nós optamos por unha vía que saliulle tamén de puta madre, e é trolealos. Entonces os tipos sacaron unha caricatura dun lobo con pel de

cordeiro e nos sacamos chapas, puteámoslos, que, comodín de ETA outra vez? É que a xente de fóra de Galiza flipaba, pero como pode ser? Os vascos pero como pode ser que o debate en sexa ETA nunha campaña das galegas ano 24 e tal, entonces bueno, conseguimos capear eso, darlle a volta, e despois esa foi unha campaña que cambiamos tamén as prioridades comunicativas non? Entonces supoño que iso xa cho explicaría mellor Xavier pero nós polo que optamos é, eliminar por completo a publicidade tradicional e solo a mantivemos, pero por unha cuestión ideolóxica, non por unha cuestión de marketing, cos medios en galego non? Con Nós Diario, Praza Pública, Tempos Novos e tal. Pero non metimos ningunha publicidade nacional nin na Voz, nin no Correo, nin no Faro, nin nada. O único que se deixou a nivel local comarcal quen quería e coa súa pasta a publicitación dos mitins. E concentramos todo en publicidade segmentada en internet e saliu moi ben. Tivo moito impacto porque agora podes facer virguerías. Entón centrámonos moito no tema audiovisual, e que fixemos? Outro gran acerto, en vez de contratar a unha empresa de comunicación, nos contratamos a unha empresa de comunicación para o que é todo o deseño da publicidade tradicional non? Carteis e todo este rolo. Pero despois queríamos centrarnos moito no audiovisual e no audiovisual, en vez de contratar unha empresa, o que fixemos foi contratar a mogollón de xente nova, de practicamente tal, algúns eran autónomos e tal, diferentes e a cada un pedirlle unha cousa diferente na que se sentise cómodo e tal. Entonces eran moi diferentes as cousas non? Eu por exemplo o vídeo que fixemos este en plan South Park puteando o vídeo do PP do bus pois petouno, porque jajaja, ese foi brutal non? Tiña moita chispa porque estabas troleando en tempo real a campaña do PP, entonces ti iso non o podes ter preparado, entón da unha sensación de supercampaña de la ostia porque... A min mira, eu dígoche, eu levaba a parte internacional do bloque e vamos, sempre que iba por aí por Cataluña, por Euskadi, fliparon moito ca nosa campaña e eu lle dicía pois se superas os poucos medios que temos chico... Entonces que fúmolo facendo e a verdade que iba todo moi ben, volvimos a preparar moito o debate da TVG, tanto no 20 como no 24 volveu a ser moi importante, non tanto como no 16, pero si sendo moi importante o tema do debate da TVG. E chegamos á última semana de campaña, mais ou menos, o fin de semana antes da última semana cos deberes feitos máis ou menos, ben posicionados para poder facer a última fase que era a clave, e eu aquí si que estaba convencido de que se o facíamos ben jodíamos ao PP. Entonces, de que se trataba nesta fase, nesta fase era, vale, nós non lle pedimos expresamente así en plan baboso ata agora o voto á xente que vota a Podemos, Sumar, o PSOE, ou tal e cada un que vote o que queira e tal. Dito iso, agora que chegamos ao final da historia, chicos, aquí isto vai de dous, e o PP neutraliza a Vox, osea Vox non lle vai quitar nada ao PP, e o PP a gran fortaleza é que é unha forza unitaria que aglutina en todo o país e tal, si nós repartimos aquí o voto bloque, PSOE, Podemos, Sumar, ademais presentábase por separado tal e cual, non hai tu tía vale? Entonces mirade, quen realmente queira unha alternativa ao PP desta vez hai que votar a Ana

Pontón, entón, iso suavizaba votar ao bloque, entón hai muita xente que dicía eu non voto ao bloque, eu voto a Ana Pontón, bueno, perfecto, colle a papeleta de Ana Pontón. Entón fixemos así e a verdade que bueno, funcionou, funcionou moi ben. Nós tiñamos un termómetro que era o tema dos actos, e nos actos íbamos detectando que iba todo moi ben, entón tomamos outra decisión que era moi complicada, que era como facemos o mitin de peche de campaña non? Entón eu tamén estaba obsesionado con que esa foto final, nesa foto final se ten que palpar se ese cambio é factible ou non non? Entón claro, tiñamos que tomar unha decisión de se íbamos a cancha ou non no Multiusos, pero nos tiñamos pensado ir a amarrar, entón era no hall, no hall oes, apretadas 1500 personas tal, claro, a cancha é xigante. E ao final optamos por bueno, por baixar á cancha que foi unha aposta moi moi arriscada, pero metemos máis de 5 mil persoas, e foi un mitinazo brutal, foi descomunal, osea a xente que foi a ese mitin...

ENTREVISTADOR: Eu mireino en directo en YouTube e... impón.

RUBÉN CELA: Si si, eu paseino moi moi mal nese mitin, de feito aínda ma ten jurada jajaja o xerente de alí, mira que me levo ben con el, pero bf, metimos máis... metimos muita xente, metimos muita xente. Tivemos que ir abrindo gradas polo medio, en fin se nos podía ir un pouco de madre non? Pero claro, era o pálpito e claro, a xente saliu é que ostia, quen vai dicir que non é posible. E o PP tivera un final normal e o bloque mirabas que ibas a máis, e que se duraba unha semana máis a campaña que te comías o mundo non? Entón a ese nivel foi unha campaña perfecta, non boa, perfecta. Non porque a coordinara eu, pero perfecta, osea, se deron moitas circunstancias, algunhas son sorte, e algunhas para ter sorte hai que estar ahí.

ENTREVISTADOR: Vale, e xa con vista ao futuro, crees que o BNG chegou ao seu teito? Ou que isto é seguir continuando e que o BNG poida...

RUBÉN CELA: Eu creo que o BNG non chegou ao seu teito, outra cousa é que está nun punto donde a partir de aquí subir é moi difícil. O bloque está agora por riba dun 30% de apoio nunhas eleccións galegas, é unha anomalía en Europa, quero dicir, o único caso que hai un pouco parecido é o de Bildu e parcialmente o Sinn Féin, pero un pouco parecido porque nin se quera é, ti colles as cousas que políticamente defende o BNG non? Sobre a OTAN, sobre a guerra en Ucraia tal, iso en política internacional, sobre Palestina, sobre tal. Logo en política

social todo o que defendemos en torno a empresas públicas e tal. Ti ves o que defende o BNG e as forzas que son máis ou menos homologables ao BNG noutros países europeos están todas por debaixo do 5%. Dices Portugal, quen é a forza homologable así máis menos, sen ser plurinacional, Portugal non ten un problema plurinacional, pero sería o Partido Comunista Portugués e o Bloco de Esquerda, as dúas na indixencia electoral. En Alemania pois no seu día pois Die Linke, pois agora que pinta. Entonces o que che quero dicir é que chegar a máis do 30% dos votos é moito, que 1 de cada 3 galegos vote ao bloque, é moito. Que pasa? O nacionalismo galego dende as Irmandades da Fala vamos, sempre foi un proxecto político con vocación hexemónica vale? Entón... e moi transversal. É este o teito? Non, por que? Porque o bloque pola súa propia formulación é un proxecto joder, que non é que sexa interclasista, pero é un proxecto transversal que pode apoialo moita xente que non necesariamente sexa nacionalista e que non necesariamente sexa de esquerdas. Xente pois que cre que é unha forza política útil para o país. Nós tivemos transferencia de voto do Partido Popular nas últimas galegas, pouco en porcentaxe, pero é un partido con moitos votos, esa pouca porcentaxe son bastantes votos, e tiveches transferencia bastante do PSOE, do mundo de Podemos. Hai unha tendencia moi moi positiva para o BNG, que para min é unha das cousas que máis me alegra nos últimos 12 anos no voto xuvenil, quero dicir, nós hoxe en menos de 35 anos pois somos a primeira forza política con clara diferenza nunhas eleccións galegas, entón o potencial está aí. Problema? Bueno, primeiro que non te presentas solo, non se trata solo de como estás ti, é de como están os demais. Tiveches un resultado moi bo, pero nun proceso pois no que Podemos e Sumar se presentaban por separado e desgastados, o PSOE acababa de cambiar o líder dous días antes, o PP tamén. Entón dis, había unhas condicións ambiente desde logo non malas. Valas ter mellores dentro de 3 anos? Pois non o sei. Pero bueno, desde logo, non hai nada que diga que non podemos seguir medrando.

ENTREVISTADOR: E xa para finalizar, cal dirías que é o obxectivo electoralmente falando a futuro do BNG? Porque si é verdade que tanto Xavier como Ana me recalcaron moito o local, que a cantidade de alcaldías e a capilaridade pois había que aumentala.

RUBÉN CELA: Ese é un obxectivo estratéxico, e non é táctico e non é só electoral. O que pasa é que é o máis complexo de todos. Nós temos unha anomalía, e é que non é razoable que estés no 33% do voto nunhas eleccións galegas, que sexas a segunda forza política e que teñas 30-40 alcaldías e non todas as máis relevantes nun país de 313 concellos. Iso é unha anomalía incluso a respecto das forzas políticas homologables a nós no Estado, osea Bildu é a primeira forza nacionalista en Euskadi, o PNV ten unha forza municipal moi grande e goberna todas as deputacións, Esquerra e Juns teñen unha presenza municipal brutal, 200-300 alcaldes cada un. E aí hai un gap co bloque non? Que esa potencia non se acaba de trasladar nin ás españolas, donde hai unha parte da poboación galega que nas españolas o

bloque non entra en xogo non? E sobre todo, xa é unha situación moi enconada con un resultado incerto non? Entre PP e PSOE hai moito votante noso que está disposto a votar ao PSOE con tal de que non gañe o PP. E que non vota en clave nacional nunha xerais que a parte están mediatizadas e tes menos instrumentos para poder interferir aí, e despois está o caso das municipais. As municipais teñen dous problemas desde o meu punto de vista, un que hai unha parte do país donde obxectivamente é moi difícil para unha opción política como o BNG penetrar non? Non é imposible, e estamos mellorando, pero eu che digo, moitos pobos de Ourense e de Lugo do interior que están moi envellecidos, que non hai traballo, que non hai industria, que a maior empresa é o concello e que a idade media é altísima. Donde as estruturas de control social son moito máis grandes non? Entón son concellos donde o PP ten o 70% do voto. Entón nos temos aí unha asignatura pendiente, está claro que fomos mellorando moito nos ámbitos urbáns, fíxate nos conseguimos unha cousa nas eleccións galegas que foi histórica non? Que gañamos en Vigo, é dicir, gañamos as eleccións en Vigo, e nun sitio pois onde joder, nunhas municipais o PSOE arrasa por todos lados e gañamos as eleccións. Na área de Vigo, non só en Vigo. Entón bueno, as municipais son cruciais, nos temos que dar pasos aí e tal. Que é o que temos? Nos temos unha grande facilidade para manernos no poder municipal, e eso pois o que demostra é que o bloque ten un proxecto para o ámbito municipal bo, transformador, que a xente o percibe como positivo e tal, entón ti chegas a unha alcaldía e o normal é que a consolides durante moito tempo, por exemplo Pontevedra, Carballo, etc. Que pasa? Que nós cando chegamos no 99 ás cidades pois igual chegamos un pouco neófitos. E de repente de non gobernar nada, todo concellos moi pequeniños Corcubión, Allariz, Fene e tal, pois te encontras con que tes a alcaldía de Vigo, a alcaldía de Ferrol, cogobernas en Lugo, cogobernas en Santiago, alcaldía de Pontevedra e cogobernas en Ourense, estás gobernando nas cidades galegas. Aí foi un pouco daquela maneira. Entonces vamos, que o obxectivo fundamental son as municipais iso está claro, que tamén son hoxe por hoxe unha das eleccións máis complicadas para o BNG tamén. Entonces bueno, vamos ver o que pasa.

ENTREVISTADOR: Vale, pois xa estaría, moitas grazas por aceptar a entrevista.

RUBÉN CELA: Encantado.

ANEXO III: Táboa Verbatim

Táboa 13 Códigos con Exemplo Verbatim

Cambio Político	
Proxecto Político BNG	<i>"un goberno que mire por Galiza, que defenda os noso e que poña en marcha orgullosa da súa lingua porque non nola van a roubar. Orgullosa da nosa identidade pero que representa a modernidade e o futuro, ese é o proxecto do BNG. Levantar Galiza desde o que somos, mirando cara adiante"</i>
Críticas Goberno PP	<i>"houbo un galego que desentonou, e ese galego chámase Feijoo, que no medio de unha pandemia non dubidou en facer unha campaña electoral descarada utilizando a TVG como plataforma electoral, e non para defender Galiza, senón para facerlle seguidismo a Casado e a Cayetana. Ese galego que desentonou é Feijoo. Pero toda a propaganda, toda a manipulación da TVG, non tapa que levamos once anos de desastre en desastre para este país."</i>
Identidade Galega	
Lingua	<i>"orgullosa da súa lingua porque non nola van a roubar"</i>
Pobo	<i>"Homes e mulleres que non se renden, que loitan para saír adiante cada día, sen desanimarse, demostrando que somos un pobo honesto, traballador e con talento."</i>
Confianza no País	<i>"cun goberno que poña en marcha todo o potencial e toda a capacidade"</i>
Símbolos	<i>"revoltas irmandiñas, dos mártires de Carra, ou desa xeración extraordinaria e irrepitible de Bóveda, Castelao, Ánxel Casal e María Miramontes. Vimos do exemplo e do legado de mulleres poderosas, como Rosalía, como as fundadoras das Irmandades da Fala, as cigarreiras da Coruña que protagonizaron a primeira folga de mulleres,"</i>
Cambio Social	
Mocidade	<i>"E houbo un rapaz que é que me puxo a pel de galiña. Díxome, Ana, leva esta mensaxe. Eu, o 18 de febreiro, non podo votar, pero por favor, constrúe a Galiza a que poda voltar."</i>
Medioambiente	<i>"tivemos que parar todo para empezar a escoitar mellor o noso planeta. E creo que hai unha maioría que coincidiremos en que é necesario camiñar cara un modelo de sociedade baseado na economía verde"</i>
Feminismo	<i>"Unha Galiza na que as mulleres teñamos os mesmos dereitos, non sobre o papel, senón sobre a realidade, non un día, senón todos os días do ano. Libres e iguais, iso é o que queremos ser. Libres e iguais."</i>
LGTBIQ+	<i>"diversa, na que cada quen sexa libre para sentir amar e ser quen queira ser."</i>
Políticas Públicas	
Sanidade	<i>"A mellor homenaxe é defender unha sanidade pública de primeira e que nunca máis a vellez sexa un negocio. Nunca máis o dereito a unha vellez digna convertido nun negocio."</i>
Ensino	<i>"Presentou caleo modelo de universidade que quere construír. Sabedes cale é? Converter as nosas universidades nunha especie de cursillo online, esa é a concepción que ten o Partido Popular do futuro das universidades."</i>
Vivenda	<i>"Onte anunciaba 20.000 vivendas, 4.200 públicas. Pero sabedes que din os datos oficiais do Ministerio de Vivenda? Que en 2015 fixeron 0 vivendas, en 2016 1, en 2017 2, en 2018 0, en 2019 0, en 2020 dérono todo, 11. No 21, xa dixerón, traballamos tanto, volvemos a cero, en 2022 8. Segundo estes datos, en 8 anos construíron 22 vivendas, e agora en campaña dínos que en 4 anos van facer 4.200."</i>
Emprego	<i>"que non sairá da anterior crise que ten a miles de traballadores e traballadoras nun ERE, nun ERTE, en desemprego, a miles de autónomos e autónomas que non saben se os seus negocios van saír desta"</i>
Emigración	<i>"O que si que temos máis é emigración, 200.000 persoas que tiveron que marchar. E o que temos é máis crise demográfica, que o que deixa en evidencia é o grave problema económico e social dunha política que está arruinando Galiza."</i>

Enerxía	<i>"xa hai un concello onde os veciños e veciñas deste país por primeira vez na historia se van a beneficiar directamente da produción de electricidade con unha tarifa máis barata. É o concello de Muras e está gobernado polo BNG."</i>
Economía	<i>"para que a xente do noso país non teña tantos problemas para chegar a final de mes. Como pode dicir o señor Feijóo que Galiza chega a final de mes, cando a metade dos galegos e das galegas non o fan. Como pode dicirnos que estamos mellor que hai oito anos, seguramente dende o coche oficial e dende Monte Pío a vida vese do color de rosa, pero en Vigo nas colas do paro, para a xente que está desafiuzada, para a xente que non ten traballo, a vida non é mellor neste momento."</i>
Reclamo Competencial	
Competencias Recoñecidas no Estatuto	<i>"as persoas que queren un país onde a lingua florezca"</i>
Competencias Non Recoñecidas no Estatuto	<i>"defensa do dereito de autodeterminación"</i>
Recursos Discursivos	
Metáfora	<i>"O BNG non lle vai regalar unha vida extra ao señor Feijóo, porque nos importa este país, e non xogamos coa esperanza e o futuro do noso país e da nosa xente."</i>
Símil	<i>"E había unha cun titular de Rajoy, que sabedes que votar a Feijóo é como votar a Rajoy, tanto monta monta tanto."</i>
Antítese	<i>"Porque cando sae fóra, son por esas fotografías indecentes que demostran cal é a conciencia do señor Feijóo, cal é a súa ética e a súa moral. A nós gústanos máis cando o alcalde de Pontevedra sae fóra, porque el é portada porque a cidade de Pontevedra é recoñecida a nivel internacional. Señor Feijóo polas súas fotos condenado, o alcalde de Pontevedra por transformar esta cidade"</i>
Hipérbole	<i>"convertemos o Palexco na maior ágora pública da Galiza"</i>
Eufemismo	<i>"pensei que eran cousas de vellos"</i>
Uso de Datos	<i>"Como pode ser que desapareceran as caixas galegas, que se destinaran 8 mil millóns de euros, 8 mil millóns de euros que non os vamos a gañar todos os que estamos aquí todos xuntos traballando toda a vida. E que ningún estese na cadea."</i>
Exemplificación	<i>"Ou acaso foi Feijóo contundente con ese cacique 2.0 que se cre no dereito de utilizar as institucións e pedir sexo a cambio de traballo. Acaso iso non é corrupción e atacar os dereitos das mulleres? Canto é a contundencia do señor Feijóo ante un acosador."</i>
Anáfora	<i>"cos ricos máis ricos e cos pobres máis pobres"</i>
Epífora	<i>"para poder mudar a realidade desde o prisma, e desde as ideas, e desde o proxecto que nos defendemos necesitamos ter ideas, principios que defendamos na sociedade e pobo detrás. Temos que saír á rúa a defender as nosas ideas, con paixón, con cabeza, con corazón, o BNG presenta unha folla de servizos intachábel na defensa dos intereses de Galiza."</i>
Perspectiva Emocional	
Esperanza	<i>"se todas as persoas que cremos que Galiza non vai ben, se todas as persoas que soñamos cun país mellor nos mobilizamos, o 12 de xullo imos sorrir"</i>
Orgullo	<i>"unha terra que o ten todo, porque temos recursos, temos mar, temos terra, temos xente innovadora con talento, temos capacidade, temos todo para ser a envexa de Europa."</i>
Enfado	<i>"Somos un país espoliado, somos un pobo ao que lle roubaron o vento, onde as eléctricas teñen pingües beneficios mentres máis de 65 mil persoas non teñen cartos para pagar a luz."</i>
Entusiasmo	<i>"Somos moitos corazóns latindo unidos porque xuntos e xuntas imos protagonizar o cambio galego. Claro que sí, estamos unidos, non hai distancia entre nós. Temos un só latido no noso corazón. Este país estase erguendo para dicir basta xa de que nos rouben o futuro, basta xa de que nos rouben a esperanza, imos a ir a gañar o próximo domingo con todos e todas vos, imos a ir a gañar porque nos lo merecemos porque nos merecemos un país onde a xente non emigre, porque nos merecemos un país onde as vítimas do Álvila non teñan que pedir xustiza, verdade e reparación. Que lle la demos porque temos que saber a verdade. Merecémonos un país mellor."</i>

Destinatarios do Discurso	
Contradestinatario	<i>"os medios do poder, que presentaron desde o primeiro momento un menú electoral a catro, o novo bipartidismo ao cadrado."</i>
Prodestinatario	<i>"Tamén sabemos das dificultades, vimos de pasar por un contundente revés electoral que nos sitúa nunha situación crítica, non o negamos nunca, temos dificultades si, mais tamén existen condicións obxetivas para que o proxecto nacionalista poida avanzar, o BNG non nace da vocación de resistir, nace con vocación de avanzar e ser unha forza maioritaria na Galiza."</i>
Paradestinatario	<i>"Si queremos resultados diferentes, temos que facer algo diferente. Por iso, dígolle a todas esas persoas, que queren unha Galiza mellor, que non importa o que votaran noutras ocasións, hai moitas maneiras de sentirse galego, de sentirse galega e todas son necesarias para o cambio."</i>

Fonte do verbatim: Discursos Analizados. Fonte da Táboa: Elaboración Propia